

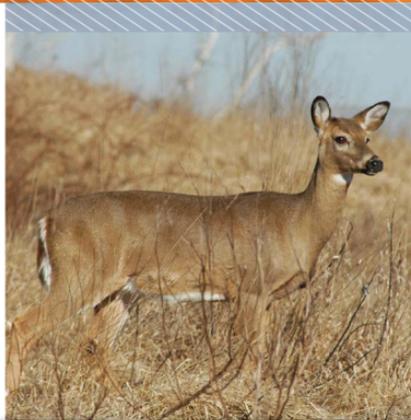
အခဲအံ့မေးန့ၢ်သ့လၢမိကျိၢ်, ကညီကျိၢ်,
ဆိၣ်မၤလံာ်ကျိၢ်ဒီး စပုကျိၢ် သ့လံန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စးထီၣ်စူးကါအီၤဖဲလိယူၤလဲ

2025

ပၤတုၤလၢလိယူၤ 30, 2026

မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်တၢ်လူၤခး
တၢ်မံၤလၢၣ်ဒီးတၢ်ဒီး
ထုတၢ်သိၣ်တၢ်သီ
တၢ်ဘျၢတဖၣ်

ma DEPARTMENT OF
NATURAL RESOURCES

လံာ်စိစုမိတဘျုးအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃး တၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢၣ်ဒီးတၢ်
ဒီးထုအတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢမံၣ် န့ၣ်စိထံၣ်အပူၤတဖၣ်လီၤ. တမ့ၢ်စရီၤအလၢအပွဲၤ
တခါ လၢတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢၣ်ဒီးတၢ်ဒီးထုအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်ဘၣ်ဒီးတမ့ၢ်သဲစး
အလံာ်တီလံာ်မိဘၣ်.

အံၣ်လဲးတြီၢ်န့ၣ်လဲးစ့ၣ်အ
သန့အသီတခါတဟံာ်ဘၣ်
ဒီးကဟဲထီၣ်လီၤ.
ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးဘၣ်
10 တက့ၢ်.

SCENT KILLER® GOLD®

99%

EFFECTIVE AT STOPPING REPLICATED HUMAN ODOR IN TESTING AT RUTGERS UNIVERSITY - 20 DAYS AFTER DRYING.

TURN YOUR HUNTING CLOTHES INTO A HIGH-POWERED SCENT ELIMINATION SUIT.

- Longer lasting and more effective!
- Specialized blend of advanced odor fighting ingredients, attacks a wide range of odors - most importantly, human odor!
- Destroys odors on contact and continues to work days after drying.

THE GOLD STANDARD® 100% MONEY-BACK GUARANTEED

*The color gold for a cap is a registered trademark of Wildlife Research Center, inc.

ကားသိုက်ဆိုင်ရောင်းချသည့်လောကဏ္ဍအတွက်

WILDLIFE
RESEARCH CENTER

LEARN MORE AT: WILDLIFE.COM

FEDERAL PREMIUM

BLACKCLOUD®

THE LIMIT

THE SKY IS

Premium steel

FLITESTOPPER pellets

FLITECONTROL
FLEX wad

FEDERAL PREMIUM® BLACK CLOUD®

The boundaries have been broken. FLITESTOPPER® pellets blended with Premium® Steel or Tungsten Super Shot and deployed with the rear-opening FLITECONTROL FLEX® wad. Longer range. Denser patterns. Lethal through any choke.

BUY NOW AT FEDERALPREMIUM.COM

© 2025 Federal Ammunition

Paid Advertisement

နီဟ့ၣ်လီၤလိာ်သး တၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ

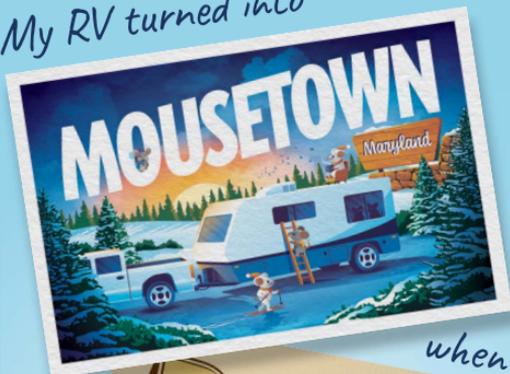
ကဲထီၣ် DNR ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢာ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပုၤ
မ့ၢ်သးမၤကလီတၢ်, ကျိတၢ်ပူၤဖျဲးအပုၤန့ၣ်လိတၢ်တဂၤ

တၢ်သိၣ်လိပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢာ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်ကျိၤကျဲအဂ့ၢ်ကတၢၢ်
တဘိလၢကမၤအါထီၣ်နတၢ်သ့ၣ်မ့ၢ်သးခုလၢဟံၣ်အချၢဒီးဟ့ၣ်ကဒါတၢ်တ
မံၤမံၤဆူၣ်သ့ၣ်သီလၢအမ့ၢ်ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
အခဲအံၤတၢ်လိာ်ဘၣ်အါထီၣ်ပုၤန့ၣ်လိတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤဘၣ်ဆူ
mndnr.gov/safety/instructors လၢကစးထီၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

PAID ADVERTISEMENT

My RV turned into

when I left the

open, causing a

Good thing we're protected by Progressive, a leader in RV insurance with over 1 million RVs insured.

1-800-PROGRESSIVE / PROGRESSIVE.COM

PROGRESSIVE

Quote RV insurance in as little as 4 minutes

Progressive Casualty Insurance Co. & affiliates. RV includes both Travel Trailer and Motor Home.

ဆိပ်ထွဲမၤစၢၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမၤစၢၤပုၤ သးစၢ်လၢကဟးထီၣ်လၢတၢ်ချၢတဖၣ်တက့ၢ်

နတၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျုးတၢ်ဆူ No Child Left Inside န့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤကျိၣ်
စ့တၢ်ဆိပ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်ဆူ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢအမၤစၢၤဖိ
သ့ၣ်တဖၣ်ကထံၣ်သ့ၣ်ညါကလၢၢ်ဘၣ်ခိၣ်ပုၤလၢၢ်ကျိၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤ
တဖၣ်လီၤ.

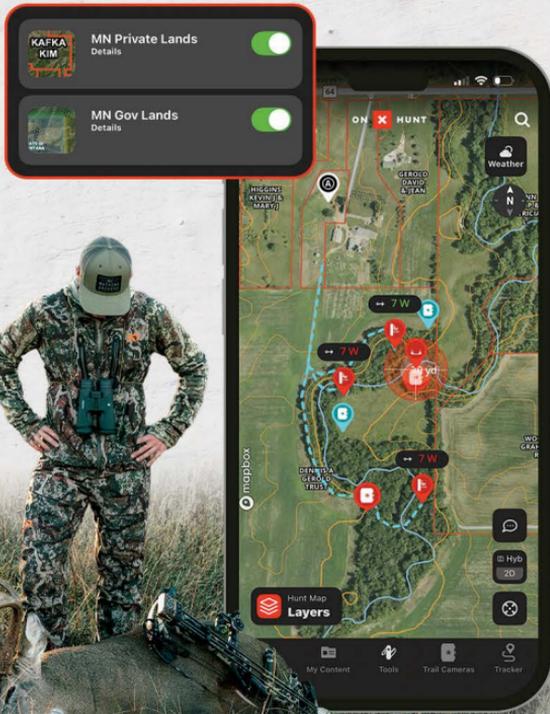

မၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်သးဒီးဟ့ၣ်မၤဘျုးတၢ်ဆူန့ၣ်အံၤတက့ၢ်-

mndnr.gov/kidsoutdoors

ON HUNT

BUILT FOR DEER HUNTERS

**SCAN QR CODE TO REDEEM YOUR
ONE-MONTH MEMBERSHIP**

Learn more at onxmaps.com/hunt

Paid Advertisement

တဘဉ်ပျဲပျဲအမ့ဉ်အူမဟေးဂီကွံာ်နတၢ် လူၤခေးတၢ်မံလၢအိၣ်အလီၢ်အကျဲတက့ၢ်

- မၤသံကွံာ်မ့ဉ်အူလၢနမၤကဲၤထီၣ်တမံလၢလၢခဲလၢာ်ခဲဆ့တက့ၢ်.
- မၤပံာ်ကွံာ်မ့ဉ်အူဒီးထံတက့ၢ်. ခွဲးခွဲးအီၤဒီးမၤကဲဒီးအီၤတုၤလၢအတကီၢ်သွေးလၢတစုတက့ၢ်.
- ဟေးဆူးတၢ်ဟံကတီၢ်သိလုၣ်တဖၣ်လၢနီၣ်ဃုအထီတဖၣ်အကျဲတက့ၢ်.
- ဟံန ATV/UTVs လၢကျိၤအလီၤတဖၣ်တၢ်သဝံအဘိ န့ၣ်ကဆီဒီးတၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်တဘဉ်အိၣ်ဘဉ်.

ဖဲမ့ဉ်အူစးထီၣ်ကဒါမ့တမ့ၢ်လီၤပြုအသးန့ၣ်, ပုၤတဂၤလၢအမၤကဲၤထီၣ်မ့ဉ်အူန့ၣ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢတၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးလၢအကဲထီၣ်အသးတမံလၢလၢဒီးတၢ်မၤသံပျဲပျဲအူအိၣ်တၢ်အလဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

FOR_0025_25

DEERSKIN TANNING

CUSTOM MADE:
Garments, Gloves, Mittens
& Accessories

Century Leather Products
Owatonna, MN
507-451-0762 • www.clpuber.com
Paid Advertisement

Public land, miles of trails & comfortable places to stay.

RAINY LAKE

SCAN TO FIND LODGING

FIND MORE INFORMATION HERE:
WWW.RAINYLAKE.ORG

PAID ADVERTISEMENT

OUTDOOR WOOD &
WOOD PELLET FURNACES

CentralBoiler.com
218-782-2575

Paid Advertisement

ALTOZ®
ALWAYS AHEAD®

Outdoor Power Equipment

Altoz.com
218-782-5869

©2025 Central Boiler/Altoz | ad8035

အိတ်လဲးထြီနဲး လဲးစ့ၣ်အသနူ

တၢ်မၤသီထီၣ်အိတ်လဲးထြီနဲးလဲးစ့ၣ်အသနူ (ELS)

တၢ်မၤသီထီၣ်ဝဲဒၣ်အိတ်လဲးထြီနဲးအသနူကမၤဂ့ၤထီၣ်ကျိၤကွၢ်လၢတၢ်ပူၤလဲးစ့ၣ်, တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ, တၢ်မၤသီထီၣ်,တၢ်ဘျးစဲဒီးတၢ်ပြၢအတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးအမးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တဘျီအံၤမ့ၢ်ဝဲတီဝဲဒၣ်ဖဲတၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤအဆၢကတီၢ်လီၤ. သန့က့, ELS အသီန့ၣ်ကမူထီၣ်ဖဲတၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤဝဲအလီၢ်ခဲလီၤ. တဘျီဖဲမ့ၢ်မူထီၣ်န့ၣ်, ELS အသီအံၤကမၤညီထီၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢတၢ်က ပူၤလဲးစ့ၣ်, တၢ်မၤသီထီၣ်က့ၤတၢ်,တၢ်ဆဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထၢဖျိၣ်ဒီးမၤန့ၣ်သ့တၢ်ပြၢအတၢ်ဘၣ်သးအမးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ELS အသီတခါအံၤမ့ၢ်အမၤတၢ်လံၤန့ၣ်မ့ၢ်ယသ့ၣ်ညါက သ့ဒဲလဲၣ်.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢခဲကတၢ်အဂီၢ်, ကွၢ်ဘၣ်လီၤပုၤ ယဲၤအစီခိၣ်ဂံၢ်ထံးဒီးတၢ်ဆဲးကျိၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်အီၤလၢလံာ်တက့ၢ်.

မၤလီၤအါထီၣ်လၢပပုၤယဲၤသန့အလီၤ

လၢတၢ်ကမၤလီၤအါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆီတလဲတဖၣ်အံၤ လဲၤအိတ်သကိးဘၣ် [MNDNR.gov/elsinfo](https://www.mndnr.gov/elsinfo) မ့တမ့ၢ်ဖဂဲ(န)ဒိလီၤ QR လၢလံာ်တက့ၢ်.

တၢ်သံကွၢ်ဆူညါအိတ်ခါ.

ဖဲန့ၣ်အိတ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အခါ, ဝံသးစူၤကိးဘၣ် DRN တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလီၢ်ခါၣ်သးဖဲ 888-MINNDNR (646-6367) မ့တမ့ၢ် 651-296-6157.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ထီၣ်ဒုၣ်ထံ, တၢ်သူးဒီး အဲလ်ခဲ (elk) အတၢ်ဘျၢတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ် န့ၣ်အီၤလၢပုၤယဲၤအဖီခိၣ်သ့လီၤ.

- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသီလၢ 2025 12
- တၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤဆူပုၤဟီၣ်ကဝီၤလၢအတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ 14
- သးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢကဘၣ်မၤစၢၤပုၤလၢအလိၣ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢၤ 15
- တၢ်လူၤခးတၢ်မၤလၢလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ် 17
  - တၢ်ဂီၢ်ခိၣ်ကျးတဖၣ် 24
- တၢ်လူၤခးတၢ်မၤလၢအဂ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတဖၣ် 27
  - တၢ်လူၤခးတၢ်မၤလၢပုၤနီၤခိၣ်ဂီၢ်ဂီၢ်တလၢပုၤတဖၣ် 29
  - သီလ့ၣ်လၢပုၤစူးကၢလၢပုၤပူၤအဂီၢ် 31
  - ထွဲၣ်တဖၣ် 32
  - တၢ်ကဝီၤ, တၢ်ထံၣ်တၢ်သ့ဖဲမုၢ်န့ၣ်ဒီး (night vision), နီၣ်ယူၤလၢအဒိတၢ်ဂီၢ်မူ (drones) မ့တမ့ၢ်လီၤပီးလၢတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢလၢတအိၣ်ဒီးအပျဲတဖၣ် (wireless devices) 33
- တၢ်ကူတၢ်သီးအလွၢ်ကပြုၤကပြီၤ ဒ်အမ့ၢ်အီၤရံ (blaze clothing) ဒီး ground blind တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် 35
- သးစၢ်အတၢ်လူၤခးတၢ်မၤလၢ (ပုၤလီၤကဝီၤဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢတမ့ၢ်ပုၤလီၤကဝီၤဖိ) 37
- တၢ်မၤလၢလၢအဆဲး (small game) 43
  - ဆိကဆီမံၤအဆၢကတီၢ် မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီတဖၣ် 44
- တၢ်ဒီးထု 52
- တၢ်ခးတၢ်မၤလၢလၢအဒိၣ် (big game) 65
- တၢ်ဟီ - ခိၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဆါလၢအဘၣ်တၢ်ဟီ 76
- တၢ်ဟီ - တၢ်ဟီတၢ်ဆါယံထၢ 89
- တၢ်ဟီ - တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဟီအဆၢအတၢ်တြီယံ 91
- တၢ်ဟီ - ပုၤသးစၢ်ခးတၢ်ဟီအခူခါအဆၢကတီၢ် 92
- တၢ်ဟီ - ကျိတဖၣ် 95
- တၢ်ဟီ - တၢ်ဟးခးတၢ်လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ် 101
- ကမ့ၢ်ဟီခိၣ်ခိၣ်လိၢ်တဖၣ်ဒီးဆးဖိကီၢ်ဖိတၢ်အိၣ်သဒၢတၢ်ပူၤဖျးလိၢ်တဖၣ် 119
- တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ 121

တၢ်ဂီၢ်ခိၣ်က

တၢ်လူၤခးတၢ်မၤလၢတၢ်ဂီၢ် - R3 ပုၤတတၢ်န့ၣ်ပုၤလံာ်ရီၤခး (Community Asset Library).

တၢ်အိၣ်ကဒုအိၣ်ဆိးလီၢ်အတၢ်ဂီၢ်မိဖျိ Minnesota DNR.

တၢ်ဟီအတၢ်ဂီၢ်မိဖျိ Brett Billings, USFWS

စ့လၢတၢ်မၤန့ၣ်လၢတၢ်ဆါတၢ်ကီၣ်ညါဟ့ၣ်စၢၤတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်တဘျီအံၤတနီၤလီၤ. မ့ၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အကီၢ်ခိၣ်ဒီး မ့ၣ်န့ၣ်စိထံၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးအဝဲၤ ကျိၤတအၢၣ်လီၤဆီၣ်ထွဲ ပီးလီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ရဲၣ်လီၤအီၤမ့တမ့ၢ်တူၢ်လီၢ်တၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူၤဒါလၢအကဲထီၣ်လၢတၢ်သ့ပီးလီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ် မၤစၢၤလၢတၢ်ရဲၣ်လီၤအီၤအဖီခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဘျုးအသိအလၢ်အတၢ်မၤသိထီၣ်က့ၤတဖၣ်-တၢ် ဆီတလဲတဖၣ်အံၤကမၤဂ့ၤထီၣ်ပုၤသ့တၢ်အတၢ်လဲၤဒီဖျါဒီးလၢတၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ညါ လီၤ.တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ်ကဘၣ်တၢ်မၤသိထီၣ်အိၣ်လၢ ၂၀၂၆ ဒီး ၂၀၂၆ န့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ခးတဟံ

- ကျိဖးထီ (Shotgun) အလီၢ်ကစီၤကအိၣ်အိးထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂီၢ် ထီၣ်သိ ၂၀၂၆ န့ၢ်လီၤ. MN တၢ်သိၣ်တၢ်သိတၢ်ဘျုး ထူး က့ၤကျိဖးထီအလီၢ်ကစီၤလၢကမၤတၢ်ဖ ၂၀၂၆ တၢ်ဟံအဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- DPA 183 န့ၢ်တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်လၢ DPA အဆဲးဖိခဲခါလၢအမ့ၢ် (153 ဒီး 154) န့ၢ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢတၢ်ချဲးဃာ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်ဆူညါအဂီၢ်တက့ၢ်.
- B ခုခါအဆၢကတီၢ်အလဲးစ့ၣ်န့ၢ်တၢ်မၤဟးဂီၤကွံာ်အိၣ် လဲ. အဲခါအံၤကီၢ်စိၣ်ဒီတဘျုးကျိအလဲးစ့ၣ်အိၣ်ထဲတခါ (တၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဒ် A ခုခါအဆၢကတီၢ်အလဲးစ့ၣ်) လၢတၢ်သ့အိၣ်လၢကီၢ်စိၣ်ဒီဘျုးကျိ A ဒီးကလံၤထံးမ့ၢ်ထီၣ် B ခုခါအဆၢကတီၢ်လၢအပူၤတခါန့ၢ်သ့ လီၤ. ပုၤလူၤတၢ်မၤလၢ်လၢအအိၣ်ဒီးကီၢ်စိၣ်ကျိအလဲးစ့ၣ်န့ၢ်ဒီးကီၢ်စိၣ်ဒီဘျုးကျိ A ဒီးကလံၤထံးမ့ၢ်ထီၣ် B ခုခါအဆၢကတီၢ်အကျိခဲ ခါလၢ်လၢတၢ်ဟံအတၢ်ပျဲ အလီၢ်တခါလၢ်လၢတၢ်အိးထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တခါစ့ၣ်အဂီၢ်သ့လီၤ.
- DPA 655 န့ၢ်တဟံဃာ်လၢကလံၤထံးမ့ၢ်ထီၣ် B ခုခါအဆၢကတီၢ်အလီၢ်လံၤတ ခါအပူၤလၢဘၣ်.
- အိၣ်ခွဲဒါနီၣ်တၢ်မၤလၢ်အိၣ်ကဒုလီၤ(Ocheda Lake Game Refuge) န့ၢ်အဲခါအံၤကပျဲဝဲဒၣ်တၢ်ခးတဟံဒီးချီၣ်ဒီးပျါလၢ ခုခါတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီတခါအပူၤလီၤ.
- တၢ်ခးတဟံလီၤဆီလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်ပျဲတခါ န့ၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤဟံအိၣ်လၢ DNR အဟုၢ်ယဲၤသန့တခါဒီးအလီၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်က ဘျုးပ ၉၅ လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
- ကီၢ်ရဲၣ်အသိတဖၣ်တၢ်ထၢန့ၢ်လီၤအါထီၣ်အိၣ်လၢ တၢ်ဟီၣ်အိၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်အကျိဒီးတၢ်တြီတၢ်ကွဲၣ်လဲၤန့ၢ်အိၣ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်က ဘျုးပ ၈၉ လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဆူညါအဂီၢ်တက့ၢ်.

ခိၣ်န့ၢ်န့ၢ်တၢ်ခါလၢအဘၣ်တဟံ (Chronic Wasting Disease, CWD)

- ဟီၣ်ကစီၤအသိတဖၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဆူ CWD - 601, 666, ဒီး 671. မ့ၢ်လၢ CWD န့ၢ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤအသိ လၢ ကီၢ်စိၣ်အပူၤအသိ, တၢ်မၤကဲထီၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျိဟ့ၣ်ဆူ CWD အလီၢ်အသိ ၃ တီၢ်န့ၢ်လီၤ. Metro တၢ်ရဲၣ်ကျိ ပုၤဆူအလီၢ် DPA 701 အံၤအဲခါကဲ DPA 601; DPA 266 အဲခါကဲ DPA 666; ဒီး DPA 271 န့ၢ်အဲခါကဲ DPA 671. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်တဖၣ်န့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ် လၢကဘျုးပ ၇၆ လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဆူညါအဂီၢ်လီၤ.
- CWD တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အဒိအသန့တဖၣ်-နီၢ်ကစၢ်မဲၤဝဲအသန့န့ၢ် **တအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ** န့ၢ်အကတၢ်လၢတၢ်အိးထီၣ်တၢ်အချု ဒီး တၢ်လူၤ ယုၤမၤန့ၢ် CWD လၢခဲကတၢ်အချုန့ၢ်ဘၣ်. နီၢ်ကစၢ်ထၢဖျိၣ်အဒိအသန့န့ၢ်အိၣ်ထဲဒၣ်မ့ၢ်ဘျုး,မုၢ်ဒီးဒီးမုၢ်ဆၢဝဲတၢ်အိးထီၣ်ကျိအ ခုခါအဆၢကတီၢ်အန့ၢ်ကတၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်တဖၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အိၣ် သ့ဖဲတၢ်စးထီၣ်လၢကဘျုးပ ၈၁ အပူၤန့ၢ်လီၤ.
  - › တၢ်အဒိအသန့လၢအအိၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိန့ၢ်က အိၣ်ဖဲမ့ၢ်ဘျုး,မုၢ်ဒီးဒီးမုၢ်ဆၢဝဲတၢ်အိးထီၣ်ဖဲကျိအခုခါအဆၢကတီၢ်အန့ၢ်ကတၢ်န့ၢ် လီၤ. သန့အစရီၣ်န့ၢ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အိၣ်စးထီၣ်လၢကဘျုးပ ၈၁ န့ၢ်သ့လီၤ.
  - › ပုၤလူၤတၢ်မၤလၢ်လၢအဲၣ်ဒီးအတၢ်ဟံတၢ်ဟံးန့ၢ်အဒိလၢ CWD လၢတဘျုးတၢ်ကျိဘၢအိၣ်ဒီဖျါတၢ်ဘျုးလၢလုၤတက့ၢ်တၢ်က ဘၣ်ဟ့ၣ်အဒိန့ၢ်မၤဝဲဒၣ်သ့ဒီဖျါပုၤလူၤတၢ်မၤလၢ်ဆူၤလၢလံာ်တၢ်စးထီၣ်အပီၤလီၤတဖၣ်,ပုၤမၤသကိးတၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အဒိအတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျိတဖၣ်,မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီဖျါတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်တခါဖဲ DNR တၢ်မၤလၢ်အဝဲဒၣ် (ကဘျုးပ 119 လၢဝဲဒၣ်အလီၢ် အကျိတဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.)
  - › CWD လံာ်တၢ်စးထီၣ်ဆူၤယီၤဖိးလီၤလၢတၢ် ဒီးန့ၢ်အိၣ်တချုးနီၣ်ဝုဘၣ် ၁, ၂၀၂၄ န့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဆူၤယီၤအတၢ်ဟံဖျါတဖၣ် လၢတၢ်သ့အိၣ်တသ့လၢဘၣ်န့ၢ်လီၤ. ဝံသးစူၤယုထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဆူၤယီၤတၢ်ဟံဖျါအသိ တခါတက့ၢ်. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အိၣ်ဖဲကဘျုး ပ ၈၀ အပူၤလီၤ.
- ထၢၣ်အတၢ်ဟံပနီၣ်လၢ CWD အခုခါတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢခဲတဘျိအဂီၢ်န့ၢ်ဆီတလဲအသးလၢတၢ်တဟံပနီၣ်တၢ်ဟံအဒုတဖၣ်ဆူ ၅ ဒုကဲအမိၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်အါ သ့လီၤ.

ဆီကဆီအမံ

တၢ်ခးဆီကဆီမံတၢ်ဘျၢတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤအီၤလၢလၢတဘျီအံၤအပူၤလီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကဘျးပၤ 44 အပူၤလီၤ.

ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆံးတဖၣ်

- တသီစုၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၣ် စပျူးကြီၤ (Spruce grouse) သ့ၣ် အတၢ်ဟံပနီၣ်န့ၣ်ဆီတလဲအသးလံလီၤ. ကိးနဲဒဲးတၢ်ဟံပနီၣ် = တဘၣ်အါန့ၣ် 2 ဘျီ, တၢ်ဟံးန့ၣ်ဃာ်သ့ အတၢ်ဟံပနီၣ် = တဘၣ်အါန့ၣ် 4 ဘျီ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကဘျးပၤ 48 အပူၤလီၤ.
- ဒီမီးစနဲး ('Common snipe') န့ၣ်ခဲအံၤတၢ်ကိးအီၤလၢဝုလ်စၢၣ်စနဲး ('Wilson's snipe') န့ၣ်လီၤ.
- Wilson's snipe အခုခါတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သး ထီထီၣ်အီၤ, ဒီဃီဆူစဲးပထုဘၢၣ် 1 - ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 16 န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကဘျးပၤ 48 အပူၤလီၤ.

အဲလ်ခ် (Elk)

- မ့ၢ်တၢ်ကထံၣ်သ့ၣ်ညါ အဲလ်ခ် (elk) ဒီးတၢ်ဟံဒ်လဲၣ်အကဘျး ပၤန့ၣ်တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤအါထီၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကဘျးပၤ 99 န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤန့ၢ်လီၤဆူပူၤတၢ်လီၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

တၢ်လဲၤန့ၢ်ဆူပူၤဂၤအတၢ်လီၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၢ်ပၣ်ဃုာ်တၢ် ကသုၣ်ကသီသးလၢတတၢ်ချါ, တၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢာ်, တၢ်ဒီးထု, တၢ်ဟးလၢပျဲပူၤဒီးတၢ် သူလဲၤလုၣ်ဟးကသုၣ်ကသီတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. နကဘၣ်မၤ န့ၢ်တၢ်ပျဲတချးတၢ်လဲၤဆူတၢ်လီၤလၢတၢ်ကျးလီၤဘၣ်တၢ်ပနီၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအလီၤအကျဲန့ၢ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်မ့တမ့ၢ်မ့ဒါခိၣ်တဖၣ်န့ၢ်ကဘၣ်ဟ်လီၤတၢ်ပနီၣ်” တဘၣ်ဟဲန့ၢ်လီၤခိၣ်ကတၢ်လီၤအံၤတဂ့ၤ” လၢအဝဲ သ့ၣ်အဟီၣ်ခိၣ်အလီၤ ကိးန့ၢ်ဒီးလီၤ.တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကြးဟ်လီၤအီၤလၢ 1,000 ခိၣ်ယီၤ(မ့တမ့ၢ် 500 ခိၣ်ယီၤအဘၣ်စၢၤတၢ်လီၤတခါစုၣ်စုၣ်) မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဒါက့ၣ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဒါတခါစုၣ်စုၣ်ဒီးတၢ်လီၤလၢတၢ်ကန့ၢ်လီၤဆူတၢ်စုၣ်လီၤခိၣ်ခိၣ်တခါအံၤအပူၤန့ၢ်လီၤ.တၢ်ပနီၣ်အံၤလိၣ်ဘၣ်လၢာ်ဖျါ 2-စုမုၢ်ဒိၣ်ဒီးပုၤဃုာ်ဟံၣ်ကစၢ်မ့တမ့ၢ်မ့ဒါခိၣ်အစုဆဲးပနီၣ်မ့တမ့ၢ်မဲၤဒီးလီၤတစီနီၣ်ဂံၢ်န့ၢ်လီၤ.တၢ်လဲၤန့ၢ်လီၤခိၣ်ကတၢ်န့ၢ်တၢ်ဃုအိၣ်လိးစ့ထီၣ်ဘး \$3,000 သ့, တၢ်ထူး ကွံာ်လဲးစုၣ်မ့တမ့ၢ်သဲစးမ့တမ့ၢ်ဘၢကွံာ်အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်သ့လီၤ. တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤအပဒိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်အပဒိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဒုးလူၤဟံၣ်မၤထွဲဝဲဒၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤန့ၢ်လီၤ. မဲန့ၢ်တ သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်န့ၢ်,သံကွၢ်ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အကစၢ်လၢတၢ်ပျဲအဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ပၣ်ပနီၣ်ဖိၣ်သံးတၢ်တဖၣ်

- နလိၣ်ဘၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ကမၤဟံၣ်အချါတၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤတဖၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်ဟ်လီၤဘၣ်တၢ်ပနီၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအလီၤန့ၢ်လီၤ.
- ဖဲတၢ်မုၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်န့ၢ်လၢတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဂန့ၢ်,န့ၢ်ကွၢ်မဲၤန့ၢ်လၢခါဆူညါတန့ၢ်အဂီၢ်တသ့ဘၣ်.
- ပုၤအဂၤတဂၤအဟီၣ်ခိၣ်လၢအပဝဲမ့တမ့ၢ်ကမုၢ်ခွဲးဟံၣ်လၢကမၤန့ၢ်ကျဲအလီၤန့ၢ်, နခးကျိ လၢ 500 ခိၣ်ယီၤတၢ်ဒုၣ်စၢၤလၢအမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်အိၣ်ဒီးကမုၢ်မ့တမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၢ်တသ့ဘၣ်, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်န့ၢ်မုၢ်န့ၢ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲမ့တမ့ၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ပျဲလၢအကွဲးလီၤဟ်အသးအခါန့ၢ်လီၤ.
- တၢ်ခဲဒဲဒဲကျိလၢအဘူးဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဆဲး ဒ်သိး corrals လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲန့ၢ်တၢ်တဟ့ၣ်အ ခွဲးဘၣ်လၢတပၣ်ဃုာ်တၢ်ခဲအခါတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢပဒိၣ်အဟီၣ်ခိၣ်အလီၤန့ၢ်ဘၣ်.
- နတဘၣ်ဟံးန့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအမဲၤတဒုလၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ သဲစးတြီယာ်န့ၢ်လၢန့ၢ်လီၤဆူအပူၤန့ၢ်ဘၣ်. တၢ်တြီ အံၤပုၤဃုာ်ပုၤခးထွဲၣ်ခၢ်ယီၤတံၢ်လၢပုၤတပၣ်ညိၣ်ဒုးဃုာ်အဝဲသ့ၣ်အထွဲၣ်လၢတၢ်လီၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဟီၣ်ခိၣ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်,ပုၤအိၣ်လၢအပူၤမ့တမ့ၢ်ပုၤဒီးလဲတၢ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.
- တဘၣ်မၤဘၣ်ဒိဟံၣ်ဃီအဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်မ့တမ့ၢ် မၤဘၣ်ဒိတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်ဘၣ်. အိးထီၣ်ဃာ်ကရၢၢ်အပဲတရီတဖၣ်ဖဲအိးထီၣ်အသးအခါ,ကးတၢ်ကရၢၢ်အပဲတရီဖဲကးတၢ်ဃာ်အသးအခါတက့ၢ်.

တၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွံာ်တဖၣ်

- နန့ၢ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်တဟ်ဃာ်တၢ်ပနီၣ် လၢခိၣ်,လၢကမၤန့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢန့ၢ်အီၤပုၤတၢ်ဖိးသဲစးသန့က့ကဘၣ်ဟးထီၣ်တဘျီယီဖဲဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်မုၢ်မၤန့ၢ်အခါန့ၢ်လီၤ.
- နန့ၢ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢဘၣ်ဃးဒီးပုၤတဂၤလၢ တအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲလၢကမၤန့ၢ်ကျဲန့ၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢဖဲန့ၢ်ဟးလၢန့ၢ်ဒီးတစီဃာ်ကျိဒီးဟးထီၣ်ကွံာ်တဘျီယီန့ၢ်သ့လီၤ. တၢ်အံၤတပျဲန့ၢ်လၢန့ၢ်ကလဲၤဟံးန့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအမဲၤလၢတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်အံၤအပူၤဘၣ်န့ၢ်လီၤ.
- နဟးလၢဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်ဃာ်အိးဒီး “Walk-In Access” အတၢ်ပနီၣ်စးထီၣ်စဲးပထုဘၣ် 1 သီတုၤ မ့ 31 န့ၢ်သ့လီၤ.

တၢ်လိၣ်ဘၣ်အခွဲးလၢကန့ၢ်လီၤဆူတၢ်သ့ၣ်အတၢ်ဖျးလီၤဖဲတၢ်မ့ၢ်တကျးလီၤတၢ်ပနီၣ်လၢတဘၣ်လဲၤန့ၢ်ဒၣ်လဲၤလီၤ

တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအလီၤစးတၢ်န့ၢ်မုၢ်မုၢ်န့ၢ်လဲၣ်?

“Agricultural land (တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဟီၣ်ခိၣ်)” န့ၢ်မုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢ: 1) တၢ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်ဖျးကစီထီၣ်အီၤ, 2) အိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိမ့တမ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအလီၤအလီၤလၢအအိၣ်တုၢ်တဖၣ်, 3) တၢ်ကရၢၢ်ဃာ်အီၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဘျီအီၤတဖၣ်အဂီၢ် (ဟ်ဃုာ်ကသ့), 4) သူလီၤနီၣ်မ့တမ့ၢ်ဘုၤလီၤတဖၣ်; မ့တမ့ၢ် 5) သ့ၣ်လီၤသ့ၣ်လၢဒ်သိး poplar လၢတၢ်ကကူၢ်လီၤလၢ 15 န့ၢ်ဖဲသ့ၣ်လီၤအီၤဝဲအလီၤခဲန့ၢ်လီၤ.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပုၤလၢခဲတကဘျး

တၢ်န့ၣ်လီၤစူးကါထံဒီး တၢ်စူးကါလၢတၢ်ဟးလိာ်ကွဲကသုၣ်ကသီအဂီၢ်

တၢ်န့ၣ်လီၤစူးကါတၢ်လၢဖိးသဲစးန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

န့ၣ်သ့ထံဖိကျိမ့ၢ်တမ့ၢ်ကမါပျဲတၢ်ဖိးသဲစးလၢကမ့ၢ်တၢ်မၤန့ၣ်သ့တၢ်အလီၢ်တဖၣ်,ကမ့ၢ်အဟီၣ်ခိၣ်,ကမ့ၢ်အကျဲတဖၣ်မ့ၢ်ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်မ့ၢ်ပျဲန့ၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ဟးလိာ်ကွဲကသုၣ်ကသီအဂီၢ်စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

တၢ်မ့ၢ်လၢသးခူအဂီၢ်တၢ်သ့ပုၣ်ယုၣ်ကဒီးကဘီ,တၢ်ပီၢ်ထံ, တၢ်တခွဲညၣ်,တၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢ,တၢ်ဒီးတုၤဒီးတၢ်ဟးလၢထံအကျါလၢတက့ၢ်မ့ၢ်မတၢ်ဟးအီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်လီၤလၢအိၣ်ဒီးထံမနုၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်အိးထီၣ်အီၤလၢတၢ်ဟးလိာ်ကွဲကသုၣ်ကသီအဂီၢ်သ့န့ၣ်လဲၣ်?

ကမါဒီးထံဖိကျိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်အိးထီၣ်အီၤလၢတၢ်မ့ၢ်လၢသးခူအတၢ်သ့အဂီၢ်ဖဲတၢ်သ့အီၤပျဲတၢ်ဖိးသဲစးဒီးတၢ်သ့အီၤသ့န့ၣ်လီၤ.ထံတခါလၢလၢလၢအဒုးထီၣ်ဖိချံၣ်န့ၣ်ဖိးမံ,သနက့ထံအဂၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤသ့တသ့ခါန့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်အမူအဒါ

ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်တဂၤဟ့ၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ပျဲလၢပုၤတဂၤကသ့အဟီၣ်ခိၣ်လၢတလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤလၢတၢ်မ့ၢ်လၢသးခူအဂီၢ်န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်-

- တအုၣ်ကီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်အပူၤဖျဲး
- တအိၣ်ဒီးပုၤသ့တၢ်သဲစးတၢ်ဒီသဒါလီၤဆီမ့ၢ်တမ့ၢ်ခွဲး ယာ်, ဒီး
- တအိၣ်ဒီးမူဒါလၢတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးမ့ၢ်တၢ် ဟးကုၢ်ဟးဂီၤလၢအကဲထီၣ်ခီဖျိပုၤသ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ

ကျဲလၢအိၣ်လၢပုၤတၢ်လီၤဖဲတၢ်လဲၣ်ခိၣ်အီၤသ့

ကျဲတနီၤလၢအအိၣ်ဒီးကသ့ကျဲအခွဲးယာ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလၢတဘၣ်ထွဲဒီးပဒိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်မၤညီဃာ်,ဘီဃာ် လၢသိလုၣ်ဒီးတၢ်ဟးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တသ့ၣ်ညါလီၤ တၢ်လၢမတၢ်ဟးကျဲတဘီလဲၣ်န့ၣ်,သံကွၢ်တၢ်ပျဲမ့ၢ်တမ့ၢ်သမံသမိးန့ၣ်ကီၢ်ရၢၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဝဲအပဒိၣ်အဝဲဒါဒါတဖၣ်တက့ၢ်.

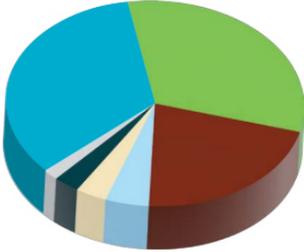
သးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢကဘၣ်မၤစၢၤပုၤလၢအလိၣ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢၤ

ဖဲပုၤတဂၤခးကျိဒီးန့ၣ်လၢအမၤဘၣ်ဒိပုၤအဂၤတဂၤ,အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်သမံသမိးဒီးဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢအဂ့ၢ်အခါဘၣ်တဘျီဃီလီၤ.တၢ်တမၤတၢ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်သဲစးကျိမ့ၢ်, အိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဃာ်လၢအပုၣ်ယုၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ဃီၣ်,တၢ်ယုစ့အိၣ်မိးမ့ၢ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အရဲခူညါန့ၣ်လီၤ.

နလဲးစ့ၢ်ဒီလၢ်န့ၢ်အမၤတၢ်လီၤ

လဲးစ့ၢ်ဒီလၢ်တဖၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ဖီၣ်ညၢ်, တၢ်ခးတၢ်မၤလၢ, ပုၤအဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးအအိၣ်ဆိးလီၤကျဲၤလၢတၢ်က ပၤယၢ်ဒီးမၤကဲထီၣ်တၢ်ချၢတၢ်အိၣ်ကသ့ၣ်ကသီအခွဲးယၢ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

မ့ၢ် DNR သူလဲးစ့ၢ်အဒီလၢ်တခါဒ်လဲၣ်

- ▶ ညၢ်ဂ့ၢ်ဖိ - 34.4 ဖဲး(န့)
- ▶ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢပုၤကျါ - 29.8 ဖဲး(န့)
- ▶ တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်အပဒိၣ်တဖၣ် - 24.4 ဖဲး(န့)
- ▶ ထံကဆီ - 5.7 ဖဲး(န့)
- ▶ လဲးစ့ၢ် - 3.3 ဖဲး(န့)
- ▶ ချၢသန့ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်သ့အီၤ - 1.5 ဖဲး(န့)
- ▶ သ့ၣ်ပုၤအတၢ်အိၣ်ကအိၣ်ခိးအဂီၢ် - 1 ဖဲး(န့)

လၢတၢ်ကမၤလီၤအိၣ်လဲးအိၣ်သကိးဘၣ်- mndnr.gov/LicenseDollarsAtWork

FAW_0053_25

ပုၤတၢ်လၢ်လၢ် ဆဲးလီၤအမံၤလၢ ကကဲထီၣ် က့ၢ်ဂီၤဒွဲး, မဲၢ်ချဲၤ ဒီးထံးရှၢပုၤဟ့ၣ်မၤဘျၢ တၢ်သ့ဝဲန့ၢ်လီၤ.

ဆဲးလီၤမံၤ ဒ်ပုၤဟ့ၣ်မၤဘျၢ တၢ်တၢ်အသိး ဖဲးန့ဒီးန့ၢ်ဘၣ်န့ DNR တၢ်လၢၤခးထီၣ်ဒုၣ်ထံ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢအိၣ်လဲးအခါတက့ၢ်.

LifeSource
တၢ်မၤဘျၢလီၤ က့ၢ်ဂီၤဒွဲး မဲၢ်ချဲၤ ဒီးနီၤခိညၢ်ထံၣ်ရှၢ

www.DonateLifeMN.org

မၤလိာ်တၢ်အချဲအသ့ၣ် လၢကီၢ်စဲၣ်သ့ၣ်ပုၤတၢ်မ့ၢ်ဖိအလီၢ်အကျဲတက့ၢ်.

ထူလံၤအသ့ၣ်လၢအဂံၢ်ထီၣ်လၢခိလၢအကံၢ်အစီထီဒီး တပီၢ်အချဲတဖၣ်န့ၢ်တၢ်ဆ့ၢ်န့ၢ်ဆ့ၢ်န့ၢ်ဟံၣ်သ့လီၤ.

မၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢခံကတၢ်ဖဲတၢ်ဆါလီၤစ့ၢ်တၢ်အပူၤန့ၢ်တၢ်အိးထီၣ်အီၤအခါခိဖျိတၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢတၢ်ကစီၣ် အလံာ်ပရၢ mndnr.gov/nursery န့ၢ်တက့ၢ်.

mi DEPARTMENT OF NATURAL RESOURCES

AGY_0164_25

တၢ်ဟးခးတၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်

ELS အသီတခါကသမူထီၣ်တချး 2025 လၢတၢ်လူၤတၢ် မံလၢအခါတၢ်ဆၢကတီၢ်အဂီၢ်လီၤ. တဘျီဖဲ အမၤမူ ထီၣ်လံာ်န့ၣ်, အကမၤဘၣ်ဒိတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်လၢ တၢ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ ၁၀ လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

လဲးစ့ၣ်တဘျီလၢတၢ်ကဟံးန့ၣ်တၢ်မံလၢတဒုန့ၣ်အသး သမူအိၣ်ဝဲဒၣ်ထဲတၢ်ဟံပနီၣ်လဲးစ့ၣ်အဆၢကတီၢ်အပူၤ,ဖဲပူၤဖီၣ်ဃာ်လဲးစ့ၣ်အသးန့ၣ်,လီၤအိၣ်ဆိးထံးမ့တမ့ၢ်ကွီဖိအတၢ်အိၣ်သးမ့ဆိတလဲအသးအခါဒၣ်လံာ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအိၣ်ဆိးဖဲတၢ်လီၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်?

လၢတၢ်ကကြးဘၣ်ဝဲဒၣ်ဒ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိတၢ်အဂီၢ်, ပုၤတၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဆိးလၢမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်လၢအစုၤကတၢ် 60 သီတချးပုၤလဲးစ့ၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤလီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိလၢအသးအိၣ် 21 န့ၣ်ဒီး ဆူအဖီခိၣ်လိၣ်ဘၣ်ကတီၢ်အံၤမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်အလဲးစ့ၣ်မ့တမ့ၢ်ကမုၢ်အတၢ်ပူၤဖျး ID, မ့တမ့ၢ် လံာ်ဖီတံာ်တခါလၢအသးအိၣ်အစုၤကတၢ်အသီ 60 န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢတမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးတဖၣ်လၢအသးအိၣ် 21 ဆူအဖီလၢအမိၢ်အပၢ်မ့ၢ်ပုၤမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒုၣ်ကလုာ်အကရၢဖိတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်အလီၤအိၣ်ဆိးထံးနီၢ်ဂီၢ်ဒီးဒုၣ်ကလုာ် ID အသးသမူတလၢကံးဘၣ်, ပုၤလၢတအိၣ်ဒီးလီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိအလဲးစ့ၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဘျီဒီးဘၣ်လၢ 60 သီ,ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်အမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢတအိၣ်ဆိးဖဲတၢ်လီၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်?

ပုၤလၢတအိၣ်ဆိး ဖဲတၢ်လီၤတဖၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤတၢ်လၢလံာ်လၢ တထီၣ်ဘးဒီးပုၤလၢ အအိၣ်ဆိးဖဲတၢ်လီၤအံၤတၢ် အခီပညီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢပုၤကွီဖိလၢအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤတအိၣ်ဖဲအံၤတဖၣ်အဂီၢ်

ကွီဖိမၤလီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ပုၤလၢမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်အကွီ, ဒီလုၣ်မ့တမ့ၢ်ဖျိစိမၤတဖၣ်မၤန့ၣ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိအဆဲး, တၢ်ဟံမ့တမ့ၢ်တၢ်သ့အလဲးစ့ၣ်လၢလီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိအဂီၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်အယုၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲကွီဖိအလဲးစ့ၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အယုၢ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးလၢအအိၣ်ဆိးလၢမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်အပူၤဖဲကွီအန့ၣ်တန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ကွီဖိလၢထံကီၢ် အဂၤမၤန့ၢ်စၢ်ကီးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ဟံဃာ်လၢလီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိအဂီၢ်လၢတၢ်ဟံမ့တမ့ၢ်တၢ်သ့အလဲးစ့ၣ်အဂီၢ်သ့ဖဲအအိၣ်လၢမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်အပူၤဒ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိအသးအခါန့ၣ်သ့လီၤ. (လီၣ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်သးလီၤ).

လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢပုၤသးဖိဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အဂီၢ်

မ့ၢ်ပုၤသးဖိလီၤလံာ် အနီၢ်ခိကွီဂီၢ်တဂၤတဖၣ် လၢအအိၣ်ဆိးဖဲမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်တဖၣ် ခးတၢ်ဟံလၢတအိၣ်ဒီးအနၢၤတဖၣ် လၢအိၣ်ဒီးလီၤ

ကြိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး (lottery permit) အိၣ်မ့ၢ်ဂုၤတအိၣ်မ့ၢ်ဂုၤသ့ခါ?
မ့ၢ်ပုၤသးဖိလီၤလံာ်လၢအအိၣ်ဒီး 100% သးနီၢ်ခိကွီဂီၢ်တလၢတပုၤတဆူၣ်တချးမ့ၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးအတၢ်မၤအယီဒီးမ့ၢ်ပုၤမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်လီၤအိၣ်ဆိး ထံးဖိန့ၣ်လူၤတၢ်ဟံလၢအနၢၤတအိၣ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ် ပြၢအတၢ်ပျဲန့ၣ်သ့,ထဲဒၣ်တပၣ်ဃုာ်တၢ်လီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဟံအဖါအိၣ်ထဲတဒု,ဖဲအဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံအလဲးစ့ၣ်လၢအဖိမဲတဘျီအခါန့ၣ်သ့လီၤ.

ယမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိလၢအမၤတၢ်လၢသးအပူၤလၢအလီၤမ့ၢ်ဒါလၢကီၢ်စဲၣ်အချၢတဂၤလီၤ.
ဖဲနဟံးန့ၣ်ခွဲးအခါ နလူၤတၢ်မံလၢအဆဲးဖိ (small game) တဖၣ်လၢ တလိၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဘၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. နတလိၣ်ဘၣ် မံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်ထီၣ်ဒုၣ်ထဲတၢ်ဂီၢ်ခိၣ်ကျး (Minnesota Waterfowl Stamp) မ့တမ့ၢ် ထီၣ်ဆိဖဲတၢ်ဂီၢ်ခိၣ်ကျး (Pheasant Stamp) ဘၣ်ဆၢ ကဘၣ်အိၣ်ဒီး ဖဲၣ်ဒရၢၢ်ထီၣ်ဒုၣ်တၢ်ဂီၢ်ခိၣ်ကျး (Federal Duck Stamp) လၢကလူၤခး ထီၣ်ဒုၣ်ထဲ (waterfowl) အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နလူၤခးတၢ်ဟံ, တၢ်သ့, ဒီးဆိကဆိမံၣ် လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ယုန့ၢ်တၢ်အပူၤ ဖဲနမၤန့ၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢအဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါ ဒီးတၢ်ဟံဖျါထီၣ် နတၢ်ဟံးန့ၣ်ခွဲးအလံာ်တီလံာ်မိးသဲးစဲးတဖၣ်ဆူ ပုၤခၢၣ်စးလၢ အထူးထီၣ် ဟ့ၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. နပုၤတၢ်ဟံ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲကနၢၤအါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ်သ့လီၤ. နကဘၣ်ဖိာ်ဃုာ် တၢ်အုၣ်ကီၢ်လၢ နအိၣ်န့ၣ်ဆိး ဖဲကီၢ်စဲၣ်အံၤဒီး တၢ်ဟံးခွဲး အလံာ်တီလံာ်မိးသဲးစဲးဖဲနဟံးလူပုၤအခါလီၤ. ပုၤလၢအိၣ်ဆိးဖဲကီၢ်စဲၣ်ဖဲအံၤတဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး မံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်တၢ်နီၣ်သီလုၣ် လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် ကမုၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလံာ်အုၣ်သး (ID) တဖၣ်လီၤ.

ကီရ်ခဲင်ထံလီၤကီၢ်ဖိပုၤလူၤခးတၢ်မဲၤလၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (တၢ်ဘူးတၢ်လဲတဟ့ၣ်ဃုၤဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အလဲဘၣ်)

ကဏ္ဍ	နံၣ်ဂၢ် (Code)	ကဏ္ဍဒု	တၢ်ကျဲးပျီအဂ့ၢ်အကျါ	တၢ်ဘူးတၢ်လဲ
ပုၤမၤလဲၤခးလိၤသီတၢ် တၢ်တူၢ်လိာ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျါ	199	အိၣ်ပျဲၣ်ဖဲ 12/31/79 အလီၢ်ခဲ, 12 နံၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ် လၢပုၤမၤခးအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ် အဂီၢ်, အိၣ်ပျဲၣ်ဖဲ 12/31/89, သးနံၣ် 13 နံၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူအဖီခိၣ် လၢပုၤမၤခးအိၣ်တဖၣ် အဂီၢ်.	တၢ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျါလၢတၢ်ကပျဲ ပုၤတဂၤဖၣ်စၢ် လၢကလူၤခးတၢ်မဲၤ လၢ်ဖိတဖၣ်, တၢ်သ့, ဒီးတၢ်ဟီၤ လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထီၣ် တၢ်မၤလိၤဘၣ်သး တၢ်ဒီးအိၣ်ထု မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤခးတၢ်မဲၤလၢ် ကျိလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤဖျါန့ၣ်, ကဘၣ်ပုၤအါထီၣ် လၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ အလိၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ဂၢ်နီၣ်ခဲဘျီလၢ သးသမ့ဒီးတဖၣ်အဂီၢ်.	\$3.50
တၢ်လိာ်ကွဲတဖၣ်	216	နီၣ်တဂၤတၢ်လိာ်ကွဲတဖၣ်	ပုၤနီၣ်တဂၤတၢ်ဟ့ၣ်ညးဒီး တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိ (small game) လၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$41
	142	နီၣ်တဂၤ စူၣ်ပၢၣ်စပီးတၢ်လိာ်ကွဲတဖၣ် (Super Sports)	ပုၤနီၣ်တဂၤတၢ်ဟ့ၣ်ညးဒီး ညးၣ်တြီးအတၢ်ဂီၤခိၣ် (trout stamps), တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိ (small game) လၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢအိၣ်ဒီး ထီၣ်ဆီဖါ (pheasant) ဒီးကီၢ်ခဲၣ်ထံထီၣ်တၢ်ဂီၤခိၣ် (waterfowl stamp), တၢ်ဟီၤလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (deer license) 1 ဘၣ်	\$100
	217	ပုၤဖျီသးတၢ်ဟ့ၣ်ဖျိၣ် တၢ်ဂၢၤလိာ်ကွဲတဖၣ် (sports)	တၢ်တခွဲညး 2 ခါဒီး တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ 1 ခါ	\$57
	143	ပုၤဖျီသးတၢ်ဟ့ၣ်ဖျိၣ် တၢ်ဂၢၤလိာ်ကွဲစူၣ်ပၢၣ်စပီး တၢ်လိာ်ကွဲတဖၣ် (super sports)	တၢ်တခွဲညး 2 ခါဒီး ညးၣ်တြီးအတၢ်ဂီၤခိၣ် (trout stamps), တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ 1 ခါလၢအိၣ်ဒီး ထီၣ်ဆီဖါ (pheasant) ဒီးကီၢ်ခဲၣ်ထံထီၣ်တၢ်ဂီၤခိၣ် (waterfowl stamp), တၢ်ဟီၤလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (deer license) 1 ဘၣ်	\$126
တၢ်ခးတၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိ (small game) ဒီးတၢ်ဒီးထု	NA	သးစၢ် 16 နံၣ်အဖီလၢ် တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိ (small game) လၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	တလိၣ်ဘၣ်
	208	သးစၢ် 16-17 တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$5
	211	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်ဒီး 65 နံၣ်ဆူအဖီလၢ် တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$22
	100	သးပုၢ် 65 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ် တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$13.50
	144	သးပုၢ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ် တပယုၢ်ယီ 72-နံၣ်	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (ပုၤဃာ်ဒီး 72-နံၣ် န့ၣ် ကီၢ်ခဲၣ်ထံထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (waterfowl) ဒီး ထီၣ်ဂ့ၢ် (pheasant) တၢ်ဂီၤခိၣ်)	\$19
	671 672	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တၢ်လိာ်တၢ်တူၢ်လိာ်ဟံၣ်ကျါလၢ အဆၣ်တီၣ်ခွဲၣ်ပိၣ်တဖၣ် (Furbearer)	ဝဲၤဒီးဒီး (Fisher/Marten) (671) မ့တမ့ၢ် ထံကျိၣ်ဆီ (River Otter) (673)	အကလီ
	218	ဖိသၢ်တၢ်ဒီးထု တနံၣ်တဘျီ 13 နံၣ် တုၤလၢ 17 နံၣ်	13 နံၣ်တုၤ 17 နံၣ် တၢ်ဒီးထုလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ တၢ်လိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီၢ်လၢ 16-17 နံၣ်အဂီၢ်	\$5
	214	ပုၤနီၣ်ဒိၣ်တၢ်ဒီးထု တနံၣ်တဘျီ 18 နံၣ် မ့တမ့ၢ် အဖီခိၣ်ဒီး 65 နံၣ် အဖီလၢ်	18 နံၣ်ဒီးအဖီခိၣ် တၢ်ဒီးထုလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲစ့ၢ်ကီၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလီၤ. တၢ်ကလိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီၢ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညးၣ်န့ၢ်ပၢၣ်ဆူ ပုၤဒီးထုဆဲထုဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.	\$23
101	သးပုၢ်တၢ်ဒီးထု တနံၣ်တဘျီ 65 နံၣ် မ့တမ့ၢ်အဖီခိၣ်	65 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ် တၢ်ဒီးထုလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲစ့ၢ်ကီၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤန့ၢ်လီၤ.	\$11.50	
တၢ်ဂီၤခိၣ်ကျဲးတဖၣ် (STAMPS)	229	ထီၣ်ဆီဖါ (Pheasant)	18 နံၣ်တုၤ 64 နံၣ် ဖိးသးလၢ ကီၢ်ခဲၣ်ထံထီၣ်ဆီဖါအဂီၢ် (state pheasant validation)	\$7.50
	226	ကီၢ်ခဲၣ်ထံထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (State Waterfowl)	18 နံၣ်တုၤ 64 နံၣ် ဖိးသးလၢ ကီၢ်ခဲၣ်ထံထီၣ်ဆီဖါအဂီၢ် (State waterfowl validation), တၢ်လိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီၢ် တၢ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျါလၢ ဖဲၣ်ဒဲၣ်အထီၣ်လၢ အသးလီၤသးကျဲးအဂီၢ်	\$7.50

ဆဲးဟီၤထွဲထီၣ် ကဘျီးပုၤလၢခဲတကဘျီး

ပုၤအိၣ်ဆိးလိၣ်အတၢ်လူၤပုၤ အဆဲး

ကဏ္ဍ	နီၣ်ဂံၢ် (Code)	ကဏ္ဍဒု	တၢ်ကွဲးဖျါအဂ့ၢ်အကျါ	တၢ်ဘူးတၢ်လဲ
ဆိကဆီ	600	ပုၤနီၣ်ဒိၣ်လီၤတြိၣ် (lottery) လၢပတံၤတၢ်	ဆိကဆီ လီၤတြိၣ် (lottery) တၢ်ပတံၤတၢ်အပူၤဖဲ အလိၣ်အခါ	\$4
	619	သးစၢ်လၢ 13 နံၣ်ဆူ အဖီလၢ	ဆိကဆီ တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ (တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလီၤကဝီၤ အုရယၢၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်တီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ)	အကလီ
	641	သးစၢ်လၢ 13 နံၣ်ဆူ အဖီလၢ	ဆိကဆီ တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ	အကလီ
	601	သးစၢ် 13 နံၣ်တူၤလၢ 17 နံၣ်	ဆိကဆီ တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ တၢ်စုကဝဲၤ တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ (တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလီၤကဝီၤ အုရယၢၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်တီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ)	\$5
	655	သးစၢ် 13 နံၣ်တူၤလၢ 17 နံၣ်	ဆိကဆီ တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ	\$5
	610	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်	ဆိကဆီ တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ	\$26
	607	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်	ဆိကဆီ (Turkey) တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ (Spring) ချံၣ် (ကိးဆၢကတီၢ်ဒီး)	\$26
	650	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်	ဆိကဆီ (Turkey) တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ (Fall) တၢ်စုကဝဲၤ တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ	\$26
တၢ်လဲၤန့ၢ်လီၤ (WALK- IN)	190	သးနံၣ်ကိးနံၣ်ဒဲးမၤန့ၢ်သ့	တၢ်လဲၤန့ၢ်လီၤတဘျီသီ (Walk-In) သ့ၤလၢ တၢ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ် ကျါၤ ပုၤလူၤပုၤဖိအဂီၢ်	\$3
	NA	တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤဘျီ	တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤဘျီလၢ တၢ်သးဆူၣ်အဖီခိၣ်လၢ တၢ်မၤဖိဖိဒီး တၢ်ဟီ (deer) လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျီအဂီၢ်	\$5 \$3 \$1
တၢ်ဟီ (DEER)	246	သးစၢ် 10 နံၣ် တူၤလၢ 12 နံၣ်	ပုၤသးစၢ်ခဲးချံၣ်	အကလီ
	247	သးစၢ် 10 နံၣ် တူၤလၢ 12 နံၣ်	ပုၤသးစၢ်ခဲးချံၣ်	အကလီ
	248	သးစၢ် 10 နံၣ် တူၤလၢ 12 နံၣ်	ပုၤသးစၢ်ခဲးကျိတၢ်လီၤ (Muzzleloader)	အကလီ
	210	သးစၢ် 13 နံၣ်တူၤလၢ 17 နံၣ်	တၢ်ဟီ (deer) လၢကျိတဖၣ်	\$5
	209	သးစၢ် 13 နံၣ်တူၤလၢ 17 နံၣ်	တၢ်ဟီ (deer) လၢချံၣ်	\$5
	204	သးစၢ် 13 နံၣ်တူၤလၢ 17 နံၣ်	တၢ်ဟီ (deer) လၢကျိတၢ်လီၤ (Muzzleloader)	\$5
	212	သးပုၢ် 18 နံၣ် ဆူအဖီခိၣ်	တၢ်ဟီ (deer) လၢကျိတဖၣ်	\$34
	213	သးပုၢ် 18 နံၣ် ဆူအဖီခိၣ်	တၢ်ဟီ (deer) လၢချံၣ်	\$34
	203	သးပုၢ် 18 နံၣ် ဆူအဖီခိၣ်	တၢ်ဟီ (deer) လၢကျိတၢ်လီၤ (Muzzleloader)	\$34
	422	တၢ်ဟီတၢ်ဟီလၢတအိၣ်ဒီး အနၢၤလၢကတီၢ်ဆိ	တၢ်ဟီ (deer) လၢတအိၣ်ဒီး အနၢၤကတီၢ်ဆိ (တလိၣ်ဘျီအိၣ်လၢဘျီ, ကဘျီပုၤ 91)	\$8.50
	430	ဘီနး(စ)	တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး ဘီနး(စ) (လၢအကျါ) \$1 လဲၤဆူ တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျီလီၤတၢ်ဟီတၢ်ဟီတၢ်ဟီကျိ	\$18
	201	တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဆူတၢ်ဆါ	တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဆူတၢ်ဆါ တၢ်လၢတအိၣ်ဒီးအနၢၤ ခးကွ (လၢ 600-တၢ်ရဲၣ်လီၤလီၤဆီဆိတၢ်ဟီအတၢ်ပျဲအ လီၤကဝီၤ တဖၣ်အဂီၢ်,ကဘျီပုၤ 75)	\$1.50
တၢ်ဟီဖးဒိၣ် (elk)	625	လၢပတံၤတၢ်	တၢ်ဟီဖးဒိၣ် (elk) လၢပတံၤတၢ်	\$4

ဆဲးဟီထွဲထီၣ် ကဘျီပုၤလၢခံတကဘျီ

ကဏ္ဍ	နံပါတ် (Code)	ကဏ္ဍဒု	တင်ကွဲးပျိုအဂုဒ်အကျိုး	တင်ဘူးတင်လဲ
တၢ်သ့	662	လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်	တၢ်သ့လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်	\$4
	659	သးစၢ် 10 နံၣ် တုၢ်လၢ 12 နံၣ်	တၢ်သ့လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ. ကဘၣ်မၤန့ၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲကလီ လၢ ကခးတၢ်မဲးလံာ်လၢအဒိၣ်	အကလီ
	674	သးစၢ် 10 နံၣ် တုၢ်လၢ 12 နံၣ်	တၢ်သ့လၢ အိၣ်အါတလၢ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ. ကဘၣ်မၤန့ၢ် လံာ် တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲကလီ လၢကခးတၢ်မဲးလံာ်လၢအဒိၣ်	အကလီ
	676	သးစၢ် 10 နံၣ် တုၢ်လၢ 12 နံၣ်	တၢ်သ့ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ နီၣ်ဂံၢ်မိထံၣ်တ အိၣ်. ကဘၣ်မၤန့ၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲကလီ လၢကခးတၢ်မဲး လံာ်လၢအဒိၣ်.	အကလီ
	643	သးစၢ် 13 နံၣ်တုၢ်လၢ 17 နံၣ်	တၢ်သ့ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$5
	644	သးစၢ် 13 နံၣ်တုၢ်လၢ 17 နံၣ်	တၢ်သ့လၢ အိၣ်အါတလၢ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ.	\$5
	642	သးစၢ် 13 နံၣ်တုၢ်လၢ 17 နံၣ်	တၢ်သ့လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ နီၣ်ဂံၢ်မိထံၣ်တအိၣ်	\$5
	660	သးပျၢ် 18 နံၣ် ဆူအဖီခိၣ်	တၢ်သ့ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$44
	664	သးပျၢ် 18 နံၣ် ဆူအဖီခိၣ်	တၢ်သ့လၢ အိၣ်အါတလၢလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ.	\$44
	224	သးပျၢ် 18 နံၣ် ဆူအဖီခိၣ်	တၢ်သ့လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ နီၣ်ဂံၢ်မိထံၣ်တအိၣ်	\$44
	697	တၢ်သ့အဆၢတၢ်ဒါကဝီကျိး (Bear Bait Drum)	တၢ်သ့အဆၢတၢ်ဒါကဝီကျိး (တၢ်ဒါတဖျၢ် \$5)	\$5
	တၢ်ဟးခိၣ်ဆီ (Prairie Chicken)	616	လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်	တၢ်ဟးခိၣ်ဆီ (Prairie Chicken) လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်
617		လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	တၢ်ဟးခိၣ်ဆီ (Prairie Chicken) လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ	\$23
ထီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဆီ (Sandhill)	250	တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး	ထီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဆီ တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး	\$3
ထီၣ်တၢ်	521	တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး	တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီထီၣ်တၢ် (Light Goose) တၢ်ကတီၢ် ချဲသဲ တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး	\$2.50

ပုတအိန်ဆိးဖဲတင်လီၤဖဲအံၤတဖၣ်အတၢ်လူၤပျီ

တၢ်ဘျးတၢ်လဲတဖၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အလဲဘၣ်.

ကဏ္ဍ	နီၣ်ဂံၢ် (Code)	ကဏ္ဍဒု	တၢ်ဟံၣ်ဖျါအဂ့ၢ်အကျိၤ	တၢ်ဘျးတၢ်လဲ
ပုလၢအခးလီၤတၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျါ တၢ် (ပုတအိန်ဆိးဖဲတၢ်လီၤဖဲအံၤ)	199	အိၣ်ဖျၢၣ်ဖဲ 12/31/79 အလီၤခဲ, 12 နံၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ် လၢပုဟးခးအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ် အဂီၢ်, အိၣ်ဖျၢၣ်ဖဲ 12/31/89, သးနံၣ် 13 နံၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူအဖီခိၣ် လၢပုဆဲအိၣ်ထုတဖၣ် အဂီၢ်.	တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျီ ပုတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ် လၢကလူၤခးတၢ်မဲၤလၢ်ဖိတဖၣ်, တၢ်သ့, ဒီးတၢ်ဟီၤ လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ထီၣ် တၢ်မဲၤလၢ်ဘၣ်ပး တၢ်ဒီးအိၣ်ထု မ့တမ့ၢ် ပုခးတၢ်မဲၤလၢ်ကျိၤလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ပုဖျါန့ၣ်, ကဘၣ်ပုအါထီၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျီလၢအလီၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ပီၣ် 2 ဘျီလၢ သးသမ့ဒီးတစီၤအဂီၢ်.	\$3.50
တၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤ (WALK-IN) သ့ (ပုတအိန်ဆိးဖဲတၢ်လီၤဖဲအံၤ)	190	တၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျါ တၢ်မဲၤန့ၣ်တၢ်သ့ သးနံၣ်ကိးနံၣ်ဒဲးမးန့ၣ်သ့	တၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤတဘျီဗီ (Walk-In) သ့လၢ တၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျါ ပုလူၤပျီဖျါအဂီၢ်	\$3
တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိ (SMALL GAME) ဒီး တၢ်ဒီးထု (TRAPPING) (ပုတအိန်ဆိးဖဲတၢ်လီၤဖဲအံၤ)	146	သးစၢ် 16 နံၣ်ဆူ အဖီလၢ်တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျီ	တလိၣ်ဘၣ်
	206	သးစၢ် 16 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ် 18 နံၣ် အဖီလၢ် တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျီ	\$5
	221	သးပျီ 18 နံၣ် မ့တမ့ၢ် အဖီခိၣ် တနံၣ်တဘျီ	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျီ	\$102
	145	သးပျီ 18 နံၣ် မ့တမ့ၢ် အဖီခိၣ် တပယုၣ်ဗီ 72-နံၣ်ရံၣ်	တၢ်မဲၤလၢ်အဆဲးဖိလၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျီ (ပုၣ်ယုၣ်ဒီး 72-နံၣ်ရံၣ် ကီၢ်စ့ၣ်ထီၣ်ဒုၣ်ထံ (waterfowl) ဒီး ထီၣ်ဂ့ၢ် (pheasant) တၢ်ဂီၤခိၣ်)	\$75
	207	တၢ်ဒီးထု	တၢ်ဒီးထု (ထဲဒၣ်ပီၣ်ခိၣ်ကစၢ်တဖၣ်ဧါ)	\$84
ဆီကဆီ(TURKEY) (ပုတအိန်ဆိးဖဲတၢ်လီၤဖဲအံၤ)	600	ပုနီၣ်ဒိၣ်လီၤထြီၣ် လၢဟံၣ်တံထီၣ်တၢ်	ဆီကဆီ (Turkey) လီၤထြီၣ် (lottery) တၢ်ဟံၣ်တံထီၣ် တၢ်အပုၤဖဲအလီၣ်အခါ	\$4
	594	သးစၢ်လၢ 13 နံၣ်ဆူအဖီလၢ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Spring) ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ (တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတၢ်လီၤကဝီၤအုရယုၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်တီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ)	အကလီ
	593	သးစၢ်လၢ 13 နံၣ်ဆူအဖီလၢ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Fall) ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ (တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတၢ်လီၤကဝီၤအုရယုၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်တီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ)	အကလီ
	602	သးစၢ် 13 နံၣ် တုၤလၢ 17 နံၣ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Spring) ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ (တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတၢ်လီၤကဝီၤအုရယုၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်တီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ)	\$5
	656	သးစၢ် 13 နံၣ် တုၤလၢ 17 နံၣ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Fall) ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ (တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတၢ်လီၤကဝီၤအုရယုၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်တီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ)	\$5
	611	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Spring) ချံၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိ	\$96
	608	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Spring) ထဲချံၣ်ဧါ (တမ့ၢ်လီၤထြီၣ်, တၢ်ဆၢကတီၢ် ကိးဘျီဒဲး)	\$96
	651	နီၣ်ဒိၣ် 18 နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်	ဆီကဆီ (Turkey) တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ (Fall) (တမ့ၢ်လီၤထြီၣ်)	\$96
တၢ်ဟီၤ (DEER) (ပုတအိန်ဆိးဖဲတၢ်လီၤဖဲအံၤ)	246	သးစၢ် 10 နံၣ် တုၤလၢ 12 နံၣ်	Youth Archery (သးစၢ်ချံၣ်ပျါ)	အကလီ
	247	သးစၢ်အသးနံၣ် 10 တုၤ 12	တၢ်ခးတၢ်ဟီၤလၢကျိတဖၣ်	အကလီ

ဆဲးဟီၤထွဲထီၣ် ကဘျီဒီးပုလၢခံတကဘျီဒီး

ကဏ္ဍ	နံပါတ် (Code)	ကဏ္ဍအမျိုးအစား	တပ်မတော်အဖွဲ့အစည်း	တပ်သားတပ်မတော်
	248	သားစင် 10 နှင့် တူလော 12 နှင့်	သားစင် ကျိ Muzzleloader	အကလီ
	231	သားစင် 13 နှင့် တူလော 17 နှင့်	ကျိခဲတေဟိ	\$5
	236	သားစင် 13 နှင့် တူလော 17 နှင့်	ကျိတံလီခဲတေဟိ	\$5
	222	သားပျံအသားအိန် 18 မှတ မှန်ဆူအဖိအိန်	တံခဲတေဟိအကျိ	\$185
	223	သားပျံအသားအိန် 18 မှတ မှန်ဆူအဖိအိန်	တံခဲတေဟိအအချိန်	\$185
	237	သားပျံအသားအိန် 18 မှတ မှန်ဆူအဖိအိန်	ကျိတံလီခဲတေဟိ	\$185
	423	အနားတအိန်လားအဆိ	တေဟိအနားတအိန်အလဲလားအဆိ (တံတလိန်ဘုန်လား ဘုန်, ကဘျဲးပ 91)	\$45
	431	ဘိနား(စ)	ဘိနား(စ)အတပ်ပျံ (\$1 တပ်ဟုန်မဟုန်လီ)	\$91
	202	တံရိန်သဲကတီတံဆူး တံဆိ	တံရိန်သဲကတီတံဆူးတံဆိအနားတအိန်တံဘျဲးစဲ (လား 600-တံရိန်လီလီလီဆိတံဟိအတပ် ပျံအလီကတီတေ ဖုန်အဂီ, ကဘျဲးပ 75)	\$1.50
BEAR (တမုာ်ပုလီအိန် လီဆိ)	662	လံပတံထီန်	တေသူးအလဲပတံထီန်	\$4
	659	သားစင် 10 နှင့် တူလော 12 နှင့်	တေသူးအလဲစုန်. ကဘျဲးမနုာ်လဲးစုန်ကလီတခါတံကဟ်း နုာ်တံမဲလံလားအအိန်နုာ်လီ.	အကလီ
	674	သားစင် 10 နှင့် တူလော 12 နှင့်	တေသူးအလဲစုန်အအိန်. ကဘျဲးမနုာ်လဲးစုန်ကလီတခါတံ ကဟ်းနုာ်တံမဲလံလားအအိန်နုာ်လီ.	အကလီ
	676	သားစင် 10 နှင့် တူလော 12 နှင့်	တံဟိပနီတံအိန်တေသူးအလဲစုန်. ကဘျဲးမနုာ်လဲးစုန်ကလီ တခါတံကဟ်းနုာ်တံမဲလံလားအအိန်နုာ်လီ.	အကလီ
	646	သားစင်အသား 13 တူ 17	တေသူးအလဲစုန်	\$5
	647	သားစင်အသား 13 တူ 17	တေသူးအလဲစုန်အအိန်	\$5
	645	သားစင်အသား 13 တူ 17	တံဟိပနီတံအိန်တေသူးအလဲစုန်	\$5
	661	သားပျံအသား 18 မှတ မှန် ဆူအဖိအိန်	တေသူးအလဲစုန်	\$230
	667	သားပျံအသား 18 မှတ မှန် ဆူအဖိအိန်	တေသူးအလဲစုန်အအိန်	\$230
	225	သားပျံအသား 18 မှတ မှန် ဆူအဖိအိန်	တံဟိပနီတံအိန်တေသူးအလဲစုန်	\$230
ထီးတီးရုန်နု (Raccoon) မှတ မှန် ထီးတီးဘီးခဲ (Bobcat) (ပုတအိန်ဆိးဖဲ တံလီဖဲအံ)	228	လံတံဟုန်ပျံ	ထီးတီးရုန်နု (Raccoon) မှတ မှန် ထီးတီးဘီးခဲ (Bobcat). တံမဲလံအဆိလံတံဟုန်ပျံ တံလိန်ဘုန် အီစုာ်ကီးလီ.	\$183
SPECIAL GOOSE (လားတမုာ်လီအိန်ဆိးထံးဖိ)	521	တံဟုန်အဖွဲ့	တံကီထီန်သီ (Spring) ထီန်တေ (Light Goose) တံ ကတီရိန်သဲ တံဟုန်အဖွဲ့	\$2.50

ကိုးစာဖိုင်တင်မေးစာဆိုင်ထွဲလာတင်ဒီသဒါအကတီကောတင်မဲလော်အပူ

မံနံနံစိထုပ်အတင်ချါဒီးတင်ပျီပူတင်နံင်သါလာအထူးတီနံင်ဘင်တင်မုင်လၢသးခူအီလၢပုကဲးဂါဒဲးလီၤ. ဖဲနပူကျါချင်ဖဲတဆိ, ကျိသုင်မျိုင်သုင်, ချိုင်အပိးလီ, ဒီးတင်လိင်ကွဲပိးလီစုကဝဲအဂါတဖၣ်န့ၣ်, မုဲနဟ့ၣ်ကီၤစာဖိုင်တင်ဒီတင်သွဲလာတင်သုအီမေးအီတမဲ ဒီးဆူနုင်လီၤမူဒါတင်ဖဲတင်မဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ 1937, တင်ထာဖိုင်စုတခါအံၤခီဖျါကီၤစဲၣ်စာ ဖိုင်အပဒိၣ်ဒီးတင်နီၤဟ့ၣ်လီၤဆူကီၤစဲၣ်တဖၣ်လၢဒီးသန့ထီၣ်လာတင်ဆါတင်လူတင်မဲလော်အလဲးစ့ၣ်ဒီးကီၤစဲၣ်အတီၣ်ခိၣ်တင်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စုပာ်ဖိုင်တဖၣ်အံၤဆီၣ်ထွဲမေးစာတင်တီၣ်ကျဲတဖၣ်, တင်ပာဆူရဲၣ်တင်မုတင်မဲအလီၤ, တင်မဲလော်တင်ပာဆူလီၤကဝဲတဖၣ်, စဲအံၣ်ကုၣ်သုတင်နီၣ်ကျဲ, တင်ပာဆူနုင်လီၤအိၣ်ဆိးနီၣ်ဂံၢ်, တင်ကွဲးနီၣ်ဃိထံတင်မဲလော်တဖၣ်, တင်မဲန့ၣ်အါထီၣ်တင်မဲလော်အလီၤ, ဒီးပုၤခးတင်မဲလော်ဖိ တင်ကုၣ်ဘင်ကုၣ်သု, တင်ဃုထာပာ်လီၤတင်ဒီးတင်ကၢယာ်ကတီၤကောတင်လီၤ.

တင်ဂါခိၣ်တဖၣ်

မုဲပလိၣ်ဘင်တင်ဂါခိၣ်ကျးတဖၣ်လၢကလူၤခးအိၣ်ထီၣ်ဒုၣ် (duck) ဒီးထီၣ်ဆီဖါ (pheasants) တဖၣ်န့ၣ်ဒါ.

- မုဲနလိၣ်ဘင်, အါတက့ၢ်လၢပုလူၤခးတင်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပုလၢတလိၣ်ဘင်ထီၣ်ဆီဖါ (pheasant) မုတမုဲ ကီၤစဲၣ်ထီၣ်ဒုၣ်ထံတင်ဂါခိၣ်ကျး (state waterfowl stamps) တဖၣ်ပုၣ်ဃုဒီး—
- ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ်ဃုဒီးစုၣ်ပုၣ်စပိးလံာ်တင်ဟ့ၣ်ပျဲ (sports license).
  - ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ်ဒီးပုလၢတအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတင်လူပုၤ 72 န့ၣ်ရဲၣ်လံာ်တင်ဟ့ၣ်ပျဲ.
  - ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ်ဃုခွဲးလၢသးပုၤအကတီၢ်.
  - ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံဖဲလၢမူဒါအပူ ပုၤသးဖိလီၤလံာ် အတင်လူၤခးတင်မဲလော်လံာ်တင်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်.
  - ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ် ဒီး ပုလၢတအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးလီၤလူပုၤမုဲကျိၤဝဲကွၢ်တင်လူၤခးတင်မဲလော်အလီၤတဖၣ်.
  - ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ် လူၤခးထီၣ်ဆီဖါ (pheasants) ဖဲတင်လီၤလၢအအိၣ်ဝဲတဖၣ်.
  - ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ် ဒီးပုလၢတအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ် လူၤခးထီၣ်ဒုၣ်ထံလၢအကစါ အတင်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်.
  - တင်တလိၣ်ဘင်ဂါခိၣ်ကျးလၢပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ် ဒီး ပုလၢအအိၣ်ဒီးတင်အိၣ်တင်ဆိးအလီၤဖဲအံၤတဖၣ် လၢအသးအိၣ် 15 န့ၣ်ဆူအဖိလော်.

တင်မဲသီထီၣ်က့ၢ်တင်ဂါခိၣ်အတင်လိၣ်ဘင်လၢအဒီး သန့ထီၣ်လၢသးန့ၣ်

သးန့ၣ်	မုဲနကဲမံန့ၣ်စိထုပ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိစဂါဒါ.	ကီၤစဲၣ်ထီၣ်ကံတင်ဂါခိၣ်	ကီၤစဲၣ်ထီၣ်ဒုၣ်ထံတင်ဂါခိၣ်	ကီၤစဲၣ်ထီၣ်ဒုၣ်တင်ဂါခိၣ်	HIP တင်အုၣ်သးအလံာ် (တင်ခးထီၣ်သးလီၤသးကျဲဒီးထီၣ်ဒုၣ်ထံ)
15 န့ၣ်ဒီးဆူအဖိလော်	မုဲ	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်
	တမုဲ	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်
16 တုၤ 17	မုဲ	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်
	တမုဲ	တလိၣ်ဘင်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်
18 တုၤ 64	မုဲ	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်
	တမုဲ	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်
65 ဒီးဆူအဖိခိၣ်	မုဲ	တလိၣ်ဘင်ဘင်	တလိၣ်ဘင်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်
	တမုဲ	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်	လိၣ်ဘင်

ကီရီစာဖိုင်ထိုင်ဒွန်တင်ဂီရီခိုင်တဖန်နုတ်တင်ပုၤန့ၢ်အီၤလၢလံာ်ပရၢတၢးမ့တမ့ၢ်ကျးဆဲးလဲးစ့ၣ်တဖန်အအိၣ်သ့လီၤ. ကီရီစာဖိုင်ထိုင်ဒွန်အတၢ်ဂီၤခိုင်တဖန်နုတ် တၢ်ထူးထိုင်ဟ့ၣ်အီၤလၢအိၣ်လဲးတြီနဲးအကူၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢထိုင်ဒွန်ထံအဆၢကတီၢ်ဒီတခါအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအတၢ်ဂီၤခိုင်တဖန်နုတ်ကဘၣ်တၢ်ဆၢန့ၢ်အီၤလၢလံာ်ပရၢတၢးဖဲခါတၢ်ဆၢကတီၢ်ပံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆိၣ်ကီၢ်ဖိအတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျိအတၢ်ရၢၣ်တၢ်ကျိ (HIP) အလံာ်အုၣ်သးန့ၣ် ပုၤလီၤအိၣ်ဆိးထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးမ့ၢ်ဂ့ၤလိာ်ဘၣ်လၢကခးဝဲဒၣ်ထိုင်သးလီၤသးကျဲမ့တမ့ၢ်ထိုင်ဒွန်ထံတဖန်န့ၣ်လီၤ.

2025 ထိုင်ဒွန်ထံအတၢ်ဂီၤခိုင်ဒီဖျိ Kurt Kegler လၢအအိၣ်လၢ Mankato.

2025 ထိုင်ကံကတီၢ်ဂီၤခိုင်ဒွဲလၢ Al Steinberg လၢအအိၣ်လၢ Vernon Center.

တၢ်သံကွၢ်ဘၣ်သးကျိတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်အုၣ်သး (firearms safety certificate)

မ့ၢ်ယလိာ်ဘၣ်ကျိတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်အုၣ်သးခါ.

- နမ့ၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢလဲၤဒိၣ်ခဲဘၣ် 31 သီ, 1979 အလီၢ်ခဲအပီ, နကဘၣ်အိၣ်ဒီးကျိအတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်အုၣ်သး (firearms safety certificate) လၢနကပူၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ နကခးတၢ်မဲလံာ်လၢကျိအဂီၢ်လီၤ.
- ကွၢ်ကဘျဲးပၤ 35-38 လၢသးစၢ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ကပံာ်ကွၢ်တဖန်တက့ၢ်.
- နမ့ၢ်အိၣ်လၢသးမူဒါပူၤဒီး နထီၣ်ဝဲန့ၣ်ခိၣ်ထံးတၢ်မဲလီလၢ အမဲၤရကၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်အပူၤ, ကဲသးပတီၢ် မ့တမ့ၢ် ထံကီၢ်ဂၤလၢသးမ့ၢ် (National Guard) အပီ နပူၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် နမၤန့ၣ်တၢ်ပံာ်ဂၢၢ်ပံာ်ကျိၤလၢ ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤ တၢ်လူၤခးတၢ်မဲလံာ်လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်စူးကါကျိလၢတၢ်ပူၤဖျဲးလံာ်အုၣ်သးဘၣ်န့ၣ်သ့လီၤ. ဖဲနဟးထီၣ်လၢမူဒါပူၤဝဲၤအလီၢ်ခဲခဲ, နကဘၣ်မၤန့ၢ်ကျိတၢ်ပူၤဖျဲးလံာ်အုၣ်သးန့ၣ်လီၤ.
- လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်ကျိတၢ်ပူၤဖျဲးလံာ်အုၣ်သးအပီ ဖဲနတၢ်လီၤမ့တမ့ၢ်ဟးဂီၤအပီ တၢ်မၤန့ၢ်အီၤသ့ဖဲ ELS ပုၤဆဲလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ပုၤခၢၣ်စးတကၤအအိၣ် လၢအိၣ်ဒီးအဘူးအလဲ \$3.50 န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်ဒွဲလၢ တၢ်စိတၢ်စုကဝဲဒ်အမ့ၢ်ကျိဟ့ၣ်ပျဲ မံာ်န့ၣ်စိထံာ် နီၢ်ကစၢ်တၢ်ဒီးသဒၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သီသးစး (Minnesota Personal Protection Act) တထီၣ်ဘးဒီး တၢ်လိာ်ဘၣ်လၢ ကျိအတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်အုၣ်သးတဖန်အဂီၢ်ဘၣ်.
- တၢ်လိာ်ဘၣ် ကျိတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်အုၣ်သး (firearms safety certificate) လၢပုၤလူၤပုၤလၢအစူးကါ ချံာ်လၢအသးအိၣ် 12-15 န့ၣ် တဖန်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်လၢပုၤ ဒီးတၢ်ဒီးထု တၢ်မဲလီအတၢ်ပံာ်ဂၢၢ်ပံာ်ကျိၤန့ၣ် မၤတၢ်ဒိလံာ်.

- ပုၤလူၤတၢ်မဲလံာ်, ပုၤဒီးထုလၢအမဲလီသ့ထီၣ်သး အလံာ်မဲလီထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကတီၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပူၤဖျဲးလၢအမ့ၢ်တၢ်လိာ်ဘၣ်လၢတၢ်ကမၤဝဲၤတၢ်ဒီးထုအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့တမ့ၢ်ပုၤလူၤတၢ်မဲလံာ်ကျိအတၢ်ပူၤဖျဲးအတၢ်မဲလီမဲဒီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပံာ်ဂၢၢ်ပံာ်ကျိၤလၢ ပုၤလၢအိၣ်ဒီးဟးခးလိတၢ်/ပုၤဒီးထုတဖန်အဂီၢ် တၢ်ပူၤအီၤသ့ ဖဲတၢ်ဆါတၢ်ဟးခး တၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပူၤအလီၢ် ဒီးတၢ်ပူၤန့ၢ်အီၤသ့ ခံဘျီလၢသးသမ့ဒိတစိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဟးခးလိတဖန် ကဘၣ်မၤန့ၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပူၤ ဒီးတၢ်ဂီၤခိုင်ကျး လၢအဘၣ်ထွဲခဲလၢဒ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢအစူးကါ ပုၤလူၤခးလိတၢ်/ပုၤဒီးထုသီသီအလဲးမးတဖန်ကဘၣ်အိၣ်လၢ ပုၤသးပုၤလၢအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲနီၣ်ကီၢ်ဒ် သးတၢ်ထံာ်အီၤဒီးန့ၢ်ဟူၤအီၤသ့အလီၢ်လၢ ကခး/ဒီးထုဆဲထု တၢ်မဲလံာ်တမံၤဃီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသးပုၤလၢ အပိာ်ပုၤ ခးလိသီ တၢ်ဖိအခဲတဖန် စူးကါပုၤခးလိတၢ်ဖိ/ပုၤဒီးထုမဲလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲတၢ်လူၤဟးခးဆီကဆီ (turkey) မ့တမ့ၢ် ဆီဖဲရံၣ် (prairie chicken) အခါ, ပုၤသးပုၤလၢအပိာ်ပုၤခဲတဖန် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ ကလူၤခးတၢ်မဲလံာ်အခါဒ်သးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၢၢ်သ့ န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်, ပုၤသးပုၤလၢအပိာ်ပုၤခးလိတၢ်ဖိတဖန်ဘၣ်ခးမ့တမ့ၢ် ဆိၣ်ဃုာ်ကျိ မ့တမ့ၢ် ချံာ်တဖန်တ သ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

**မုန်သူးနုလီနကျဲဆီတလဲနမံ၊ မုတမုန် မုန်တုန်နီၣ်သီလုၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအနီၣ်ဂံၢ်ဆီတလဲအသး
ဧါ?**

နမုၢ်သူးနုလီနကျဲဖဲတယံာ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဆီတလဲဘၣ်နမံလၢခံကတၢ်တဖျါန့ၣ်, ဝံသးစူၤမၤပုၤဆါလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ကျဲလၢ
ကမၤ သီထီၣ်က့ၤ နတၢ်ကွဲးနီၣ် ဖဲနပူၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအခါတက့ၢ်. နပုၤနီၣ်သီလုၣ်အနီၣ်ဂံၢ် မုၢ်တဆီတလဲအဃီ, ဝံသးစူၤဆဲးကျဲ
DNR License Center ဖဲ 877-348-0498 မုတမုန် 651-297-1230 တက့ၢ်.

တၢ်ဟးခးတၢ်ထီရီၤအဂ့ၢ်အကျိၤ

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢအံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဟးခးတၢ်ထီရီၤအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျုးဘၣ်ထွဲဒီးဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိအဆံးအကလုာ်လီၤဆီဆိဒီးလၢက မျၢၢ်အဟီၣ်ဒိၣ်အကလုာ်လီၤလီၤဆီဆိန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒ်လၢလၢအသိးလီၤ.

ကျိၤ ချံၣ်အဘိၤ ဒီးချံၣ်

ယဟးစိၣ်ဝဲဒၣ်ယချံၣ်ဒ်သိးကမိးသးစးဒ်လဲၣ်

ပုၤတကလၢလၢစိၣ်ဝဲကျိၤ, ပၣ်ယုာ်ဒီးကျိၤဖုၣ်ဖိ, ဖဲသိလုၣ်ပုၤ မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကါအဂၤတဖၣ်အပူၤတသ့ဘၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကျိၤန့ၣ်-

- ထူးထီၣ်ကွၢ်ကျိၤချံၣ်ထၢန့ၣ်ယၢလၢ ကျိၤအဒါပူၤဒ်သိးကျိၤအမိၢ်ပုၤသးတအိၣ်ဖျါထီၣ်အဂီၢ် (တၢ်ဖဲကျိၤဒါတမ့ၢ်တၢ်လၢ အဖိးသးစးဘၣ်) -
- ထူးထီၣ်ကွၢ်ကျိၤချံၣ်ဒီးပၣ်ယုာ်ဖဲ သိလုၣ်ပဒါတၢ်အလီၢ်လၢတၢ်ပံးတံၢ်ယၢအိၣ်အပူၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ်
- တၢ်ဟ့ၣ်စိၣ်ဟ့ၣ်ကမိးဝဲဒၣ်ကျိၤတရံးမ့ၢ်တမ့ၢ်ကျိၤဖုၣ်ဖိ မ့ၢ်န့ၣ်စိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိဒါဒါလီၤ. နီၢ်ကစၢ်သးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ (Minnesota Personal Protection Act) အဖီလၢန့ၣ်လီၤ

ဖဲတၢ်အိၣ်သးလၢလၢတဖၣ်အံၤအသိး, ပုၤတကလၢလၢစိၣ်ဝဲဒၣ်အကျိၤလၢတၢ်ထူးထီၣ်ကွၢ်အကျိၤ တၢ်တပၣ်ယၢအဒါပူၤသ့ဝဲ (လၢတပၣ်ယုာ်ဒီးကျိၤတရံး) ဖဲသိလုၣ်အပူၤ, ပၣ်ယုာ်ဒီး ATVs

- ဖဲအိၣ်လၢတၢ်ခးကျိၤအလီၢ်ယုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲး
- ဖဲလၢဟးခးတၢ်ဖိဒီးသးစးဖဲနီၢ်ကစၢ်အတၢ်လီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ကမျၢၢ်တၢ်လီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဖဲလဲၤတၢ်က့ၢ်တဖၣ်ပုၤတကၤလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်လီၤသးလၢအကဟးခးတၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟးခးတၢ်လၢအဖိးသးစးဖဲန့ၣ်လီၤ.

ကျိၤလၢတၢ်ဟးစိၣ်ဝဲတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်ထူးထီၣ်ကွၢ်အချံၣ်န့ၣ်လီၤလၢကျိၤဒါး -

- Anoka, Hennepin, မ့ၢ်တမ့ၢ် Ramsey လီၢ်ကဝီၤဒိၣ်တဖၣ်အပူၤ.
- ဖဲတၢ်ပၣ်ပနီၣ်လီၤတၢ်အဆၢ ဖဲသဝီလၢအိၣ်ဒီးအကစၢ်, ဝဲလၢအိၣ်ဒီးအကျဲသန့, မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤဒိၣ်ဝဲပူၤ လၢပုၤလၢအနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ 2,500 ဂၤ မ့ၢ်တမ့ၢ်ဆူအဖီဒိၣ်.
- ဖဲက့ၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ်
- ဒ်တၢ်ဖိၣ်ယံးသးစးတၢ်ဘျုးအဂၤတဖၣ် အပူၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မဲလၢအတၢ်အိၣ်ကဒုအလီၢ်, တၢ်ကပီၤ (shining), တၢ်ကီၢ်သဟီၣ်အဂီၢ် (thermal imaging) မ့ၢ်တမ့ၢ် (night vision) (တၢ်ထံၣ်တၢ်သ့လၢမုၢ်န့ၣ်ဒီး) အသးစးတၢ်ဘျုးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဆဲထီၣ်ဘၣ်ကျိၤအဒိပညိမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်

တၢ်တဆဲထီၣ်ဘၣ်ကျိၤအဒိပညိမ့ၢ်မနုၤလဲၣ် ကျိၤလၢအတၢ်အိၣ်ဒီးအချံၣ်အသ့ဝဲဖဲအပီၤ (ကျိၤဖျါ) ပုၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် ကျိၤအဘဲမဲးကစံအပူၤ, ဖဲလၢကျိၤပူၤ မ့ၢ်အိၣ်ဒီးအမဲးကစံန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးထီၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆဲထီၣ်လၢမ့ၢ် (flintlock ignition) ဖဲလၢအမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ကမ့ၢ် (priming power) ဖဲပုၤပၣ်လီၤဘျုးအဂ့ၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပိၢ်ဖဲအကျိၤဘိဒိၣ်ဖဲအံၤ တၢ်ဟံၢ်အိၣ် တၢ်ဆဲထီၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ် ဖဲတၢ်မ့ၢ်ထူးထီၣ်တၢ်ပိၢ်ဖဲအကျိၤဘိအခါန့ၣ်လီၤ.

ယဟးစိၣ်ဝဲဒၣ်ယချံၣ်ဒ်သိးကမိးသးစးဒ်လဲၣ်

ချံၣ်အဘျုးဒီးအကုၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တဘၣ်တၢ်စိၣ်ထီၣ်စိၣ်လၢအီၤလၢတအိၣ်လၢအဒါပူၤသိလုၣ်အပူၤသ့န့ၣ်က့ၢ်တဘၣ်ထီၣ်ယၢပျီၤဒီးနီၣ်စဲတဖၣ်ဘၣ်.

ယခးစိၣ်ယီၤကျိၤဖဲယသိလုၣ်ပုၤသ့ခါ

ပုၤခးန့ၣ်တၢ်မဲလၢလၢကျိၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် ချံၣ်ဖဲအသိလုၣ်ပုၤတသ့နီၣ်တဂၤတဘၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ် ဘၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပုၤလူၤတၢ်မဲလၢလၢအိၣ်ဒီးအကုၢ်အဂီၢ်တဂၤတဘၣ် အလံၣ်ယုၤခွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ကဘျုးပၤ 29 ဒီး 30.

ယစိၣ်ကျိၤစိၣ်စုတဒိၣ်ဖဲယလူၤခးတၢ်အခါသ့ခါ.

- ပုၤလၢအသးန့ၣ်အိၣ် 18 န့ၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ဆူအဖီဒိၣ်ဟးခးဝဲဒၣ် ကျိၤဖုၣ်လၢကဟးခးအိၣ်တၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ခးတၢ်ပနီၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤအသးန့ၣ် 18 န့ၣ်ဆူအဖီလၢလၢ အအိၣ်ဒီးကျိၤအတၢ်ပူၤဖျဲးလံၣ်အုၣ်သး (ကွၢ်ကဘျုးပၤ 37) ဟးစိၣ်ဝဲဒၣ် ကျိၤဖုၣ် လၢတၢ်ကဟးခးအိၣ်တၢ်အဂီၢ်သ့ဝဲလၢ အအိၣ်ဖဲအမိၢ်အပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိအတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.
- မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ အန့ၢ်ဖိန့ၢ်ကမိၤ ဝဲလၢတၢ်ဟးစိၣ်ကျိၤတရံး မ့ၢ်တမ့ၢ် ကျိၤဖုၣ်ဖိလၢအအိၣ် ဖဲမံၣ်န့ၣ်စိၣ်ထီၣ် တၢ်ဒိဒါလီၤနီၢ်ကစၢ်သး (Minnesota Personal Protection Act) တၢ်သိၣ်တၢ်သိအဖီလၢန့ၣ်, ပုၤတကလၢလၢတဘၣ်ဟးစိၣ်ကျိၤဖုၣ် ဒီးတၢ်ဟးခးတၢ်ဟံၢ်လၢချံၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျုးပၤလၢခဲတကဘျုး

- ပုတဂါဂမုခဲဝဲဒ်တၢသု ဒီးတၢယီဖးဒိၣ် လၢချံၣ်န့ၣ် ဟးစိၣ်ဝဲဒ်ကၠိသုဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုလၢအန့ၣ်ဖိန့ၣ်ကမီၤဝဲလၢတၢဟးစိၣ်ဝဲဒ် ကၠိဖျိဖိ မ့တမ့ၢ် ကၠိတရဲလၢတၢဒိသဒါး (Minnesota Personal Protection Act) တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖီလၢ် စိၣ်ဝဲဒ်သ့ဖဲ ကၠိဖျိအိၣ်လၢအဒါပူၤဘၣ် ဒီးကၠိချံၣ်အိၣ်လၢကၠိပူၤဖဲ အလဲၤတၢ်ကၠိ တၢ်ဒီး အသီလုၣ်ဖဲအဟးခးအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယးတၢ်ဒီးချံၣ်သ့ခါ?

- ပုတဂါဂမုခဲဝဲဒ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ခးချံၣ်အလံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်ခးဝဲဒ်တၢ်ဟ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဆီကဆီ ဒီးအချံၣ် သ့ဝဲဖဲလၢတၢ်ခးချံၣ် အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုတဂါဂမုခဲဝဲဒ်ဒီးပတီၢ်မုၢ်ကၠိအလဲၤစ့ၣ်န့ၣ်ခးတၢ်ဟ့ၣ်, တၢ်သုမ့တမ့ၢ်ဆီကဆီယုၢ်ဒီးပုၤလၢအက့ၣ်ဖဲတၢ်ခး တၢ်ဒီးကၠိအခဲတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်သ့လီၤ. ပုတဂါဂမုခဲဝဲဒ်လၢအသုပုၤလၢအက့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ခးတၢ်ဖဲတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီဆီကဆီမံၤအခဲတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်သ့လီၤ.

ယမ့ၢ်တဟးခးတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်, ယစိၣ်ဝဲဒ်ကၠိဖဲတၢ်ဟ့ၣ်အဆၢကတီၢ်သ့ခါ?

ပုၤနီတဂါတဘၣ်ဟံၣ်ဃာ်ကၠိမ့တမ့ၢ်ကၠိချံၣ်လၢဟံၣ်အချၢ 5 သီတချုးန့ၣ်ဝဲဘၣ်တၢ်ခးတၢ်ဟ့ၣ်လၢကၠိသ့တၢ်အိၣ်ထီၣ် အဆၢကတီၢ်တုၤတၢ်ကးတၢ်ကွံၣ်ခဲတၢ်ဆၢကတီၢ်ဝံၤ အလီၢ်ခဲခဲသီဖဲတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ခးအိၣ်ဒီးကၠိတဖၣ်, တပၣ်ဃုာ်-

- ပုလၢအဟးခးတၢ်မံၤလၢဖးဒိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးကၠိတၢ်မံၤလၢဖးဒိၣ် (big game) လံၣ်အုၣ်သးဖိးသဲစးဖဲဟးစိၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟးစိၣ်တၢ်မုၢ်စ့ၣ်ကီးလၢအဖိးသဲစးလၢအအိၣ်ဝဲဖဲတၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဖီလုၣ်-
  - › ကၠိလၢတၢ်ထုးထီၣ်အချံၣ်လၢအအိၣ်လၢအဒါပူၤမ့တမ့ၢ်ဖဲတၢ်ဟံၣ်ဃာ်သီလုၣ်လီၢ်ခဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.
  - › ကၠိဘီးကၢ် (shotgun) ဒီးကၠိချံၣ် (shells) ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒ်ဒီးကၠိချံၣ်ဖးဒိၣ် (buckshot) နီၣ်ဂံၢ်လွံၢ် မ့တမ့ၢ် အနီၣ်ဂံၢ်ဆံးလီၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - › ကၠိဖျိဖိ (handgun) မ့တမ့ၢ် ကၠိရဲၣ်ဖျိ (rifle) ဃုာ်ဒီး .22 ကၠိသ့ၣ်အဖျိ, အထီ, မ့တမ့ၢ် ကၠိရဲၣ်ဖျိအထီကၠိမဲၣ်ကနၢၤ(magnum) မ့တမ့ၢ် .17ကၠိ (rimfire cartridges) န့ၣ်လီၤ.
  - › ပုၤစိၣ်ကၠိဖျိ (handgun) လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲလၢအစိၣ်ဝဲဒ် ကၠိဖျိလၢနီၣ်တဂါဒိသဒါ (Minnesota Personal Protection Act) တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖီလုၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - › အိၣ်ဖဲတၢ်ခးကၠိအပူၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ လၢအခးကၠိလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအခွဲး ဒီဖျိပုၤကွၢ်ထွဲကတီၤ န့ဆၢအပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤတၢ်တသုအီၤလၢကၠိ muzzleloader ခဲအဆၢကတီၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. ပုတဂါစုာ်စုာ်လၢအအိၣ်ဒီး ကၠိ မၤစၢၤလီတၢ် (muzzleloader) မ့တမ့ၢ်ကၠိအလဲၤစ့ၣ်န့ၣ်မန့ၢ် မၤစၢၤလီတၢ် (muzzleloader) လၢအဖိးသဲစးတၢ်ဒိၣ်လၢပျီအပူၤဖဲခဲတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ် သ့လီၤ.

ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤဒီးတဘၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤတဖၣ်

ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤတဖၣ်

ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ဒိသဒါအီၤန့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ဒီးဆၢဖိကီၢ်ဖိဒုးအိၣ်အဖိန့ၣ်ခဲလၢန့ၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤဖဲတၢ်ခးတၢ်အဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤဃာ်အခါန့ၣ်သ့လီၤ.

စီးဝဲၣ်ဃး (crows)

- စီးဝဲၣ်ဃးန့ၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤလၢတအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်တခါဖဲတၢ်ခးတၢ်အခဲဆၢကတီၢ်မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ် တခါလၢလဲၤဖဲအဝဲသ့ၣ် မၤကဲထီၣ်မ့တမ့ၢ်ကမၤကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအခါန့ၣ်သ့လီၤ.
- တၢ်ကီး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကလုာ်လၢအိၣ်လဲးထီၣ်န့ၣ်န့ၣ် တၢ်စူးကါဝဲလၢတၢ်ခးစီးဝဲၣ်ဃးအဂီၢ် သ့န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ခးန့ၣ်ဝဲဒ်စီးဝဲၣ်ဃး ဒီးကၠိလၢအဖိးသဲစး (ကၠိဘီးကၢ်လၢအတၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီး 10 နီၣ်ထီၣ်, ကၠိရဲၣ်ဖျိ, မ့တမ့ၢ် ကၠိဖျိဖိ), ချံၣ်ဒီးပုၤ, မ့တမ့ၢ် ဒီဖျိထီၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိအီၤလၢကလူၤထီၣ်ဖိလံာ်ဖိဒီးတၢ်မံၤလုၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဒုးအီၤန့ၣ်တဖၣ် (mammals)

- ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဒုးအိၣ်အဖိအန့ၣ်ခဲလၢလၢအအိၣ်လၢ တၢ်ခးအီၤသ့အခဲဆၢကတီၢ်အစရီပူၤလၢတၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤ, သန့ၣ်ကတၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤဒီးတၢ်ပျဲအီၤအသိးသ့လီၤ.
- တအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ထီၣ်အကတီၢ်ဖဲခဲရဲပူၤ (caribou), တၢ်ဖး (antelope), ထိးတီၤဖျိမဲၢ်တကလုာ် (Lynx) ဝူးဘါရူ (wolverine) အမဲရဲၣ်ကၢၤတကလုာ် (cougar) ထွံၣ်မံၤလၢအဒိၣ်တကလုာ် (wolf), တၢ်ယီၤလၢအဖးဒိၣ်ကတၢ်တကလုာ် (moose) မ့တမ့ၢ် တၢ်စိၣ်ပိၣ် (spotted skunk) (“civet cat”).

ဆဲးဟီၢ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပုၤလၢခဲတကဘျး

ထိပ်အကလွန်ဖျားလှပေးတသ့ (Nongame bird species)

အါတကွာထိပ်အကလွန်တဖျားမိုဝဲဒဂ်, bobwhite quail, ထိပ်တမဲ (swans), လံသး (hawks), ဒိကအိ (owls), လံသကြဲကြဲ (eagles), ထိပ်လဲဝါ (herons), ထိပ်လဲယးတကလုဒ် (bitterns), ထိပ်လဲသ့ (cormorants), မံနဲနဲစိပ်ထပ်ထိပ်ဒုဂ်ထံလူ (loons) ဒီးထိပ်ဒုဂ်ထွကြီး (ဘ)စ (grebes) တံခးအိတသ့ဘုဒ်န့လီ. ထဲဒဂ်ထိပ်လဲတံပပ်ပနီဒ်အိလဲပုခးသ့ ဖဲတံခးထိပ် တံခးအဆါကတီ ဒီးထိပ်လဲအတဘုဒ်တဒိသဒါဝဲတဖျားတံခးအိသ့န့လီ.

တံမဲလဲအစါအသ့ဒ်လဲ တဒိသဒါအိအစါအသ့ဒ်တဖျား.

တံမဲလဲအစါအသ့ဒ်လဲ အဘုဒ်တဒိသဒါအိတဖျား တံကဘုဒ်မဲသံအိ တချုဒ်ဒဲဖဲတံထုးကွံဒ်အိ ဖဲတံဟံးန့ဒ်အိအလီန့လီ. တံခးအစုဒ်အပျိုမုတမုာ်တံမဲသ့ဒ်ဖဲတံန့ဒ်တမုာ်ကျိကျိဖိးသဲစးလဲတံကဟံးန့ဒ်ဆဲဖဲကိဖဲလဲတံဒိသဒါဘဟံးအိန့ဘုဒ်. ပျိုလဲအခိဒ်ထိးပိးဖးသ့န့တံ သူအိလဲတံကခးဆိကဆိအမဲတသ့ဘုဒ်.

ဆဲဖဲကိဖဲလဲအဘုဒ်တဒိသဒါအိတဖျား

- ထိပ်လဲအတဘုဒ်တဒိသဒါအိတဖျားမိုဝဲ ထိပ်ဖိုးဖိ (house sparrows), ထိပ်ဆံးကိဒ်ဖိတကလုဒ် (starlings), ထိပ်ကးကွံ (common pigeons), ထိပ်လွိုင်တကလုဒ်, (Eurasian Collared dove), ထိပ်ဘျာ (chukar partridge), ထိပ်ပဝံ(quail), ထိပ်ဘျာတကလုဒ် (northern bobwhite), ဒီးထိပ်ကံဒ်တကလုဒ် (monk parakeets) န့လီ. တံဟံးန့ဒ်ဝဲဒဂ်ထိပ်တဖျားအဲ တဘျီလဲလဲသ့န့လီ.
- ဆဲဖဲကိဖဲလဲအဘုဒ်အိန့ဖိလဲအဘုဒ်လဲအဘုဒ်တဒိသဒါအိတဖျားပုဒ်ယုဒ်ဒီး- ထွံမဲလဲအဆံးတကလုဒ် (coyotes), ဝံ (plains pocket gophers), သျှ (porcupines) လံပအိ (red/pine squirrels) (Teamiasciurus hudsonicus), အကီ (striped skunks), ဒီး ခိစါတကလုဒ် (woodchucks) န့လီ. ဆဲဖဲကိဖဲလဲအဘုဒ်အိန့ဖိ လဲအဘုဒ်အိဒ်ဒီး တပဲဝဲဒဂ်တံဆါကတီ မုတမုာ် တဒိသဒါလဲအဂါတဖျား မုတမုာ်ဘုဒ်န့ မုာ်ဒ်ဆဲဖဲကိဖဲလဲ တဘုဒ်တဒိသဒါအိဘုဒ်န့လီ. တံဟံးန့ဒ်ဝဲဒဂ်ဆဲဖဲကိဖဲတဖျားအဲ တဘျီလဲလဲသ့သ့ဒ်န့လီ.
- ထိပ်ဒီးဆဲဖဲကိဖဲလဲအဘုဒ်အိန့ဖိလဲအဘုဒ်တဒိသဒါအိတဖျား ဘုဒ်တံဟံးန့ဒ်အိ လဲအဘုဒ်အဂါအဂါ တမဲလဲလဲသ့ဝဲ, မုတမုာ်ဘုဒ်လဲ တသ့တကလုဒ် ဒိအမုာ်ဒ်မဲအတံမဲစါ မုတမုာ် စူးကါသီလွိုင်လဲတံနီဒ်အိ, တံလူအိ, နီးတးလဲကါ, မုတမုာ် တံမဲသဲဝဲဒဂ်ဆဲဖဲကိဖဲလဲသ့ဘုဒ်န့လီ. တံပပ်လီဆဲဝဲဒဂ်တံလူခးထွံမဲ လဲအဆံးတကလုဒ် (coyotes) ဖဲကဘျီပ 33 အပူ န့လီ.
- တံစူးကါဝဲဒဂ်တံခးအစုဒ်သ့ဝဲဒဂ်ထဲ ပုကူပုကူဒ် ဒီး ဆဲဖဲကိဖဲ အတံပူဖျားဒီးတံလီဘုဒ်ထီဒ် သုတအိဒ်ကိစိဒ်ဒီး ကိစါဖိဒ်အတံအတံဖိဒ်ဃးဃာ ပပ်ဝဲအသိးန့လီ.

မုာ်ယလိဒ်ဘုဒ်ဝဲဒဂ်လဲတံဟ့ဒ်ပျဲလဲတံဟးခးဝဲဒဂ်တံမဲလဲအစါအသ့ဒ်လဲတံဒိသဒါအိအဂါ

တလိဒ်ဘုဒ် ပုအိဒ်ဆိးဖဲအဲမုာ်ဂု တအိဒ်ဆိးဖဲအဲမုာ်ဂု တလိဒ်အိဒ်ဒီးလဲတံဟ့ဒ်ပျဲလဲအကဟးခးဝဲဒဂ် တံမဲလဲအစါအသ့ဒ်လဲအဘုဒ် တဒိသဒါအိဂါ ဃုဒ်ဒီးထွံမဲလဲအဆံးတကလုဒ် (coyotes) အဂါဘုဒ်န့လီ.

“တံမဲန့” ဒီး “တံဟံးန့ဒ်ဒီးန့ဘုဒ်” အခိပညိမုာ်တံလူခးတံဖိအိမုာ်မုာ်န့လဲ

“တံမဲန့” အခိပညိမုာ်တံလူခး, ခးတံ, မဲသံတံ, ဖိဒ်တံ, တဒိထု, ဒီးပျဲ, တခွဲ, ဆဲတံ, မုတမုာ် တံဒီးတံမဲလဲဒီးစူး, - မုတမုာ် တံပပ်လီ, တံဆဲဃာ, ဆဲထီဒ်ချံ, မုတမုာ် တံစူးကါပုဒ်, ထု, ဒီး တံပိးတံလီအဂါတဖျားလဲ ကမဲန့ဝဲဒဂ် တံမဲလဲအဂါန့လီ. တံမဲန့တံပပ်ဃုဒ်စါကိဒီး တံပပ်သ့တံပပ်သးလဲကဖိဒ်န့တံမဲလဲ မုတမုာ် တံမဲစါပုအဂါလဲကမဲန့ဝဲဒဂ်ဆဲဖဲကိဖဲအဂါန့လီ.

“တံဟံးန့ဒ်ဒီးန့” အခိပညိမုာ်တံမဲလဲအိဒ်ဝဲပု တဂါတဂါအတံပုအပူမုတမုာ် ဟံးန့ဒ်ဒီးန့ဘုဒ်တံလဲအမုာ်ဝဲပုအစုလီ, တံပပ်ခုဒ်တံအလီ, တံဖိဒ်ဆု, မုတမုာ်တံလီအဂါတဖျားန့လီ.

တံဟးခးအိဒ်တံလဲပုနီဒ်ခိကွါဂါတလဲပုတဖျားအဂါ

ယအိဒ်ဒီးနီဒ်ခိကွါဂါတလဲပု. ယမဲန့တံပျဲလဲတံဟ့ဒ်ခွဲလဲကခးစိတံဖဲသီလွိုင်ပုသ့ခါ

မုာ်. ပုနီဒ်ခိကွါဂါတလဲပုတဆူဒ်တချုလဲအအိဒ်ဒီးတံပျဲအခွဲလဲအကြးဝဲဘုဒ်ဝဲန့ ခးန့ဝဲဒဂ်တံမဲလဲလဲ ကျိ မုတမုာ် ချံဖဲအသီလွိုင်ပု ဖဲကမုာ်ဟီဒ်ခိလီ မုတမုာ် ဖဲနီဒ်တဂါပလီ ဖဲလဲအဝဲသ့ဒ်မုာ်အိဒ်ဒီးတံဟ့ဒ်တံပျဲ လဲကမဲန့ခးအိဒ်တံအဂါန့လီ.

လံတံပျဲဟ့ဒ်ခွဲ ဟ့ဒ်ယတံပျဲသ့ဒ်လဲ

ပုတဂါလဲအအိဒ်ဒီးသးနီဒ်ခိကွါဂါတလဲပုတဆူဒ်တချုတဂါလဲအအိဒ်ဒီးတံပျဲလဲကမဲန့တံလဲလဲလွိုင်လဲတံဟံးဃာအလီအကျဲန့ဒ်ခးတံဟံးတဂါကဲအမိသ့အဖါသ့လဲအိဒ်ဒီးလဲစုဒ်လဲတံဟံးလဲအနုတအိဒ်တဖျားအဂါသ့လီ. တံအဲတပပ်ဃုဒ်တံလီလဲတံဟံးဖါအိဒ်ထဲတဂုဒ်န့ဘုဒ်. ပုခးတံအကမုာ်ပုပုအဂါတဂါခးတံဟံးအနုတအိဒ်လဲပုတဂါအဲအဂါတသ့ဘုဒ်.

ဆဲဟီထွဲထီဒ် ကဘျီပလဲခဲကဘျီပ

တၢ်မၤန့ၢ်သ့ၤတၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ်အတၢ်ယုထၢတဖၣ်အဂီၢ်ဆူၣ်ညါ

ယကမၤန့ၢ်လၢ်တၢ်ပျံၣ်လိာ်

တၢ်ပျံၣ်လၢတၢ်ကခးတၢ်လၢသိလုၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤဃာ်အလီၤအကျဲတခါန့ၣ်ဘၣ်တဘျီ DNR ပဒိၣ်တဖၣ်ကထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤ.

မတၢ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢကဘၣ်န့ၢ်ဘၣ်လိာ်တၢ်ပျံၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်လိာ်

ပုၤလၢအမၤန့ၢ်လိာ်ပျံၣ်ကဘၣ် - ထွဲထီၣ်ခိၣ်တသ့ၤလၢသိလုၣ်အပူၤလၢတအိၣ်ဒီး တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလၢအမၤလီၤဆ့ၣ်နီၤတရဲး, စုတယၢ်(နီၣ်ထိးကြိၣ်), နီၣ်ပာ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးစဲးဖိကဟ့ၣ်အဂၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် နီၣ်ခိၣ်ကွီၤအထုးပီးလီၤ, မ့တမ့ၢ်ပာ်တသ့ၤလၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤ မ့ၢ်လၢ အိၣ်ဒီးပသိၣ်, သးဖျၢၣ်, မ့တမ့ၢ် ကွီၤဂီၤဒွဲပူၤတၢ်ဆါလၢအလိာ်ဘၣ် ပုၤတၢ်အံၤလၢ ကစူးကါအိၣ်စံၣ်ကွံာ်ပကြိၣ်လၢ ကတိၤစၢၤမၤစၢၤအီၤလၢတၢ်သါထီၣ်သါလီၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ယလိာ်ဘၣ်ယနီၣ်ခိၣ်ကွီၤဂီၤတလၢပွဲၤတဆူၣ်တချ့တၢ်အုၣ်သးလၢယကမၤန့ၢ်လိာ်တၢ်ပျံၣ်ဟ့ၣ်ဒွဲဒါ.

မ့ၢ်လီၤ. နီၣ်ခိၣ်ကွီၤဂီၤတလၢပွဲၤတဆူၣ်သးန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ကွဲးအုၣ်သးဟ့ၣ်ဒွဲဒါလၢ ကသံၣ်သရၣ်လၢအိၣ်ဒီးလဲၣ်စ့ၣ်, သရၣ်/မ့ၢ် ကွီၤပုၤဆါစံၣ်နီၤလၢအိၣ်ဒီးလဲၣ်စ့ၣ်အုၣ်သး မ့တမ့ၢ်အကသံၣ်ပုၤသရၣ်အပူၤတိၤစၢၤမၤစၢၤတၢ်လၢအိၣ်ဒီးလိာ်အုၣ်သးလၢ အမၤတၢ်လၢကသံၣ်သရၣ်လၢအိၣ်ဒီးလဲၣ်စ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကူၤစါယါဘျီတၢ်စဲၣ်နီၤအတၢ်န့ၣ်ကျဲအဖီလၢန့ၣ်လီၤ. လၢပုၤပတံထီၣ်တၢ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးနီၣ်ခိၣ်ကွီၤဂီၤတလၢပွဲၤ တၢ်အိၣ်ပတုာ်သိလုၣ်လီၤတၢ်အုၣ်သးလၢအဖိးသဲးစး (သးနီၣ်ခိၣ်ကွီၤဂီၤတဆူၣ်တချ့တလၢတပွဲၤအဂီၢ်တၢ်ဟံၣ်ပတုာ်သိလုၣ်အလီၤလိာ်ဟ့ၣ်ဒွဲဒါ) မ့တမ့ၢ် သိလုၣ်တၢ်အုၣ်သးနီၣ်ဂံၢ်တဘျီလၢ ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ပူၤဖျဲးဝဲကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

ယကပတံထီၣ်ဒ်လိာ်.

လိာ်ပတံထီၣ်တၢ်တဖၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အီၤသ့ၤလၢအထုးန့ၣ်ဒီးအဖီခိၣ် ဝဲ mndnr.gov/licenses/special မ့တမ့ၢ် လၢ DNR ဟီၣ်ကဝီၤ ဝဲဒါန့ၣ်လီၤ. ကွီၤတၢ်ဆဲးကျိးတၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤလၢကဘျိးပ 119 အဖီခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

လိာ်ပျံၣ်အဂၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကွီၤဂီၤကပာ်ကွံာ်တဖၣ်လၢ ပုၤလူၤပုၤလၢအကွီၤဂီၤတဂ့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ခါ.

- မ့ၢ်, နမၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤ ဝဲကဘျိးပပိာ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်သ့ဝဲ-
  - တၢ်သးထီၣ်သးလီၤသးသ့ပီးလီၤလၢ အိၣ်ဒီးလီၤဂံၢ်သဟီၣ်အဂၤတဖၣ် - ဟ့ၣ်လီၤအထုးဒီးပျဲပုၤလူၤခးပုၤလၢ အစူးကါပီးလီၤလၢအသ့ထီၣ်သးလီၤအသးလၢ DNR- အဟီၣ်ခိၣ်လီၤဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢကမၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်- ကိး DNR တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤဖဲးထုးဖဲး 888-MINNDNR (646-6367) တက့ၢ်.
  - ချံၣ်ခြိးဘိ (Crossbows), ကဘျိးပ 28 ဒီး 65.
  - တၢ်အကတီၢ်လီၤဆိ, ကဘျိးပ 67.
  - တၢ်နဲ (Blinds) ဝဲတၢ်ပၢဆုၢ်တၢ်မၤလၢအရဲဒိၣ်အလီၤတဖၣ် (major wildlife management-WMAs), ကဘျိးပ 104.
  - ပုၤခးတၢ်ဟီၤလီၤဆ့ၣ်နီၤဖဲအကံၢ်စံၣ် (Agrassiz), ရဲၣ်ဒဲး(လ) (Raydell), မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်တၢ်လူၤ (Minnesota Valley), ဒီးဘဲးစတီထံကီၢ်တၢ်မၤလၢအတၢ်အိၣ်ကဒုလီၤ (Big Stone National Wildlife Refugee).

ပုၤလၢအိၣ်ဒီးနီၣ်ခိၣ်ကွီၤဂီၤတလၢပွဲၤတဆူၣ်သး မၤန့ၢ်ကျိၤတၢ်လူၤပုၤလိာ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျံၣ်ဒီး တၢ်ဖိၣ်ကျိၤတၢ်ပူၤဖျဲးလိာ်အုၣ်သးအတၢ်သိၣ် တၢ်သိန့ၣ်လီၤ. ဝဲပုၤလူၤပုၤအခါ, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်လဲၤယုာ်ဒီးပုၤကွီၤထွဲတၢ်ဒ်အမ့ၢ်မိၢ်ပာ်, ပုၤကွီၤထွဲတၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤနီၣ်ဒိၣ်အဂၤ တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ်အဆၢကတီၢ်လၢတၢ်လဲၤပုၣ်ယုာ်မၤအီၤသ့

တၢ်ခးတၢ်ဟီၤတၢ်ပုၣ်ယုာ်သ့ၤလၢအဘၣ်တၢ်သးကျဲအီၤဖျိ Capable Partners, Access North, Southwestern Center for Independent Living ဒီး Midwest Outdoors Unlimited န့ၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ် လီၤဃာ်လၢတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီတဘျီအံၤအဂီၢ်လီၤ. ဆဲးကျိး ဘၣ်တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလီၤလီၤလၢတၢ်ဂုၢ် တၢ်ကျိၤဆူၣ်ညါအဂီၢ်တက့ၢ်.

ပုၤလၢအမဲာ်တထံၣ်တၢ်န့ၣ် သူလုၣ်စၢၣ်တၢ်ထံၣ်လၢကပာ်ယုာ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မၤ လၢ်အခွဲးအယာ်လၢတၢ်မၤစၢၤအီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟိတ်ခိန်အမဲးဖဲးခိန်တၢ်အိန်သးခဲလက်အ သိလှ်လၢတၢ်လူပုၤအဂီၢ် (ATV)

ဟိတ်ခိန်အမဲးဖဲးခိန်တၢ်အိန်သးခဲလက်အသိလှ် (ATV) န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်

တၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ်, သိလှ်ခဲလက်တလိၣ်ဘၣ်မိၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကမုၢ်အတၢ်ပူၤဖျးအဝဲၤကျိၤအလဲးစ့ဘၣ်, ပုၤယုၣ်ကျိၤအဘၣ်စကၢၣ်လၢတၢ်ဒုးလဲးဒီးစဲး, သိလှ်အပုၣ်အိန် 3-ပုၣ်, 4-ပုၣ်, 6-ပုၣ်, သိလှ် လဲၤလၢဟိတ်ခိန်အကျဲၤလီၤဒီးသိလှ်ဒ်သီးန့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

ပုၤကညိၣ်တကတဘၣ်ဟူးဂဲၤလဲၤပုၤဝီၤလၢ-

- တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ်မဲၤလၢအလီၤအကျဲ, ကီၢ်စဲၣ် အပျီတဖၣ်မ့တမ့ၢ်စဲအံၤဒီးန့ၣ်ဆၢအတၢ်လီၤတၢ်ကျဲအါတက့ၢ်အပူၤ, တပုၣ်ယုၣ်တၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ
- ကမုၢ်ထံ လီၢ်ကဝီၤလၢထံလီၤသကတဖၣ် (နိၣ်, ထံကျိ, ထံကျိဖိ ဒီး တၢ်လီၤစုၣ်စိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်), မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤစုၣ်စိၣ်တၢ်ပျီလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်
- လၢကျိၤလၢကမုၢ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပုၣ်နီၣ် ဃာ်လၢတၢ်သ့ၣ်လၢတမ့ၢ်တၢ်လၢအိန်ဒီးစဲးအဂီၢ်မိၤ
- လီၢ်ကဝီၤလၢ အအိန်လၢကမုၢ်တၢ်လီၤအပူၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ပၣ်ပုၣ်နီၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤဖဲ တၢ်ပၣ်လီၤကရၢၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ထံၣ်အီၤသ့ ဖျီဖျီဖျီလၢကဒိသဒါသိလှ်လၢ တအိန်ဒီးအခွဲးကဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤအဂီၢ်ဘၣ်, မ့တမ့ၢ် လၢ ကခးစိဆၢဖိကီၢ်ဖိတၢ်မၤလဲၣ်လၢ အီ(လ) ထံၣ်ရ့ (ATV) သိလှ်အလီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိၣ်ပံးဃာ်ဟံလီၤဆိတဖၣ်အိန်ဖဲတၢ်ခးတၢ်ဟီအကတီၢ်ခါ

လၢတၢ်ကမၤစုၤလီၤတၢ်နိးတၢ်ဘျးဖဲတၢ်လူၤတဟီ, တၢ်နီၣ်လဲၤတရံးမၤဝဲဒၣ် ATVs ဒီးဘၣ်အသိလှ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဖိၣ်ပံးဃာ်အီၤဖဲတၢ်ခးတၢ်ဟီဒီးကျိမ့တမ့ၢ်ကျိ muzzleloader အခွဲးတၢ်ဆၢကတီၢ်ခါ

ပုၤလူၤခးတၢ်ဟီလၢအိန်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်

ပုၤလူၤခးတၢ်ဟီလၢအိန်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်တဘျးစူးကါအီၤ(လ)ထံၣ်ရ့ (ATV) သိလှ်မ့တမ့ၢ်ဒီးမုၢ်ခိၣ်ဖိသိလှ်တဖၣ် (Snowmobile) လၢကမုၢ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲ မ့တမ့ၢ် ပုၤနီၣ်တဂၤအဟီၣ်ခိန်တၢ်လီၤကဝီၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဖိသဲးစးတသ့ဘၣ်သ့ထဲဒၣ်ထဲလၢ

- တချုးဒ်လၢတၢ်လူၤခးတၢ်အန့ၣ်ရဲၣ်အိးထီၣ် (1/2 န့ၣ်ရဲၣ်တချုးလၢမ့ၢ်ဟဲထီၣ်).
- စးထီၤ ဂီၤဒီ 11 န့ၣ်ရဲၣ်တုၤလၢခါဒီ 2 န့ၣ်ရဲၣ်.
- ဖဲတၢ်လူၤခးပုၤန့ၣ်ရဲၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ (1/2 န့ၣ်ရဲၣ်တချုးလၢမ့ၢ်လီၤန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ).
- တၢ်စုၤလီၤဒီးခိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပာဝဲ.
- ဖဲနီၣ်တဂၤအဟီၣ်ခိန်ဒီးဟိတ်ခိန်ကစၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ဟံ.
- လၢတၢ်ပျဲတဘျးလၢတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်အီၤခါဖျိတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်အပဒိၣ်.
- တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကွၢ်ကပၣ်ကွၢ်တဖၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်ကလံၤစိးအပူၤန့ၣ်, ကွၢ် 103.

တၢ်ဖိၣ်ပံးဃာ်ခါအီၤတၢ်တသ့အီၤလၢသိလှ်လၢအအိန်ဒီးလဲးစ့ၣ်လၢကမုၢ်အကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၣ်အလီၤ, မ့တမ့ၢ် ပျီပူၤသိလှ်ထြးထၢၣ်သ့လၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟးလီၢ်ကွဲတဖၣ်

ဖဲတၢ်ဟးခးတၢ်ဟီ (A) လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီတဘျးအဆၢကတီၢ်, ကျဲဖိဒီးကျဲအကျိၤတဖၣ် လၢကီၢ်စဲၣ်ပုၤဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကးတံၣ်ဃာ်တၢ်ဟးဒီးလိၣ်ကွဲနီၣ်သိလှ်အီ(လ) ထံၣ်ရ့သိလှ် (ATV) တဖၣ်ဒီးမုၢ်ခိၣ်ဖိသိလှ် (Snowmobile) တဖၣ်ဖဲတၢ်လီၤလၢတၢ်ဟးခးတၢ်ဟီလၢကျိရဲးဖၣ် (ကွၢ် 2025 တၢ်ဟးခးတၢ်ဟီအဆၢကတီၢ်လီၤကဝီၤဟိတ်ခိန်ဂီၤ) န့ၣ်လီၤ. ကျိၤတဖၣ်န့ၣ်တၢ်အိးထီၣ်အီၤလၢပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢအအိန်ဒီးတၢ်ဟီအလဲးစ့ၣ်အဂီၢ်တပူၤဃီဃုာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤအကျဲတဖၣ်အိးထီၣ်အသးလၢ အီ(လ) ထံၣ်ရ့သိလှ် (ATV) ကဃုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၣ်လိၣ်ကွဲလၢကရၢၢ် (park), တၢ်အိန်ကဒုလီၢ်, တၢ်လီၤလၢတၢ်ပၤဆၢအီၤလၢအဂၢၢ်တဖၣ်

တၢ်တပျဲအီ(လ) ထံၣ်ရ့သိလှ် (ATV) တဖၣ်ဒီးမုၢ်ခိၣ်ဖိသိလှ် (Snowmobile) တဖၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်တၢ်လီၤကဝီၤကရၢၢ် (park), ထံကီၢ်တၢ်မဲၤလၢတၢ်အိန်ကဒုလီၢ် စဲအံၤဒီးန့ၣ်ဆၢတၢ်လီၤကဝီၤတၢ်ပၤဆၢတၢ်မဲၤလၢလီၤကဝီၤ အါတက့ၢ် (WMA). ATV အတၢ်သ့န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အီၤလၢကီၢ်စဲၣ် အပူၤဒီးထံကီၢ်အပုၤတဖၣ်အပူၤလီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သိတၢ်ဘျးအဂၢၢ်တဖၣ်လၢအိန်လၢတၢ်စူးကါသိလှ်တဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်တၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့လၢကဘျးပပိၣ်ထွဲလၢလံာ်တဖၣ်သ့-

- တၢ်ပၤဆၢတၢ်မဲၤလၢလီၤကဝီၤ, ကဘျးပၤ 101-105.
- ကီၢ်စဲၣ်သ့ၣ်ပုၤတဖၣ်, ကဘျးပၤ 111.
- ဖဲၣ်ဒရၢၢ်ကီၢ်စဲၣ်ဟိတ်ခိန်ကဝီၤ, ကဘျးပၤ 117.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပၤလၢခဲတကဘျး

ယကသိၣ်လိယထွ်တဖ်လၢကမျၢဟ်ဒိၣ်ကဟ်တဖ်အခါဖဲလဲၣ်?

တၢ်တသိၣ်လိထွ်တဖ် DNR တၢ်ပၤဆၢကွၢ်ထွ်ဟ်ဒိၣ်ကဟ်အလိၣ်စးထီၣ်လၢလါအဖျၢ 16 သီတုၤလၢယူၤလဲ 14 သီန့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢထွ်တဖ်အဂီၢ် ဖဲတၢ်ပၤတၢ်ဆၢတၢ်မဲၤလၢအဟ်ဒိၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဖဲ ကဘျးပၤ 102 န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၤန့ၣ်, ပုၤတဂၤလၢအသိၣ်လိထွ်တဖ်တၢ်ချၢယုၤဒီးကျိတခိၣ်န့ၣ်တဘျီထၢန့ၣ်လီၤကျိချိဒီးအကုတဖ်ဖဲတၢ်ခးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢထီၣ်တဖ်တၢ်ကးတၢ်အီၤအခါမ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. လံာ်ပတဲထီၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိထွ်တဖ်အ တၢ်ပျဲန့ၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤသ့ဖဲအံၤ- files.dnr.state.mn.us/rfp/permits/enforcement/dog-training.pdf.

ထွ် လူၤတၢ်မဲၤလၢဖးဒိၣ်

ပုၤနီၣ်တဂၤတဘျီအဝဲသ့ၣ်အထွ်လၢကလူၤမ့တမ့ၢ် မၤသဲတၢ်မဲၤလၢဖးဒိၣ်တဖ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲယန့ၣ်အါရံၤ 1 ဒီးယူၤလဲ 14 သီအဘၣ်စၢန့ၣ်, ထွ်တဒုလၢအမၤဘၣ်ဒိ, မၤသဲမ့တမ့ၢ်လူၤဆၢဖိကီၢ် ဖိအဒိၣ်လၢတၢ်လီၤပျဲလီၤဖးအပူၤန့ၣ်ပုၤတဂၤလၢလိၤမၤသဲအီၤသ့လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ပုၤန့ၣ်ဖိန့ၣ်ကမိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ် သဲကတီၢ်ပုၤန့ၣ်ဖိန့ၣ်ကမိၤကမၤသဲထွ်လၢအမၤပျဲဆၢဖိကီၢ်ဖိအဒိၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တခါလၢလိၤတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအံၤမ့တမ့ၢ်ပဒိၣ်အံၤတအိၣ်ဒီးမ့ၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ဒိလၢတၢ်မၤသဲဘၣ်ထွ်အဝဲန့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.

ထွ်လူၤယိၣ်တၢ်မဲၤလၢဖဲ တၢ်ကးတံာ်ဘၣ်တၢ်လူၤပုၤအကတီၢ်

- တၢ်ကလူၤခးပဒဲ, ပဒဲဖၣ်ဒိၣ်တဖ်ဒီးထွ်ဟ်ဒိၣ်တဖ် (foxes) ခီဖျိတၢ်ကစူးကါထွ်တဖ် ဖဲတၢ်ဖးတံာ်ဘၣ် တၢ်လူၤပုၤအကတီၢ်, လၢတၢ်တဟ့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဝဲဆၢဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖ်အံၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ထဲဒုၣ်လၢလါအံၤဖျၢ 16 သီ - လၢယူၤလဲ 14 သီန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကလူၤခးထီတီၤအဆူၣ်ကပုၤလုၣ် ဒီဖျိတၢ်ကစူးကါထွ်တဖ် ဖဲတၢ်ဖးတံာ်ဘၣ်တၢ်လူၤပုၤအကတီၢ်, လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကုၤစိၣ်အီၤဆူဟ်, ဒီးတအိၣ်ဒီးလံာ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထွ်လဲၤထွ်မၤန့ၢ်တၢ်ဟ်ဒိၣ်တၢ်ဟ်သ့လၢအဘၣ်ဒိ

ပုၤလူၤပုၤကစူးကါထွ်လၢ ကလဲၤယထီၣ်ဒီးလဲၤမၤန့ၢ်တၢ်ဟ်မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့လၢအဘၣ်ဒိ ဒ်လၢလၢအသိး

- ပုၤတဂၤလၢအကျဲးစၢးယုၤက့ၤဆၢဖိကီၢ်ဖိအိၣ်အလီၢ်န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးလဲၤစ့ၣ်လၢအဖိးသဲစးလၢကဟ်န့ၣ်တၢ်ဟ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢအဖိၣ်ထွ်တဖ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢအလဲၤစ့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်လၢပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢအအိၣ်ဒီးလဲၤစ့ၣ်တဂၤအကပၤလီၤ.
- ပုၤလူၤပုၤလၢအိၣ်ဒီးလဲၤစ့ၣ်ဒီးပုၤလၢအမိၤထွ်ကဘၣ်ဟးဒီးအအိၣ်ဒီးကဘၣ်က့ၤသိးတၢ်အလွဲၢ်ကီၢ်/အလွဲၢ်ဂီၤစၢ်လီၤ.
- တၢ်ကပီၤလၢတၢ်စူးကါအီၤတဖ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤလၢတၢ်စိၣ်အီၤလၢစု မ့တမ့ၢ် ထီယၢ်အီၤဒီးနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ထွ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးပျဲစၢလၢတဘျီထီၣ် 30 ခိၣ်ယီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလူၤပုၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအမိၤထွ် ဘၣ်ဖိၣ်ယၢ်ထွ်ပျဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ထံၣ်အကစၢ်အမဲၤဒီးလီတဲစိနီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်လၢထွ်အလီၤလီၤ.
- ပုၤဟးခးတၢ်ဖိတဖ် တဘျီအိၣ်ဒီး ကျိတဖ် မ့တမ့ၢ် ချံၣ်အပီၤလီတဖ် ဖဲလၢအယုၤကွၢ်တၢ်ဟ် ဖဲတၢ်ခးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဖိးသဲစးအချၢအခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးသးဒီးတၢ်ဆဲလီၤဒီးလီၤထုလၢအဘၣ်ဘျးတၢ်တဖ် (accidental trap catches)

အံၤဒ်ဟ်တၢ်တခွဲအီၤညးဒီးတၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢဝဲကျိၤ (Idaho Department of Fish and Game) ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအဂ့ၢ်တဖ်လၢ ကမၤစၢထွ်ကစၢ်တဖ်လၢကသ့ၣ်ညးထုလၢတၢ်ဆဲလီၤပၤသဲဝဲလၢ န့ဆၢအကျဲး ဒီး ပျဲဖျးကွံၣ်ထွ်လၢအဘၣ်ဘျးဒီးထုန့ၣ်လီၤ. ထွ်ကစၢ်ယုၤထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအီၤလၢအထၢၣ်န့ၣ်အဖိၣ်ဖဲ - fishandgame.idaho.gov/public/hunt/?getPage=141

လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညး, မံၣ်န့ၣ်ထီၣ် DNR အိၣ်ဒီးတၢ်ဖိးတၢ်လီၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကဂ့ၢ်လၢအံၤဒီးသ့ၣ်ညးတၢ်ဆဲလီၤဒီးလီၤ ထုတဖ်ဒီးမၤလိအါထီၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကယုၣ်လီၤဒီးပျဲဖျးကွံၣ်ထွ်တဖ်လၢထုဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဆဲးကျၢ DNR န့ၣ် တၢ်ယုၤထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဖဲလံာ်ကဘျးပၤ 119 အဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်ဖျိထီၣ်လၢအဒိးသိးလီၤအသးတဖ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤဖျိမံၣ်န့ၣ်ထီၣ်ပုၤဒီးထုအကရၢ mntrappers.org န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကၢ်တၢ်ကပီၤ, တၢ်ကပီၤပီးလီၤလၢတၢ်စူးကၢ်အီၤဖဲမ့ၢ်န့ၢ်နီၤ (night vision), ခြံၣ် (drones), မ့တမ့ၢ် လီၤပီးလၢတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢၤလၢတအိၣ်ဒီးအပျံၤတဖၣ် (wireless devices)

မ့ၢ်ယစူးကၢ်တၢ်ကပီၤတဖၣ်သ့ဖိးသဲးစးလၢကကွၢ်တဟီၤခါ?

ပုၤတဂၢၤလုကပီၤမ့ၢ်အူလၢတမ့ၢ်န့ၣ်ဆၢၣ် (အဒိဆူက့ၢ်မ့ၢ်ဖးဒိၣ်, ပျီၤပုၤမ့တမ့ၢ်သ့ၣ်ပုၤအပူၤ) လၢကထံၣ်မ့တမ့ၢ်ဟံး န့ၢ်တၢ်မဲၤလၢတဲအိၣ်ဒီး ကျိၣ်, ချံၣ်မ့တမ့ၢ်စုကဝဲပီးလီၤအဂၢၤလၢတၢ်သ့အီၤလၢကခးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဒိၣ်, အဆဲးမ့တ မ့ၢ်ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်တဒိသဒါယာ်အီၤ, ဖဲမ့ၢ် အိၣ် တဂၢၤမ့တမ့ၢ်ဃုာ်ဒီးပုၤအဂၢၤအခါန့ၣ်တၢ်.

လုကပီၤလီၤတၢ်ဒ်အညီၣ်န့ၢ်

တၢ်လုမ့ၢ်အူန့ၣ်တၢ်ပျဲအီၤ 2 န့ၣ်ရံၣ်ဖဲမ့ၢ်လီၤန့ၣ်လၢ တအိၣ်ဒီးကျိၣ်, ချံၣ်မ့တမ့ၢ်ပီးလီၤအဂၢၤလၢကဟံးန့ၢ် တၢ်မဲၤလၢတဲန့ၣ်လီၤ. 2 န့ၣ်ရံၣ်ဖဲ မ့ၢ်လီၤန့ၣ်ဝဲအလီၤခိၣ်ဒီး တုၤမ့ၢ်ဟံးထီၣ်န့ၣ်, ပုၤနီၤတဂၢၤတဘၣ်လုမ့ၢ်အူလၢကျဲၣ် ဖးဒိၣ်မ့တမ့ၢ်ဆူပျီၤမ့တမ့ၢ်သ့ၣ်ပုၤလၢကထံၣ်တၢ်မဲၤလၢ တဖၣ်အဂီၢ်တၢ်.

ပုၤတဂၢၤတဘၣ်လုကပီၤမ့ၢ်အူလၢတၢ်လီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ် “တဘၣ်လုကပီၤတၢ်တဂ့ၤ” အလီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်လီၤဒ်သိးန့ၣ်တၢ်. တၢ်ဟံၣ်ဖျါ လၢဖျါတဖၣ်ကဘၣ်အိၣ် 2 စုမုၢ်ဒိၣ်အထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်တၢ်ကဘၣ် ဟံးလီၤလၢ 500 ခိၣ်ယီၤအဘၣ်စၢၤမ့တမ့ၢ်စုန့ၢ် အ န့ၣ်လၢတၢ်လီၤအဘၣ်ကပီၤအကနူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဘၣ်လုကပီၤဖိလီၤတၢ်ကပီၤလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ် တၢ်ဖျါတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်လၢတၢ်ကရၢၢ်ယာ်အီၤအဖီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤအိၣ်ဆိး တၢ်စုလီၢ် ခိၣ်ခိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်လၢသလုၣ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်တဖၣ် -

- ပုၤလၢအဟးလၢအခိၣ်လၢ တအိၣ်ဒီး ကျိ မ့တမ့ၢ် ချံၣ်, ကစူးကၢ်တၢ်ကပီၤလၢ အိၣ်ဒီးစုဖီၣ်တဖၣ်လၢ ကလူၤဃုကွၢ် တၢ်မဲၤလၢဖး ဒိၣ်လၢ အဘၣ်ဒိ မ့တမ့ၢ် သံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤတဂၢၤဟံးန့ၢ်ထိးတီၤမ့တမ့ၢ်ဒီးလီၤထုပုၤတၢ်ဖိးသဲးစး. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျိးပုၤ 46 တက့ၢ်.

တၢ်ကပီၤလၢတၢ်လူၤခးထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးထွံၣ်မဲၤလၢအဆဲးတကလုၣ် (coyote) အဂီၢ် (လၢယနူၤအါရံၣ် 1 သီ - လါမံၢ်ရှး 15 သီ)

ပုၤလၢအလူၤပုၤခးထွံၣ်မဲၤလၢအဆဲးတကလုၣ် (coyote) မ့တမ့ၢ် ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ် စးထီၣ်လၢလၢယနူၤအါရံၣ် 1 သီ - လါမံၢ်ရှး 15 သီ စူးကၢ်တၢ်ကပီၤဒ်အမ့ၢ်ဒဲးမဲ (လၢ တၢ်ဖိအီၤလၢစုမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် စဲထီၣ်ယာ်ဒီးနီၢ်ကစုမ့ၢ်ဂ့ၤ) လၢတၢ်အိၣ်သးပိၣ်ထွံၣ်လၢလၢတဖၣ် ခဲလၢာ် အံၤအဖီလီၤ -

- ဖဲဟးလၢခိၣ်အခါဒီး တအိၣ်လၢကျဲၣ်ပုၤအါဂၢၤဟးအပူၤ
- စူးကၢ်ကျိၣ်တိၣ်ကံၢ်
- စူးကၢ်တၢ်ကိးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
- တအိၣ်ဖဲသီလုၣ် 200 ခိၣ်ယီၤအပူၤဘၣ်

တၢ်ကပီၤပီးလီၤလၢတၢ်စူးကၢ်အီၤဖဲမ့ၢ်န့ၢ်နီၤ (Night vision equipment)

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဖဲလၢ အခး ထွံၣ်မဲၤ မ့တမ့ၢ် ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ် လၢမ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ပုၤတဂၢၤအံၤတဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ကပီၤပီးလီၤလၢတၢ်စူးကၢ်အီၤ ဖဲ မ့ၢ်န့ၢ်နီၤ(night vision) မ့တမ့ၢ် ခဲမရၢ်ပီးလီၤလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်အသဟီၣ် (thermal imaging equipment) ဖဲခးတၢ်မဲၤ လၢ ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တဖၣ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးကျိၣ်, ချံၣ်, မ့တမ့ၢ် ပီးလီၤအဂၢၤ လၢတၢ်စူးကၢ်အီၤသ့လၢ ကခးတၢ်မဲၤလၢဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤတဂၢၤဒ်သဲးစးအိၣ်ဝဲအသးန့ၢ်ခးထွံၣ်မဲၤလၢအဆဲးတကလုၣ် (coyote) မ့တမ့ၢ် ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢအဖိးသဲးစးအံၤ စူးကၢ်တၢ်ကပီၤ ပီးလီၤလၢတၢ်စူးကၢ်အီၤဖဲမ့ၢ်န့ၢ်နီၤ (night vision) မ့တမ့ၢ် ခဲမရၢ်ပီးလီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်အသဟီၣ် (thermal imaging equipment) လၢအပုၤဘၣ်တၢ်ကပီၤအလွံၢ်ဂီၤ လၢတၢ်ကွၢ်တၢ်ဖိးလီ (infrared illuminators (IR)) လၢကမၤအါ ထီၣ် မၤဂ့ၤထီၣ်ပီးလီၤလၢ တၢ်စူးကၢ်အီၤဖဲမ့ၢ်န့ၢ်နီၤ (night vision) သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်တဖၣ် လၢတဘၣ်ထွံၣ်ဖဲဟး လူၤ ခးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အကလုၣ်အဂၢၤအခါ မ့တမ့ၢ် ဖဲပုၤခးတဟီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိပံးတၢ်စူးကၢ်ကျိၣ်ဖဲတၢ်ဟးခးတဟီၤတ ဖၣ်အကတီၢ် တၢ်ဂ့ၤတၢ်ကျိၣ်အါထီၣ် အဂီၢ်န့ၣ်, ကွၢ်ဖဲကဘျိးပုၤ 27 တက့ၢ်.
- ပုၤတဂၢၤသ့ဝဲဒၣ်တၢ်ကွၢ်တၢ်လၢမ့ၢ်န့ၢ်နီၤမ့တမ့ၢ်ပီးလီၤမၤကဲထီၣ်တၢ်ဂီၤဒီဖျါတၢ်သ့သၢမ့ၢ်လၢပုၤဃုာ်တၢ်မၤကပီၤဒီထီၣ်တၢ်လၢအမၤ ဆၢၣ်ထီၣ်မ့ၢ်န့ၢ်အတၢ်ထံၣ်အတၢ်ပီးတၢ်လီၤသ့ ဖဲကျိၣ်တအိၣ်ဒီးအချဲဘၣ်, တၢ်ထၢန့ၢ်လီၤကျိၣ်လၢအဒါပုၤ, ဒီးအိၣ်လၢသီလုၣ်အလီၢ်ခဲပုၤ ပံးတၢ်သ့, မ့တမ့ၢ် ပျါအိၣ်လၢအဒါပုၤ မ့တမ့ၢ် အပျံၤတဆဲးဟံးအသး, ဒီးအိၣ်လၢသီလုၣ်အလီၢ်ခဲအပူၤန့ၣ်လီၤ. သီလုၣ်မ့တမ့ၢ်တအိၣ်ဒီး အလီၢ်ခဲ လၢတၢ်ကပီၤတၢ်ဘၣ်တခီ, တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ကျိၣ် မ့တမ့ၢ် ချံၣ်လၢသီလုၣ်အလီၢ်ခဲကတၢ်မ့တမ့ၢ် အယံၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆဲးဟီၣ်ထွံၣ် ကဘျိးပုၤလၢခံကဘျိး

မုန်ယဇ္ဇကု ခြံ (drone) ဖဲယလူးပေးအခါသုခါ?

ဒရို(န)တဖန်တၢ်သုခါလၢတၢ်ကဟံးန့ၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢ အဒိၣ်မုတမုၢ်အဆဲးတဖၣ်တသ့ဘၣ်, တၢ်အံၤပၣ်ဃုာ်တၢ်ဃုာ်န့ၢ်က့ၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဘၣ်ဒိမုတမုၢ်အသံ တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်အံၤတဖိးသဲးစးစ့ၢ်ကီၢ်လၢ ကမၤတၢ်တၢ် ပုၤလူၤခးပုၤ, ပုၤဒီးထုဆဲထုတဖၣ် မုတမုၢ် ပုၤတခဲညးဒီးခြံန့ၢ်လီၤ. ပုၤတဘၣ်စူးကါကဘီယူၤလၢ WMA အဖီဒိၣ်ဒီး တၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢ ကလူၤယီၢ်တၢ်, ဟံးဖိၣ်ဃုာ်, မၤ ပျံၤမၤဖုး, မုတမုၢ် မၤတၢ်တၢ်တၢ်မံၤလၢဘၣ်, တသ့ဘၣ်ထဲဒၣ်လၢ ဂုၢ်ဂီၢ်အူ မုတမုၢ် ဒီဖျိလၢတၢ်မံၤလၢအမဲက့ၢ် အတၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်က မိၤန့ၢ်လီၤ.

ယကစူးကါ ပီးလီလၢ တအိၣ်ဒီးအပျံၤတဖၣ်လၢကခးတၢ်မံၤလၢတဖၣ်အဂီၢ်သုခါ?

- တသ့ဘၣ်. တၢ်စူးကါစးတဲတၢ် walkie talkies, လီတဲစိစိစု, နီၣ်ကၢၤစိ (remote control) မုတမုၢ် ကွဲလူၤလီၤ ပီး လီအဂၤတဖၣ်, ပုၤဃုာ်ဒီးခြံ, လၢကလူၤခးတၢ်မံၤလၢဖးဒိၣ် မုတမုၢ် တၢ်မံၤလၢဆဲးကိာ်ဖိန့ၢ် တဖိးသဲးဘၣ်န့ၢ်လီၤ.
- ပုၤတဂၤစူးကါကွဲလူၤလီၤပီးလီလၢ တအိၣ်ဒီးလံၣ်ပျံၤလၢကခးတၢ်မံၤလၢ တအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိသဒါတဖၣ်သ့ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.
- တညိၣ်လၢတၢ်ဒုးလဲၤတရံၤအိၣ်ဒီးစးတဖၣ်န့ၢ်တၢ်သုခါလၢတၢ်ကဟံးန့ၢ်ထီၣ်ဒုၣ်သံသးလီၤသုးကျဲတဖၣ်မုတမုၢ်ထီၣ်လွဲၤဖိတၢ်မုၢ်ပျံၤ အိၣ်ဒီးအခါန့ၢ်လီၤ.
- တၢ်တညိၣ် (decoy) လၢဘၣ်တၢ်ပၤယၢ်အိၣ်ဒီးနီၣ်ကၢၤစိ (remote control) တဖၣ် တၢ်စူးကါအိၣ်ဒီးလၢ ကလူၤခး ထီၣ်ဒုၣ်ထံ လၢအသုးလီၤသုးကျဲတဖၣ် မုတမုၢ် ထီၣ်လွဲၤအသု (mourning doves) တဖၣ် ဖဲတၢ်ပျံၤအလီၢ်သုန့ၢ်လီၤ.
- တၢ်ကိးဆၢဖိကီၢ်ဖိအသိၣ်ပီးလီလၢ အိၣ်ဒီး နီၣ်ကၢၤစိ (remote control) တဖၣ်တၢ်စူးကါအိၣ်ဒီးလၢ စးတၢ်ဃး, ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆၢထီဒီးကဟံးတဖၣ် (furbearing animals) ဒီးဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိသဒါအိၣ်ဒီးတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.
- အံၣ်လဲးထြီၣ်ပီးလီလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲအိၣ်ဒီးတဖၣ် တၢ်တဘၣ်စူးကါအိၣ်ဒီးလၢ တၢ်ခးတၢ်မံၤလၢဆဲးကိာ်ဖိန့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဟံးကီၢ်ဃာ်, တၢ်ပၤယၢ် ဒီးတၢ်ဆါတၢ်ပျံၤတၢ်မံၤလၢဆၢဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်

ပုၤတဂၤဂၤဟံးကီၢ်ဃာ်ယတၢ်မံၤလၢ မုတမုၢ် ဆၢဖိကီၢ်ဖိအသံအမဲးဘၣ်လၢယၢ်သုခါ?

သ့, ဘၣ်ဆၢအဘၣ်န့ၢ်တၢ်ကဘၣ်မၤနီၣ်ဃာ်အိၣ်, လၢထီၣ်ဒီးဘိမံၤထံ, ဃုာ်ဒီးနမံၤဒီးလီၤအိၣ်လီၤဆိး, နုလဲစုၣ်နီၣ်ဂံၢ်, ဒီးနီၣ်ဂံၢ်ဒီးတၢ်အ စၢၤအသ့ၣ်လၢတၢ်ဘၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

ဆၢဖိကီၢ်ဖိအကူၢ်အကုမနုၤလၢအဖိးသဲးစးလၢတၢ်ပုၤအိၣ်ဒီး မုတမုၢ် ဆါအိၣ်လဲၣ်.

ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီး, ဆုၤထီၣ်ဆုၤလီၤ, ပုၤ, မုတမုၢ် ဆါတၢ်တဖၣ်အံၤအသံကူၢ်အကုတဖၣ်သုလၢအဖိးသဲးစးဖဲပုၤခးန့ၢ် ဆၢဖိကီၢ်ဖိ သ န့ၢ်က့ ထီၣ်သုးလီၤသုးကျဲလၢသ့တဖၣ်, တၢ်ပုၤအိၣ်ဒီး မုတမုၢ် ဆါအိၣ်တသ့ - တၢ်အသံ (သိ) ထံးဂျူ, ဃံကွဲ (ပုၤဃုာ်ဒီး အခိၣ်ကု), အ ခိၣ်ဃုာ်, တၢ်အနၢၤ, အထူၣ်အပျံၤတဖၣ်, မဲ, အဖဲးဘၣ်, စုမုၢ်ဒိၣ်မုၢ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဆိုဘၣ်ဘၣ်, မး(စ)ခရဲး, ထိးတီၤ, ပဒဲ ဒီး ပဒဲးဖိဒိၣ် တဖၣ်အညၣ်န့ၢ်တၢ်ပုၤ, ဆါဒီးတီၣ်ဆုၤအိၣ်ဒီးလၢတၢ်ဆါကတီၢ်တခါလၢလၢအဂီၢ်သုလီၤ. ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ခးအိၣ်ဒီးအခိၣ်ကုတဖၣ်, ပုၤ ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟံးအခိၣ်ကုဒီးအနၢၤ လၢအစးဘူးလီၤသးတဖၣ်န့ၢ် ပုၤအိၣ်ဒီးတသ့ ဖဲနမုၢ်တအိၣ်ဒီးလံၣ်ပျံၤသ့ထဲဒၣ်လၢ နမုၢ်ခးတၢ်ဟံးအဖိး သဲးစးအခါဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်တဘၣ်ဆါတၢ်ပုၤအညၣ်မုတမုၢ်အပုၤကဖုတဖၣ်လၢအပုၤဃုာ်အသံဒဲတဖၣ်, တဘၣ်ဆါတၢ်ပုၤ အစုၣ်ညါသးမုတမုၢ်ဘၣ် လၢအဘျးစဲအသးဒီးအဖဲးကုန့ၢ်ဘၣ်.

မုမတပုၤဒီးဆါဆၢဖိကီၢ်ဖိအမဲးဘၣ်တဖၣ်လၢအသုဖိးသဲးစးတဂၤလဲၣ်

ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢမုတမုၢ်ပုၤဒီးထုဆဲထုတဖၣ်အဖဲးလၢအဟံးန့ၢ်လၢဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဖဲးလၢတၢ်ဆါအိၣ်ဒီးန့ၢ်တဖၣ်ပုၤတဖိးသဲးစးဆုပုၤ ပုၤတဖိးလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစုၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဒီးလဲၣ်. ပုၤတဂၤတဘၣ်ပုၤတဖိးသဲးစး လၢတအိၣ်ဒီးပုၤပုၤတၢ်အလဲးစုၣ်န့ၢ်ဘၣ်, တဟံးဃုာ် ပုၤ ထုးထီၣ်တဖိးမုတမုၢ်ပုၤဆးတဖိးလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစုၣ်န့ၢ်ပုၤတဖိးသဲးစးလၢပုၤတဖိးလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစုၣ်အအိၣ်ဒီးလဲၣ်.

တၢ်မံၤလၢလၢတၢ်ပုၤစူးကါအဂီၢ် ဖဲတၢ်ဃုာ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအဂီၢ်

တၢ်ကရၢကရိလၢတမၤတၢ်လၢကစၢ်အဘျးဘၣ်တဘၣ်ကဃုာ်တၢ်ပုၤတခါလၢတၢ်တူၢ်လီၢ်မုၢ်ဆုမုၢ်လၢတၢ်ထၢဖိၣ်စုဖဲန့ၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိ အဆဲးလၢအဖိးသဲးစး(တပုၤဃုာ်ထီၣ်သုးလီၤသုးကျဲဆဲးစးဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဆါအိၣ်ဒီးလၢကီၢ်ဖိဖိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖိးလၢတသ့), ဘၣ် တၢ်မၤ ဘူၣ်လီၤအိၣ်ဒီးဆူတၢ်ကရၢကရိဒီးအမၤတၢ်လၢတၢ်ကစူးကါအိၣ်ဒီးလၢမုးအပူၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤနီၣ်ဃာ်ဘၣ် ထွဲဒီးတၢ်မၤဘူၣ်လီၤန့ၢ် ကဘၣ်တၢ်ဟံးအိၣ်ဒီး 2 န့ၢ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်တီၢ်ဟံးလၢကမၤဟးဂီၢ်တၢ်

ပုၤတၢ်ပညိၣ်တီၢ်ဟံးလီၤလီၤပုၤတဂၤတဘၣ်မၤဟးဂီၢ်မုတမုၢ်မၤကလီတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်မံၤလၢလၢတၢ်ဒိသဒါအိၣ်ဒီးပုၤတၢ်ပညိၣ်တီၢ်ဟံးဖိဖျိတ သ့ဘၣ်မုတမုၢ်တကူၢ်တအညၣ်တဖၣ်မုၢ်နီၣ်နီၣ်မုတမုၢ်တၢ်အဂၤလၢတၢ်သုခါအိၣ်ဒီးတဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်.

မုၢ်ယဟ့ၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢယးန့ၢ်အီၤဒံတၢ်ဟ့ၣ်အသိးသ့ၤ?

မုၢ်, သန့က့ၣ်လံာ်ဖီတံာ်တခါကပုၣ်ဃုာ်-ကစၢ်အမံၤ ဒီးလီၢ်ကျဲ, ပုၤဒီးန့ၢ်တၢ်အမံၤဒီးအိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲနီၢ်ဂံၢ်, တၢ်ဆုၢ်ယီၤအမုၢ်န့ၢ်, တၢ်ဟံၤဖျါဒီးလဲးစ့ၢ်အနီၢ် ဂံၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယထံၣ်သီလုၣ်ဘၣ်တဲးသံဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလီၤ. ယဟံးသ့ၤ?

မုၢ်, သန့က့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲတခါလၢတၢ်ကဟံးန့ၢ်တၢ်မံၤလၢတၢ်တြီအီၤတဖၣ်လၢသီလုၣ်ဘျုးသံအီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤန့ၢ်လံာ်ပျဲသ့ၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ အကွၢ်ထွဲပုၤတဖၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤပၤကီၢ်ကရၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ကဘျုးပၤ 119 လၢတၢ်ဆဲးကျိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ခဲးတၢ်မံၤလၢလၢခါတၢ်ဆၢကတီၢ်အချၢဒီးပိးလီၤလၢတၢ်ဖိၣ်ဃံးတြီဃာ်တဖၣ်

မုၢ်တၢ်ပျဲပုၤတဂၤဂၤလၢကလူၤခဲးပုၤလၢကီၢ်ခဲးတၢ်ဟံၤအကတီၢ်အချၢအိၣ်ခါ?

အဒံၤဘၣ်ပုၤလူၤခဲးပုၤကရူၢ် ကလူၤခဲးတၢ်မံၤလၢဖးဒိၣ်လၢကျိတဖၣ် တချၢးကီၢ်ခဲးတၢ်လူၤခဲးတၢ်ဟံၤလၢကျိအကတီၢ်ဒီး ဖဲတၢ်န့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လူၤပုၤဖိအိၣ်လၢကသံၣ်မူၤဘျိးသံးစိၤကစီၤအတၢ်လုၢ်ဒါအဖီလၢ

နတဘၣ်ခဲးပုၤ မ့တမ့ၢ် တဘၣ်အိၣ်ဒီးကျိလၢတၢ်ယၢန့ၢ်ဃာ်ကျိချ့ မ့တမ့ၢ် ကျိလၢတၢ်အိၣ်လၢအဒါပူၤဘၣ် မ့တမ့ၢ် ချံၣ်တအိၣ်လၢ အဒါပူၤဘၣ် ဖဲအိၣ်လၢအမူၤသံးဒီးကသံၣ်ကသီ မ့တမ့ၢ်သံးအပတီၢ်လၢသ့ၣ်ပူၤအိၣ် .08 မ့တမ့ၢ်ထီၣ်န့ၢ်အန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တြီပုၤလူၤခဲးပုၤ/ပုၤဒီးထုဆဲထုတၢ်မၤဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဆဲးအဲး

ပုၤတဂၤတဘၣ်တြီမ့တမ့ၢ်မၤတံာ်တပုၤအဂၤတဂၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်မ့တမ့ၢ်ကတံာ်ကတီၢ်သးလၢတၢ်ကဟံးန့ၢ်တၢ်မံၤလၢလၢအဖိးသဲးန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤတဘၣ်မၤတံာ်တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီး တၢ်ဟံၤလီၤသးကတြီ မ့တမ့ၢ် မၤတံာ်တပုၤအဂၤတဂၤလၢ တၢ်ဟံးလူၤခဲးပုၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ အဟိံထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

ပုၤကဘၣ်ပျဲတၢ်ယံသမံသမိးဖဲ တံာ်လီၢ်ကဝီၤလၢအိၣ်ဒီးကျိ, လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, သီလုၣ်, ချဲ, မ့တမ့ၢ် တၢ်အဂၤလၢတၢ်စူးကါအီၤလၢတၢ်ခဲး မ့တမ့ၢ် စိာ်ဆုၢ်တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ခဲးအီၤ,ပုၤအီၤ, ဆါအီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၤယာ်အီၤလၢတဖိးသဲးစးတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဖိၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် ဟံးကွၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤအံၤကဘၣ်ဟံးမူဒါလၢ တၢ်ယုအိၣ်လိးတၢ်မံၤလၢအပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဟံးအရၢ လၢအမၤကမၢ်သဲးန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ကစၢ်တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒ်အမုၢ် ကျိ, ထုဒီး ချံၣ်တဖိးတၢ်လီၤစ့တလုၢ် တၢ်စူးကါအီၤဖဲလၢ အတဖိးဒီးသဲးစး တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဖိၣ်ဒီးဟံးကွၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူတၢ်သိးအလွဲၢ်ကပြုၢ်ကပြီၤ ဒ်အမုၢ်အီၤရ (Blaze clothing) ဒီး Ground Blind တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်

တၢ်ကပီၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်-

- ပုၤခဲးတၢ်ဖိဒီးပုၤဒီးထုဆဲလၢလၢအအိၣ်လၢပျီပူၤခဲး လၢဖဲတၢ်ခဲးတၢ်ဟံၤလၢကျိတဖၣ်/muzzleloader ဖဲတၢ်အိးထီၣ်အခါခါခါကတီၢ်န့ၣ် (ကွၢ်ဘၣ်ကဘျုးပၤ 67 လၢခါတၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်အမုၢ်န့ၢ်) ကဘၣ်ဟံၤဖျါတၢ်ကပီၤတယာ်သ့ၣ်အလွဲၢ်မ့တမ့ၢ်ဖီတၢ်ဆၣ်အလွဲၢ်လၢပုၤတဂၤအခါန့ၣ်(ဖဲမုၢ်ဖျိၣ်အီၤအခါ)အလီၢ်အလီၢ်အါတက့ၢ်ဒီးကူကၤအချၢလၢအအိၣ်လၢယီၤဒုအဖိခိၣ်,တပုၣ်ဃုာ်စ့ဒုၣ်တဖၣ်ဒီးစုဖျိၣ်တဖၣ်ဘၣ်.
- ဖဲတၢ်မ့ၢ်တအိးထီၣ် တၢ်ဟံးခဲးတၢ်ယီၤဒီး ကျိ\ကျိတံာ်လီၤ (muzzleloader) အကတီၢ်အခါ, ပုၤတဘၣ်ဟးခဲး တၢ်မံၤလၢအဆဲးဖဲ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်လၢအကူတၢ်သိးလၢအဘီဂီၤ (အီၤရ) မ့တမ့ၢ် အဂီၢ်အစုၤကတၢ်ဂီၤ ၁ ခါလၢ တၢ်ထံၣ်အီၤသ့ စ့ၣ်ထီၣ်လၢ တံာ်ခိၣ်ဆူအဖၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်တၢ်ပျဲပုၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဟံၤဖျါထီၣ်အီၤလၢတၢ်တက့ၢ်.
- တၢ်ကူတၢ်သိးအလွဲၢ်ကပြုၢ်ကပြီၤ ဒ်အမုၢ် သးအီၣ်ကအကူအဘီဂီၤ မ့တမ့ၢ် ဂီၤစၢ်တဖၣ် တၢ်ပျဲအီၤ ဒီး အစုၤကတၢ်ဂီၤ အလွဲၢ်ကပြုၢ်ကပြီၤအဘီအဂီၤ (အီၤရ) မ့တမ့ၢ်အဂီၢ်စၢ်ကဘၣ်အိၣ် 50 မျးကယၤလၢစကွဲၤယီၤခိၣ်ယီၤစုာ်စုာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤတဂၤလၢ လၢအဟးခဲးအိၣ်တဟီၤ အအိၣ်လၢ တၢ်ကံးညာ် ဒဲးခဲးတၢ် မ့တမ့ၢ် ဒဲးခဲးတၢ်အတုး လၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ ဖဲကမျၢၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်အလွဲၢ်ဘီဂီၤကပြုၢ်ကပြီၤ တၢ်ပူၤဖျိးဘၣ်ဘၣ် တၢ်ကျၢၢ်ဘၣ် လၢဒဲးခဲးတၢ်အံၤအဖိခိၣ် လၢတၢ်ထံၣ်အီၤဖျါ လၢလီၢ်ကိးကပၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးညာ်ဆးကျးတက့ၢ် လၢဘၣ်တၢ်တုၤအီၤလၢ တၢ်အလွဲၢ်ဘီဂီၤကပြုၢ်ကပြီၤ လၢအအိၣ်ဝဲအစုၤကတၢ်ဂီၤ 144 စကွဲၤစုၤဖျိၣ် (12x12 စုၤဖျိၣ်) ဖဲဒဲးခဲးတၢ်ကပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုးအံၤ ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤလၢအဟးခဲးအိၣ်တဟီၤ လၢအစူးကါချံၣ်, ကျိ, မ့တမ့ၢ် ကျိတံာ်လီၤ ဖဲကမျၢၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဆဲးဟိံထွဲထီၣ် ကဘျုးပၤလၢခဲတကဘျုး

တၢ်ကူတၢ်ကဒီးတၢ်အိၣ်ခူသ့ၣ်အဒဲလၢအကပီတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်လဲၤဆူညါ

တၢ်ကွၢ်ကဟံကွၢ်တဖၣ် - တၢ်တလိာ်ဘၣ် တၢ်ကူတၢ်သိးကပြါကပြါ ဖဲတၢ်လူၤဟးခးပှၢ်ဒီးကျါကျါတၢ်လီၤအကတီၢ် ဖဲ (ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 67 လၢခူခါဆၢကတီၢ်အမုၢ်န့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်) -

- တၢ်လူၤဟးခးပှၢ် တၢ်လီၤကပီၤအိးထီၣ်ထဲလၢ တၢ်လူၤဟးခးပှၢ်ဒီးချံၣ် (တၢ်တပျဲတၢ်လူၤဟးခးပှၢ်ဒီးကျါဘၣ်)
- တၢ်လူၤဟးခးထီၣ်ဒုၣ်ထံလၢအသုးလီၤသုးကျဲတဖၣ် ဖဲအိၣ်လၢထံအဖီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲလီၤလၢအိၣ်ဂၢ်ကျါန့ၣ်လီၤ.
- ဒီးထုလၢထံဖီခိၣ်အခါ

တၢ်ကွၢ်ကဟံကွၢ်တဖၣ် - တၢ်ကူတၢ်သိးကပြါကပြါန့ၣ်တၢ်တလိာ်ဘၣ်အိးဖဲတၢ်အိးထီၣ်တၢ်လူၤဟးခးတၢ်ဟိဒီး ကျါ/ကျါတၢ်လီၤအကတီၢ်ဖဲတၢ်အံၤမ့ၢ် (ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 67 လၢခူခါဆၢကတီၢ်အမုၢ်န့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်) -

- တၢ်လူၤဟးခးဆၢဖိကီၢ်ဖိအဆဲးဖိ ဖဲတၢ်လူၤဟးခးတၢ်ဟိဒီးချံၣ်ဖဲတၢ်လီၤဂၢ်ကျါ
- တၢ်ခးဆီကဆီ
- တၢ်ခးထီၣ်လၢအသုးလီၤသုးကျဲ
- တၢ်ခးထိးတီၤဒီး တၢ်မံၤလၢလၢအလူၤကစီၤအိၣ်တၢ် (ထွံၣ်မံၤလၢအဆဲးတကလုာ် (coyote), ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်, ထိးတီၤဖျၢ်မဲာ် (bobcat))
- ဒီးဆဲဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆူၣ်ထီၣ်ဒီးကပုၣ်တဖၣ် (furbearers)
- တၢ်လူၤဟးခးဆၢဖိကီၢ်ဖိအဆဲးဖိ ဒီးဖျါတၢ်လူၤ လံာ်လုလၢတၢ်သိၣ်လိအိၣ်လၢ ကလူၤပီၣ်န့ၣ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဆဲး (falconry)
- တၢ်လူၤဟးခးတၢ်လူၤ (Hunting bear)

ပုသေးစာဟေးလူ့ခေးပျံ

(ပုအိန်ဆိးလီကဝီဖိဒီး တမ့ပုအိန်ဆိးလီကဝီဖိ)

ELS အသိကသမူထီဉ်တချူး 2025 တာ်လူ့တတ်မံး လာ်အခါဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီဖဲအမ့ၢ်သမူထီဉ် လံန့ၣ်, တတ်မံးအံၤဘၣ်တဘျီကမၤဘၣ်ဒိတ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်နီၤဖဲတၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ် ကဘျးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်အဂီၢ် တက့ၢ်.

ပုသေးစာဟေးလူ့ခေးပျံလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျံတဖၣ် (Youth hunting licenses)

ပုသေးစာဟေးလူ့ခေးပျံလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျံအကလီ မ့တမ့ၢ် မၤစၢၤလီၤန့ၣ်တာ်အပူၤလၢပုၤနီၢ်တကစုာ်စုာ် လၢပုၤအိန်ဆိးလီကဝီဖိ ဒီးတမ့ၢ်ပုအိန်ဆိးလီကဝီဖိလၢအသးအိန် 18 န့ၣ်ဆူအဖီလံာ် လၢတၢ်ဟေးလူ့ခေးတၢ်ဟီလၢကျိ, တၢ်ဟီလၢဘၣ်တၢ်သူ့ချံၣ်, တၢ်ဟီလၢ တၢ်ခေးအံၤဒီးကျိတံၤလီၤ (muzzleloader deer), ဒီးတၢ်မံးလံာ်အဆဲးဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ကဘျးပၤ 17 - 23.

ပုသေးစာဟေးလူ့ခေးတၢ်ဟီလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျံအတၢ်ခွဲးတၢ်ဟံးလီၤဆိဒီးတၢ်တြိဟံးပနီၣ်တဖၣ်

တခွဲးတၢ်ဟံးလီၤဆိ

- ပုအိန်ဆိးလီကဝီဖိ ဒီး တမ့ၢ်ပုအိန်ဆိးလီကဝီဖိလၢအသးအိန် 18 န့ၣ်ဆူအဖီလံာ် ကဟေးလူ့ခေးတၢ်ဟီလံာ်မိၢ်ဂုၤ အမိမ့ၢ်ဂုၤ လၢတၢ်ဟီလၢတအိန်ဒီးအနၢၤလံာ်ပျံလီၢ်ကဝီဖိအပူၤ လၢတအိန်ဒီးတၢ်ပတံထီဉ် မ့တမ့ၢ် မၤန့ၣ်လံာ်ပျံလၢ တၢ်ကခေးတၢ်ဟီအမိမိၢ်ဂုၤ အမိမ့ၢ်ဂုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- သးစာ်ကျိအလဲးစ့ၣ်န့ၣ်အသးသမူအိန်ပျံသးစာ် တၢ်ဟီအခါဆာကတီၢ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်ဒိဘျီကျိအခါဆာကတီၢ်တဖၣ်အခါ (လၢညါတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ် A အခါဆာကတီၢ်) ကလံးထံးမုၢ်ထီဉ်ခါ တၢ်ဆာကတီၢ်စါဖဲ (Late Southeast Seasons (လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ် B ခါဆာကတီၢ်) ဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ် မၤစၢၤလီၤတၢ် (muzzleloader) အခါဆာကတီၢ်ဘၣ်.

တၢ်တြိဟံးပနီၣ်တဖၣ်

- ပုသေးစာ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျံတဖၣ်စဲပနီၣ်အံၤ တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ဟီလၢပုၤလူ့ခေးပျံအဂၤတဂၤဟံးန့ၣ်အီၤအဂီၢ်တသ့ဘၣ်. တၢ်ဟီလၢဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤ ဒီးပုၤပုသေးစာ်အံၤ တၢ်စဲပနီၣ်အီၤ ဒီးပုၤဒိဉ်တုာ်ကရူၢ်ဖိတဂၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သးစာ်ခဲၣ်လၢလူၤသကိးတၢ်မံးလံာ်ဘျးစဲန့ၣ်လီၤသးတၢ်လၢအမၤန့ၣ်တဖၣ်တသ့ဘၣ်.
- ပုသေးစာ်တဘျီခေး တၢ်ဟီလၢအနၢၤတအိန်လၢ တၢ်လီၢ်ကဝီဖိဒဲဒဲတၢ်ဟီအမိမိၢ်ဂုၤအပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုသေးစာ်တၢ်စူးကါကျိတၢ်ပူၤဖျဲးတၢ်မၤလီၤတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်

တယုထီဉ်လၢတၢ်စူးကါကျိတၢ်ပူၤဖျဲးတၢ်မၤလီၤတဖၣ်အါ, ဒီးတၢ်မၤလီၤတီၢ်ဒဲးပူၤချ့သးဒီး မ့တမ့ၢ် ကဘၣ်အိန်ခိးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုသေးစာ် စးထီဉ်တၢ်မၤလီၤ ဖဲအသးအိန် 11 န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိ ဘၣ်သးဒီးတၢ်မၤလီၤတဖၣ် တၢ်ယုထီဉ်န့ၣ်အီၤသ့ၣ် mndnr.gov.

တၢ်စူးကါကျိတၢ်ပူၤဖျဲးတၢ်မၤလီၤတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်လၢသးန့ၣ်အဖီဒိ -

- 11 န့ၣ်ဒီးသးစာ်န့ၣ်အန့ၣ် - တလိာ်ဘၣ်
- 12 န့ၣ် - လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်မံးလံာ်ဖဲဒီးဒီးဆီကဆီအဂီၢ် - တလိာ်လၢတၢ်မံးလံာ်အဆဲးဖိအဂီၢ်ဘၣ်
- 13-17 န့ၣ် - လိာ်ဘၣ်ဝဲ
- ကျိတၢ်ပူၤဖျဲးလံာ်အုၣ်သးတဖၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤလၢ ပုၤလူ့ခေးပျံဒီး ချံၣ်လၢအသးအိန် 12 တုၤ 15 န့ၣ်.
- မၤလီၤ ပုၤလူ့ခေးတၢ်ဖိ/ပုၤဒီးထုဖိတၢ်ဟံးဂၢ်ဟံးကျါန့ၣ် တၢ်သူ့အီၤလၢကျိတၢ်ပူၤဖျဲးလံာ်အုၣ်သး/ ပုၤဒီးထုဖိတၢ်ကူၣ်သ့တၢ်သ့ၣ်ညါအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ် ကဘျးပၤ 24-25).

ပှးသးစၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်

မၤနီၣ်-နီၣ်တၢ်စၢ်စၢ်လၢအသးအိၣ် 18 နံၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ်ကဘၣ်ပှးသးပှၢ်အလဲးစ့ၣ်တဘျီလီၤ.

ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဒိၣ်

သးနံၣ်ဖဲလူၤတၢ်မၤလၢအဆၢကတီၢ်	မၤယလူၤတၢ်မၤလၢသ့	ဘၣ်ထွဲကျိတၢ်ပှးမုၢ်အတၢ်သိၣ်လိာ်အလံာ်အုၣ်သးခါ. (လိာ်ဘၣ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မၤလၢဒီးကျိဒီးချ့ၣ်)	မၤလဲးစ့ၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်အဂ့ၢ်ခါ.	မၤတၢ်လိာ်ဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးမိာ်ပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ခါ.	မၤမိာ်ပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ခါလဲးစ့ၣ်ခါ.
9 ဒီးဆူအဖီခိၣ်	တမ့ၢ်				
10 တ့ၤ 11	မ့ၢ်	တလိာ်ဘၣ်ဘၣ်	လဲးစ့ၣ်ကလီၤ	မ့ၢ်. မိာ်ပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ခါအိၣ်လၢအကပၤလီၤ.	မ့ၢ်, မဲမၤစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.
12	မ့ၢ်	လိာ်ဘၣ်	လဲးစ့ၣ်ကလီၤ	မ့ၢ်, ကဘၣ်လဲးစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.	မ့ၢ်, မဲမၤစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.
13	မ့ၢ်	လိာ်ဘၣ်	သးစၢ်အလဲးစ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤယာ်အပှၢ်	မ့ၢ်, ကဘၣ်လဲးစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.	မ့ၢ်, မဲမၤစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.
14 တ့ၤ 17	မ့ၢ်	လိာ်ဘၣ်	သးစၢ်အလဲးစ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤယာ်အပှၢ်	တမ့ၢ်, တဘျီလူၤတၢ်မၤလၢလၢနီၣ်ကစၢ်ဘၣ်.	မ့ၢ်, မဲမၤစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.

ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆဲး

သးနံၣ်ဖဲလူၤတၢ်မၤလၢအဆၢကတီၢ်	မၤယလူၤတၢ်မၤလၢသ့	ဘၣ်ထွဲကျိတၢ်ပှးမုၢ်အတၢ်သိၣ်လိာ်အလံာ်အုၣ်သးခါ. (လိာ်ဘၣ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မၤလၢဒီးကျိဒီးချ့ၣ်)	မၤလဲးစ့ၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်အဂ့ၢ်ခါ.	မၤတၢ်လိာ်ဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးမိာ်ပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ခါ.	မၤမိာ်ပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ခါလဲးစ့ၣ်ခါ.
12 နံၣ်ဒီးစၢ်န့ၢ်အန့ၢ်	မ့ၢ်	တလိာ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. သန့ၣ်ကသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢဖဲရဲၣ်အပျီပူၤဆီၣ်န့ၢ်အမိာ်အပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ခါလဲးစၢၤလၢအအိၣ်ဒီးကျိတၢ်ပှးမုၢ်အတၢ်သိၣ်လိာ်အလံာ်အုၣ်သးန့ၢ်လီၤ.	တလိာ်ဘၣ်ဘၣ်. ထဲဒၣ်ဆီကဆီဒီးဖဲရဲၣ်အပျီပူၤဆီ (ကွၢ်ဘၣ်ကဘျီပၤ 19).	မ့ၢ်, ကဘၣ်လဲးစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.	မ့ၢ်, မဲမၤစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.
13	မ့ၢ်	လိာ်ဘၣ်အီၤလီၤ. တလိာ်ဘၣ်ဖဲရဲၣ်အပျီပူၤဆီသန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်လဲးစၢၤအီၤဒီးမိာ်ပၢ်မုတမုၢ်ပှၢ်ကျိထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအအိၣ်ဒီးကျိအတၢ်ပှးမုၢ်အတၢ်သိၣ်လိာ်အလံာ်အုၣ်သးန့ၢ်လီၤ.	တလိာ်ဘၣ်ဘၣ်. ထဲဒၣ်ဆီကဆီဒီးဖဲရဲၣ်အပျီပူၤဆီ (ကွၢ်ဘၣ်ကဘျီပၤ 19).	မ့ၢ်, ကဘၣ်လဲးစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.	မ့ၢ်, မဲမၤစၢၤသးစၢ်ပှၢ်လူၤတၢ်မၤလၢ.
14 တ့ၤ 15	မ့ၢ်	လိာ်ဘၣ်အီၤလီၤ	တလိာ်ဘၣ်ဘၣ်. ထဲဒၣ်ဆီကဆီဒီးဖဲရဲၣ်အပျီပူၤဆီ (ကွၢ်ဘၣ်ကဘျီပၤ 19).	တမ့ၢ်, တဘျီလူၤတၢ်မၤလၢလၢနီၣ်ကစၢ်ဘၣ်.	တလိာ်ဘၣ်ဘၣ်
16 တ့ၤ 17	မ့ၢ်	လိာ်ဘၣ်ဖဲလူၤတၢ်မၤလၢဒီးကျိအခါန့ၢ်လီၤ.	တၢ်ထုးစၢၤလီၤတၢ်အပှၢ်လၢသးစၢ်အလဲးစ့ၣ်. တၢ်ဂီၤဒိၣ်န့ၢ်တၢ်ကလိာ်ဘၣ်အီၤလီၤ.	တမ့ၢ်, တဘျီလူၤတၢ်မၤလၢလၢနီၣ်ကစၢ်ဘၣ်.	တလိာ်ဘၣ်ဘၣ်

သးစာ်အဂီၢ်တၢ်လူၤဒးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးဒီးတၢ်လီၢ်ထီၣ်ထီၣ်တဖၣ်

ဆိကဆီအမံၤ

တၢ်န့ၣ်ပုၤသးစာ်ဒီး ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပွဲၤလၢ အဟးလူၤဒးဆိကတီၢ်တဖၣ် တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဖဲ လၢအ့ၢ် 2026 လီၤ. လဲၤကွၢ်ဖဲ mndnr.gov/gohunting လၢနကမၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လဲၤကိးပုၤဖိသၢၣ်လၢတၢ်ဟးလူၤဒးတဖၣ်န့ၣ်ကတၢ် (လၢဖဲပထုၤဘၢၣ် 20-21 သီ)

ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပွဲၤလၢအိၣ်ဆိးတၢ်လီၤဖဲအံၤ မ့ၢ်လဲၤဃုာ်ဒီးပုၤသးစာ်လၢအသးအိၣ် 16 န့ၣ် ဆူအဖီလၢတဖၣ်န့ၣ် ဟးဒး တၢ်မဲၤလၢအဆံးဖိ လၢတအိၣ်ဒီးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပုၤသ့လီၤ. ဒ်တၢ်ဘျၢသဲစးဟံၣ်ပနီၣ်လီၤဝဲအသးန့ၣ်လီၤ.

မၤလီၤသ့ထီၣ်သးလၢကခးထီၣ်လၢအယူၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်တဖၣ် (Upland Birds)

မၤဃုာ်သကိးတၢ်ဒီး Pheasants Forever, DNR ဟ့ၣ်လီၤ “တၢ်မၤလီၤသ့ထီၣ်သး” လၢတၢ်ကခးထီၣ်လၢအယူၤလၢမုၢ်ခိၣ်တဖၣ်လၢ ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၤဆူ ပုၤသးစာ်, ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပွဲၤဒီးဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ်လၢ ကခးထီၣ်လၢအယူၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢဟံၣ်တထီၣ်တဖၣ် ကအိးထီၣ်အသးဖဲ လၢဖဲပထုၤဘၢၣ်ထီၣ်သီလၢ အ့ၢ်ထၢၢ်န့ၢ်အဖီခိၣ် ဆဲးကျိၤန့ၢ်တီၤ mndnr.gov/gohunting လၢတၢ်လဲၤဒးတၢ်မဲၤလၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

Sand Prairie WMA (Sherburneဒီထံၣ်)

အိးထီၣ်အသးဖဲတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီတၢ်ခးဆိကဆီအကတီၢ်လၢပုၤသးစာ်လၢအသးအိၣ်တုၤလၢ 18 န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီတၢ်ခးဆိကဆီအကတီၢ်တၢ်ဘျၢတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်လူၤပိာ်ထွဲအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သးစာ်အလဲးစ့ၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၢၣ်တဖၣ်

ဆိကဆီမံၤ

သးန့ၣ်ဖဲလူၤတၢ်မဲၤလၢအဆၢကတီၢ်	မ့ၢ်ယလူၤတၢ်မဲၤလၢသ့ဂၤ.	ဘၢၣ်ထွဲကျိၤတၢ်ပူၤဖျဲးအတၢ်သိၣ်လိၤအလံာ်အုၣ်သးဂၤ. (လိၣ်ဘၢၣ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မဲၤလၢဒီးကျိၤဒီးချဲၣ်)	မ့ၢ်လဲၤဒးစ့ၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၢၣ်အဂ့ၢ်ဂၤ.	မ့ၢ်တၢ်လိၣ်ဘၢၣ်ထွဲဒီးမိၢ်ပၤမ့ၢ်တၢ်ပူၤကျိၤထွဲလုၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂၤ.	မ့ၢ်မိၢ်ပၤမ့ၢ်တၢ်ပူၤကျိၤထွဲလုၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အလဲးစ့ၢ်ဂၤ.
11 ဒီးစၢ်န့ၣ်အန့ၣ်	မ့ၢ်	တၢ်တလိၣ်ဘၢၣ်အီၤလၢသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢအဂီၢ်ဘၢၣ်, မိၢ်ပၤမ့ၢ်တၢ်ပူၤကျိၤထွဲလုၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ကဘၣ်အိၣ် ဒီးကျိၤတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်အုၣ်သးဖဲသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢ မ့ၢ်တအိၣ်အခါလီၤ.	သးစာ်လဲၤစ့ၢ်လၢအပူၤတအိၣ်တၢ်လိၣ်ဘၢၣ်အီၤ.	မ့ၢ်, ကဘၣ်လဲၤစၢၤသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢလီၤ.	တမ့ၢ်, ဖဲမၤစၢၤသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢလၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်,တၢ်ခးကျိၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ချဲၣ်တခါ
12 တုၤ 13	မ့ၢ်	လိၣ်ဘၢၣ်	12 န့ၣ်- တၢ်လိၣ်ဘၢၣ်သးစာ်အလဲးစ့ၢ်လၢအပူၤတအိၣ် 13 န့ၣ် - တၢ်လိၣ်ဘၢၣ်သးစာ်အလဲးစ့ၢ်လၢအပူၤဘၢၣ်	မ့ၢ်, ကဘၣ်လဲၤစၢၤသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢလီၤ.	တမ့ၢ်, ဖဲမၤစၢၤသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢလၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်,တၢ်ခးကျိၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ချဲၣ်တခါ
14 တုၤ 17	မ့ၢ်	လိၣ်ဘၢၣ်	သးစာ်အလဲးစ့ၢ်လၢတၢ်ထုးစုၤလီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.	တမ့ၢ်, တဘၣ်လူၤတၢ်မဲၤလၢလၢကစၢ်ဘၢၣ်.	တမ့ၢ်, ဖဲမၤစၢၤသးစာ်ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢလၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်,တၢ်ခးကျိၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ချဲၣ်တခါ

တၢ်ဒီးထု

သးနံန	မုၢ်ယဒီးထု သုခါ.	ပုၤဒီးထုအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သု အဂ့ၢ်ခါ.	မုၢ်လဲးစ့ၢ်အတၢ်လိာ်ဘၣ် အဂ့ၢ်ခါ.	မုၢ်တၢ်လိာ်ဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးမိၢ် ပၢ်မုၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲလုၢ်ဒိၣ် ထီၣ်တၢ်ခါ.	မုၢ်မိၢ်ပၢ်မုၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အလဲးစ့ၢ်ခါ.
4 နံနဒီးဆူအစီလၢ	မုၢ်	တမ့ၢ်	တမ့ၢ်	မုၢ်, ကဘၣ်လဲၤစၢၤသးစံးပုၤဒီးထုန့ၣ်လီၤ.	fisher/ ဝဲ, သ့ၣ်မဲယီၤ (bobcat) ဒီး/ မုၢ်တမ့ၢ် ဆီၤ လၢတၢ်ဖိၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢထု တဒုလံၤလၢကဘၣ်ပၣ်ဃုာ် လၢတၢ်ဟံးပၣ်နီၣ်လၢအအိၣ် ဒီးမိၢ်ပၢ်မုၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
5 တုၤ 12	မုၢ်	တမ့ၢ်	တမ့ၢ်	တမ့ၢ်	တမ့ၢ်
13 တုၤ 15	မုၢ်	ကဘၣ်မၤဝဲပုၤဒီးထုအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သုမုၢ်တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိာ်သု ထီၣ်သးပုၤဒီးထုတၢ်အုၣ်သးလၢအမၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.	တၢ်ထုးစ့ၢ်လီၤတၢ်အပူၤလၢသးစံးပုၤဒီးထုအလဲးစ့ၣ်အဂီၢ်	တမ့ၢ်	တမ့ၢ်
16 တုၤ 17	မုၢ်	ကဘၣ်မၤဝဲပုၤဒီးထုအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သုမုၢ်တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိာ်သု ထီၣ်သးပုၤဒီးထုတၢ်အုၣ်သးလၢအမၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.	တၢ်ထုးစ့ၢ်လီၤစ့ၢ်တၢ်အပူၤလၢသးစံးပုၤဒီးထုအလဲးစ့ၣ် ဒီးတၢ်ထုးစ့ၢ်လီၤစ့ၢ်တၢ်အပူၤလၢသးစံးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆးအလဲးစ့ၣ်	တမ့ၢ်	တမ့ၢ်

ပုၤသးစံးတၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟီၤအကတီၢ်

သးစံးတၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟီၤအကတီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီဘၣ်ညါ ဖဲလၢအိၣ်ကထိဘၣ် 16-19 န့ၣ်လီၤ. ပုၤန့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ် တၢ်နီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်တဘၣ်တၢ်ဟံးပၣ်နီၣ်အိၣ်ဘၣ် ဒီးတအိၣ်ဒီးလံာ်ပျဲလီၤဆိတဖၣ်ဘၣ်. ပုၤအိၣ်ဆိးတၢ်လီၤကစီၤ ဖဲအဲၤဒီး ပုၤတအိၣ်ဆိးဖဲတၢ်လီၤအဲၤတဖၣ် မုၢ်ဂ့ၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်

- ပုၤသးစံးလၢအသးန့ၣ်အိၣ် 10 တုၤ 17 န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်သ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤသးစံးအသးအိၣ် 10 တုၤ 13 န့ၣ် မိၢ်ပၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်လၢအအိၣ်တုၤခိၣ်ပုၤလၢအသးအိၣ် 18 န့ၣ် မုၢ်တမ့ၢ် သးပုၤန့ၣ်အန့ၣ် ကဘၣ်လဲၤသးကိးဃုာ် ဒီးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပုၤတဖၣ် တလိာ်အိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပုၤလၢအလဲၤဃုာ်န့ၣ် ဟးလူၤခးပုၤလၢတၢ်လီၤအါတီၤပူၤတသ့ဘၣ်ဒီး တၢ်ဟးခးပုၤလၢအကရူၢ်န့ၣ် တၢ်တပျဲအိၣ်ဘၣ် (ပုၤသးစံးကဘၣ်မၤနီၣ်အကစံးအတၢ်ဟီၤအိၣ်ဝဲလီၤ). ပုၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပုၤတဖၣ် ကလူၤခးပုၤလၢတၢ်လီၤကစီၤ ဖဲတၢ်အိၣ်ထီၣ် တၢ်ခးတၢ်ဟီၤလၢ အနၤတအိၣ်သီသီအကတီၢ် ဒီးကဘၣ်အိၣ်ဒီး လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢအဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ခးထီၣ်ခးတၢ်ဟီၤလၢ အနၤတအိၣ်သီသီအကတီၢ် ဖဲကဘျးပုၤ 91 တက့ၢ်.
- တၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်တမၤဘၣ်ဒီး တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီၤအကတီၢ်ဒိၣ်ညါန့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်, ဒဲလဲၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ဟီၤလၢပုၤသးစံးခးန့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဂံၢ်ဃုာ်အိၣ်ဒီးလၢပုၤသးစံးတန့ၣ်တဘျီကီၢ်စဲၣ်ဒီဘၣ်တၢ်ဟံးပၣ်နီၣ်ထၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်

- ပုၤသးစံးလၢ အန့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ အဖိးသဲစး (ဒဲသိးသိးဒီးတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်လၢ လါနီၣ်ဝဲဘၣ်အတၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟီၤအကတီၢ်) န့ၣ်လီၤ. ပုၤသးစံးလၢအသးအိၣ် 10, 11, ဒီး 12 ကဘၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ အကလီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသးစံးလၢအသးအိၣ် 12 ဒီးအသးပုၤန့ၣ်အန့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်စ့ၢ်ကါကျိၤ တၢ်ပူၤဖျဲးလံာ်အုၣ်သး မုၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟံးဂံၢ်ဟံးကျၢၤပုၤလူၤခးပုၤဖိလၢ အမၤလိာ်အသးတဖၣ်အလံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.
- ချဲၣ်န့ၣ်တၢ်သူၤအိၣ်လၢသးစံးလၢအအိၣ်ဒီးသးစံး အကျိၢ်မုၢ်တမ့ၢ်ချဲၣ်ပျဲၤအလဲးစ့ၣ်ဖဲသးစံးအဂီၢ်တၢ်ခးတၢ်ဟီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ခးထီၣ်တၢ်ဟီၤလၢအနၤတအိၣ်သီသီအကတီၢ် လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ် တၢ်တလိာ်ဘၣ်အိၣ်လၢ ပုၤသးစံးအဂီၢ်လၢ ကန့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢပုၤသးစံးတၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟီၤအကတီၢ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံပနီၣ်ထၢၣ်/တၢ်ဟ့ၣ်ကနၤအါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲး

- တၢ်ဟံပနီၣ်ထၢၣ်အံၤကမၤဝဲ တၢ်ဟီတဒုအမိၣ်ဂ့ၤအမိၣ်ဂ့ၤ, လီၤဆီဒၣ်တၢ်တၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ်တဖၣ်ပုၤဟံးတသ့ ဖဲတၢ်ဟံပနီၣ် တၢ်ဟီမိလီၤကဝီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံပနီၣ်ထၢၣ်လၢအအါထီၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်စုးကါအီၤလၢလီၤကဝီၤတဖၣ်အပူၤ ဖဲတၢ်အိးထီၣ် တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ်အကတီၢ်, တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ် ကွၢ်လၢကဘျဲးပၤ 91 တက့ၢ်.
- တၢ်ဟီမိတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဘျဲးစဲအီၤဒီးသးစၢ်ကျိအလဲး စ့ၣ်လီၤ. ပုၤလူၤသးကိးတၢ်မဲလၢလၢအပူၤအိၣ်န့ၣ် တၢ်တပျဲအီၤဘၣ်.
- ပုၤသးစၢ်ကဘၣ်စုးကါ အဝဲသ့ၣ်အပုၤသးစၢ်ကျိလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢကဘျဲးစဲ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ခးတၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ်လၢ တၢ်ဟံပနီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလီၤကဝီၤလီၤတြိၣ် (lottery) ဘၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤဟးလူၤခးပုၤ အတၢ်ဟ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ကနၤအါထီၣ်တၢ်ပျဲတဖၣ်တဖၣ်ဒီးသးစးလၢတၢ်လီၤတဖၣ်အံၤအပူၤဘၣ်.
- လၢ 600 တၢ်ရဲၣ်လီၤ အလီၤကဝီၤတဖၣ်အပူၤ, ပုၤသးစၢ်တဖၣ် စုးကါဝဲ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးလၢ ဘီးနးစံ တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲး အလီၤဒီးသးစးကဘျဲးစဲပနီၣ် တၢ်ဟီအနၤတအိၣ် လၢသးစၢ်ကျိလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ အဖီလၢသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ပၤဆုၤတၢ်ဆါအတၢ်ပျဲတဖၣ်န့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢ DPAs 666, 679 ဒီး 684 န့ၣ်တသ့ဘၣ်ထဲဒၣ်တပၣ် ဃုာ်တၢ်လူၤတၢ်မဲလၢလီၤဆီလၢအပျဲတၢ်ထ
- တၢ်အိးထီၣ်တၢ်ခးတၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ်လၢပျဲအံၤ ဖိးသဲးထဲဒၣ်လၢ လီၤကဝီၤလၢတၢ်ဟံပနီၣ်လီၤအီၤ ဖဲတၢ်အိးထီၣ်တၢ်ခးတၢ်ဟီလၢ အနၤတအိၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- Whitewater ကီၢ်စဲၣ်တၢ်အိၣ်ကဒုအလီၤလၢ Winona ဒီထံၣ်အပူၤ အိးထီၣ်အသးလၢ ပုၤသးစၢ်န့ၣ်လီၤပုၤသ့ၣ်လၢ ပုၤသးစၢ် တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီအကတီၢ်, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလီၤအိၣ်ကဒုအလီၤဒီး တၢ်ဟီလီၤကဝီၤလၢအဘူးဒီးလီၤကဝီၤ (644) န့ၣ် တအိၣ်ထီၣ်လၢ ပုၤလၢခးတၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ်အံၤဘၣ်.
- Itasca ကီၢ်စဲၣ်ကရၢၢ် (တၢ်ဟီလီၤကဝီၤ 287) အံၤတၢ်ကးတံၢ်အီၤဖဲ ပုၤသးစၢ်တၢ်ဟးခးတၢ်ဟီအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သးစၢ်တၢ်ဟီအခ့ၢ်ဆၢကတီၢ်ပျဲဝဲဒၣ်တၢ်ထၢဖိၣ်ဒီဖျိ DPA

တၢ်ဟီ DPA တၢ်ဟံပနီၣ်	တၢ်ဟီအကလုာ်မနုၤလၢ ပုၤသးစၢ်ခးသ့ဖဲပုၤသးစၢ်	မ့ၢ်ပုၤသးစၢ်စုးကါ ဘီးနးစံ(စ)တၢ်ပျဲလၢ ကစဲပနီၣ်စၢ်တၢ်ဟးလူၤခးပုၤအကတီၢ်လဲၣ်.	တၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ခါ.
ထဲတၢ်ဟီအမိၣ်ဂ့ၤ	တၢ်ဟီလၢအနၤအိၣ် 1 ဒု		တသ့ဘၣ်
တၢ်ဟီလၢအနၤတအိၣ် တၢ်ပျဲလီၤတြိၣ် (Lottery)	တၢ်ဟီအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ 1 ဒု		တသ့ဘၣ်
တၢ်ဟီအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ	တၢ်ဟီအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ 1 ဒု		တသ့ဘၣ်
တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဟီ 2 ဒု	တၢ်ဟီအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ 1 ဒု		သ့
တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဟီ 3 ဒု	တၢ်ဟီအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ 1 ဒု		သ့
တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဟီ 5 ဒု	တၢ်ဟီအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ 1 ဒု		သ့

သးစၢ်အကျိလီၤဆီမ့တမ့ၢ်ချံၣ်တၢ်ဟီတၢ်လူၤတၢ်မဲလၢလီၤအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်

သးစၢ်ပုၤလူၤတၢ်မဲလၢလီၤကဘၣ်တုၤထီၣ်ဘးသးန့ၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်လၢလၢကပၣ်သ့ၣ်လၢသးစၢ်တၢ်လူၤတၢ်မဲလၢလီၤဆီ-12 - 15 န့ၣ်ကျိသးစၢ်တၢ်လူၤတၢ်မဲလၢလီၤဆီ, 12 - 17 န့ၣ်ချံၣ်သးစၢ်တၢ်လူၤတၢ်မဲလၢလီၤဆီ

ပုၤသးစၢ်လၢအန့ၣ်လီၤပုၤသ့ၣ်ခဲလၢ- ကဘၣ်ထီၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤဆီတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ တချုးလၢအလူၤခးပုၤ (တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲးကပၣ်သ့ၣ်လၢ တၢ်ဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါအပူၤလၢ ပုၤပတဲထီၣ်တၢ်လၢအမၤန့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ). ပုၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပုၤလၢအန့ၣ်တၢ်, လၢအခးတၢ်တန့ၣ်ဘၣ်, ကဘၣ်လဲၤယုာ်ဒီးပုၤန့ၣ်လီၤပုၤသ့ၣ်တၢ် ဖဲတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆီလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီး တၢ်ဟးလူၤပုၤအကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ကဘၣ်ပတဲထီၣ်တၢ် ဖဲတၢ်ဆါအံၤလဲၤတြိၣ်နံးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအပူၤခးစး မ့တမ့ၢ် DNRလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ တၢ်လီၤတၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ. ကရၢၢ်လၢပတဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဟးခးသကိးတၢ်လၢအကရၢၢ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစးထီၣ်ဖိၣ်ဖဲ ဖဲလံာ်ပတဲထီၣ်တၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ်ကွၢ်လၢပျဲလၢတၢ်မၤန့ၣ်အီၤသ့တဖၣ်လၢ တၢ်ဟးခးပုၤတဘျီစ့ၣ်စ့ၣ်အဂီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. ပုၤပတဲထီၣ်တၢ်လၢတမၤန့ၣ်တၢ်တဖၣ် ကမၤန့ၣ်တၢ်အခွဲးလၢကယုၤတၢ်ခါဆူညါဖဲပုၤသးစၢ်တၢ်ဟးလူၤခးပုၤ လီၤတြိၣ်ဘၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ် တဖၣ် (lottery) လၢအလီၤကဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤပတဲထီၣ်တၢ်တဖၣ် ကပတဲထီၣ်ထဲ ပုၤသးစၢ် 1 ဂၤအတၢ်ဟးလူၤခးပုၤဒီးချံၣ်ဒီး ပုၤသးစၢ် 1 ဂၤအတၢ်လူၤဟးခးပုၤဒီးကျိန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်လီၤပုၤသ့ၣ်လၢပုၤသးစၢ်တၢ်ဟးလူၤခးပုၤန့ၣ် တမၤဘၣ်ဒိပုၤတဂၤ အတၢ်န့ၣ်လီၤပုၤသ့ၣ်လၢ တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟီအကတီၢ်လၢ ညီန့ၢ်အပူၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကဂံၢ်တၢ်ဟီလၢ ခးန့ၣ်တဖၣ် ဆူသးစၢ်ဒီတန့ၣ် ကီၢ်စဲၣ်ဒီဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်ထၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ပတဲထီၣ်တၢ်အမုၢ်န့ၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ လၢအိၣ်ကူး 15 သီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါကျိလီၤဆီလၢ ပှၤသးစၢ်တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ

တၢ်ကစူးကါဘိၣ်နး(စ)လံာ်ပျဲ လၢကစဲပနီၣ်တၢ်ဟ့ၢ်လၢအနၢၤတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ခးန့ၢ်အိၣ်လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. လံာ်ပတံာ်တၢ်ဟ့ၢ်ပနီၣ်မုၢ်န့ၢ် လၢကွဲၣ်ဖဲ လၢအိၣ်ကူး 15 သီလီၤ. တၢ်ဃုထံၣ်တၢ်ဘျၢသ့ဖဲ ကဘျဲးပ 41.

တၢ်ဆၢထီၣ် CWD တၢ်အဒိန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢပုၤကဘၣ်မၤအီၤသပုၤကတၢ်လၢ CWD ဟီၣ်ကဝီၤခဲလၢအပူၤ ဖဲကျိ (A) အကတီၢ်အိၣ်ထီၣ်သး အန့ၣ်ကတၢ်န့ၢ်သဘျၢ (နီၣ်ဝဲဘၣ် 8-9 သီ) အခါန့ၢ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဟ့ၢ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤ လၢတၢ်လူၤခးတၢ်လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိအလၢအပူၤ အိၣ်ဖဲလံာ်ကပျဲးပ 76 အပူၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်လီၤကဝီၤအမံၤ	တၢ်ခးပုၤနီၣ်ဂံၢ်	ပှၤန့ၢ်လီၤပုၤဃုာ်နီၣ်ဂံၢ်	မုၢ်န့ၢ်	တၢ်ဟ့ၢ်ပနီၣ်ထၢၣ်	တၢ်ခးအကလုာ်	တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါဆီတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိ
Afton ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	951	30	နီၣ်ဝဲဘၣ် 8-9 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	နီၣ်ဝဲဘၣ် 1 သီ
Banning ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	965	6	နီၣ်ဝဲဘၣ် 1-2 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 31 သီ
Blue Mounds ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	966	10	နီၣ်ဝဲဘၣ် 22-23 သီ	2	ခးတၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	နီၣ်ဝဲဘၣ် 21 သီ
Buffalo River ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	959	12	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 25-26 သီ	2	ခးတၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 24 သီ
Camden ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	967	12	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 25-26 သီ	2	ခးတၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လၢကဘၣ်မၤ
City of Baxter						တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆး အိၣ်ဖဲလံာ်ကဘျဲးပ 95
Kilen Woods ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	963	6	နီၣ်ဝဲဘၣ် 1-2 သီ	2	ခးတၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လၢကဘၣ်မၤ
Lake Bemidji ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	954	20	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 17-19 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 16 သီ
Lake Bronson ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	969	10	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 25-26 သီ	1	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 24 သီ
Lake Shetek ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	968	15	နီၣ်ဝဲဘၣ် 1-2 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လၢကဘၣ်မၤ
Minneopa State Park	899	12	နီၣ်ဝဲဘၣ် 15-16 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	နီၣ်ဝဲဘၣ် 14 သီ
Savanna ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	958	25	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 25-26 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တမ့ၢ်တလၢနီၣ်ကစၢ်ဘၣ်
Sibley ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	952	10	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 25-26 သီ	1	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လၢကဘၣ်မၤ
St. Croix ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	956	45	နီၣ်ဝဲဘၣ် 1-2 သီ	1	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 31
Zippel Bay ကီၢ်ခဲၣ်ဖီကရၢၢ်	953	20	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 17-19 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တမ့ၢ်တလၢနီၣ်ကစၢ်ဘၣ်

တၢ်ခးချီၣ်လီၤဆီလၢ ပှၤသးစၢ်တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ

တၢ်လီၤကဝီၤအမံၤ	တၢ်ခးပုၤနီၣ်ဂံၢ်	ပှၤန့ၢ်လီၤပုၤဃုာ်နီၣ်ဂံၢ်	မုၢ်န့ၢ်	တၢ်ဟ့ၢ်ပနီၣ်ထၢၣ်	တၢ်ခးအကလုာ်	တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါဆီတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိ
Camp Ripley Military Reservation	950	100	အိၣ်ကထီၣ်ဘၣ် 11-12 သီ	2	တၢ်ဟ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်	တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိလၢ တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤ, Jan Ekert; 320-339-9927; jancrs1@gmail.com, ပတံာ်ထီၣ်ဖဲ လၢအိၣ်ကူး 15 သီ.

ပှၤသးစၢ်တၢ်ခးချီၣ်တၢ်ခွဲးဂ့ၢ်ယာ်ဘၣ်
 Sand Prairie WMA (Sherburne ဒီထံၣ်) အံၤအိၣ်ထီၣ်အသးဖဲ တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟ့ၢ်ဒီးချီၣ်အကတီၢ်ညါန့ၢ်လၢ ပှၤသးစၢ်လၢ အသးအိၣ် 10 တုၤလၢ 17 လီၤ. တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဟ့ၢ်ဒီးချီၣ်အကတီၢ်ညါန့ၢ်တၢ်ဘျၢတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤပာ်ထွဲထွဲအိၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိ

ELS အသီတၢ်တၢ်ကစးထီၣ်သူၤအီၤတၢ်ကျဲး 2025 တၢ်ခးတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လဲၣ်န့ၣ်, အကမၤဘၣ်ဒီတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်နီၤဖးတၢ်အံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျဲးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ခးတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိကတီၢ် အမုၢ်န့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ထၢၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ခးအန့ၣ်ရံၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကွၢ်ဖဲ ကဘျဲးပၤ 48 ဒီး 51 တက့ၢ်. လၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျံၣ်န့ၣ် စးထီၣ်လၢ လၢမံၤရှး 1 သီ တုၤလၢဖျၢၣ်တြုၤအါရံၤအလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိအလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျံၣ်တဖၣ်

ပုၤလီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိတဖၣ်ဒီးတမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိတဖၣ်, 16 န့ၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ်, ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခးဆၢ ဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးအလဲးစ့ၣ်လၢအသးသမ့ၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢကဟံးန့ၣ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံး တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပုၤလီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိခးဝဲဒၣ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးလၢတအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်တခါလၢအလီၤအိၣ်ဆိးထံးအိၣ်သ့ၣ်အလီၤသ့လီၤ.တၢ်ဟံၣ်လီၤဆီအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢသ့းဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျဲးပၤ 17 တက့ၢ်.

တၢ်ဂီၢ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ကခး ထီၣ်ဒ့ၣ်, ထီၣ်တၢ်ဒီး ထီၣ်ကံၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျဲးပၤ 24-25 တက့ၢ်. ပုၤလၢတမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးတဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတမ့ၢ်လီၤကစီၤဖိပုၤထၢၣ်ဖျိဆၢဖိကီၢ်ဖိအဆူၣ်လၢအပူၤဒိၣ်အလဲးစ့ၣ်ဒီးတမ့ၢ်လီၤကစီၤဖိတၢ်ခးဆၢဖိကီၢ်ဖိအဆံးအလဲးစ့ၣ်လၢကခးထံးတၢ်ဒီးသ့ၣ်ပံၤ (Bobcat) အဂီၢ် လီၤ. တမ့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးအဂီၢ်လဲးစ့ၣ်လၢကဟံးန့ၣ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိအဆူၣ်လၢအပူၤဒိၣ်န့ၣ်တၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢကဟံးန့ၣ်ထွံၣ်မံၤဒီးခၢၣ်ယိတံၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. သန့ၣ်က ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးအလဲးစ့ၣ်တခါန့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ကခးထွံၣ်မံၤဒီးခၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးလၢအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးအလဲးစ့ၣ်န့ၣ် တၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢကခးခၢၣ်ယိတံၣ်ဒီးကျိတခိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.

တၢ်ခးတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိ

တၢ်တြိဟံၣ်ပနီၣ်ထီၣ်ရီၤ

တၢ်လိၣ်ဘၣ် တၢ်ကူတၢ်သိးကပြုၢ်ကပြီၤအဘီၢ်/အဂီၢ်စၢ် လၢတၢ်ခးတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျဲးပၤ 35 လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤဆီအဂီၢ်တက့ၢ်.

ကရူၢ်တၢ်ဟးခးသကိးတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိ

“ပုၣ်တံၣ်” န့ၣ်အခီပညီမံၤ ပုၤအိၣ် 2 ဂၤ မ့တမ့ၢ် အါန့ၢ်အန့ၣ်အကရူၢ်တဖၣ် လၢကပၤယၢ် တၢ်ဆဲးကျိးဘူးဘူးတၢ်တံၢ် ခီဖျိတၢ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ကလုၢ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤ ဒီးတဂၤကဒဲကဒဲ ဖဲအခးတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိ လၢတမ့ၢ်သ့းလီၤသ့းကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. “ပုၣ်တံၣ် တၢ်ဟးလူၤခးသကိးတၢ်” အခီပညီလၢ ပုၣ်တံၣ်အကရူၢ်ဖိ ကခးဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢကရၢဖိအဂၤ အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၣ်တံၣ်ကခးတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိတဖၣ်ဖိးသဲးစး ဒ်တၢ်ဘျုဟံၣ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်ဟဲဝဲအသိး -

- ပုၣ်တံၣ်အကရၢဖိကခးအါန့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်န့ၢ်ပုၤပုၤတဂၤအဂီၢ် ဘၣ်ဆၢ တၢ်ခးန့ၢ်တၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိခဲလၢဟံၣ်ဖျိတဖၣ် ဒီးအိၣ်လၢ ပုၣ်တံၣ်အစုပူၤန့ၣ် တဘၣ်တလၢကွံာ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်န့ၢ်ပုၣ်တံၣ်အကရၢဖိ အပၤယုာ်ဟံၣ်ဖျိဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၣ်တံၣ်ကရၢဖိတဂၤစ့ၣ်တၢ်စ့ၣ်တၢ်ဆၢဝဲဒၣ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်န့ၢ်ပုၤပုၤတဂၤစ့ၣ်တၢ်စ့ၣ် အတၢ်မံၤလၢ်အဆံးဖိန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်တပျဲတၢ်ကခးတၢ်လၢအကရူၢ် လၢထီၣ်လၢအသ့းလီၤသ့းကျဲဘၣ် (ထီၣ်လွံၢ်, ထီၣ်ဒ့ၣ်, ထီၣ်တၢ, ထီၣ်ဒ့ၣ်ထံးဒိၣ်, မဲးကဲစဲၣ် (mergansers), ထီၣ်ဒ့ၣ်ထံးခူး (coots), ထီၣ်ဝုးခီး (woodcock), ထီၣ်ရဲ(လ) (rail), ထီၣ်ဒိၣ်ခဲ(န့)ဒြဲ(လ) (sandhill cranes), ထီၣ်ဖြူညး (snipe), ဒီးထီၣ်ကီလဲန့(လ) (gallinules)) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါစၢ်ဟံၣ်ဒီးခးတၢ်

ပုၤတဘၣ်ခးထီၣ်ဒ့ၣ်, ထီၣ်ဒ့ၣ်ထံးဒိၣ် မဲးကဲစဲၣ် (mergansers), ထီၣ်ဒ့ၣ်ထံးခူး (coots), ထီၣ်ဒိၣ်ခဲ(န့)ဒြဲ(လ) (sandhill cranes) မ့တမ့ၢ် ထီၣ်ကီလဲန့(လ) (gallinules) လၢစၢ်ဟံၣ်ထး မ့တမ့ၢ် ဖဲအိၣ်ဒီးစၢ်ဟံၣ်ထး လၢပူၤအခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခးသ့ဝဲဒၣ်ပုၣ်န့ၣ်တၢ်သူၤအီၤလၢကီၢ်စဲၣ်အပူၤလၢတၢ်ခးဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆံးတဖၣ်သ့လီၤ, ထဲဒၣ်တပၣ်ယုာ်ကီၢ်စဲၣ်တၢ်မံၤလၢ်အိၣ်ကဒုအလီၤဒီးထီၣ်ဒ့ၣ်ထံးတၢ်ထုးထီၣ်အလီၤကစီၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ကျိချဲလၢတကဲတၢ်အစ့ၣ်အပူၤတဖၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ကခးတၢ်လၢကီၢ်စဲၣ်အဖး(ခ)တဖၣ်ဒီးစဲအိၣ်ဒီးန့ဆၢၣ်အလီၤအကျဲတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲကဘျဲးပၤ 112 န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခးထီၣ်

တၢ်ခးထီၣ်အကတီၢ်

ပုၤတဘၣ်ယုၤအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဒိသဒါအိၣ်တဖၣ် လၢထု မုတမ့ၢ် ထုၤနီၤဒဲးနီၤ, စူးကါပျံၤလၢအဒိးထီၣ် (bird lime), ဒီးဆၢၣ်ရံး မုတမ့ၢ် ဆဲးလီၤ ကျိ, ဒီဖျိထူးပျံၤ, ထးသွဲ, မုတမ့ၢ် ပိးလီၤအဂၤ လၢအခီကဲၣ် တၢ်လီၤပျိးဖးလဲၢ် မုတမ့ၢ် ဒီဖျိစူးကါမ့ၢ်အူၣ်ဘၣ်.

တၢ်စိၣ်ထီၣ်စိၣ်လီၤ ထီၣ်လၢတၢ်ခးန့ၢ်တဖၣ်

ထီၣ်လၢတၢ်ခးန့ၢ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်စိၣ်ထီၣ်စိၣ်လီၤအီၤ အိၣ်ဒီးအဆူၣ်အဒိးပွဲၤပုၤတလၢကွၢ် -

- ဆီကဆီ, ထီၣ်ကဲၣ်, ဒီးဟ့ၣ်ကုၣ်ထီၣ်ဘျၢၣ် ကအိၣ်ဒီးအခိၣ် 1 ဒီ မုတမ့ၢ် အိၣ်ဒီးအဆူၣ်အဒိးပွဲၤပုၤ.
- ထီၣ်လွၢ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်စိၣ်ထီၣ်စိၣ်လီၤအီၤ ဒီတဘျၢၣ်ပွဲၤပုၤန့ၢ်လီၤ.

ဆီမဲၤဖြူရံ (Prairie chicken)

ဖရဲၣ်အပျီၤပူၤဆီအလဲးစ့ၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဒီဖျိ တၢ်ပြၢအသိးလၢမ့ၢ်န့ၢ်စိထံၣ်လီၤအိၣ်ဆိးထံးဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆဲးလၢတၢ်ကခးအီၤအဂီၢ်အလဲးစ့ၣ်န့ၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလီၤ. လံာ်ပတဲထီၣ်န့ၢ်ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ် တချုး, မုၢ်ဖိဖး, အီၤကူး 15 လီၤ. လံာ်ပတဲထီၣ်အတၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိဒီးတၢ်ဘျၢအလၢအပွဲၤ န့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ mndnr.gov/hunting/prairiechicken အလီၤလီၤ. ပုၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးဖရဲၣ်အပျီၤပူၤဆီအလဲး စ့ၣ်တဖၣ်, တဘျၢမၤစၢၤပုၤခးတၢ်လၢအအိၣ်လဲးသ့ၣ်,ပုၤယုၤတၢ်ဖိၣ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ဒီးထွံၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်. ပုၤခးတၢ်လၢ အဒိးန့ၢ်ဘၣ်ဖရဲၣ်အပျီၤပူၤဆီအလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ပြၢအပူၤ န့ၢ်ကဘၣ်ပုၤလဲးစ့ၣ်တချုးတၢ်ခးတၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဟ့ၣ်ကုၣ်ထီၣ်ဘျၢၣ်ဒီးထီၣ်ကဲၣ်

ပုၤတဘၣ်ခး ထီၣ်ကဲၣ် မုတမ့ၢ် ဟ့ၣ်ကုၣ်ထီၣ်ဘျၢၣ် ဒီးကျိရဲးဖၢၣ် မုတမ့ၢ် ကျိဖိလၢ ကျိအကလုာ် 22 ခဲလံာ်ဘဲၣ်ရံ(မ)ဖါယၢၣ် (.22 caliber rimfire) ဒီဖျိစူးကါ ကျိရဲးဖၢၣ်အဖၣ်, အထီ, မုတမ့ၢ် ကျိရဲးဖၢၣ်တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ်ဘၣ်.

ကျိဖျိလၢတၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ခးထီၣ်လၢအပူၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်တဖၣ် ကအိၣ်ဒီးကျိခဲအါန့ၢ် 3 ဖျၢၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဟးလူၤခးပုၤအမုၢ်န့ၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဟးခးအန့ၢ်ရံၣ်တဖၣ်န့ၢ် ကွၢ်အီၤလၢကဘျဲးပၤ 48 အဖီခိၣ်တက့ၢ်.

ဆီကဆီမဲၤခ့ၢ်ကတီၢ် မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီတဖၣ်

တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီခ့ၢ်ကတီၢ် မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီတဖၣ် (2025)	အိးကထီဘၣ် 4-နီၣ်ဝုဘၣ် 2
တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ ကျိတဖၣ် အခ့ၢ်ကတီၢ် မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီတဖၣ် (2026)	A = အ့ၣ်ဖြူ 15-21; B = အ့ၣ်ဖြူ 22-28; C = အ့ၣ်ဖြူ 29 မ့ၢ် 5; D = မ့ၢ် 5-12; E = မ့ၢ် 13-19; F = မ့ၢ် 20-31

ဆီကဆီမဲၤ

တၢ်ဖိၣ်ပံးထီၣ်ရီၤတဖၣ်

- တၢ်ခးကျိအဆၢကတီၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ 1/2 န့ၣ်ရံၣ်တချုးမုၢ်ဟဲထီၣ်တုၤမုၢ်လီၤန့ၢ်န့ၢ်လီၤ
- ဖဲတၢ်လူၤမုတမ့ၢ်မၤစၢၤတၢ်လူၤဆီကဆီမဲၤအခါပုၤကိး ယုၤထွံၣ်တသ့နီၣ်တဂၤဘၣ်
- ဆီကဆီအမဲၤတဖၣ်န့ၢ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤယုၤဒီးတၢ်မၤ စၢၤလၢအမုၢ်တၢ်ဒိသိးအိၣ်လဲးထြီၣ်န့ၢ်ပီးလီၤတဖၣ်, တၢ်ယုၤ red dot scopes တဖၣ်, rangefinders တဖၣ်ဘၣ်ဒီးပီးလီၤလၢတၢ်မၤကထီၣ်အီၤလၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်န့ၢ်ဟူၤတၢ်န့ၢ်တပၣ်ယုၤဘၣ်.
- တၢ်တပျဲတၢ်သ့ ဆီကဆီသမ့ ဒ်သိးတၢ်ကကွဲၣ်လဲၣ်န့ၢ် ဆီကဆီအဂၤတဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်.
- ပုၤခးတၢ်တဖၣ်ထဲဒၣ်ကကံာ်ယၢၣ်လၢအဖိး သဲစးလၢတၢ်ခးဝဲဒၣ်ဆီကဆီမဲၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- တၢ်ခးဆီကဆီဒီးတၢ်အဆၢန့ၢ်တၢ်တပျဲအီၤဘၣ်.
- တၢ်သိၣ်လိၣ်တၢ်ခးဆီကဆီဒီးအလဲးန့ၢ်တဖိးသဲစးဘၣ်.
- တၢ်မၤစၢၤ-ပုၤခးဆီကဆီမဲၤလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်တ ဘျၢၣ်မၤစၢၤပုၤခးဆီကဆီမဲၤလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်အဂၤတဂၤသ့လီၤ,သန့ကတုၤဘၣ်ခးမုတမ့ၢ်ဒုးဘျဲးစဲဆီကဆီဒီးပုၤခးတၢ်လၢအဂၤတဂၤဘၣ်.
- တၢ်အိၣ်ခူၣ်သ့ၣ်အဒိးလၢကမုၢ်အဟီၣ်ခိၣ်အလီၤ န့ၢ်တလိၣ်ဘၣ်တၢ်ပျဲးအဂီၢ်တယုၤသ့ၣ်အလွၢ်တၢ်ကပီၤလၢအအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ခူၣ်သ့ၣ်အဒိးအဖိခိၣ်ဖဲခးဆီကဆီအခါန့ၢ်လၢဘၣ်. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျဲးပၤ 35 လၢတၢ်ကူတၢ်ကကပီၤထီၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

လဲးစ့ၣ်တဖၣ်-

- တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဆီကဆီအမဲၤအလဲးစ့ၣ်န့ၢ်တၢ်ပျဲးအီၤစးထီၣ်မၢ်ရှုး 1 သီသ့လီၤ.
- ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလဲးစ့ၣ်န့ၢ်တၢ်ကသံကွၢ်အီၤ ဒီးတၢ်လီၤလၢအဝဲၤသ့ၣ်လူၤတၢ်မဲၤလဲးစ့ၣ်အါကတၢ်,သန့ကတုၤအဝဲၤသ့ၣ်န့ၢ်အါတက့ၢ် တၢ်ကဖိၣ်ပံးအီၤလၢကလူၤတၢ်မဲၤလဲးစ့ၣ်န့ၢ်တၢ်ဟံးပနီၣ်ယၢၣ်အလီၤန့ၢ်လီၤ.တၢ်အံၤဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ် ကျိလၢတၢ်ထၢဖိၣ်အတၢ်ဆီၣ်သန့လၢတၢ်မုၢ် လၢဟံးန့ၢ်လီၤ.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခဲတကဘျဲး

- ကျိလပုၤခးဆိကဆိတဖၣ်,သးနံၣ် 18 ဒီးဆူ အဖိခိၣ်န့ၣ်ခးသ့ထဲဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ယုထုဟ်ဖဲပုၤလဲၤစ့ၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢအဖိၣ်ဟ်လဲၤစ့ၣ်လၢချ့ၣ်တခါဇၢအဂီၢ် န့ၣ်ဘၣ်တဘျီကသုပုၤကျိလပုၤမ့ၢ်ပုၤက့ၢ်ဒီးကခးတၢ်လၢကီၢ်စိၣ်ဒိဘၣ်လၢခ့ၢ်တၢ် ဆၢကတီၢ်ဒိတခါ (အ့ၣ်ဖျၢၣ် 15-တုၤ 31) သန့ကသုကျိလပုၤကခးဆိကဆိတဘျီအဂီၢ်တသ့ဘၣ်.
- သးစၢ်ပုၤခးတၢ်, သးနံၣ် 17 ဒီးစၢ်န့ၣ်အဝဲန့ၣ်တဂၢၤခးလၢကီၢ်စိၣ်ဒိတဘျီလၢတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီအခ့ၢ်ဆၢကတီၢ်ဒိတခါသ့လီၤ (အ့ၣ်ဖျၢၣ် ၁၅- မ့ၢ် ၃၁) ယုၣ်ဒီးကျိမ့ၢ်တဖၣ်ချ့ၣ် အပီၤအလီၤတဖၣ်န့ၣ်သ့လီၤ.
- ပုၤခးဆိကဆိလၢချ့ၣ်လၢအမ့ၢ်သးစၢ်န့ၣ်ခးဝဲဒၣ်ဆိကဆိလၢတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဒိတကတီၢ်ညါ အတီၢ်ပုၤသ့လီၤ.
- ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢလၢအပုၤကျိအလဲၤစ့ၣ်န့ၣ် သုပုၤအက့ၢ်မ့ၢ်တဖၣ်အဘျီခံမံၤလၢသ့သန့ကတဘျီလူၤတၢ်မံၤလၢထဲဒၣ်ဖဲဆၢကတီၢ်လၢအယုထုဟ်မ့ၢ်တဖၣ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်အဆၢကတီၢ်လၢခံကတၢ် (F - မ့ၢ် 20-31) န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤခးတၢ်တဖၣ်ပုၤကျိဒီးချ့ၣ်အလဲၤစ့ၣ်ခံမံၤလၢတသ့ဘၣ်.
- ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢသ့ကျိလၢတဘျီစဲထၢန့ၣ်လီၤအဆိကဆိဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအယုထုဟ်လၢကခးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ခးဆိကဆိလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်အဆၢကတီၢ်လၢခံကတၢ် (F - မ့ၢ် 20-31) န့ၣ်သ့လီၤ.
- ပုၤခးတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပုၤလၢအသးသမ့အိၣ်တဖၣ်ကခးတၢ်လၢသီလုၣ်လၢတၢ်ဟ်လီၤန့ၣ်အလီၤအကျိန့ၣ်ပုၤတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဆိကဆိအလဲၤစ့ၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်သုပုၤကျိအဂီၢ်လၢတခါလၢလဲၤသ့ဒီးခးဆိကဆိလၢတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဒိတကတီၢ်သ့လီၤ.
- တၢ်ပြုၤအသနူလၢတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဆိကဆိအခ့ၢ်ဆၢကတီၢ်အဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.
- သးစၢ်လဲၤစ့ၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် - ကွၢ်ဘၣ်ကဘျီပၤ 37 တက့ၢ်.

ကျိကွၢ်လၢတၢ်ကဟံးန့ၣ်အီၤ

ကျိ

- ကျိ Shotguns မ့ၢ်တဖၣ် ကျိမၤစၢ်လိတၢ် (muzzleloader shotguns) ကဘျီမ့ၢ်အဆဲးထဲသီး 10 ကး(၃)မ့ၢ်တဖၣ်ဆဲးဒိၣ်န့ၣ်အန့ၣ်လီၤ.
- ထဲဒၣ်တၢ်ခးလၢအဘၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဂံၢ်. 4 ဒဲၣ်ယၢၣ်မံထၢၣ်လၢအဆဲး(အက့ၢ်အဂီၢ် 4, 5, 6, 7½, 8, အဂၤဆူညါ.) န့ၣ်တၢ်သ့အီၤသ့လီၤ

ချ့ၣ်

- ချ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ထုးလၢတဘျီစ့ၢ်န့ၣ် 30 ပီၣ်ဖဲတၢ်ထုးအီၤန့ၣ်အလၢအပုၤအခါမ့ၢ်တဖၣ်ထုးအီၤန့ၣ်အလၢအပုၤအခါ
- ပုၤတဂၤသ့စဲးတခါလၢအဘျီစဲးဒီးချ့ၣ်အပျံၤဖဲပုၤ တဂၤအနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဘါထုဒီးဖိၣ်ယၢၣ်ချ့ၣ်အပျံၤန့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပျံၤအခိၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးထးအသက့ၤတအိၣ်အကနူၤ လၢအဒိၣ်တၢ် အသးအစုၤကတၢ်ခါခါလၢတၢ်မၤကီၢ်ထီၣ်အီၤလၢအစုၤကတၢ်အိၣ် 7% စုမုၢ်ဒိၣ်ဒဲၣ်ယၢၣ်မံထၢၣ်မ့ၢ်တဖၣ်အ ကန့ၣ်ကဘၣ်လူၤအက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပျံၤအခိၣ်လၢအလီၤထီၣ်သ့န့ၣ်တၢ်သ့အီၤဖဲအသက့ၤတအိၣ်အခါဒီးအစုၤကတၢ်အိၣ် 7% စုမုၢ်ဒိၣ်ဖဲဘၣ်ဒိမ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဒိအခါန့ၣ်လီၤ.

Crossbows (ချ့ၣ်)

- ပုၤတဂၤလၢလီၤလၢအအိၣ်ဒီးကျိအလဲၤစ့ၣ်လၢ အမၤ တၢ်တခါသ့အီၤသ့ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအယုထုဟ်မ့ၢ်တဖၣ်ဖိပျံၤပုၤတဂၤလၢလီၤလၢအအိၣ်ဒီးချ့ၣ်တခါဇၢအတၢ်ပျံၤန့ၣ်လီၤ.
- ကဘၣ်ခးဒၣ်လၢဖဲဘၣ်ဒိၣ်အလီၤ
- ချ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ခးအီၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ဂီၢ်သဟီၣ် လၢအစုၤကတၢ် 42 ဒိၣ်ယီၢ်-ပီၣ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤတဆဲးဒိၣ်ယီၢ်တဘျီန့ၣ်ဘၣ်
- ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပုၤဖျဲးအဂီၢ်တၢ်တုၤဟ်ဆိလီၤဟ် တခါလီၤ
- တၢ်ကဘၣ်သ့အီၤဒီးပျံၤမ့ၢ်တဖၣ်နီၣ်စဲတဖၣ်လၢအစုၤ ကတၢ်အိၣ်တဆဲးစုမုၢ်ဒိၣ်အထီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ

ထၢၣ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်

တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီအခ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ် - ထၢၣ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်မ့ၢ် ဆိကဆိမံၤ 1 ဘၣ်လၢအခၣ်ဆူၣ် အိၣ်ပျံၤ(အဆူၣ်ဖျိၣ်လၢအအိၣ်လၢအန့ၢ်အလီၤ,ညါန့ၣ်အိၣ်လၢအဖါတဖၣ်အလီၤ).

တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီအခ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ် - ထၢၣ်တၢ်ဟ်ပနီၣ် ဆိကဆိမံၤ 1 ဘၣ်အမိၢ်သ့အဖါသ့

တၢ်ဘျးစဲထၢန့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်

ဖဲတၢ်ခးဒီးထဲဖျိၣ်ဆိကဆိမံၤတဘျီဝံၤအလီၢ်ခဲ, တၢ်လီၤအဂ့ၢ်အတၢ်ဘျးစဲ(လၢတၢ်ဟ့ၣ်ယုၣ်အီၤဒီးန့ၣ်စ့ၣ်)န့ၣ်ကဘၣ်ထုးတၢ်ကွံာ်အီၤလၢန့ၣ်လဲၤစ့ၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ.

- မၤလီၤတၢ်တၢ်လီၤအတၢ်ဘျးစဲတဘျီယီၤခိဖျိတၢ်သ့ပီးလီၤလၢအကန့ၣ်အုၣ်လၢကကွဲးလီၤမုၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်(ဂီၤ, ဟါ)လၢတၢ်ခးန့ၣ်မၤသံတၢ်အဂီၢ်
- တၢ်လီၤအတၢ်ဘျးစဲကဘၣ်ဘျးစဲဒီးဆိကဆိ အမံၤအအိၣ်ဒီးကဘၣ်အိၣ်ဘျးစဲအသးဖဲတၢ်ဖိၣ်ခိအီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တံဆိပ်ခါး

ဆိကဆီအမဲတဖန်ကဘဉ်တံဆိပ်ခါးလီၤန့ၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤလၢလီၤပုၤယဲၤအဖီခိၣ်ဒီဖျါလီၤတဲၤစိဖဲ 888-706-6367 မ့တမ့ၢ်ဖဲပုၤတၢၢ်ဆိပ်ခါးလီၤအလီၢ်အကျိၤလၢခးန့ၢ်ဆိကဆီဝဲ 24 န့ၣ်ရံၣ်ပဲၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

- ပုၤလူၤခးတံၢ်မဲၤလၢအကဲထီၣ်ကထီၣ်တဖန်န့ၣ်တၢ်ကလိၣ်ဘဉ်အီၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်ပျဲအလီၢ်ကဝီၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ထီၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဆိကဆီတၢ်ပျဲအဟီၣ်ကဝီၤအဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢလီၤပုၤယဲၤအဖီခိၣ်လီၤ.
- ခိၣ်တခါမ့တမ့ၢ်အဒဲးလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်အလၢအပူၤတဘျီကဘဉ်အိၣ်လၢဆိကဆီမဲၤအလီၤတူၤလီၤလၢအဆဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တစုၤလီၤ.
- ဆိကဆီမဲၤလၢတံဆိပ်ခါးလီၤန့ၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်ကဘဉ်တံၢ်စိအီၤလၢတအိၣ်ဒီးအဒဲးလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်အလၢအပူၤလၢအဘျီဖဲအသးမ့တမ့ၢ်အခိၣ်မ့တမ့ၢ်ခိၣ်ညါသးလၢတဘျီဖဲအသးန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤတဘျီဟံးန့ၢ်ဆိကဆီမဲၤလၢတံဆိပ်ခါးလီၤန့ၢ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢတၢ်ပျဲအလီၢ်ကဝီၤအချၢဖဲဆိကဆီအံၤတၢ်မၤသဲအီၤမ့တမ့ၢ်ဘဉ်လၢ အဘဉ်တၢ်တီၣ်ဆူၢ်အီၤလီၤလီၤဆူတံဆိပ်ခါးလီၤမဲၤအသးန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလူၤတံၢ်မဲၤလၢအကျိၤလၢအသးအိၣ် 18 န့ၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ်ကဘဉ်ထူးန့ၢ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ပြုအမူၤလၢကခး Carlos Avery မ့တမ့ၢ် Whitewater Wildlife Management Areas (WMAs) ဖဲတၢ်ဟံးပနီၣ်အဆၢကတီၢ်တခါအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်ပြုအတၢ်ဟံးပနီၣ်လၢခဲကတၢ်မ့ၢ်ဖျါတြုၤအါရဲၤ 13, 2026 န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ပြုအလၢဟံးပထီၣ်န့ၣ်တၢ်တီၣ်ထီၣ်အီၤလၢလီၤ ပုၤယဲၤအဖီခိၣ်, လီၤတဲၤစိ (888) 665-4236 မ့တမ့ၢ်လၢနီၣ်ကစၢ်ဖဲတၢ်ဆါတၢ်ခးတံၢ်မဲၤလၢအလဲးစ့ၣ်အခါန့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. အလဲးမ့ၢ်ဝဲ \$4.00 န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤပတံထီၣ်တၢ်လၢအနၢၤတၢ်ပြုကဒီးန့ၢ်ဘဉ်လံာ်ပရၢတဘျီလၢအန့ၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်အ WMA ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ယုထၢဟံးန့ၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤပတံထီၣ်တၢ်လၢအနၢၤတၢ်န့ၣ်ကခးတၢ်လၢကီၢ်စဲၣ် ဒီဘဉ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တလံာ်ဘဉ်တၢ်ကအိၣ်လၢ WMA တၢ်ယုထၢဟံးလီၤ ယၢ်အလီၢ်န့ၣ်ဘဉ်.
- ထဲဒၣ်သ့ၣ်ချီၣ်သ့ၣ်ဒီး ပုၤလူၤတံၢ်မဲၤလၢအသးအိၣ် 17 န့ၣ်ဒီးစၢ်န့ၢ်အန့ၣ်ကမၤန့ၣ်တၢ်လီၤသ့ၣ်တဖန်အံၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနၢၤတၢ်လၢတၢ်ပြုအမူၤဘဉ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလူၤတံၢ်မဲၤလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်လၢအသး သမူအိၣ်န့ၣ်ခးတံၢ်မဲၤလၢအမ့ၢ် Carlos Avery ဒီး Whitewater WMA ဖဲ A တၢ်ဆၢကတီၢ်ဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်ဒုၣ်, ထီၣ်တၢၢ်, ဝူဒီး (woodcock), စဲး (snipe), စဲးယုလ် (sandhill) ထီၣ်ဒိၣ်ဒီးထီၣ်လွံၣ်တဖန်.

ဖးဘဉ်တၢ်ခးထီၣ်ဒုၣ်ထံအတၢ်ဘျီတဖန်တက့ၢ်.

တံၢ်ခးဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအဆူၣ်ကဟ့ၣ်တဖန် (furbearers)

- ပုၤတဘျီမဲၤတံၢ်တံဆၢဖိကီၢ်ဖိတံၢ်မဲၤလၢအမူၤ မ့တမ့ၢ် အတၢ်အိၣ်ကဒုအလီၢ် ဖဲလါနီၣ်ဝုဘျီ 1 သီ ဒီးလၢအဖြၢၣ် 1 သီ အဘျီစၢၤ လၢတအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ပျဲဘဉ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤတဘျီခး ဝဲဖဲမဲၤတၢ် (pine marten), ဆိဖဲးရှၢၣ် (fisher), ဆိဖဲး(ခ) (mink), ယုၤဖိးဒီးမးဖြဲး (muskrat), ဆိဘဲဘျီ (beaver), မ့တမ့ၢ် ဆိးထီၣ် (otter) ဒီဖျါလၢကျိ မ့တမ့ၢ် လၢချီၣ်ဘဉ်. ဒ်လံာ်ဝု, တၢ်ကစ့ၢ်ကကျိ လၢကမၤသံ ဆၢဖိကီၢ်ဖိ လၢအဘျီလၢထုအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တံၢ်ခး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒီးဆဲး ပဒဲတဖန်လီၤ.

ထိးထိး (Raccoons)

ပုၤကခးထိးထိးတဖန် ဖဲ 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဖဲမုၢ်လီၤန့ၢ်ဝဲအလီၢ်ခဲ ဒီး 1/2 န့ၣ်ရံၣ် တချုးမုၢ်ဟဲထီၣ် ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီ. လၢလံာ်တဖန် ဟံးဖျါဝဲအသး -

- ပုၤဟးလူၤခးပုၤတဖန် ကဘဉ်ဟးလၢအခိၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဘဉ်စူးကါတၢ်ကဝီၤအယီၤလၢ ကပညိၣ်တၢ်, ကျဲးစၢးယုထီၣ်တၢ်, မ့တမ့ၢ် ခးထိးထိး ထဲဒၣ်ဖဲထိးတၢ်တဖန် ထီၣ်လၢသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ထွံၣ်တဖန်ဟဲကွၢ်စိအီၤ ဖဲထဲကျိအကပန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်စူးကါကျိရဲးဖၢၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိဖျၢၣ်တဖန် ကဘဉ်မ့ၢ်ဝဲဘဉ် ကျိ .17 မ့တမ့ၢ် .22 ခဲလဲဘဲဒ်ရဲ(မ)မဲယျာၣ် (caliber rimfire) (ပၣ်ယုဒီး 22 ကျိမဲးနဲ(မ) (magnum)) န့ၣ်လီၤ.
- ကျိဖျၢၣ်ကျိခဲတဖန် ကဘဉ်ပုၤဒီး No.4 ကျိခဲ မ့တမ့ၢ် ဆဲးန့ၢ် (အဒိၣ်အထီၣ် 4, 5, 6, 7 1/2 အဂုၤအဂၢၤ) န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤတဘျီဟးခးထိးထိး လၢအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်ကအိၣ်ပူၤ, မ့တမ့ၢ် ဒီဖျါကူၣ်လီၤသ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးထိးထိးဘဉ်.

တၢ်ဟးခးထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ် ဒီးထွံၣ်မဲ (coyote) ဖဲမုၢ်နၢၤဒီ

ပုၤကဘဉ်စူးကါတၢ်ကဝီၤ လၢကမၤခး ထွံၣ်မဲ မ့တမ့ၢ် ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ် လၢလါယနူၤအါရဲ 1 သီ တုၤလၢမဲၤရှုး 15 သီန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ကဘျီပ 33 လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်တက့ၢ်.

ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးထိးထိးတဖန် ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကမၤယုဒီးထွံၣ် ဖဲတၢ်ကးတံာ် တၢ်ဟးခးပုၤအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ကဘျီပ 32 လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်တက့ၢ်.

ဆီမံအမဲင်္ဂူ (Sharp-tailed Grouse)

မုန်ကလံးစီးဟိုက်ကဝီ၊ တာ်အိဉ်ထီးတာ်ဟးခးပုာ်အမုန်နုး -

စးပထုဘာ် 13 သီ - နိဉ်ဝဲဘာ် 30 သီ

မုာ်ထီဉ်လီာ်ခါဉ်သးဟိုက်ကဝီဒိဉ် ဘာ်တာ်ကးတာ်ဃာ်အီ၊ န့ဉ်လီာ်ကွာ် mndnr.gov/wildlife/grouse.html

ကွာ်ဟိုက်ခိဉ်ဂီ၊လဟိုက်ကဝီဒိဉ်အဆာတဖဉ်အဂီ၊ မုတမုာ် န့ဉ်လီာ်ကွာ် mndnr.gov/hunting/grouse တက့ာ်၊ မုတမုာ်လုာ် ပုးခးတာ်မဲလံာ်ဖိတဖဉ် လာ်အိဉ်ဒီးတာ်ဟးခိဉ်ဆီလံာ်တာ်ဟ့ဉ်ပျဲ လဟိုက်ကဝီဒိဉ် လာ်အဝဲသ့ဉ်ဃုထုဟံဝဲဘာ်န့ဉ်ဒီး၊ လီာ်ကဝီလုာ် တာ်မာကဒုဃာ်အီန့ဉ်၊ တာ်ကးတာ်ဃာ်အီ၊ တုလုာ်တာ်ခးထီဉ်မဲခဲစ့ကြီး(စ) တစုန့ဉ်လီာ်။

တာ်စးန့ဉ်ဆဲးဖိကီဖိအကလုာ် (Hybridization) တာ်ဃုထံဉ်သ့ဉ်ညါ

ပုးခး ထီဉ်မဲဉ်ခဲစ့ကြီး(စ) (Sharp-tailed grouse) ဒီးဆီမံဖြဉ်ရံဉ် (prairie-chicken) တဖဉ် အဆုာ် ထီဉ်ဝဲ ထီဉ်အိးဆဲး လာ်အိဉ် 5 - 10 ခါ မုတမုာ် ထီဉ်လုာ်တာ်မဲန့ဉ်အီတဘျဉ်စုာ်စုာ် အမဲဆဲးတဖဉ် လုာ်တာ်စးန့ဉ်ဆဲး ဖိကီဖိအကလုာ် တာ်ဃုထံဉ်သ့ဉ်ညါအဂီ၊ သ့ဝဲန့ဉ်လီာ်။ ဆုာ်လီာ် ထီဉ်တဘျဉ်စုာ်စုာ်အဆုာ်တဖဉ် လုာ်လံာ်ပရုလီလီဆီ ဆီတဖျဉ်အပူ၊ (တဘာ်ဃါဃါ ထီဉ်လုာ်အတဒ်သီးလံာ်သးတဖဉ်အဆုာ်တဂု၊ ကျးစဲလီအီ၊ ဒီးကီရဲဉ်လုာ်တာ်မဲန့ဉ် ထီဉ်အံဆဲး - Grouse Research, DNR Regional Headquarters, 1201 East Highway 2, Grand Rapids, MN 55744.

တၢ်ဟးခးလိာ်ကွဲတၢ်မၤလၢအဆံးဖိအကတီၢ်

တၢ်မၤလၢဖိ	တၢ်အိးထီၣ်တၢ်ဟးခးပုၤအကတီၢ်	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဟ်လၢစုဗု	တၢ်ဟးခးတၢ်/န့ၣ်ရံၣ်တဖၣ်
ခိးတၢ်ထံ(လ)ပဒဲ (Cottontail rabbit) ခိးစခိၣ်ပဒဲ (snow-shoe hare)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - ဖျၢၣ်တြျၢ်အါရံၤ 28 သီ	ဖဲလၢဟ်ဖိ 10 ဒု	ဖဲလၢဟ်ဖိ 20 ဒု	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ပဒဲကွဲး (Jack rabbit)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - ဖျၢၣ်တြျၢ်အါရံၤ 28 သီ	1 ဒု	3 ဒု	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
လံၣ်ပအိအယး ခိးလံၣ်ပအိ ဖိး(စ) (Gray and fox squirrel)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - ဖျၢၣ်တြျၢ်အါရံၤ 28 သီ	ဖဲလၢဟ်ဖိ 7 ဒု	ဖဲလၢဟ်ဖိ 14 ဒု	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ဆီမၤရု(ဘ) ခိးစပြုး (Ruffed and spruce grouse)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - ယနူၤအါရံၤ 4 သီ	ဖဲလၢဟ်ဖိ 5 ဘျၢ်; spruce grouse တ ဘျၢ်အါန့ၣ် 2 ဘျၢ်	10 ဘျၢ်ဟ်ဖိ, စပြုးကြီၤ ခံ (spruce grouse) တဘျၢ်အါန့ၣ် 4 ဘျၢ်ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ဆီမၤအေဖျၢၣ် (Sharp- tailed grouse)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - နီၣ်ဝဲဘျၢ် 30 သီ (ထဲဆဲ မုၢ်န့ၣ်ကလံးစိး လီၢ်ကစီၤ, မုၢ်ထီၣ်လီၢ်ခဲၣ်သး ပး ယာ်သး)	3 ဘျၢ်	6 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ဟ့ၣ်ကုရံၣ်ထီၣ်ဘျၢ် (Hungarian partridge)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - ယနူၤအါရံၤ 4 သီ	5 ဘျၢ်	10 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ထီၣ်ဂံ (Pheasant)	အိးကထိဘျၢ် 11 သီ - ယနူၤအါရံၤ 4 သီ	အမဲ 2 ဘျၢ် (အမဲ 3 ဘျၢ် ဒံၣ်စဲဘျၢ် 1 သီ - ယ နူၤအါရံၤ 4 သီ)	အမဲ 6 ဘျၢ် (အမဲ 9 ဘျၢ် ဒံၣ်စဲဘျၢ် 1 သီ - ယနူၤအါရံၤ 4 သီ)	ဂီၤခီ 9 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ်တုၤ မုၢ် န့ၣ်လီၤ
ဆီမၤဖြဲၣ်ရံၣ် (Prairie chicken) (ခီဖျိလံာ်ပျဲ လီၤဆီခိး)	စဲးပထုဘျၢ် 27 သီ - အိးကထိဘျၢ် 5 သီ	2 ဘျၢ် (ဟ်ပနီၣ်တၢ်ခး ကတီၢ်)	2 ဘျၢ် (ဟ်ပနီၣ်တၢ် ခးကတီၢ်)	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
သ့ၣ်လၢလီၤဆူကတီၢ် ဆီက ဆီမၤ (wild turkey)	အိးကထိဘျၢ် 4 - နီၣ်ဝဲဘျၢ် 2	အမိၣ်ဂုၤအမဲဂုၤ 1 ဘျၢ် (ဟ်ပနီၣ်တၢ်ခးအကတီၢ်)	အမိၣ်ဂုၤအမဲဂုၤ 1 ဘျၢ် (ဟ်ပနီၣ်တၢ်ခးအကတီၢ်)	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
တၢ်မၤလၢအဆံးဖိ လၢတသး လီၤသးကျဲ ခိးဖျိလံာ်လုအဟး ပုၤ (falconry)	စဲးပထုဘျၢ် 1 သီ - ဖျၢၣ်တြျၢ်အါရံၤ 28 သီ	ပဒဲ 10 ဒု, လံာ်ပအိ 7 ဒု, တၢ်မၤလၢအဆံးဖိအၢၤ, ခဲ လၢဟ်ဖိ 3 ဒု, တဒုးပုၤ ယုာ်အါန့ၣ် ထီၣ်ဂံ 1 ဘျၢ်	ပဒဲ 20 ဒု, လံာ်ပအိ 14 ဒု, တၢ်မၤလၢအဆံးဖိ အၢၤ, ခဲလၢဟ်ဖိ 6 ဒု, တဒုးပုၤယုာ်အါန့ၣ် ထီၣ် ဂံ 2 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ ဘျၢ်ဆဲး ထီၣ်ဂံ တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ခးအိးတချူး ဂီၤခီ 9 န့ၣ်ရံၣ် တသ့ဘျၢ်.
ထီၣ်လွံာ်အသ့ (Mourning doves)	စဲးပထုဘျၢ် 1 သီ - နီၣ်ဝဲဘျၢ် 29 သီ	15 ဘျၢ်	45 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
စဲးဟ့ၣ်ထီၣ်ခိၣ် (Sandhill cranes) (မုၢ် Sandhill ထီၣ်ခိၣ် အဟီၣ်ကစီၤ)	စဲးပထုဘျၢ် 13 သီ - အိးကထိဘျၢ် 19 သီ	2 ဘျၢ်	6 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ထီၣ်ဝူဆိး (Woodcock)	စဲးပထုဘျၢ် 20 သီ - နီၣ်ဝဲဘျၢ် 3 သီ	3 ဘျၢ်	9 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
စိရုၣ် (Sora) ခိးဘဲ ကွဲးယါထီၣ်ရ (လ) (Virginia rail)	စဲးပထုဘျၢ် 1 သီ - နီၣ်ဝဲဘျၢ် 9 သီ	ဖဲလၢဟ်ဖိ 25 ဘျၢ်	ဖဲလၢဟ်ဖိ 75 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
ဝုလ်စၢၣ်စနး (Wilson's snipe)	စဲးပထုဘျၢ် 1 သီ - ဒံၣ်. 16	8 ဘျၢ်	24 ဘျၢ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ
စိးတၢ်ယး (ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ် ကခဲဖဲ အမဲ မုတမုၢ် ကမၤ ဟးဂီၤတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်)	စဲးပထုဘျၢ် 1 သီ - အိးကထိ ဘျၢ် 31 သီ, ဒံၣ်စဲဘျၢ် 15 - 31 သီ, ယနူၤအါရံၤ 1 - 15 သီ ခိးမံၤဂျး 1-31 သီ	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်အိၣ်	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်အိၣ်	တချူးမုၢ်ဟ်ထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဟံာ် တုၤ မုၢ်န့ၣ်လီၤ

ကသုတ်ညါထွန်မံ (wolves) ဒီးထွန်မံ (coyotes) နဲလဲင်.

ပုၤခးထွန်မံ (Coyote) - သုင်ညါနုတ်ပုညိင်

တၢ်ခးကမုင်ထွန်မံ (Wolves) လၢမံင်န့ၣ်စိထုၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံး ထွန်မံအယုၣ် မ့ၢ်လၢပုၤဟးခးတၢ်တဖၣ် ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ထွန်မံ (coyotes) အယိန့ၣ်လီၤ. ထွန်မံတဖၣ်န့ၣ် တၢ်တြိတၢ်အီၤတဘျီလၢ မံင်န့ၣ်စိထုၣ်အကလံးစီးတကပၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်နီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ် ဒီးဖျါထီၣ်သ့ဖဲကီၢ်စဲၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတတီၤလၢလၢန့ၣ်လီၤ. တဘၣ်ဆိကမိၣ်လၢ မ့ၢ်လၢန့ၣ်အိၣ်လၢမံင်န့ၣ်စိထုၣ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးထွန်မံနီၣ်ဂံၢ်အယုၣ် လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်လၢနမံၢ်ချဲအပူၤ လၢအမ့ၢ်ထွန်မံ (coyotes) တဂ့ၤ. ထွန်မံ (Wolves) ထွန်မံ (coyotes) တဖၣ်န့ၣ် လီၤကဲလိာ်အသး မံင်န့ၣ်စိထုၣ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးထွန်မံ (Wolf) နီၣ်ဂံၢ်အယုၣ်

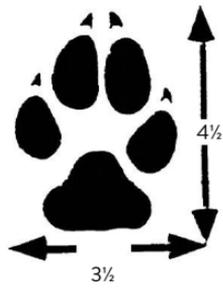

ထွန်မံအဝါး (Canis lupus) AKA—Timber wolf

- အနီၢ်အထီ - 30 စုမုၢ်ခိၣ်ယၣ်ယၣ်.
- အမိၢ်ပုၢ်အလံၢ်အထီ - 5 1/2 နီၣ်ယီၢ်.
- အနီၢ်ခိတယၢ် - 50-110 ဝီၣ်.
- အလွၢ် - အကဒုဝါး မ့တမ့ၢ် ဘီပုၢ်, တဘျီတခိၣ်သူ, ကထံၣ်ဘၣ်အဝါကဒိၣ်မး.

တၢ်ဖျါ - Jenni Bidner/Wildlife ဝဲအုၣ်လိၤခဲၣ်သး

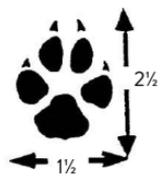

ထွန်မံ (Coyote) (Canis latrans) AKA—Brush wolf

- အနီၢ်အထီ - အါကတၢ် 30 စုမုၢ်ခိၣ်.
- အမိၢ်ပုၢ်အလံၢ်အထီ - 3 နီၣ်ယီၢ်.
- အနီၢ်ခိတယၢ် - 25-35 ဝီၣ်.
- အလွၢ် - အလွၢ်ဝါးကဒု, ဘီပုၢ်, အဘီးယး, ကထံၣ်ဘၣ်အသူ မ့တမ့ၢ် အဝါကဒိၣ်မး.

တၢ်ဖျါ - USFWS

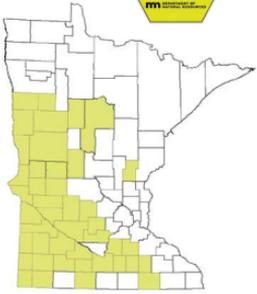

တၢ်န့ၣ်လီၤသ့တၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Walk-In Access Program) 2025-2026

ELS အသီတခါတၢ်ကစးထီၣ်သ့အီၤတၢ်ကျဲၤ 2025 တၢ်ခးတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လံာ်န့ၣ်, အကမၤ ဗၤဘၣ်ဒီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤ တၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်န့ၣ်လီၤသ့တၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Walk-In Access (WIA)) ဟ့ၣ်လီၤကမုၢ်တၢ်ဟးခးလိာ်ကွဲၣ်ပၤ လၢပၤ နီၣ်တဂၤအဟီၣ်ခိၣ်ကဟံာ် ကဖီခိၣ် ဒီးဟ့ၣ်အိၣ်လိာ် ဟီၣ်ခိၣ်ကဟံာ်ကစၢ်တဖၣ် လၢအဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤသ့ အခွဲးန့ၣ်လီၤ. လၢ WIA အပူၤ, ဟီၣ်ခိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဖုတဂၤ လၢအိၣ်အါန့ၣ် 29,000 အူကၢၣ်န့ၣ်တၢ်ကအိးထီၣ်အီၤ လၢကမုၢ်တၢ်ခးတၢ်လၢအအါန့ၣ်တၢ်လီၤ 260 တီၤလၢ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်, စဲးပထုဘၣ် 1 သီတုၤမ့ၢ် 31 န့ၣ်လီၤ.

လိာ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအခွဲးဖိးသဲးစး

တၢ်န့ၣ်လီၤကသ့တၢ်အလံာ်မၤသီထီၣ် (ELS Privilege Code 190) န့ၣ်တၢ်လိာ် ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ကသ့ WIA အဟီၣ်ခိၣ်ပုၤတဖုဖိးသဲးစးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအခွဲးဖိး သဲးစးတဖၣ် တၢ်မၤန့ၣ်အီၤသ့ဖဲ ELS ပုၤဆါလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပူၤ အံၤ မၤစၢၤအံၤထွဲကွၢ်ထွဲပုၤဟးခးပုၤဖိတဖၣ် အတၢ်စူးကါ WIA ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတကျၢၢ်ဘၢမၤစၢၤ တၢ်အပူၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပုၤတၢ်မန့ၣ်လီၤသ့အခွဲးဘၣ်, ထီထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဆၢတၢ်ပနီၣ် မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ် လၢအဆဲးလီၤမံၣ်ပုၤဘုၢ်အ ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်တက့ၢ်.

ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်အိၣ်

ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ atlas လၢအမ့ၢ် WIA အလီၢ်, ကလံၤကျိတၢ်ဂီၤလၢတၢ်လီၢ်တခါစုၣ်စုၣ်ဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအဟူးတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢလီၢ်ပာ် ယဲၤအဖီခိၣ်ဖဲ mndnr.gov/walkin. တၢ်ခးကျဲးထူးထီၣ်ဃာ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲ DNR Wildlife အဝဲဒီးတဖၣ်, တၢ်ရဲၣ်သဲ ကတီၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးထံအဂီၢ် ရဲၣ်မ့တမ့ၢ်ခိၣ်ဖျိတၢ်ကိးဝဲဒၣ် DNR ဖဲ 888-MINNDNR (646-6367). ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤန့ၣ်တန့ၣ် ဖျါတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ် အဘၢကဝီၤတဖၣ်အဘၣ်ကတၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကြးသ့အီၤလၢတၢ်ကွၢ်သတြၢအဂီၢ်မိၤလီၤ.

တၢ်စူးကါ WIA အဟီၣ်ခိၣ်ကဟံာ်

- သီလုၣ်လၢတၢ်နီၣ်အီၤသ့တဖၣ် တၢ်တပျဲအခွဲးလၢ WIA အဖီခိၣ်ဘၣ်.
- ပညိၣ်တၢ်မၤလိထံသး, တၢ်ဒီးထုဆဲထု, ထွဲတၢ်မၤလိ, တၢ်ဆီလီၤဒဲ, တၢ်ဒီးကသုၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၣ်အူတဖၣ် တၢ်တပျဲအီၤလၢကမုၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤတဂၤစုၣ် လၢအအိၣ်ဒီး WIA တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအခွဲးတဖၣ် ဟးခးပုၤသ့ဖဲ တၢ်ဟးခးပုၤ တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်ရဲၣ် ဖိးသဲးစးအ ကတီၢ် ဒီးတၢ်အိးထီၣ်တၢ်ဟးခးပုၤအကတီၢ် ဃုာ်ဒီးတလိာ်ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ် တၢ်ဆဲးကျဲးဆဲးကျဲး စးထီၣ်လၢ လါစဲးပထုဘၣ် 1 သီ တုၤလါမ့ၢ် 31 သီန့ၣ်လီၤ.
- ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်ပၤဃာ် တၢ်ခွဲးတယာ်လၢ ကန့ၣ်လီၤပုၤဃုာ်, မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကွဲးအၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲး ဆူပုၤအဂၤတဂၤအအိၣ် လၢ ကန့ၣ်လီၤပုၤဃုာ်, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်ကွဲးဟံၤဖျါထီၣ်အီၤလၢထး ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂၤလၢတၢ်ဟံၤပနီၣ်အီၤ လၢတမၤတံာ်တံာ်က မုၢ်တၢ်လူၤဟးခးပုၤ တဘျီလၢလၢတန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ပတုၣ်သီလုၣ်လီၢ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်လၢကျဲးမုၢ်အဖီခိၣ်ဒီးတဘီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၤပတုၣ်သီလုၣ်လီၢ်လၢ တၢ်ဟံၤပနီၣ်လီၤအလီၢ်တဖၣ် - မၤလီၤတံာ်လၢ သီလုၣ်တဖၣ် သုတဘျီတံာ်ဃာ်ကျဲးလဲၤန့ၣ်ဆူပျဲတဖၣ် အဂီၢ်တက့ၢ်.
- တၢ်သ့ဝဲဒၣ်ပုၤခးတၢ်အတၢ်ကျဲးဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဖဲ လၢဒီးကဘၣ်တၢ်ဒုးလူၤဟံၤမၤထွဲအီၤ

ဟံၤကဲဟီၣ်ခိၣ်

ပုၤတၢ်ဟူးဃီၢ်ဟံၤကဲန့ၣ်လီၤ ဒီးပုၤလၢအပၤဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်တီၢ်ကျဲၤအံၤ ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်အတၢ်န့ၣ်လီၤပုၤ ဃုာ် လၢကကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. WIA တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ကျဲးန့ၣ် တၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဖဲ mndnr.gov/walkin န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟးခးတၢ်မံလၢအဆူၣ်ဖးထီၣ်ကဟ်အကတီၢ် (တၢ်မံလၢအဆူၣ်ဖးထီၣ်ကဟ်ဟီၣ်ကဝီၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ် ကွၢ်အိၤဖဲ ကဘျးပုၤ 54 အိၣ်ခိၣ်)

တၢ်ဟးခးပုၤ	တၢ်အိၣ်ထီၣ်အကတီၢ်	ကိးနဲၤဒဲး, တၢ်အိၣ်ထီၣ်အကတီၢ် ဒီး တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဟ်လၢပူၤ	တၢ်ခးတၢ်အဆူၣ်ရံၣ်တဖၣ်
ထီးတီး (Raccoon) ဒီးထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဂီၢ်/အဝါယး	အိၣ်ကထိဘၣ် 18 သီ - မံၣ်ရူး 15 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤ အိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) အိၣ်ကထိဘၣ် 25 သီ - မံၣ်ရူး 15 သီ (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤ အိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တအိၣ်	မုၢ်နဲၤ မ့တမ့ၢ် မုၢ်နဲၤ တလၢကွၢ် တမ့ၢ်တချူၤ ဂီၤ ဒီး 9 န့ၣ်ရံၣ် ဖဲတၢ်အိၣ်ထီၣ်အမုၢ်နဲၤ.
ဖျဲး, အိၣ်ခိၣ်စၢၣ်ယုၤဖၢဖိ (opossum), ဝဲၤဒီးလၢ အမဲးထီၣ်ဖျဲး (weasels)	အိၣ်ကထိဘၣ် 18 သီ - မံၣ်ရူး 15 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤ အိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) အိၣ်ကထိဘၣ် 25 သီ - မံၣ်ရူး 15 သီ (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤ အိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တအိၣ်	တချူၤပုၣ်ယဲၤထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ပၢ်တုၤ မုၢ်နဲၤလီၤ တလၢကွၢ် တချူၤဂီၤ 9 န့ၣ်ရံၣ် တုၤမုၢ်လီၤန့ၣ် ဖဲတၢ်အိၣ်ထီၣ်အမုၢ်နဲၤ.
ထီးတီးမုၢ်ခဲ (Bobcat)	ဒုၣ်စဲဘၣ် 13 သီ - ယနုၤအါရဲၤ 18 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤ အိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) ယနုၤအါရဲၤ 3 - 18 (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤ အိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	5 ဒု ပုၣ်ယုၤဒီး ထီးတီးဖုၣ်ခဲ ထဲတဒု ဧိး လၢ ကလံးထဲး 1-94 (ပုၣ်ယုၤဒီး တၢ်ဒီးထုဆဲထု တၢ်ဟ်ပနီၣ်)	တချူၤပုၣ်ယဲၤထီၣ် 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ပၢ်တုၤမုၢ်နဲၤလီၤ.
ထွံၣ်မး (Coyote), ဝဲၤဒီးတီးကွီ (striped skunk) ဒီးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ဒီးသးဒီးအိၣ်ထီၣ် အဂၢၤတဖၣ်	ဆဲးမၤဆူၣ်ညါ	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တအိၣ်	ကွၢ်ကဘျးပုၤ 28 ဒီး 29

တၢ်ဒီးထုဆဲထုအဆူၣ်ဖးထီၣ်ကဟ်အကတီၢ် (ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ် ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဝဲဒံၣ်လၢကဘျးပုၤ 54)

တၢ်ဒီးထုဆဲထု	တၢ်အိၣ်ထီၣ်အကတီၢ်	ကိးနဲၤဒဲး, တၢ်အိၣ်ထီၣ်အကတီၢ် ဒီး တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဟ်လၢပူၤ	တၢ်ဒီးထုဆဲထုန့ၣ်ရံၣ်တဖၣ်
ထီးတီး (Raccoon), ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဂီၢ်, ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဝါယး, ဖျဲး, အိၣ်ခိၣ်စၢၣ်ယုၤဖၢဖိ (opossum), ဝဲၤဒီးလၢအမဲးထီၣ်ဖျဲး (weasels)	အိၣ်ကထိဘၣ် 18 သီ - မံၣ်ရူး 15 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) အိၣ်ကထိဘၣ် 24 - မံၣ်ရူး 15 (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တအိၣ်	န့ၣ်ရံၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၤ ဂီၤဒီး 5 န့ၣ်ရံၣ် တုၤ မုၢ်နဲၤဒီး 10 န့ၣ်ရံၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘျးပုၤဒီးထုဆဲထု မ့တမ့ၢ် ဒီးန့ၣ်ထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်, ဖျဲး, အိၣ်ခိၣ်စၢၣ်ယုၤဖၢဖိ (opossum), ချီမဲး(ခ) (mink), ယုၢ် ဧိးဒီးဧိး မးစဲၤ (muskrat), ဆိုဘဲဘၣ် (beaver), ဆိုအိးထၢၣ် (otter), မ့တမ့ၢ် ထီးတီး (raccoon) တချူၤဂီၤ ဒီး 9 န့ၣ်ရံၣ် ဖဲတၢ်အိၣ်ထီၣ်အမုၢ်နဲၤန့ၣ်ဘၣ်.
ထီးတီးမုၢ်ခဲ (Bobcat)	ဒုၣ်စဲဘၣ် 13 သီ - ယနုၤအါရဲၤ 18 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) ယနုၤအါရဲၤ 3 - 18 (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	5 ဒု ပုၣ်ယုၤဒီးထီးတီးဖုၣ်ခဲ ထဲတဒု ဧိး လၢ 1-94 ကလံးထဲး (ပုၣ်ယုၤဒီး တၢ်ဟးခးပုၤအတၢ်ဟ်ပနီၣ်).	န့ၣ်ရံၣ်ဒ်သီးလၢထး
ဆိုဖဲးရှၢၣ် (Fisher) ဒီး ဝဲၤမးတၢ် (marten)	ဒုၣ်စဲဘၣ် 13-21 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) ယနုၤအါရဲၤ 3 - 18 (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ, fisher အဂီၢ်ဒီး)	ဟ်ဖိၣ် 2 ဒု, ယုၢ်ဒီး ဆိုဖဲးရှၢၣ် (fisher) ထဲ 1 ဒုဧိး လၢ 1-94 ကလံးထဲး (ဆိုဖဲးရှၢၣ် (fisher) 1 ဒု မ့တမ့ၢ် ဝဲၤမးတၢ် (pine marten) 1 ဒု, မ့တမ့ၢ် ဆိုဖဲးရှၢၣ် (fishers) 2 ဒု မ့တမ့ၢ် ဝဲၤမးတၢ် (pine martens) 2 ဒု)	န့ၣ်ရံၣ်ဒ်သီးလၢထး
ဆိုဖဲး(ခ) (Mink) ဒီး ယုၢ်ဧိးဧိး မးစဲၤ (muskrat)	အိၣ်ကထိဘၣ် 25 သီ - ဖျဲးတြၢၤအါရဲၤ 28 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) န့ၣ်ဝဲဘၣ် 1 သီ - ဖျဲးတြၢၤအါရဲၤ 28 သီ (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တအိၣ်	န့ၣ်ရံၣ်ဒ်သီးလၢထး
ဆိုဘဲဘၣ် (Beaver)	အိၣ်ကထိဘၣ် 25 သီ - မ့ၤ 15 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) န့ၣ်ဝဲဘၣ် 1 သီ - မ့ၤ 15 သီ (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	တၢ်ဟ်ပနီၣ်တအိၣ်	န့ၣ်ရံၣ်ဒ်သီးလၢထး
ဆိုအိးထၢၣ် (Otter)	အိၣ်ကထိဘၣ် 25 သီ - မ့ၤ 15 သီ (N. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ) န့ၣ်ဝဲဘၣ် 1 သီ - မ့ၤ 15 သီ (S. ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢတၢ်ပူၤအိၣ်ဆါအိၣ်အဟီၣ်ကဝီၤ)	4 ဒု လၢကီၢ်ခဲၣ်ဒီးတဘျီအပူၤ	န့ၣ်ရံၣ်ဒ်သီးလၢထး

ELS အသီတခါတၢ်ကစးထီၣ်သူအီၤတၢ်ဒီး 2025 တၢ်ဒီးတၢ်အခါကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လဲၣ်န့ၣ်, အကမၤဘၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂၢၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂၢၤအတၢ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 10 လၢတၢ်ဂၢၤလီၤ. တၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

ကွၢ်ကဒါကွၢ် တၢ်ပၤဆူၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အဂ့ၢ်ကတၢ် တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ် လၢတၢ်ဒီးထုဆဲထုအဂီၢ် လၢအမဲရကၤကီၢ်စၢၤဖီၣ်အ့ၣ်တၢ်ဒီးအဖီခိၣ် ဖဲ fishwildlife.org/afwa-inspires/furbearer-management တက့ၢ်.

လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်

- ပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိ ဒီးတမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိခဲလၢၣ် လၢအသးန့ၣ်အိၣ် 16 န့ၣ်ဆူၢ်အဖီခိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ခဲတၢ်မၤလၢအဆဲးဖိ ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ် လၢကခးတၢ်မၤလၢအဆဲးဖိ (ပုၤဃုာ်ဒီး တၢ်မၤလၢလၢအဆူၢ်ဖးထီၣ်ကပုၤတဖၣ်) ဒီးထုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤကဒီးထုလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ခဲတၢ်မၤလၢအဆဲးဖိလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ လၢအဝဲသ့ၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ဒၣ်ဝဲအဖီခိၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပၤတၢ်အံၤ ဒ်အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤကျဲၤအသိးအခါန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိလၢအသးအိၣ် 13 န့ၣ်အဖီလၢ တလိာ်တၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဘျး. ပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိ လၢအသးအိၣ် 13 တုၤ 17 န့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး ကျဲၤန့ၣ်တၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဒီးပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိ လၢအသးအိၣ် 18 တုၤ 64 န့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲညီၤန့ၣ် လၢကဒီးထုဆဲထုန့ၣ်လီၤ. ပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိတဖၣ် လၢအသးအိၣ် 65 န့ၣ် ဒီးဆူၢ်အဖီခိၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထု လၢတၢ်ဟ့ၣ်ညီၤန့ၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤစ့ၢ်လီၤန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ဆီၣ်ဖဲရဲၣ်, ဆီၣ်အိးထၢၣ်, ထိးတၢ်မၤဖုၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ် ဝဲဖဲမ့ၢ်တၢ် လၢတၢ်ခဲအိးအီၤ ခီဖျိပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိ လၢအသးအိၣ် 5 န့ၣ်အဖီလၢအံၤ ကဘၣ်ပုၤဃုာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မိၢ်ပၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိ လၢအလၢဃုာ်ဒီးအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢတမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဆိးလီၤကဝီၤဖိတဖၣ် ကဒီးထုထဲဒၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ် လၢအပၤဝဲဒၣ် လၢမံၤန့ၣ်စိထီၣ်အပူၤ ဒီးပုၤလၢတမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဆိးပုၤလီၤကဝီၤဖိတၢ်ဒီးထုဆဲထု ဒီးတၢ်မၤလၢအဆဲးဖိ လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢအဖီခိၣ်သးမ့ၢ်ဒီးစိ တၢ်လူၤခဲးပုၤတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤလၢအဆဲးဖိလဲၣ်စ့ၢ်တဖၣ် လၢအရဲၣ်ကျဲၤလၢကဒီးထုဆဲထုတဖၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤလၢ ကအိၣ်ဒီး တၢ်ဒီးထုဆဲထုတၢ်အုၣ်သးလၢအကလီၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလီၤထီၣ်ကဒါကွၢ်ဝဲအဖီခိၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးထုဆဲထုတၢ်မၤလဲၣ်

ပုၤဒီးထုမၤလဲၣ်သ့ထီၣ်သးအလၢၣ်မၤလီၤထီၣ်ကျဲၤန့ၣ်ကပူၤ ပုၤလၢအအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဖဲဒံၣ်စဲဘၣ် ၃၁ သီ, ၁၉၈၉ လၢကဒီးထုဃုာ်ဒီးပုၤဒီးထုလၢအအိၣ်ဒီးလဲၣ်စ့ၢ်အတၢ်လဲၣ်စဲၤစၢၤမၤစၢၤအီၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးပုၤဒီးထုတၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့အလၢၣ်အုၣ်သးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆူၣ်ညါတၢ်ဂၢၤတၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃး ပုၤခဲးတၢ်ဖိ/ပုၤဒီးထုဖိတၢ်မၤလဲၣ်သ့သး အတၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျဲၤန့ၣ် အိၣ်ဝဲဖဲ လၢကဘျးပၤ 25 န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဖဲ ဒံၣ်စဲဘၣ် 31 သီ, 1989 န့ၣ်ဝဲၤအလီၤခဲ, လၢတၢ်တထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤဘၣ်အီၤ တၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်အပူၤန့ၣ် တမ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ဒီးထုလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဒီးထုဆဲထုတၢ်မၤလဲၣ်အုၣ်သး မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤလဲၣ်သ့သး လၢတၢ်ဒီးထုအတၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျဲၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မံၤန့ၣ်စိထီၣ်ပုၤဒီးထုအတၢ်ကရၢကရီ (MTA) မၤဝဲဒၣ်တၢ်ဒီးထုအတၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့အတၢ်မၤလဲၣ် လၢတလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤလၢကီၢ်စိတဘျးဒီးထုထီၣ်ဟ့ၣ် လၢအုၣ်သးတဖၣ်လၢတၢ်လိာ်ဘၣ်တခါအံၤအဂီၢ် လီၤ. ပုၤဒီးထုတဖၣ်ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မံၤန့ၣ်စိထီၣ်တၢ်မၤလဲၣ်လၢကတုၤထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဆဲးကျဲၤ MTA ဖဲ mntrappers.org လၢတၢ်မၤလဲၣ်တၢ်ဂၢၤတၢ်ကျဲၤအဂီၢ်တက့ၢ်. တၢ်မၤလဲၣ်အကတီၢ်တဖၣ်အံၤ ပုၤဃုာ်ဒီး တၢ်လီၤပျီတၢ်မၤလဲၣ်အကွၢ် လၢတၢ်ကဘၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်မၤလဲၣ်သ့ပုၤကတၢ် တချုးတၢ်မၤန့ၣ် လၢအုၣ်သးန့ၣ်လီၤ. ဝဲသးစူၤရဲၣ်ကျဲၤလၢ ကထီၣ်တၢ်မၤလဲၣ်တဖၣ်ဂ့ၤ တချုးလၢတၢ်ဒီးထုဆဲထုတၢ်မၤလဲၣ်အဆူၢ်ကပုၤအကတီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

န့ၣ်ထီၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢထုအပူၤ

ပုၤဒီးထုဆဲထုတဖၣ် ကဘၣ်ဆီလီၤဒီးဒီးထုတဖၣ် လၢတၢ်လူၤဟီၣ်မၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျးခဲလၢၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, ကဘၣ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ လၢကဟးဆဲးထွဲတဖၣ်ဘၣ်ဘျးလၢထုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဘျးလၢထုအပူၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် န့ၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘျးဒီးထုန့ၣ်, ဝဲသးစူၤဆဲးကျဲၤန့ၣ်လီၤကဝီၤ တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဝဲဒၣ်ဒီးဒီးဟံၣ်ဖျိထီၣ်တၢ်ကထီၣ်သးတက့ၢ်. ကိး DNR ဖဲ 888-MINNDNR (646-6367) လၢကဆဲးကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်လီၤ န့ၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဝဲဒၣ်ဒီးဒီးတက့ၢ်. တၢ်ဂ့ၤတၢ်ကျဲၤဆူၣ်ညါန့ၣ်တၢ်ထီၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဖဲကဘျးပၤ 32 အလီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးထုဆဲထုထီရီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ်

သ့ၣ်ညါထု (Trap) ဒီး ခံး (snare)

မနုၤတဘၣ်ဆီလီၤမုတမ့ၢ်ဟံးလီၤထုမုတမ့ၢ်တၢ်တုၤဒီၣ်, မုတမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢန့ၣ်တၢ်ဘျးစဲထၢန့ၣ်လီၤအီၤန့ၣ်လီၤ- 1) နကီၢ်စ့ၣ်ပုၤနီၣ်သီလုၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဒီးနီၣ်ဂံၢ်, မုတမ့ၢ် 2) နမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်အုၣ်သးခးနီၣ်ဂံၢ်, မုတမ့ၢ် 3) နမံၣ်ဒီးတၢ်ဆုၤလံာ်ပရၢနီၣ်ဂံၢ်, မုတမ့ၢ် 4) န MNDNR နီၣ်ဂံၢ်. တၢ်လိၣ်ဘၣ်အံၤတသ့ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဒီးထုမုတမ့ၢ်ဒီးတုၤဒီၣ်လၢနကစၢ်အဟီၣ်ခိၣ်အပူၤဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဖိးသဲစး ဖဲတၢ်ဒီးထုမုတမ့ၢ် ဒီး လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ် မုတမ့ၢ် ထၢထံကျါန့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢလါအဖြၣ် 1 သီ တုၤလါအီၤကူး 31 သီန့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ညါထုတၢ်သိၣ်တၢ်သီသနီၣ် လၢတၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤ. ဟံၤဖျါထီၣ်အီၤလၢထးတဖၣ် တဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဒီးလီၤထုလၢကလူၤဟးမၤန့ၣ် တၢ်မဲၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ လၢတၢ်ဒီးသအီၤတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

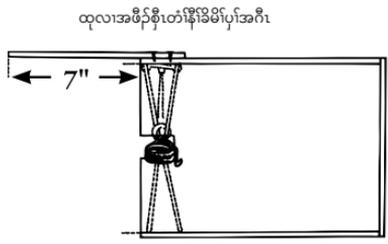
ထုအိၣ်အဆဲးဒီးအကွၢ်အဂီၢ်

အိၣ်ကတၢ် လၢထုတဖၣ်အဂီၢ် -

- ထုလၢအဖိခိၣ် မုတမ့ၢ် ဘျးခိၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးနီၣ်တံပက် (jaw) လၢအိးထီၣ်အသးအါန့ၣ်ဒီး 8 ¼ စုမုဒိၣ် တသ့ဘၣ်,
- မုတမ့ၢ်လၢ တၢ်ဒီးအီၤလၢထံကျါဘၣ်န့ၣ်, ထုလၢအဖိခိၣ်တၢ်နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤတဖၣ် (Body-gripping traps) အိၣ်ဒီးနီၣ်တံပက် လၢအိးထီၣ်အသးအါန့ၣ်ဒီး 7 ½ စုမုဒိၣ်တသ့ဘၣ်, မုတမ့ၢ်

ထုလၢအဖိခိၣ်တၢ်နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤတဖၣ် (Body-gripping traps) တၢ်ဒီးလီၤအီၤလၢကမျါဟီၣ်ခိၣ်မံၣ်ဖိးခိၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ် ဒီးလၢထံကျါ လၢနီၣ်တံပက် အိးထီၣ်အါန့ၣ် 6 ½ စုမုဒိၣ် ဒီးစုၤန့ၣ် 7 ½ စုမုဒိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢလၢအကျါတခါခါ -

- ဟံးလီၤ 7 စုမုဒိၣ် မုတမ့ၢ် အါန့ၣ်အန့ၣ် လၢကပိၤအခိၣ်ထိး ဒီးအမံၣ်ညါ (ကွၢ်တၢ်ဂီၤ),
- တဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အဆၣ်, တၢ်ကွဲးလဲၣ်န့ၣ် မုတမ့ၢ် တၢ်လၢအထုးန့ၣ် တၢ်သးစဲ လၢထုအိၣ် 20 ခိၣ်ယီၤအပူၤဘၣ်, မုတမ့ၢ်
- ထုစိၣ်ကစီၤထီၣ်အသးလၢမုခိၣ်ဖိအဘျၢ (snowpack) အဖိခိၣ် အစုၤကတၢ် 3 ခိၣ်ယီၤ.

ဟံးလီၤဘျးဒီးတၢ်ပျၢ်လီၤထံပီၤဘီအခိၣ်ထိး (culverts) ဒီးအကျၢဘၣ်အပူၤ

- ထုလၢအဖိခိၣ်တၢ်နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤတဖၣ် ဒီးနီၣ်တံပက် အိးထီၣ်အသးအါန့ၣ် 6 ½ စုမုဒိၣ်တဖၣ် တဘၣ်ဆီလီၤအသးလၢ ထံပီၤဘီအခိၣ်ထိးအပူၤ မုတမ့ၢ် အကပိၤကပၤ 3 ခိၣ်ယီၤ ဖဲတၢ်ဒီးထီၣ်အသး 6 ခိၣ်ယီၤအလၢ မုတမ့ၢ် ဆဲးန့ၣ်အန့ၣ်အပူၤ, တလၢကွၢ် တၢ်ဒီးထုလၢထံကျါလၢတၢ်ဘျၢလီၤအီၤဆူထံအဖိလၢ, မုတမ့ၢ်
- ထုလၢအဖိခိၣ်တၢ်နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤ ဒီးနီၣ်တံပက် လၢအလၢန့ၣ် 6 ½ စုမုဒိၣ်န့ၣ်, တၢ်တဘၣ်ဆီလီၤအီၤလၢကျဲအပူၤ ကျဲအကျါလၢအိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢပုၤကညီ မုတမ့ၢ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ဘျၢအီၤတဖၣ် အိၣ် 500 ခိၣ်ယီၤအပူၤ လၢတအိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်အတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ခွဲး, တလၢကွၢ် တၢ်ဒီးထုလၢထံကျါ လၢတၢ်ဘျၢလီၤအီၤဆူ ထံအဖိလၢန့ၣ်လီၤ.

DNR ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒၣ်အိးဆဲးဖိတဖၣ်တၢ်ဘီထီၣ်အီၤ မ့ၢ်ဒိးထုတဖၣ်န့ၣ်အစုၤကတၢ်အတၢ်အိးထီၣ်အသးလၢကိးကပၤဒီးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် 7 စုမုဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်ဘၣ်ယုမံၣ်သ့ၣ်ပူၤအံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ် လၢအလူၤဟံးမၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ် လၢကဘၣ်တၢ်ဂူးကါအီၤစုၤကိးန့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်ကဘျးပၤ 57 ဒီး 58 အပူၤ လၢတၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲ ထိးတၢ်ဖုၣ်မံၣ် (lynx) ဟီၣ်ကစီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢ လၢတၢ်မၤသီထီၣ်အီၤ အဂ့ၢ်တက့ၢ်.

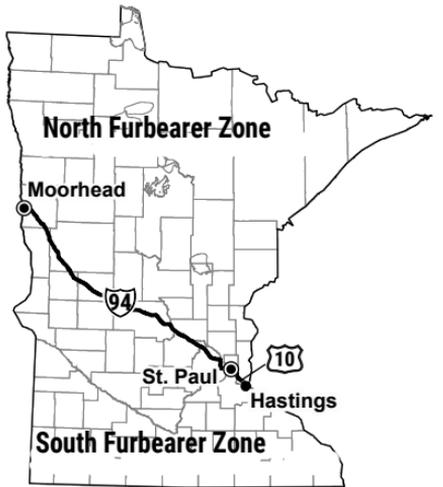
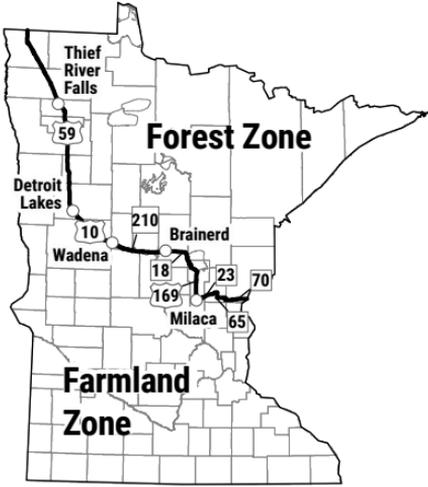
တၢ်ဒီးထုလၢထံကျါ (Waterset) ဒီးတၢ်ဒီးထုလၢထံကျါဒီးဘျၢလီၤဆူထံကျါဘၢဘၢ (completely submerged waterset)

တၢ်ဒီးထုလၢထံကျါ - ထုလၢအဖိခိၣ်တၢ်နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤတဖၣ် မုတမ့ၢ် တၢ်ဒီးလီၤ ဒီး ဒိသိးနီၣ်တံပက် မုတမ့ၢ် ဒီး အကွီၤတဖၣ် အစုၤကတၢ်ကလီၤဘျၢလၢထံကျါတတ်ယၣ်ယၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးထုလၢထံကျါဒီးတၢ်ဘျၢလီၤဆူထံကျါဘၢဘၢ - ထုလၢအဖိခိၣ်တၢ်နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤတဖၣ် မုတမ့ၢ် တၢ်ဒီးလီၤ ဒီး ဒိသိးနီၣ်တံပက် မုတမ့ၢ် ဒီးအကွီၤတဖၣ် လီၤဘျၢလၢထံကျါဘၢဘၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢ်အဆူၣ်ကဟံၣ်အိၣ်ဟီၣ်ကစီၤတဖၣ် (Furbearer zones)

ကလံးစိး ဒီးကလံးထံး တၢ်မၤလၢ်အဆူၣ်ကဟံၣ်အိၣ်ဟီၣ်ကစီၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ယုၣ်အိၣ်ဒီး ကလံးစိး ဒီးကလံးထံး ဆိုၣ်ဖဲးရှၢၣ်/ဝဲမၤတၢ်/ထိးတၢ်မၤဖျိၣ် အဟီၣ်ကစီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤန့ၣ် ကလံးစိးတၢ်မၤလၢ်အဆူၣ်ကဟံၣ်အိၣ်ဟီၣ်ကစီၤအံၤ အိၣ်ဝဲဖဲ ကီၢ်စၢ်ဆါ 94 ကျဲမုၢ်ဒိၣ် ကျိၤ 10 အကလံးစိး ဒ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ် ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢလၢ်န့ၣ်လီၤ. ကလံးထံး တၢ်မၤလၢ်အဆူၣ်ကဟံၣ်အိၣ်ဟီၣ်ကစီၤန့ၣ် အိၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်စၢ်ဆါ 94 ကျဲမုၢ်ဒိၣ် ကျိၤ 10 အကလံးစိးန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ပုၤ/တၢ်မၤလၢ်အဆူၣ်ကဟံၣ်အိၣ်ဟီၣ်ကစီၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဆိတလဲတအိၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဆဲလီၤထုဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲထု

- ပုၤကဟံၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် အံးထွဲကွၢ်ထွဲထု စးထီၣ်လၢဂီၤခီ 5 န့ၣ်ရံၣ် တုၤဟါခီ 10 န့ၣ်ရံၣ်, တလၢကွၢ်တၢ်အံးထီၣ်တၢ်အမုၢ်န့ၣ် လၢတၢ်အစၢၤအသ့ၣ်တနီၤအဂီၢ်လီၤ. ကွၢ်ကဘျဲးပၤ 51.
- ပုၤဟးလၢခိၣ် ကစူးကါတၢ်ကပီၤလၢကဆီလီၤ မ့တမ့ၢ် အံးထွဲကွၢ်ထွဲထုတဖၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂုၤ, နတဘၣ်အိၣ်ဒီးချံၣ်ဒီးပျံၢ် မ့တမ့ၢ် ကျိၤ ဘၣ်ဆၣ် နကအိၣ်ဒီး ကျိၤဖျိၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိၤရဲးဖျိၣ် .17 မ့တမ့ၢ် .22 ခဲလဲဘၣ် (caliber) ဒီးကျိၤရဲးဖျိၣ်အဖျိၣ်, အထီ, မ့တမ့ၢ် ကျိၤရဲးဖျိၣ်အထီ (rifle rim fire ammunition) (ပၣ်ယုၣ်ဒီး .22 ကျိၤမဲးနဲ (magnum)) ဖဲစူးကါတၢ်ကပီၤအခါလီၤ.
- ပုၤဒီးထုတကတၢ်ကဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၣ်လၢတၢ်ကွဲး, ပုၤဒီးထုလၢအအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်အဂၢၤတကၢၤကကွၢ်ဟ့ၣ်ထုလၢပုၤဒီးထုဟံၣ်လီၤ, ဆဲလီၤကဒါထုလၢတၢ်ဆဲလဲတမံၤဖျိၣ်,ဒီးသ့းကွၢ်ဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိလၢအဘၣ်ဒီးထုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤအတၢ်မၤသီထီၣ်အလံာ်ဖျိၣ်တၢ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်သ့အိၣ်လၢဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိအကလုာ်တနီၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဂုၤလီၤတၢ်တဖၣ်အိၣ်လၢကဘျဲးပၤ 56 အပူၤလီၤ.
- နတဘၣ်ဒီးလီၤထုလၢ ထံၣ်အိၣ် 50 ခိၣ်ယီၣ်အကျါ တလၢကွၢ်တစိၢ်တလီၢ် ထံအမဲးဖဲခိၣ် လၢအသီ 30 အတီၢ်ပူၤ တချးလၢတၢ်အံးထီၣ်တၢ်ဟးခဲဆိမဲး(ခ) (mink), ယုၢ်ခိၣ်ခိၣ်မဲးစၢ် (muskrat) အကတီၢ်ဘၣ်.
- ထုတဖၣ်ဖျိၣ်စ့ၣ်ဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိလၢတၢ်ဒိသဒါအိၣ်သ့ ဒီးတလီၤဘျုးလၢထံကျါဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထွဲအိၣ် အစုၤကတၢ် တနံၤတဘျီ, လၢတပၣ်ယုၣ်ဒီးထုလၢအဖျိၣ်စ့ၣ်တၢ်နီၤခိၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ် (body-gripping traps) လီၤ. ထုလၢအမၤလီၤအုးဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိလၢထံကျါသ့တဖၣ် ဒီးထုလၢအဖျိၣ်စ့ၣ်တၢ်နီၤခိၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထွဲအိၣ် အစုၤကတၢ် သၢသီတဘျီ, လၢတပၣ်ယုၣ်ဒီး ထုလၢတၢ်ဒီးလီၤအိၣ်လၢထံဆၣ်လီၤသကၢ် အဖိလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဘၣ်ဟံၣ်တၢ်ထုလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲအိၣ် တပယုၣ်သီသၢသီ (တၢ်ဒီးလီၤထု မ့တမ့ၢ် လဲၤကွၢ်ထွဲအိၣ် ဖဲမုၢ်ယုၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်လဲၤကွၢ်ကဒီးအိၣ်တဘျီ ဖဲမုၢ်ခဲနံၤဟါ အန့ၣ်ရံၣ် 10) န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မုၢ်ကွၢ်ထွဲထုအခါ, တၢ်ကဘၣ်ထုးကွၢ် ဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိလၢအဘၣ်ဘျုးတမံၤလၢလၢန့ၣ်လီၤ.
- ထုလၢအဖျိၣ်စ့ၣ်ဒီးနီၣ်တံပံး လၢအသလၢလီၤအသး 4 3/4 စုမုၢ်ဒိၣ် မ့တမ့ၢ် စုမုၢ်န့ၣ် ဒီးထုအကလုာ် လၢတၢ်ဖျိၣ်ယုၣ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်လၢတၢ်ဒါအပူၤ လၢလၢ်လၢ်ဆၣ် ဒီးတၢ်အံးထီၣ်တၢ်ဒါအထီန့ၣ် တဘၣ်အန့ၣ် 2 စုမုၢ်ဒိၣ်ဘၣ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် အလံာ်တဖၣ်လၢတၢ်တုၤပနီၣ်အိၣ် လၢကမၤသံဆၣ်ဖဲကီၢ်ဖိတဖၣ် တလိၣ်တၢ်ကွၢ်အိၣ်ခဲအဲခဲအဲ အါန့ၣ် 3 သီတဘျီဘၣ် (တၢ်တဖၣ်အံၤ အါတက့ၢ် ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အိၣ်အမုၢ် ဝဲခီလၢအမဲးထီၣ်ဒီးဖျိၣ် (weasels) တၢ်ဒါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.)

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခဲတကဘျဲး

- ပုန့်တဂဲတဘဉ်သုးကွဲာ်မုတမုာ်မဲာ်တံာ်တုတခါမုတမုာ်ခိာ်တုလဲာ်တဲာ်ဒီးလီပုာ်တဲာ်ဖိးသဲစးလဲာ်တဲာ်ဒီးပုဒီးအတဲာ်ဟ့ာ်တဲာ်ပျဲ၊ DNR အခဲာ်စးမုတမုာ် ဟီာ်ခိာ်ကစဲာ်ဖဲာ်ဟီာ်လီာ်တုအလီာ်န့ာ်ဘဉ်.
- ပုန့်တဂဲတဘဉ်ဒီးလီပုာ်မုတမုာ်ဟီာ်တု၊ မုတမုာ်မဲာ်နီာ်တဲာ်လီာ်တဲာ်ခါလဲာ်ကစဲာ်အမုာ်အတဲာ်ဒီးထုအလီာ်တချုးတဲာ်ဒီးထုအခဲာ်ဆဲာ်ကတီာ်စးထီာ်န့ာ်လီာ်.
- ပုန့်တဂဲတဘဉ်ဟီာ်တုထုနီာ်တဲာ်ခါလဲာ်လီာ်တဲာ်ခါဒီးဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိလဲာ်တဲာ်ဒီးသဲဒီးအီာ်အဂီာ်အပူ၊ လဲာ်ဒီးမုာ်ဂုတဲာ်ဒီးမုာ်ဂု၊ ဖဲတဲာ်ကးတဲာ်ကွဲာ် တဲာ်ဒီးထုအခဲာ်တဲာ်ဆဲာ်ကတီာ်ဝဲအလီာ်ခဲန့ာ်ဘဉ်.
- တဲာ်ကဘဉ်မဲာ်သဲဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိ တချုးလဲာ်တုထုထီာ်ကွဲာ်အီာ်လဲာ်တဲာ်ဒီးထု အလီာ်အကျဲန့ာ်လီာ်.

တဲာ်ဒီးထုလဲာ်ထံကျါ

- အခါဖဲတဲာ်ဒီး မဲာ်ခြဲး (muskrat) အထုအခဲာ်တဲာ်ဆဲာ်ကတီာ်အခါ၊ နီာ်တယာ်မုတမုာ်တဲာ်ပနီာ်အဂဲနီာ်တဲာ်ခါတဘဉ်ဟီာ်လီာ်အီာ်လဲာ် မဲာ်ခြဲး (muskrat) အဟံာ်အပူမုတမုာ်အလီာ်လဲာ်အတဲာ်ပညိာ်မုာ်ကမဲာ်နီာ်ထုတခါအလီာ်၊ မုတမုာ်ဘဉ်လဲာ်ထုလဲာ်အမဲာ်တဲာ်န့ာ်တဲာ်ဟီာ်လီာ်လဲာ်တဲာ်လီာ်န့ာ်ဖဲာ်တဲာ်ဆဲာ်ကတီာ်အခါထံးတဘျီဖဲာ်မဲာ်နီာ်အီာ်အခါဘဉ်န့ာ်လီာ်.
- ပုန့်တဂဲတဘဉ်မဲာ်တံာ်တု၊ မုတမုာ်မဲာ်ဟးဂီ၊ မဲာ်ခြဲး (muskrat) ပဟံာ်ဒီးအသ့ပူဘဉ်. ထုတဖာ်တဲာ်ကဒီးလီဒဲန့ာ်ဆဲာ်အသးလဲာ်အတဲာ်ဟးန့ာ်လီာ်ဆူ မဲာ်ခြဲး (muskrat) အသ့ပူအခိာ် ထံးန့ာ်လီာ်. တဲာ်အံးထီာ်မဲာ်ခြဲး (muskrat) အဟံာ် လဲာ်တဲာ်ဒီးထုအဂီာ်သဲဖဲာ်လီာ်ခဲလဲာ်န့ာ်တဲာ်သုးကွဲာ်အီာ်န့ာ်ဘဉ်စီာ်ဒီးသ့အီာ်လဲာ်တဲာ်ကဘျီတဲာ်တဲာ်အံးထီာ်အဂီာ်န့ာ်လီာ်.
- ပုတဘဉ်မဲာ်တံာ်တုမုတမုာ်မဲာ်ဟးဂီဆီာ်ဘဉ် (beaver) အဟံာ်, တမာ်, အပူ, မုတမုာ် တဲာ်အိာ်သဲဒီးအလီာ်တဖာ် နီတဂဲဘဉ်.
- ပုတဘဉ်ဆဲလီထုလဲာ် ဆီာ်ဘဉ်အဟံာ် မုတမုာ် ဆီာ်ဘဉ်ဘဉ် အဟံာ်အဖီခိာ် ဖဲထဲအကျါအဖီခိာ်နီတဂဲဘဉ်.
- Mink ဒီး muskrats တဖာ်တဲာ်တဘဉ်ဟံးန့ာ် အီာ်ဒီဖျါတဲာ်ခါထုထီာ်မုတမုာ်ယုာ်ဒီးထွဲာ်တဖာ်န့ာ်ဘဉ်.
- ပုတဘဉ်ဆဲဆီာ်ဘဉ် မုတမုာ် ဆီာ်အီာ်ထုာ် လဲာ်ကီာ်စဲာ်တဲာ်မဲာ်လဲာ် တဲာ်ပဲာ်ဆူရဲာ်ကျဲာ်လီာ်ကဝီ၊ လဲာ်တဲာ်အိာ်ဒီးတဲာ်မဲာ်န့ာ်လီာ်ပျဲ လဲာ်တဲာ်မဲာ်လဲာ်မဲန့ကျဲာ် နီတဂဲဘဉ်.

ဒီးလီထုလဲာ်တုဒီာ် (foothold)/ထီာ်

- ပုန့်တဂဲတဘဉ်ဆီလီာ်မုတမုာ်ဟံးယာ်ခိာ်တယာ်အထုလဲာ် 20 ခိာ်ယီာ်တဲာ်ဒုာ်စဲာ်လဲာ်တဲာ် ဆဲာ်အိာ်ဖျါဝဲဒုာ်လဲာ်ထီာ်လဲာ်အယုလဲာ်မုထီာ်ဝဲဒုာ်သ့န့ာ်ဘဉ်. “တဲာ်အဆဲာ်” အဲာ်မဲာ်ဝဲဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိ မုတမုာ် ဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိအကွဲာ်တဲာ်ခါလဲာ်လီာ်, ပာ်ယုာ်ဒီးညာ်လဲာ်အမု မုတမုာ် အသ, တလဲာ်ကွဲာ်တဲာ်အဆဲာ်ကပုာ်လဲာ် ဒီးတဲာ်အံးဒဲးဆဲာ်အကွဲာ်ဖဲာ်တဖာ် လဲာ်ဘဉ်သ့ာ်သ့ာ် တဲာ်ကစူးကဲာ်အီာ် လဲာ်ကမဲာ်လီာ်တဲာ်အဂီာ်န့ာ်လီာ်.
- မုတမုာ်လဲာ်လီာ်ပျဲလီာ်ဆီာ်ဘဉ်န့ာ်, ပုတဘဉ်ဟးလဲာ်ထီာ်ဒီးထု လဲာ်အတုဒီာ်ဘဉ်.

ဒဲး (Snares)

ပုဒီးထုလဲာ်အအိာ်ဒီးလဲးစုာ်တဖာ်သ့ခိာ်တုလဲာ်တဲာ်ကဟံးန့ာ်ဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိတဲာ်မဲာ်လဲာ်ဒုးအိာ်အဖီခိာ်အကလုာ်ခဲလဲာ်လဲာ်တဲာ်ဒီးသဲဒီးအီာ်လဲာ်တဲာ်ဒီးအီာ်ဒီးထုန့ာ်တဖာ်န့ာ်သ့လီာ်.

- ဒဲး လဲာ်အဖီာ်ဘျးတဲာ်မဲာ်လဲာ်ဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိန့ာ်တဖာ်န့ာ် ကဘဉ်ပာ်ယုာ်ဒီးပီးလီ လဲာ်တဲာ်ထုးဖဲာ်ကွဲာ်အီာ် လဲာ်ဒုးအိာ်ထီာ် ဒဲး အကျီ လဲာ်ကယုာ်လီာ်တဲာ်အယု 350 ပီာ် မုတမုာ် စုာ်န့ာ်အန့ာ် ဒဲးတဲာ်ထီာ်ဒုးအီာ် လဲာ်တဲာ်မဲာ်ကွဲာ်တဲာ်အယု လဲာ်အိာ်ဂါာ်တပာ်, တလဲာ်ကွဲာ်တဲာ်ဒီးလီာ် ဒဲး တဖာ် လဲာ်ထီာ်ခဲာ်လီာ်သဲကဲာ်အဖီလဲာ်န့ာ်လီာ်. ကွဲာ် mndnr.gov/trapping လဲာ်ကမဲာ်န့ာ်အီာ်ထီာ် တဲာ်ဂုတဲာ်ကျါထီရီဘဉ်ယးဒီး တဲာ်ယုာ်လီာ်တဲာ်ပီးတဲာ်လီာ်တဖာ်န့ာ်တက့ာ်.
- ဒဲး ခဲလဲာ်လဲာ်တဲာ်မဲာ်လဲာ်ဘျးဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိ လဲာ်အဘဉ်ဘျးဒီးထုတဖာ် ဆူထံကျါဘဉ်န့ာ်, တဲာ်ကဘဉ်အံးထွဲာ်ထွဲာ်အီာ် အစူကတဲာ်တဲာ်န့ာ်တဘျီန့ာ်လီာ်.
- ဒဲး အကျီ၊ အကျီတုာ်ပနီန့ာ် တဘဉ်တလဲာ်ကွဲာ် 10 စုမုာ်ခိာ်ဘဉ်န့ာ်လီာ်.
- တဲာ်တဘဉ်ဆဲလီာ် ဒဲး တဖာ် လဲာ်ကျဲာ်လဲာ်ကျီအခိာ်ထံး အဲာ်န့ာ် 20 စုမုာ်ခိာ် လဲာ်တဲာ်အမဲာ်ဖဲာ်ခိာ်ထံးအဖီခိာ် လဲာ်တဲာ်ဆဲလီာ် ဒဲး အကျီအကတဲာ်အဖီလဲာ်ဘဉ်န့ာ်လီာ်.
- ဒဲး အထးပျဲ၊ မုတမုာ် ထးသ့ပူပျဲန့ာ် တဘဉ်ခိာ်ဒီးကျီတုာ်ပနီ လဲာ်အတလဲာ်ကွဲာ် 1/2 စုမုာ်ခိာ်ဘဉ်န့ာ်လီာ်.
- ပုတဘဉ်ဆဲလီာ်, ဟီာ်လီာ်, မုတမုာ် ဆီလီာ်ဟီာ်လီာ် ဒဲး လဲာ်တဲာ်ပျါလီာ်ထီာ်ပီာ်ဘီအပူ, တလဲာ်ကွဲာ်တဲာ်ဒီးထုလဲာ်ထံကျါ ဒီးဘျးလီာ်ဆူထံကျါဘာဘာအသး နီတဂဲဘဉ်.
- ဒဲး န့ာ်တဲာ်တဘဉ်စူးကဲာ်ဒီးထးပထဲာ်တဲာ် မုတမုာ် ပီးလီအဂဲ လဲာ်တဲာ်စိာ်ကစီထီာ်အီာ် လဲာ်ဟီာ်ခိာ်ခဲလဲာ်ခဲဆူ မုတမုာ် တဖာ်တဲာ်တဲာ်လဲာ်ဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိလဲာ်အဘျးလဲာ် ဒဲး အပူဘဉ်န့ာ်လီာ်.
- ဒဲး လဲာ်တဲာ်ဆဲးလီာ်အီာ်ဒီးထးပထဲာ်တဖာ်ဘဉ်ဆဲာ် တစိာ်ကစီထီာ် ဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိလဲာ်ဟီာ်ခိာ်ခဲလဲာ်ခဲဆူ မုတမုာ် တဖာ်တဲာ်တဖာ်တဲာ်ဟ့ာ်အခွဲးန့ာ်လီာ်.
- တဲာ်တဘဉ်ဟီာ်တဲာ်တဲာ်ဆဲလီာ် ဒဲး လဲာ်ဆဲာ်ဖဲာ်ဖိာ်ဖိလဲာ်တဲာ်ဒီးသဲဒီးအီာ်တဖာ် လဲာ်တဲာ်လီာ်တဲာ်ကျဲာ်အပူ ဖဲတဲာ်ကးတဲာ်တဲာ်ဆဲလီာ်ထုအကတီာ် လဲာ်အကြးဝဲဘဉ်ဝဲဝဲအလီာ်ခဲဘဉ်န့ာ်လီာ်.

ဆဲးဟီာ်ထွဲထီာ် ကဘျးပုလဲာ်ခဲတကဘျး

- ဘဉ်သုဉ်သုဉ် တၢ်ကစူးကါ ဒီး တဖဉ် ဒ်ထုလၢထံကျါအသး ဖဲတၢ်အိးထီဉ်တၢ်အကတီၢ် လၢကီၢ်စဉ်ဒီတဘျီ လၢအကြးဝဲဘဉ်ဝဲလီၤ.
- တၢ်ဆဲလီၤ ဒီး တဖဉ် လၢတၢ်လဲလၢတၢ်အကျါတဖဉ် ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်သုတဖဉ် ဒီး ဒီး တဖဉ်တသုဘဉ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဆဲလီၤဒီး တီဉ်ကဝီၤ (ဖီဉ်ခိဉ်ဂီၤလၢ ကဘျးပၤ 54 အဖီခိဉ်)

- လၢသုဉ်ပုၤတီဉ်ကဝီၤအပူၤ, ဒီး တဖဉ် တၢ်ပျဲအခွဲးလၢကမုၢ်အဟီဉ်ခိဉ်အဖီခိဉ် ဒီးပုၤနီၢ်တဂၤ အဟီဉ်ခိဉ်လီၤအဖီခိဉ် ဒီးဟီဉ်ခိဉ်က စၢ်အတၢ်ဟ့ဉ်အခွဲးန့ဉ်လီၤ.
- လၢခးကျိးဟီဉ်ကဝီၤအပူၤ, တၢ်ပျဲအခွဲး လၢတၢ်ကဒီးလီၤ ဒီး တဖဉ် စးထီဉ်လၢလါအိးကထံဘျီ 26 သီ - မ့ၢ်ဂျး 31 သီ လၢပုၤနီၢ်တဂၤအဟီဉ်ခိဉ်အဖီခိဉ် ဒီးဟီဉ်ခိဉ်ကစၢ်အတၢ်ဟ့ဉ်အခွဲးန့ဉ်လီၤ. ဒီး တဖဉ် တၢ်ဒီးလီၤအိး ဒ်ထုလၢထံကျါတဖဉ်အသးသ့ မ့တမ့ၢ် ထံခ့ဉ်လီၤသကကမုၢ်အထံအဖီခိဉ်တဖဉ်သ့န့ဉ်လီၤ. တၢ်တဘျီဒီးလီၤ ဒီး တဖဉ်လၢကမုၢ်အဟီဉ်ခိဉ်လီၤ မ့တမ့ၢ် ထံလၢအိဉ်လၢကမုၢ်ဟီဉ်ခိဉ်လီၤအပူၤ, ကျဲအကျိၤတီတီ မ့တမ့ၢ် ကဂၢ်အကျိၤတဖဉ် လၢကျဲအကျိၤဒီတဘျီအပူၤဘဉ်.

တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤတၢ်အုဉ်သးလၢ ဆီဖဲးရှၢဉ်, ဝဲမဲမၤတၢ်, ဒီးထံကျိဆီအိးထၢဉ်အဂီၢ်

ELS အသိတခါတၢ်ကစးထီဉ်သ့အိးတချုး 2025 တၢ်ခးတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ထီဉ်လံန့ဉ်, အကမၤဘဉ်ဒီတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ဂၤတဖဉ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘဉ်ကဘျးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

- တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤတၢ်အုဉ်သး လၢဆီဖဲးရှၢဉ်, ဝဲမဲမၤတၢ်, ဒီးထံကျိဆီအိးထၢဉ်အဂီၢ် တၢ်ကဘဉ်မၤန့ၢ်အိး တချုးတၢ်ဒီးလီၤထု ဒီးအိဉ်လၢ တၢ်ကမၤန့ၢ်အိးအကကလီ ဖဲတၢ်ယုထီဉ်ပုၤဆါတၢ်လၢ အိဉ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ဉ်ပျဲတဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ပုၤဒီးလီၤဆဲးလီၤထုတဖဉ် မၤန့ၢ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤ တၢ်အုဉ်သးခ့ဉ်ပိဉ် 1 ခါ လၢဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဒုဉ်စုဉ်အဂီၢ် လၢအဝဲသ့ဉ်ဖိဉ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်သ့လီၤ. အဒိ, ပုၤဒီးထုဆဲးလၢအပညိဉ်ဖိဉ် ဆီဖဲးရှၢဉ်, ဝဲမဲမၤတၢ်, ဒီးထံကျိဆီအိးထၢဉ်အဂီၢ် ကမၤန့ၢ်ခ့ဉ်ပိဉ်ခဲလၢဉ် 6 ခါ (ဆီဖဲးရှၢဉ်/ဝဲမဲမၤတၢ် 2 ဒု ဒီးထံကျိဆီအိးထၢဉ် 4 ဒု) န့ဉ်လီၤ.
- ပုၤတဂၤစုဉ်စုဉ်လၢအသးအိဉ် 5 န့ဉ်မ့တမ့ၢ်ပုၤနီၢ်အ န့ဉ်လၢအဟံးန့ၢ် otter, fisher, မ့တမ့ၢ် pine marten န့ဉ်ကဘဉ်မၤမ့ထီဉ်အဝဲ သ့ဉ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲအတၢ်မၤဆီထီဉ်အလံာ်ဖိတတၢ်တချုးတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်လီၤလၢတၢ်မၤသးအိးဒီဖျိတၢ်ကူးတၢ်ကွဲဉ်မိဉ်ပုၤအချဲအသ့ဉ်လၢအနီဉ်ဖျါထီဉ်လါ, မုၢ်န့ၢ်, တၢ်ဆၢကတီၢ် (ဂီၤ, ဟါ) ဒီးအကလုာ် (fisher/marten) န့ဉ်လီၤ.
- တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤတၢ်အုဉ်သးခ့ဉ်ပိဉ် တလိဉ်ဘျးဖဲအသးဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဘျီ, ဘဉ်ဆဉ် ကဘဉ်အိဉ်လၢစုအပူၤ ဖဲဖိဉ် မ့တမ့ၢ် စိာ်ဆုာ် ဆီဖဲးရှၢဉ်/ဝဲမဲမၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ထံကျိဆီအိးထၢဉ်အခါန့ဉ်လီၤ.
- ဆီဖဲးရှၢဉ်, ထံကျိဆီအိးထၢဉ်, ထိးတၢ်မၤဖျဉ် မ့တမ့ၢ် ဝဲမဲမၤတၢ် လၢဘဉ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အိး ဒီဖျိ ပုၤအိဉ်ဆိးလီၤကဝီၤဖိ လၢအသးန့ဉ်အိဉ် 5 န့ဉ်အဖီလံာ်န့ဉ် ကဘဉ်ပဉ်ယုဉ်ယုဉ်လၢတၢ်ဟံးပနီဉ်မိဉ်ပုၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ် လၢအလဲၤသးကိးယုဉ်ဒီးအိးလီၤ.
- ဆီဖဲးရှၢဉ်, ဝဲမဲမၤတၢ်, မ့တမ့ၢ် ထံကျိဆီအိးထၢဉ် န့ဉ်တၢ်ကဘဉ်ထုးကွဲဉ်အိး လၢတၢ်မၤသးအိးအလီၤ လၢတၢ်အိဉ်ဒီးပုၤဒီးထုဆဲးထု တၢ်လီၤတၢ်ကျဲ ခ့ဉ်ပိဉ် ဖိးသဲးလၢအိဉ်လၢအစုပူၤဘဉ်န့ဉ်လီၤ. ပုၤခါဉ်စးလၢ အန့ၢ်ဖိန့ၢ်ကမီၤတဖဉ် ကထုးကွဲဉ် ဆီဖဲးရှၢဉ်, ဝဲမဲမၤတၢ်, မ့တမ့ၢ် ဆီအိးထၢဉ် လၢထုအပူၤ ဒီးပုၤခါဉ်စးကဘဉ်မၤဖိးသဲးစး အဝဲသ့ဉ်အနီဉ်ကစၢ် တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤတၢ်အုဉ်သးခ့ဉ်ပိဉ် ဝဲဒီးတချုးတၢ်ထုးကွဲဉ်အိဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ လၢအသးလီၤ.
- တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤ တၢ်အုဉ်သးခ့ဉ်ပိဉ်တဖဉ် တၢ်စိာ်ဆုာ်အိးတသ့ဘဉ်. ပုၤဒီးထုဆဲးထုတဖဉ် ကလိဉ်ဘဉ် တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤတၢ်အုဉ်သး ခ့ဉ်ပိဉ် ဖဲတဘျီလၢလၢ တချုး မ့တမ့ၢ်ဖဲတဘျီဒီးထုဆဲးထုအဆၢကတီၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ဆီတလဲတဖဉ် တၢ်မၤန့ၢ်အိးသ့ ဖဲတၢ်ယုထီဉ် လၢပုၤဆါတၢ်လၢအိဉ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ဉ်ပျဲ ဒီးဘဉ်တၢ်မၤနီဉ်အိး ဖျိဖျိဖျါဖျါဒိတၢ်ဆီတလဲတဖဉ် အသးန့ဉ်လီၤ.
- ပုၤဒီးထုဆဲးထုတဖဉ် ကဘဉ်ဒုးန့ဉ် တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤ တၢ်အုဉ်သးခ့ဉ်ပိဉ် လၢတၢ်မၤလၢပုၤအိးတဖဉ် လၢဆီဖဲးရှၢဉ်/ဝဲမဲမၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ထံကျိဆီအိးထၢဉ် တဖဉ်အဂီၢ် ဖဲအဝဲသ့ဉ်ဒုးန့ဉ် ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသဲ အဖဲးဘဉ်တဖဉ် လၢတၢ်မၤလံာ်အဆုဉ်ကပုာ်တၢ်ဆဲးလီၤမဲတဖဉ်အဂီၢ်အခါန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ပျၢ်လီၤတၢ်အစၢၤအသ့ဉ်လၢတၢ်ဒီသဒါအိးတဖဉ်

တၢ်ကြးမၤတၢ်ကိးမဲဒီးလၢကတးဆဲး တၢ်စိာ်တၢ်မဲလၢအစၢၤအသ့ဉ် လၢတၢ်ဒီသဒါအိးတဖဉ်န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်သ့န့ဉ်, ပုၤဒီးထုဆဲးထု ကြးပျၢ်ကွဲဉ် တၢ်မဲလၢအစၢၤအသ့ဉ်လၢ တၢ်ဒီသဒါအိး လၢအဖီဉ်ဘဉ်တဲတဖဉ် ဆူပုၤအပူၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်ဖိဉ်တၢ်အစၢၤအသ့ဉ် လၢတၢ်ဒီသဒါအိး လၢတၢ်အကတီၢ်အချုး မ့တမ့ၢ် တနံၤဘဉ်တနံၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံးပနီဉ်တၢ်ဟံးလုပုၤပုၤကွဲဉ်အခါ ဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိသဲးကွဲဉ် လၢထုပုၤ မ့တမ့ၢ် နုပျၢ်ကွဲဉ်မ့ၢ်တသ့ဘဉ်တီ, နကဘဉ်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါ DNR တၢ်ရဲဉ်သဲကတီၢ် ဝဲဒီးအိဉ်န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီၤ လၢတၢ်ရဲဉ်သဲကတီၢ်ဝဲဒီးအိဉ်အိဉ်ဘဉ်န့ဉ်, ပုၤတဂၤအံၤ အိဉ်ဒီး မ့တမ့ၢ် စိာ်ဆုာ် ထိးတၢ်ဖျဉ်မိဉ် လၢအသဲးကွဲဉ် ဘဉ်ဆဉ်ဘဉ်တီ. မ့တမ့ၢ် ဘဉ်တၢ်မၤသဲးကွဲဉ်အိးသဲးစးန့ဉ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဘဉ်ယးဒီး တၢ်ဟံးဖျါထီဉ် တၢ်ဖိဉ်ဘဉ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိဘဉ်ဆဉ်ဘဉ်တီတဖဉ် တၢ်ယုထီဉ်န့ၢ်အိးသ့ ကဘျးပၤ 58 အဖီခိဉ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်မဲလၢအဆူၣ်ကပုၣ်လၢအသံ အဖဲးဘၣ် ဒီးတၢ်ဝံစိာ်တီဆူၢ်

ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤစၢၤ ဒီဖျါတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ် ဒီးဟံၣ်ကီၤတၢ်မဲလၢအဆူၣ်ကပုၣ် လၢတၢ်ဒီသဒါအီၤ အသံအဖဲးဘၣ် (တပုၣ်ဃုၣ်ဒီး ယုၢ်မိးဒီး (muskrat)) လၢဘၣ်တၢ်မၤသံကွၢ်အီၤဘၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်တီၤ မ့တမ့ၢ် မၤသံကွၢ်အီၤဖိးသဲးစး ဖဲအမၤပၤဂီၤတၢ်အခါန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး ဆၢၣ်ဖိကီၤဖိအသံအဖဲးဘၣ်အပူၤ တုၤလၢ 5၀ မျးကယၤ လၢတၢ်မၤခါဆၢၣ်ဖိကီၤဖိအသံအဖဲးဘၣ်န့ၣ် တဘၣ်တလၢကွၢ် \$25 လၢဆၢၣ်ဖိကီၤဖိအသံအဖဲးဘၣ်တခါစ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆဲးကျဲၤ န့ၣ်လီၤကစီၤ DNR တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤဝဲဒါဒီးခိၣ် မ့တမ့ၢ် ဟီၣ်ကစီၤ DNR ပၤကီၤ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒုးလူၤဖိမၤထွဲဝဲဒါဒီးခိၣ်လၢ 24 န့ၣ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤ လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိာ်တီဆူၣ်ကမီၤလၢကအုၣ်ခါ ဆၢၣ်ဖိကီၤဖိအဖဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထိးတၢ်မဲၢ်ဖျါ (Lynx) တၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲၤဟီၣ်ကစီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ်

တၢ်ဒီးထုတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ် ဖဲ ကီၢ်အမဲရကၤ ကျဲၤဒိၣ် 53 မ့ၢ်ထီၣ် ဒီးကလံးစိး အံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဒိသိးကမၤစၢၤလီၤ မ့တမ့ၢ် ကမၤလီၤမၢ်ကွၢ် တၢ်ခးကမၢ်ဘၣ် ခဲန့ၣ်ထိးတီၤ (Canada lynx) န့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်တုၤတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်ဒီးလီၤအီၤဒဲလၢလၢအသိး -

- ပျံၤအကီၤအဒိၣ်အလံၤကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ အဆဲးကတၢၢ် 8 စုမ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ် ဖဲဟံၣ်လီၤအီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤအခါ တဘၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီး 10 စုမ့ၢ်ဒိၣ်ဘၣ်.
- ပျံၤသကီၤပျံၤထးန့ၣ် အကီၤတူၢ်ပနီၣ် (diameter) ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ အဆဲးကတၢၢ် 5/64 စုမ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ် အကီၤတူၢ်ပနီၣ်န့ၣ် တဘၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီး 1/8 စုမ့ၢ်ဒိၣ်ဘၣ်.
- တၢ်ကဘၣ်စၢကျဲၤယၢ်အီၤယံးယံး (တၢ်တွံထုးတၢ်တဘၣ်ပုၣ်ဃုၣ်ဘၣ်) ဖဲဆိလီၤအီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤအခါန့ၣ်လီၤ.

ပျံၤသကီၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆိလီၤအီၤ ထဲလၢဟီၣ်ခိၣ်အယုထီၣ်အလီၤခါ -

- တၢ်ကဘၣ်ထီထီၣ်ဃုၣ်အီၤဒီးတၢ်ဒုးပတုၢ်ပျံၤအကီၤ အဆဲးကတၢၢ်တခါ လၢအကြိယာ် ပျံၤသကီၤအံၤ အပျံၤကီၤ သုတကးတံာ်ယာ်အသး ဆဲးန့ၣ်ဒီး 3 1/4 စုမ့ၢ်ဒိၣ် ကီၤတူၢ်ပနီၣ်တဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဘၣ်ထီထီၣ်ဃုၣ်အီၤဒီး ပျံၤသကီၤနီၣ်သးတံာ်ယာ်တၢ် လၢတအိၣ်ဒီးကွၢ်ဂီၤလၢအသးလဲၤအသးတဖၣ်, တအိၣ်ဒီးကီၤပတံာ်ဆိၣ်သးလီၤတၢ် လၢတၢ်ထီယာ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘျးစဲယာ်အီၤတဖၣ် ဒီးအိၣ်ဒီးအကနူၤတခါ လၢအထိးဘၣ်ဆၢၣ်ဖိကီၤဖိလၢအလံၤအိၣ်အစုၤကတၢၢ် 1/2 စုမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဘျးစဲထီယာ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီတံာ်ယာ်အီၤလၢဂၢၤ မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်တခိၣ်အလီၤတသ့ဘၣ် ဒီးဖဲတၢ်လီၤလၢ ပျံၤအကတၢၢ်လဲတုၤဆူ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိအဂံၢ်စၢလီၤအသးယိာ်ယိာ်တထူၣ် လၢအဒိၣ်န့ၣ်ဒီး 1/2 စုမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ် တၢ်ဆိလီၤအီၤတသ့ဘၣ်.
- ပျံၤသကီၤတဖၣ်, ဖဲတၢ်ယုၣ်ထီၣ်အီၤလၢကလံၤဆူဆူအခါ, စးထီၣ်လၢတၢ်ထီတံာ်ယာ်အီၤအလီၤ တုၤဆူပျံၤသကီၤအံၤအကတၢၢ်အထီ တဘၣ်တလၢကွၢ် 7 ခိၣ်ယီၤဘၣ်.
- တၢ်ကဘၣ်ထီထီၣ်အီၤ ဒီးနီၣ်တရံး (swivel) အစုၤကတၢၢ် 1 ခါန့ၣ်လီၤ.

ထုလၢတၢ်ဆဲးလီၤတၢ်တဖၣ် ဒီးထုလၢတၢ်စၢယာ်အီၤလၢပျံၤတဖၣ် ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဃုထီၣ်အလီၤ

- မ့တမ့ၢ်ဘၣ်သၢပျံၤလၢထုတဖၣ် လၢဝံၤခါဒီခါတလၢတဖၣ် (weasel boxes) အပူၤဘၣ်ဒီး, ထုလၢအတူၤခိၣ် (foothold traps) လၢတၢ်ဒီးလီၤအီၤလၢခိၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်စၢယာ်အီၤ ဒီးထီတံာ်ယာ်အီၤလၢ ပျံၤထးသ့ မ့တမ့ၢ် ပျံၤထး လၢအတထီၣ်န့ၣ်ဒီး 18 စုမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ထုလၢတူၤခိၣ်တဖၣ် လၢတမ့ၢ်ထုလၢတၢ်ဟံၣ်လီၤအီၤလၢထံကျဲၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး နီၣ်တရံး (swivels) 2 ခါ မ့တမ့ၢ် အါနီၣ်တၢ်အီၤ ဖဲပျံၤထးသ့ မ့တမ့ၢ် ပျံၤထးစၢယာ်သးအံၤအလီၤန့ၣ်လီၤ.
- ထုလၢအတူၤခိၣ်တဖၣ် လၢအဒိၣ်န့ၣ်ဒီး 6 1/2 စုမ့ၢ်ဒိၣ် လၢတၢ်ထီၣ်အီၤ လၢနီၣ်တံာ်ပကံးတဖၣ် (jaw) အကနူၤထိးအအိပူၤအဘၣ်စၢန့ၣ် တၢ်ကြိယာ်အီၤဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဃုထီၣ်အလီၤလီၤ.

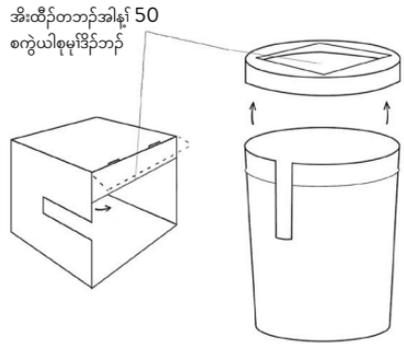
တၢ်အဆၢၣ် ဒီးတၢ်ကွဲၣ်လွဲန့ၣ်မံာ်ချဲတၢ်ထံာ်တဖၣ်

- ပဲဒဲ မ့တမ့ၢ် ပဲဒဲဖးဒိၣ်အညၣ်သံကစဲၣ် မ့တမ့ၢ် ပဲဒဲ မ့တမ့ၢ် ပဲဒဲဖးဒိၣ် အကွၢ်အဂီၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်စူးကါအီၤ ဒ်တၢ်ဆၢၣ်အိသးတသ့ဘၣ်. တၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်အီၤလၢကလံၤကျဲၤ အစုၤကတၢၢ် 24 န့ၣ်ရဲၣ် တချဲၤတၢ်စူးကါအီၤ ဒ်တၢ်အဆၢၣ်အသိး အခါန့ၣ်လီၤ.
- နီၣ်တယၢ်လၢတၢ်ကြိယာ်အီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲၣ်လွဲန့ၣ်မံာ်ချဲတၢ်ထံာ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်စူးကါအီၤလၢ ထု မ့တမ့ၢ် ပျံၤသကီၤတခါ အကပီၤကပၤ 20 ခိၣ်ယီၤအပူၤဘၣ်.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပၤလၢခံတကဘျး

ထုလုပ်သည့် နှိုင်းမီပျာ

- ထုလုပ်အိတ်နှုန်း 5 စုမုဒ်တဖန် ဒီးအဆဲးနဲဒီး မှတမာ် အတုသီးပျာသီးလိာ်သီးဒီး 7 1/2 စုမုဒ် လာတင်ထိုင်အီး လာနီင် တပ်ကံးတဖန် အကနူထဲးအအိပူအဘျာ်စါန့ဉ် တက်ကဘျာ်ဆီလီဟ်လီအီး လီလျာ်သားသားလဲထံကျါ အစုကတော် တတ် မှတမာ် -
- တက်ကဘျာ်ဆီလီဟ်လီအီးလောဟီင်ခိင်အပတီာ် မှတမာ် မူခိင်ဖီအပ တီာ်အဖီခိင် သာခိင်ယီာ် လာသျှင်တထူင်အပူ မှတမာ် တင်ထူင် သနူးယာ်အသးတထူင် လာအခိင်အိတ် 6 စုမုဒ် မှတမာ် ဆဲးနဲဒီးတဲအီး မှတမာ်,
- တက်ကဘျာ်ဆီလီဟ်လီအီး လာတင်ဒါတဖျာ်အပူ လာတင်မကအိ ယာ်အပူ အစုကတော် 7 စုမုဒ် လာအဲာ်ညါ ယုာ်ဒီးတဲပူ အီးထိုင်သးတပူ လာအတလဲနဲဒီး 50 စက္ကယါစုမုဒ်ခိင်.

တၢ်ဒီးထုလုပ်ဒါအပူတဖန်

တၢ်ဂီၤအံၤလၢမာ်ဝဲလၢ တၢ်ဟ်ဖျါထိုင်တၢ်အိင်သး အတၢ်ပညိင်အဂီၢ်ခါန့ဉ် လီၤ. ဘျာ်သျှင်သျှင်တၢ်ကဘျာ်ထိုင်တၢ်ဒါတဖန် လၢတၢ်ပီးတၢ်လီတမံၤလၢ လၢ ဒီးတၢ်အီးထိုင်တဖန်န့ဉ် ဘျာ်သျှင်သျှင် တၢ်ကဖိင်ဃဲးအီး ဒီးထးသွဲစါ, ပျံၤသျှင် မှတမာ် တၢ်ပီးတၢ်လီအဂၢ်န့ဉ်လီၤ.

ဟ်ဖျါထိုင်တၢ်ဖိင်န့ဉ်တၢ်မဲလၢအဆူင်ကဟ်လုး ဘျာ်ဆၢင်ဘျာ်တီၤတဖန်

တၢ်သိင်တၢ်သီတၢ်ကျါပိာ်ထွဲထိုင်တဖန် ဘျာ်ထွဲဒီးတၢ်ဟ်ဖျါထိုင် တၢ်ဖိင်န့ဉ်တၢ်မဲလၢအဆူင်ကဟ်တဖန် ဘျာ်ဆၢင်ဘျာ်တီၤ - ပုၤတဂၤတဘျာ်ဟံးန့ဉ်ယာ် မှတမာ် စိာ်ဆူထဲးတီၤဖျာ်မံၤ (lynx) လၢတၢ်မၤသဲအီးဘျာ်ဆၢင်ဘျာ်တီၤ မှတမာ် ဘျာ်တၢ်မၤသဲအီးဖိးသဲ စး ပာ်တုၤလၢပုၤတဂၤအံၤ ဘိးဘျာ်သျှင်ညါ လီၢ်ကဝီၤတၢ်ရဲၤသဲကတီၤ ဝဲဒါဒီးခိင်, ဝဲၤကျါပုၤမၤတၢ်ဖိတဖန် လၢအန့ဉ်ဖိန့ဉ်ကမီၤအဂၢၤ, မှတမာ် ဟီၣ်ကဝီၤပၤကီၢ်ပိဒိင် ပုၤဘျာ်မုာ်ဘျာ်ဒါ လၢအဒူးလုၤပိာ်မၤထွဲဝဲဒါဒီး ဘျာ်သးဒီးတၢ်မၤသဲတၢ် ဒီးတၢ်မၤရဲၤတၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလၢ က ဟံးန့ဉ်ယာ်, စိာ်ဆူ မှတမာ် အုၣ်ဆၢင်ဖိကီၢ်ဖိအဖဲးဘျာ်အဂီၢ်တစုန့ဉ်လီၤ.

ပုၤတဂၤတဘျာ်ဟံးန့ဉ်ယာ် ဒီးစိာ်ဆူ ဆိုမဲး(ခ), ယုာ်ဖိယဲးဖိမးစခြး, ဆိုဘဲဘျာ်, ဖျံ, အီးဖိစၢ်ယုာ်ဖါဖိ, ထွဲၣ်ဟီၣ်ခိင် မှတမာ် ထိး တီၤမဲးဖျာ် လၢတၢ်မၤသဲဘျာ်အိာ်ဘျာ်ဆၢင်ဘျာ်တီၤ မှတမာ် မၤသဲအီးဖိးသဲစး ဖဲအမၤဟးဂီၤတၢ် မှတမာ် မၤပျံၤမၤဖုးတၢ် ဘျာ်ဒိဘျာ်ထိး မှတမာ် တၢ်ဟးကုာ်ဟးဂီၤ ထဲဒၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤ တၢ်ရဲၤသဲကတီၤ ဝဲဒါဒီးခိင် မှတမာ် ဝဲၤကျါပုၤမၤတၢ်ဖိ န့ဉ်ဖိန့ဉ်ကမီၤအဂၢၤတဖန် ဘိးဘျာ် သျှင်ညါတၢ်မၤသဲတၢ်အံၤ 24 နံၣ်ရဲၣ်စုာ်စုာ်အပူ ဒီးတၢ်ကျဲးလၢတၢ်စးထိုင်အုၣ်ကွဲာ် ဆၢင်ဖိကီၢ်ဖိအဖဲးဘျာ်တမံၤလၢလီၤန့ဉ်လီၤ.

ပုၤတဂၤတဘျာ်ဟံးန့ဉ်ယာ် ဒီးစိာ်ဆူ ဆိုမဲးရှုၣ်, ဆိုအိးထျာ် မှတမာ် ဝဲၤမဲးတၢ် လၢဘျာ်တၢ်မၤသဲအီးဘျာ်ဆၢင်ဘျာ်တီၤ, မှတမာ် ထိး တီၤမဲးဖျာ် လၢတၢ်မၤအသဲအိာ်ဘျာ်ဆၢင်ဘျာ်တီၤ မှတမာ် တၢ်မၤသဲအီးဖိးသဲစး ဖဲအမၤဟးဂီၤတၢ် မှတမာ် မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်ဘျာ်ဒိဘျာ် ထိးအခါ ထဲဒၣ်ဖဲတၢ်မၤတီၢ်ဖျါထိုင် ဆၢင်ဖိကီၢ်ဖိတဖန်အံၤဆူ လီၢ်ကဝီၤတၢ်ရဲၤသဲကတီၤဝဲဒါဒီးခိင် ဝဲၤအလီၢ်ခဲအခါ မှတမာ် ဒီဖျါကိး 888-646-6367, တၢ်ယုထု 9 ဒီးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျါ လၢတၢ်လိၣ်ဘျာ်အိၤအခါန့ဉ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤတၢ်ဘိးဘျာ်သျှင်ညါ လၢ တၢ်လိၣ်ဘျာ်အိၤ ဒီးတၢ်ဟံးန့ဉ်ယာ် ဆၢင်ဖိကီၢ်ဖိလၢစုပူအခါ, ပုၤတဘျာ်အုၣ်အဖဲး, စိာ်ဆူတၢ်လၢအိၣ်လၢအစုပူ မှတမာ် တၢ်ကွဲာ်ဆၢင် ဖိကီၢ်ဖိ လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၤသဲကတီၤဝဲဒါဒီးခိင် အတၢ်ဟ့ၣ်ဖိဟ့ၣ်ကမီၤဘျာ်န့ဉ်လီၤ.

- ပုၤဒီးထုဆဲထုတဖန် ကြးအိၣ်ကတၢ်ကတီၤသးဒီးတၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျါလၢလိၣ်တဖန် ဖဲအကျိး 888-646-6367, ယုထု 9 အခါ -
- ပုၤဒီးထုဆဲထုအမံၤ ဒီး DNR နီၣ်ဂံၢ် လၢအအိၣ်ဖျါထိုင်လၢ တၢ်ဒီးထုဆဲထုလိာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအဖီခိင်အသိး.
  - တၢ်ယုထုသျှင်ညါ တၢ်ဖိင်တၢ်အမုာ်န့ဉ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်.
  - နီၣ်ဂံၢ်ဒီးတၢ်မဲလၢအကလုာ် လၢတၢ်ဖိင်န့ဉ်အိၤ (အဒိ - ဆိုအိးထျာ် 1 တဒု).
  - တၢ်ဖိင်န့ဉ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲးထီၣ်ရဲၤ (အဒိ - 5 မဲလၢ အိၣ်လၢ Ely off ကီၢ်န့ဉ်ကျဲးနီၣ်ဂံၢ် 21 အကလံၤထဲးတကပၤ).
  - မၤပျဲၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲးလီၢ်အိၣ်ဆိးထဲးတၢ်လီၢ် ဖဲတၢ်ဟ်ကီၢ်ယာ် ဆၢင်ဖိကီၢ်ဖိအသဲစိာ်.
  - လီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ကိးန့ဉ်သ့ဘျာ်.

တၢ်မဲလၢအဆူင်ကဟ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ

ထိးတီၤဖျာ်မံၤ, ဆိုမဲးရှုၣ်, ဝဲၤမဲးတၢ်, ဒီးဆိုအိၣ်ထျာ် အဖဲးဘျာ်တခါစုာ်စုာ်န့ဉ် တၢ်ကဘျာ်အိးအိၤလၢ ဆၢင်ဖိကီၢ်ဖိအသဲစိာ် ဒီးဟ်ဖျါ ထိုင်လၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအဂီၢ် ဒီဖျါပုၤလၢအဖိၣ်န့ဉ်တၢ်န့ဉ်လီၤ. ထိးတီၤဖျာ်မံၤ တဒုစုာ်စုာ်အဖဲးဒီးဘျာ် ဒီးဝဲၤမဲးတၢ် ဒီးဆိုမဲးရှုၣ် အခိၣ်တ ဖျာ်စုာ်စုာ်န့ဉ် တၢ်ကဘျာ်ဟ့ၣ်လီၤကွဲာ်အိၤန့ဉ်လီၤ.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထိုင် ကဘျးပုၤလၢခံတကဘျး

ဆပ်ဖိကီဖီအသံအဖုံးဘွဲ့, ဆပ်ဖိကီဖီအသံစိပ်, တင်လီတင်ကျဲတင်ဟွတ်စိကမီတင်အုတ်သးခွင်ပိတ်တဖှ်, အခိတ်တဖှ် ကဘတ်ဟ်ဖျါ ထီၣ်အသး လာတင်ဆဲးလီၤအံၤအေဂီၢ် ဖဲ DNR တင်ဆဲးလီၤမံၤသန့ မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤတင်မံၤလတ်ဝဲဒါး (ဒီဖျိတင်ရိၣ်တင်ကျဲၤ သုၣ်နံၤဖးဒီ ဖဲတင်သဘတ်ဘုၣ် လာတင်ဟးဆဲးအီၤတသမၤအသးအကတီၢ်) န့ၣ်လီၤ. တချုးလာတင်ဆါ ဆပ်ဖိကီဖီအသံအဖုံးဘွဲ့ မ့တမ့ၢ် ထူးကွံာ် အီၤလၢကီၢ်စဲၣ်ဒီး တဘၣ်အါန့ၢ် 48 န့ၣ်ရံၣ် ဖဲတင်ကးတံာ်တၢ်ဒီးထုဆဲထုဆဲအဆၢကတီၢ်လၢ ဆျီမံးရ့ၣ် ဒီးမၤမၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ.

ဟဲစီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢလံာ်လၢဆပ်ဖိကီဖီတခါစုာ်စုာ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤအဂ့ၢ်အကျဲၤန့ၣ်လီၤ- ဆပ်ဖိကီဖီအ ကလုာ်, သွံာ်ထံး, ကျဲၤကျဲၤ လာတင်ကဟံးန့ၢ်, မုၢ်နံၤလၢ တၢ်ကဟံးန့ၢ်ဒီးကီၢ်ရံၣ်, ကီၢ်ဒီဒီးအယုာ်ဖဲတၢ် ဟံးန့ၢ် အီၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်တက့ၢ်ဒိတဖှ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ် မံၤ လံာ်အဝဲဒါးဒီးလီၢ်ဟံးအဖီခိၣ်ဖဲ mndnr.gov/recreation/hunting/trapping.

ဖလးစတဲးတင်ဆဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်ဘျးစဲကဘၣ်အိၣ်ဘျးစဲအသးလၢအဖဲသံကစဲာ်အလီၤတုၤလီၤလၢအဖဲထီၣ်ပးမ့တမ့ၢ်ကဖီထီၣ်န့ၣ် လီၤ. တင်လီၢ်အတၢ်မၤသီ ထီၣ်အလံာ်ဖျိတံာ်တဖှ်တလိၣ်တၢ်ဘျးစဲအီၤဒီးဆပ်ဖိကီဖီဘၣ်.

တၢ်မံၤလံာ်အဆူၣ်ကဟုာ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤသန့တဖှ်

Fisher, pine marten, river otter ဒီး သုၣ်မံၤယီၤ bobcat န့ၣ်တၢ်ဆဲးလီၤအဂ့ၢ်အကျဲၤတၢ်ဟ် ပနီၣ် DNR အဝဲဒါး တဖှ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်သုၣ်နံၤဖးသီ ဖဲန့ၣ်ရံၣ်လၢတၢ်ရိၣ်လီၤဟံာ်စရီၤလၢလံာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဆပ်ဖိကီဖီလၢအိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢအပူၤဒိၣ်တဖှ်တၢ်ဆဲးလီၤအဂ့ၢ်အကျဲၤဖဲ DNR အလီၢ်တၢ်မံၤလံာ်အဝဲဒါးတခါ လၢလံာ်ဒီဖျိတၢ်သုၣ်နံၤဖးသီန့ၣ်လီၤ.

ဝဲဒါး	မုၢ်နံၤဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်	ဆပ်ဖိကီဖီအကလုာ်လၢတၢ်ဟံာ်လီၢ်အီၤလၢတၢ်ဆဲးလီၤအဂ့ၢ်အကျဲၤအဂီၢ်
Aitkin Wildlife 1200 Minnesota Ave S 218-429-3051	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မီဖျိတၢ်သုၣ်နံၤဖးသီ	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Backus Forestry 4391 State Hwy 87 NW 218-732-8452	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Baudette Wildlife 204 Main St E 218-395-6031	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Bemidji Wildlife 2114 Bemidji Ave 218-308-2339	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 12-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 12-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Big Falls Forestry 7754 Town Rd 293 218-328-8860	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Brainerd Wildlife 1601 Minnesota Dr 218-203-4301	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Cambridge Wildlife 800 Oak Savanna Ln SW 763-284-7224	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Cloquet Wildlife 305 Business Park Dr E 218-878-5661	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 12-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မီဖျိတၢ်သုၣ်နံၤဖးသီ	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)
Detroit Lakes Wildlife 14583 County Hwy 19 218-846-8470	ဒံၣ်စဲဘၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	ယန့ၢ်အါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ), သုၣ်မံၤယီၤ bobcat
	မုၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံကျဲၤအဆီ)

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပလၢခံတကဘျး

တၢ်မံလၢအဆူၣ်ကပုၣ်တၢ်ဆးလီၤမံသန့တဖၣ် အဆး

ဝဲဒါး	မုၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်	ဆၢဖိကီၢ်ဖိအကလုာ်လၢတၢ်တူၢ်လီၢ်အီၤလၢတၢ်ဆးလီၤအဂ့ၢ်အကျိၤအဂီၢ်
Duluth Forestry 4805 Rice Lake Road 218-878-5661 (Cloquet)	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	စီဖျါတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဖးသီ	River otter (ထံကျိအဆီ)
Eveleth Forestry 7979 Hwy 37 218-300-7860	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Fergus Falls Wildlife 1509 1st Ave N 218-671-7968	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Finland Forestry 6686 Hwy 1 218-834-1454	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	စီဖျါတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဖးသီ	
Forest Lake Wildlife 5463-C W Broadway 651-539-3300	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Grand Marais Forestry 1356 Hwy 61 E 218-834-1453	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	စီဖျါတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဖးသီ	
Grand Rapids Wildlife 1201 E Hwy 2 218-328-8860	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Hibbing Core Library 1521 1st Ave 218-300-7860	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
International Falls Forestry 392 Hwy 11 E 218-328-8860	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Middle River Wildlife 42280 240th Ave NE 218-633-7670	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
New London Wildlife 398 Sibley Park Rd NE 320-347-7630	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Nicollet Wildlife 501 9th St 507-386-3920	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Northome Forestry 12006 E Hwy 1 218-328-8860	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Onamia/Mille Lacs Wildlife 29172 100th Ave 320-532-3537	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	ယန့ၤအါရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ), သၢ်မံယီၤ bobcat
	မ့ၤ 15, 3-6pm	River otter (ထံကျိအဆီ)
Orr Forestry 4656 Hwy 53 218-300-7860	ဒံၣ်စံဘၢၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢ်မံယီၤ bobcat
	စီဖျါတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဖးသီ	

ဆးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပုၤလၢခံတကဘျး

ဝဲးဒါး	မုၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်	ဆၢၣ်မိၤကီၢ်မိၤအကလၢလၢတၢ်တူၢ်လၢၤအီၤလၢတၢ်ဆဲးလီၤအဂ့ၢ်အကျိၤအဂီၢ်
Owatonna Wildlife 8485 Rose St 507-414-6200	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Park Rapids Wildlife 603 West 1st St 218-732-8452	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Roosevelt Wildlife 11536 Faunce-Butterfield Rd SW 218-783-6861	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Roseau Courthouse 606 5th Ave SW 218-452-7610	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Rochester Wildlife 2118 Campus Dr SE, Suite 100 507-206-2858	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Sauk Rapids Wildlife 1035 South Benton Dr 320-223-7878	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Tower Wildlife 650 Hwy 169 218-300-7860	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Two Harbors Wildlife 1568 Hwy 2 218-834-1452	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 3-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မိၤဖျိတၢ်သ့ၣ်န့ၢ်ဖးသီ	
Vermilion River Area Wildlife 15325 Babcock Ave Rosemount 651-322-4643	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Wadena County Bldg. 221 Harry Rich Dr 218-732-8452	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Warroad Forestry 804 Cherne Dr NW 218-783-6861	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-7pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မ့ၢ် 15, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)
Willow River Forestry 85894 County Hwy 61 218-878-5661 (Cloquet)	ဒံၣ်စဲဘၢၣ် 23, 12-6pm	Fisher, Pine martin, river otter, သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	ယၤန့ၢ်အီၤရဲ 20, 3-6pm	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်), သၢၣ်မဲယီၤ bobcat
	မိၤဖျိတၢ်သ့ၣ်န့ၢ်ဖးသီ	River otter (ထံၣ်ကျိၢ်အဆိၣ်)

www.mndeerhunters.com

MINNESOTA DEER HUNTERS ASSOCIATION

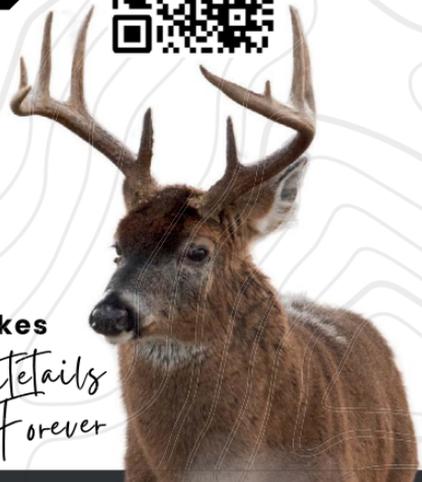
The Minnesota Deer Hunters Association has been Minnesota's premier deer hunting/conservation organization since 1980, uniting hunters across the state to protect and celebrate our shared passion for deer hunting. Whether you're a seasoned hunter or just starting out, MDHA offers something for everyone.

Get involved. Protect the future of deer hunting in Minnesota. Visit www.mndeerhunters.com to join today!

Join MDHA

- **60 Chapters Statewide**
- **Chevy Deer Camp Days**
- **Hides For Habitat**
- **Forkhorn Camps**
- **Education Raffle**
- **Huntin & Haulin Sweepstakes**
- **Wolf Report**

*Whitetails
Forever*

The Minnesota Deer Hunters Association's Hides for Habitat program is a recycling program to turn donated deer hides into dollars to be used for habitat.

Since 1985, MDHA's Hides for Habitat program has collected over one million donated deer hides raising nearly \$6.5 million dollars.

HIDES FOR HABITAT™ DROP STATION

**For more information, call:
1-800-450-DEER**

Local Contact Person: _____

paid advertisement

ADVANCED CAPABILITY THAT STANDS OUT FROM THE HERD

2025 SILVERADO

Together
let's drive™

Chevrolet Silverado.
Official truck of the Minnesota
Deer Hunters Association.

VISIT ChevyDealer.com
to find your nearest dealer

Paid Advertisement

For All Your Hunting Needs

Dunham's
SPORTS®

15% OFF*

**Regular Price Of Any One Item
In Stock With Coupon**

*Excludes Firearms, Ammunition, Nike & Under Armour. Additional exclusions may apply, see www.dunhamssports.com/coupon-exclusions.html for details. Not valid for online purchases or Gift Cards. Cannot be used with another offer, coupon, current sale, or clearance item. Only one coupon per customer. Not valid on previous purchases. Void if copied. Not for resale. Dunham's Sports reserves the right to terminate this coupon/offer/discount at any time, without prior notice.

Coupon Expires July 31, 2025

4125300000000

Paid Advertisement

24-P-221

**MAKE YOUR OWN WILD GAME
SUMMER SAUSAGE AND SALAMI.**

WE HAVE EVERYTHING YOU NEED TO PROCESS
YOUR MEAT INTO DELICIOUS SAUSAGE
RIGHT IN YOUR OWN HOME.

**COMPLETE KITS
STARTING AT \$13.95**

Butcher & Packer Supply

P.O. Box 71748

Madison Heights, Michigan 48071

Call 1-800-521-3188

www.butcher-packer.com

Paid Advertisement

PAID ADVERTISEMENT

THE SHARPEST
REPLACEABLE BLADES ON THE MARKET

SHOP NOW

HAVALON.COM

HAVALON®
KNIVES

NEVER LOSE YOUR EDGE™

PAID ADVERTISEMENT

တၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်

ELS အသီတခါတၢ်ကစးထီၣ်သူအီၤတချုး 2025 တၢ်ခးတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မုၢ်ထီၣ်လဲၣ်န့ၣ်, အကမၤဘၣ်ဒိတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢတၢ်ကခးတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်အဂီၢ်

ကျိတဖၣ်

ကျိလၢတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တုၤထီၣ်ဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်န့ၣ်ထီၣ်ပိထွဲထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ် -

- အစ့ၤကတၢၢ် .220 ခဲလံာ်ဘၣ် (caliber) ဒီးအိၣ်ဒီး မ့ၢ်အူထွေးထီၣ်လၢအခၢ်သး,
- ထၢန့ၣ်လီၤကျိချံထဲတဖျၢၣ်ဇီၤ,
- ကျိသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ထိးအကပုၣ် မ့တမ့ၢ် မၤလဲၣ်ထီၣ်ကျိချံအကလုာ်,
- ကျိတံၤလီၤ (Muzzleloaders) (ကျိဖးထီ မ့တမ့ၢ် ကျိဖျၢၣ်ဖိ) တၢ်ထၢန့ၣ်အီၤတသ့ဖဲအခံ (ကျိတရံးဖိအကမူၢ်အသ့တဖၣ် တဖိးသဲစးလၢကခးတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ် ဖဲတၢ်မ့ၢ်ထၢန့ၣ်လီၤအီၤ ခီဖျိကျိအပီၤ),
- ကျိတံၤလီၤအပူၤလၢတၢ်စူးကါအီၤ ကဘၣ်အိၣ်အစ့ၤကတၢၢ် .45 ခဲလံာ်ဘၣ်,
- ကျိတံၤလီၤ အစ့ၤကတၢၢ် ကဘၣ်အိၣ် .40 ခဲလံာ်ဘၣ်,
- ကျိတံၤလီၤ လၢအိၣ်ဒီးအတက့ၢ်တဖၣ်န့ၣ် ဖိးသဲစးလၢ ကခးတၢ်ဟီၤအဂီၢ်လီၤ.
- ထဲဒၣ်ကျိဘျးကါဆဲးဖိးတဖၣ် လၢအိၣ်ဒီးကျိသ့ၣ်ထဲတဖျၢၣ်ဇီၤအဒၢတဖၣ်, မၢၣ်စၢၣ်လိၣ်ဒၣ်ဖိးသဲစးတဖၣ်, ဒီးစုဖီၣ်ကျိဖိးသဲစးတဖၣ်ဇီၤ တၢ်သူအီၤကသ့ လၢတၢ်ခးတၢ်ဟီၤ လၢရဲၣ်ဖျၢၣ်အကလံၤထံး/ ကျိဖျၢၣ် အလီၤဒုၣ်ဆၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခးချံၣ်

ချံၣ်ဒီးပျၢၢ်တဖၣ်လၢတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တုၤထီၣ်ဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်န့ၣ်ထီၣ်ပိထွဲထီၣ်လၢတဖၣ် -

- ချံၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးစုဖီၣ်လၢကထုးတၢ်အဂီၢ် (pull) လၢတဘၣ်စ့ၤန့ၣ် 30 ပိာ် ဖဲ မ့တမ့ၢ် တချုးတၢ်ထုးအီၤပျဲၤန့ၣ်လီၤ.
- ပျၢၢ်အိၣ်လၢတၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ခးတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်တဖၣ် အစ့ၤကတၢၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး ထး 2 ဘိလၢအဒိၣ်တံာ်တၢ် လၢတၢ်ကအကတၢၢ်, အခိၣ်လဲၣ်ဒီးတအိၣ်ဒီးအကန့ၣ်အ့ၣ်, ဒီးကွီၤတုာ်ပနီၣ်အိၣ်အစ့ၤကတၢၢ် 7/8 စုမုၢ်ဒိၣ်.
- ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကစူးကါအိၣ်အလဲၣ် “လၢတၢ်မၤလဲၣ်ထီၣ်အီၤသ့” လၢကခးတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ် ဖဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တုၤထီၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢထး ဒီး.
- စုဖီၣ်စဲးဖီကဟ့ၣ်လၢအမထုၣ်ဖျဲးတၢ် လၢအဘျးစဲးဒီးချံၣ်အပျဲၤန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကစူးကါအီၤ ဖဲပၤတဂၤအံၤ မ့ၢ်အိၣ်ဒီးအဂီၢ်ဒၣ်ဝဲ လၢကထုးပျဲၤ ဒီးဖိၣ်ဃာ်ချံၣ်အပျဲၤအခါန့ၣ်လီၤ.

ချံၣ်ခြီးဘိတဖၣ် (Crossbows)

ချံၣ်ခြီးဘိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကစူးကါအီၤလၢလၢ်အသိး -

- လၢကခးတၢ်ဟီၤတဖၣ် လၢချံၣ်အဂီၢ် ပၤတဂၤလၢအပူၤလဲာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတခါ စူးကါအီၤလၢတၢ်ခးတၢ်ဟီၤလၢချံၣ်အခုအခါ ဒီးတကတီၢ်ညါအပူၤသ့လီၤ.
- အနၤတအိၣ်အဂီၢ်လဲးစ့ၣ်လၢအဆိဒီးသးစၢ်တၢ်ဟီၤအခုခါတၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်ဖိဖျိပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်အိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်တခါလၢလၢ်.
- ပုၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢ် လၢအိၣ်ဒီးလဲာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဂၤလၢလၢ် စူးကါအီၤ လၢတၢ်ခးတၢ်ဟီၤလၢကျိအခုအခါ ဒီတကတီၢ်ညါအပူၤသ့လီၤ.
- ပုၤလၢအပူၤတၢ်ခးတၢ်ဟီၤလဲာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဂၤလၢလၢ် စူးကါအီၤလၢတၢ်သူအခုအခါ ဒီတကတီၢ်ညါအပူၤသ့လီၤ.

ချံၣ်ခြီးဘိလၢဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ဟးလူၤခးပုၤအဂီၢ်န့ၣ် -

- ကဘၣ်မ့ၢ် ချံၣ်လၢပုၤခးအီၤလၢဖဲဘၣ်ခိၣ်လီၤ,
- ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ အစ့ၤကတၢၢ် 42 ခိၣ်ယီၤ-ပိာ် ဂံၢ်သဟီၣ် ဖဲ 10 ခိၣ်ယီၤန့ၣ်လီၤ,
- ကဘၣ်အိၣ်ဒီး ပျၢၢ်တဖၣ်လၢအထီအိၣ်အစ့ၤကတၢၢ် 10 စုမုၢ်ဒိၣ်လီၤ, ဃုာ်ဒီးပျၢၢ်ခိၣ်စု လၢအဘၣ်လိာ်သးဒီး ချဲးတၢ်ဟ်ဖျါလီၤတံာ်လၢတၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤဟ်လၢထး,
- ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ပူၤဖျဲးဘၣ်ဘၢ လၢတၢ်ဆၢၣ်သၢအီၤသ့န့ၣ်လီၤ.

ဆဲးပိထွဲထီၣ် ကဘျးပၤလၢခံတကဘျး

တၢ်ခးတၢ်အန့ၣ်ရံၣ်

တၢ်ခးတၢ်အန့ၣ်ရံၣ် လၢတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲ 1/2 န့ၣ်ရံၣ် တချုးမုၢ်ဟံထီၣ် တုၤ 1/2 န့ၣ်ရံၣ် ဖဲမုၢ်လီၤန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခးတၢ်ဘူးဒီးကျဲမုၢ်

ပုၤတဘၣ်ခးထီၣ်ကျိ မ့တမ့ၢ် ပျၢ်လၢချံၣ် မ့တမ့ၢ် ချံၣ်ခြီးဘိ မ့တမ့ၢ် လၢကမျၢၢ်ကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ် လၢတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်အီၤအကျဲအပူၤ (တၢ်တဟံပနီၣ်ယၢ်အီၤဘၣ်ဆၣ် ပၣ်ယုာ်ဒီး ဖဲၣ်ဒရၣ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ်, ကီၢ်စဲၣ်, ကီၢ်ရဲၣ်, ဒီးဂ့ၢ်ကျဲမုၢ်တဖၣ်) နီတဂၤ ဖဲဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ် မ့တမ့ၢ် ကွဲၣ်လဲၣ်န့ၣ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလၢ်အတညီၣ် လၢဘၣ်တၢ်ဆီလီၤဟံလီၤအီၤ လၢပၤဂီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ လၢအကွၢ်ထွဲပုၢ်တၢ်မံၤလၢ် လၢအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါထွဲၣ်ဒီးကသ့ၣ်တဖၣ်

ပုၤကစူးကါထွဲၣ် လၢကယုကွၢ် ဒီးလဲၤတွံၢ်မၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်လၢအဘၣ်ဒိန့ၣ်လီၤ. ဃုကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လီၤတံာ်လီၤဆဲး လၢလံာ်အကွၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးထွဲၣ်အပူၤ, ဖဲကဘျဲးပၤ 32 အဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ပုၤတဘၣ်စူးကါကသ့ၣ် လၢကဟးလူၤခးတၢ်မံၤလၢ်အိၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

တၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်အိၣ်လၢစုပူၤ

ပုၤတဂၤလၢ်လၢ် လၢအမၤန့ၢ်တၢ်မံၤလၢ်ဖးဒိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတၢ်စဲပနီၣ်, လံာ်ပျဲ ဒီးတၢ်အိၣ်ဒီး (တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ) တၢ်စဲပနီၣ် ဖဲလၢတၢ်ဖဲတၢ်ညၣ်အကူၢ်တမံၤလၢ်လၢ်အံၤ အိၣ်လၢအစုပူၤအခါန့ၣ်လီၤ.

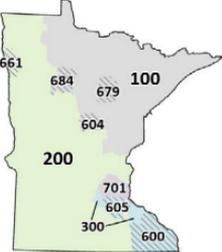
တဟ်ဖါဖိးသဲစး ဒီးတဟ်လီလောတအိတ်ဒီးအနာတဖှ်

- တဟ်ဖါလီအဖိးသဲစးန့ၣ် အိတ်ဒီးအနာအထီ 1 ဘီ အစ့ကတၢ် 3 စုမုဒိတ်.
- တဟ်ဖါဖိ (fawn buck), တဘျီတဒိတ် တၢ်ကိးအီလၢ တဟ်ဖါဖိးဘးထၢၣ် (button bucks) တဖှ် တမ့ၢ်တဟ်ဖါလီအဖိးသဲစးဘၣ်
- တဟ်လီအနာတအိတ်တဖှ် မ့ၢ်ဝဲတဟ်လီလောတအိတ်ဒီးအနာ အစ့ကတၢ် 3 စုမုဒိတ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဟ်ဖါလီအီဘၣ်န့ၣ်, ကီၢ်ခိတ်ဒီဘၣ် ထၢၣ်တၢ်ဟ်ပုဒိတ် လၢတဟ်ဖါလီအဖိးသဲစးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ 1 ဒုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပှၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဒီးတၢ်ဟ်ဂၢၢ်ဟ်ကျါ

တဟ်ခဲလၢ်အလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (တၢ်ခးချ့ၣ်, ကျီ, ကျီတံလီၤ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်လံာ်ပျဲတဖှ်) ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ပှၤန့ၢ်အီတဘျီလၢ်တချုးမဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လူၤခးပှၤအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မဲတၢ်ခးထီၣ် တၢ်ဟးခးတဟ်ဟ့ၣ်အကတီၢ်ဝဲအလီၢ်ခဲ, လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဒီးလံာ်ပျဲတဖှ်ဖိးသဲစးတဘျီယီ မဲတၢ်ပှၤအီ, တၢ်မ့ၢ်ပှၤအီ တချုးတၢ်ခးတၢ်အန့ၣ်ရံၣ်ဖိးသဲစးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ပှၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် လံာ်ပျဲ မဲတၢ်ဟးလူၤခးပှၤန့ၣ်ရံၣ်လၢဖိးသဲစးဝဲအလီၢ်ခဲစးထီၣ်န့ၣ်, တၢ်ခးထီၣ်ဝဲ လၢခဲတဘျီန့ၣ်လီၤ.

- လၢလံာ်န့ၣ်လံာ်လၢ တန့ၣ်အတီၢ်ပှၤန့ၣ်, ပှၤတဘၣ်ပှၤကျီ အါန့ၢ် 1 ခိတ်, ကျီတံလီၤ အါန့ၢ် 1 ခိတ်, ဒီးတၢ်ခးတဟ်ဒီးချ့ၣ် လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ အါန့ၢ် 1 ခဲဘၣ်.
- တၢ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်အတၢ်ပျဲ, တၢ်အနာတအိတ်အတၢ်ပျဲ လၢအဆိတဖှ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်ကျါပမာ်ဘၢၢ်ဆါအတၢ်ပျဲတဖှ်န့ၣ်တၢ်ပှၤအီယုာ်အီဒီးညီန့ၢ်လဲးစ့ၣ်တဘၣ်သ့လီၤ. ညီန့ၢ်လဲးစ့ၣ်တဖှ်, တၢ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်အတၢ်ပျဲတဖှ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ဆါအတၢ်ရဲၣ်ကျါပမာ်ဘၢၢ်အတၢ်ပျဲတဖှ်န့ၣ်တၢ်သူးအီလၢအက့ၢ်အီၤတမံၤလၢ်အီၤသ့လီၤ.
- မဲပှၤဝဲတကီၢ်ခါန့ၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကနၤအါထီၣ် ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်ပမာ်ရဲၣ်ကျါတၢ်ပျဲတဖှ်အဲၤ တၢ်စူးကီၢ်ဟ့ၣ်အီဒီး တၢ်အခဲအါလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအဂၤတဖှ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဒိ, အဝဲမ့ၢ်ပှၤယုာ် ကျီတဟ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, ဒီးပှၤလူၤခး တၢ်မဲလံာ်တဂၤ လၢအပှၤတၢ်ဟ့ၣ်ကနၤအါထီၣ်တၢ်ပျဲ ယုာ်ဒီး အချ့ၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်, စူးကါဝဲတၢ်ဟ့ၣ်ကနၤ အါထီၣ်တၢ်ပျဲအဲၤ လၢကဘျးလီၤလံာ်ကဘျးစဲ လၢတဟ်အနာတအိတ်တဒုအလီၤ မဲကျီတဟ်အခဲအါသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ပှၤတဘၣ်ခး မ့တမ့ၢ် မဲပုဒိတ်တဟ်လီလောတအိတ်ဒီး လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် လံာ်ပျဲ လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတီၢ် “မးန့ၢ် (take)” ပှၤယုာ်ဒီးတၢ်ကဲကျဲးစးလၢကမးန့ၢ်တဟ်, တၢ်ဟ်တဟ်, တၢ်မးန့ၢ်မးမါ, မ့တမ့ၢ် တိစၢမးစၢပှၤအဂၤတဂၤ လၢကခးန့ၢ်တဟ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟးခးတၢ်မိအဆၢကတီၢ်

တၢ်ခးချ့ၣ်	စးပထုဘၣ် 13 - ဒိတ်စဲဘၣ် 31
ကီၢ်ခိတ်ဒီတဘျီကျီတဖှ်- 100 စံရဲ ဒီး: 604, 679 ဒီး: 684	နီၣ်ဝဲဘၣ် 8 - 23 သီ
ကီၢ်ခိတ်ဒီဘၣ်ကျီတဖှ်- 200 ရဲၣ်ဖိတ်ဒီးတဟ်အတၢ်ပျဲအလီၢ်အက့ၢ် 338, 341, 605, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655, 661, 666, ဒီး: 671	နီၣ်ဝဲဘၣ် 8 - 16 သီ
ကလံးထံးမ့ၢ်ထီၣ်ကျီတဖှ်- 338, 341, 605, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648 ဒီး: 649	နီၣ်ဝဲဘၣ် 22 - 30 သီ
Metro တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်အဟီၣ်ကတီၢ် DPA 601	နီၣ်ဝဲဘၣ် 8 - 30 သီ
ကျီတံလီၤ (Muzzleloader)	နီၣ်ဝဲဘၣ် 29 သီ - ဒိတ်စဲဘၣ် 14
ကီၢ်ခိတ်ဒီဘၣ်တၢ်ခးထီၣ်သးစၢတၢ်ဟးလူၤခးပှၤအကတီၢ်	အီးကထီဘၣ် 16 - 19 သီ
တၢ်တအိတ်ဒီး တၢ်အနာအကတီၢ်သီသီ (ကဘၢကဘျးပှၤ 91 လီၤကတီၢ်လၢတၢ်ခးထီၣ်အီအဲၤအါ)	အီးကထီဘၣ် 16 - 19 သီ
CWD တၢ်ဟးလူၤခးပှၤအကတီၢ်လၢခဲလၢလံာ်တဖှ် (605, 642, 643, 645, 646, 647, 648 ဒီး: 649). တၢ်ကဘျးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ပျဲစးတဟ်လီၤကီၢ်အဂၤတဖှ် လၢပှၤယံးသးန့ၣ်အလီၤ မဲတန့ၣ်ညါတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီကတီၢ်လီၤ.	ဒိတ်စဲဘၣ် 19 - 21 သီ

တၢ်ဟးလူၤခးပုၤအကျါအကျဲ တၢ်တြီၤဃာ်ပနီၣ်တဖၣ် - တၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဃီၤ ဒီးတၢ်ဟ်လီၤန့ၢ်အဆၣ်န့ၣ် တဖိးသဲစးဘၣ်

တၢ်တၢ်ပုၤဟးလူၤခးပုၤတဖၣ် လၢကခးတၢ်ဃီၤဒီးတၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် စူးကါတၢ်ဟ်လီၤန့ၢ်တၢ်အဆၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. “တၢ်ခး” အနီၣ်ပညီၣ်ဃာ်တၢ်ဟးလူၤဆၣ်မၤန့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အဆၣ်

- တၢ်ဟ်လီၤအဆၣ်ကကွဲန့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအါအါ န့ၣ်မၤအါထီၣ်ခွဲးယာ်လၢတၢ်ဆါ တဖၣ်ကလီၤပြုၤခိဖျါဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဘူးဘၣ်အသးအယီၤလီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အဆၣ်လၢအသးကစဲန့ၢ်တၢ်တဖၣ် ဒီးမၤဒဲးသိးတၢ်ဟီတဖၣ် ကဟ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်သးအါအါဂီၢ်ဂီၢ် လၢအဖုအကရၢန့ၣ်လီၤ.
- အဆၣ်လၢအပူၣ်ထီၣ်အသးဆီတလဲတၢ်ဟီအတၢ်သး အသးအန့ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢတၢ်ဂၤ အတၢ်သူအဆၣ်န့ၣ်မၤဟးဂီၢ်ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢတၢ်ဂၤအခွဲးအယာ်လၢကခးဘၣ်တၢ်ဟီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဆၣ်—အနီၣ်ပညီ တၢ်ဟ်လီၤ, တၢ်အိၣ်ဖျါ, ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်သး, ဟ့ၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် မၤလီၤပြုၤတၢ်အဆၣ်န့ၣ် ခိုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ထုးန့ၢ် မ့တမ့ၢ် ကွဲန့ၢ်လွဲန့ၢ်တၢ်ဟီတဖၣ်သ့လီၤ.

တၢ်အဆၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၢ်လဲၣ်.

တၢ်အဆၣ်—ပၣ်ဃာ်ဒီး ဘုကၤညါအတၢ်အစဲၤအယဲတဖၣ်, တၢ်သူတၢ်သ့ၣ်, တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်, တၢ်အဖျါကီၢ်ကန့ၢ်, ဘုလီၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အဂၤလၢ အကွဲန့ၢ်လွဲန့ၢ် တၢ်ဟီတဖၣ်အသးသ့ ဒီးဘၣ်တၢ်ဟ်လီၤဟ်လီၤန့ၢ်လၢ ပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံအစိန့ၢ်တဖၣ် (အဒိ-တၢ်မိၢ်မိၢ်လၢတၢ်ကီၢ်ကျါ), တၢ်ဖဲ, အံၤသ့ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ် အဆၣ်ဖဲအဲၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်အပီးအလီတဖၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

ဖးဘၣ်တၢ်အပီးအလီလၢအအိၣ်တဖၣ်အစရီၤတချုးတၢ်သူအိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ပီးလီၤအါတက့ၢ်,ပၣ်ဃာ်တၢ်ထံအသီ, တၢ်ကမ့ၢ်ဒီးအကီၢ်လိၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်,ဟ်ဃာ်တၢ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွဲန့ၢ်သးဒ်သိးဘုချု,တၢ်သူတၢ်သ့ၣ်ဒီးအံၤသ့ၣ်ဆါထၢန့ၢ်ဃာ် (ခလူခိး, ဒဲးထရဲ(စ), ဒီးဖရဲတီး(စ)) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. **ဖဲအံၤသ့ၣ်မ့တမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပနီၣ်အပီးအလီ မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤအါန့ၢ်ဒီးအံၤသ့ၣ်မ့တမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပနီၣ်လၢအပူၤန့ၣ်, အတဖိးသဲစးလၢတၢ်ကသူအိၣ်လၢတၢ် လူၤတၢ်မံၤလၢအဂီၢ်ဘၣ်.**

တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျါအဂီၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိ, တၢ်မံၤလၢတၢ်အိၣ်အတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျါတဖၣ်, တၢ်သ့ၣ်လီၤတဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆုၤဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်သိးန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဆၣ်ဘၣ်. တၢ်တဒုးပၣ်ဃာ်တၢ်အံၤတၢ်တသူအိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျါအတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢတၢ်သ့ၣ်ကဒါကျဲၤအိၣ်ဖဲပုၤတဂၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢန့ၣ်လီၤ. အဒိ-ပုၤတဂၤဘၣ်တဘၣ်ကရၢလီၤဘၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢအအိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်လီၤဟ်အပျီပူၤလၢညါဒ်တၢ်မၤဂုၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. သန့က့ဖဲတၢ်မၤဂုၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထုၣ်. ဖဲပုၤတဂၤမ့ၢ်ခးတၢ်လၢတၢ်လီၤလၢအဘူးဒီးဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်ဟ်လီၤဃာ်အဆၣ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ခးတၢ်ပုၤတၢ်ဖိး သဲစး, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တမၤစၢၤမ့တမ့ၢ် အာ်လီၤလၢတၢ်ကဟ်လီၤအဆၣ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်.

တၢ်ထုးကွဲၣ်တၢ်အဆၣ်

တၢ်ကဘၣ်ထုးကွဲၣ်တၢ်အဆၣ်ခဲလၢခဲဆ့ လၢ 10 သီအတီၢ်ပုၤ တချုးတၢ်ဟးလူၤခးပုၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမ့ၢ်လၢတၢ်ဟ်လီၤတၢ်အဆၣ်အတၢ်လူၤသ့ၣ်ခါပတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ

- ပုၤတဂၤဘၣ်တဘၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဟီအလဲစ့ၣ်န့ၣ်တခါ မ့တမ့ၢ်ဟးန့ၢ်တၢ်ဟီလၢသးသမ့ဒီတကတီၢ်အလဲစ့ၣ်လၢ 1 န့ၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်တၢ်ထံၣ်လၢအမၤကမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ် လၢအလူၤတၢ်မံၤလၢဒီးအဆၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကမ့ၢ်ခိၣ်မံၤတမံၤန့ၣ်လၢ 3 န့ၣ်အတီၢ်ပုၤကဲထီၣ် လဲးစ့ၣ်အခွဲးဟါမၢ် 3 န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤကမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ပၣ်ဃာ်တၢ်မၤန့ၢ်အပူၤန့ၣ်အတၢ်ဟီအမးလၢအအါန့ၢ် 170 န့ၣ်, လဲးစ့ၣ်အခွဲးဟါမၢ်အါထီၣ်ခဲ ဆးလီၤ.
- တၢ်စုကဝဲလၢတၢ်သူအိၣ်လၢတၢ်ကဟ်ဟးန့ၢ်တၢ်ဟီဒီး အဆၣ်န့ၣ်တၢ်ကဖိၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကဟ်ဟးန့ၢ်ကွဲၣ်အိၣ်ဖဲမ့ၢ်ထံၣ်လၢအမၤကမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်လီၤတနီၤန့ၣ်,တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဟီဒီးတၢ်ထုးန့ၢ်အသးန့ၣ်တၢ်တြီၤအိၣ်လၢဒီတနီၣ်ညါန့ၣ်လီၤ,ကွဲၣ်ဘၣ်ကဘျဲးပၤ 89 တက့ၢ်.

စီမံခန့်ခွဲခြင်း (Elevated stands)

တပ်ဘူမိလီဆီလီအဘဉ်ထွဲဒီး တံသုးထီထီၣ်အ ပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တံဂုၤလီၤတံၢ်ဘဉ်ထွဲဒီးတံၢ်ရဲၣ် ကျဲၤပၤဆုၤတံၢ်မံၤလံာ်အလီၢ်အ ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကဘျဲးပၤ 101-102; ကီၢ်စဲၣ်အသ့ၣ်ပုၤတဖၣ်, ကဘျဲးပၤ 111; ကီၢ်စဲၣ်အကရၢၢ်တဖၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ် တံၢ်သုး လီၤသုးကျဲၤလၢကဘျဲးပၤ 116 န့ၣ်လီၤ.

တပ်ဘူမိလီဆီလီအဘဉ်ထွဲဒီးတံၢ်မံၤလံာ်အလီၢ်

ကရၢၢ်အလူၤတံၢ်မံၤလံာ်အဘဉ်ထွဲဒီးတံၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်တံၢ်ကဒီသဒါကရၢၢ်တဖၣ်လၢတံၢ်ခးတၢ်ဟီၤအါန့ၢ်တံၢ်ဘျဲးစဲအနီၣ်ဂံၢ်လၢအအိၣ်ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤလူၤတံၢ်မံၤလံာ်ခဲ လၢလၢအပညိၣ်လီၤလၢကဒုးဘျဲးစဲတၢ်ဟီၤတၢ်ကတီၢ်ဖီ, ဒီးခဲလၢစူးကါကျိ (ပၣ်ယုၣ်ဒီးကျိတံၢ်လီၤ မ့တမ့ၢ် ခဲ ပျီအပူၤမဲတံၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟီၤအါလီၤ.

- “ပၣ်တံၢ်” အညီပညီမံၣ် ကရၢၢ်တဖၣ်လၢလၢအိၣ်ဒီးပုၤဟးခးပုၤလၢအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ 2 ဂၤ မ့တမ့ၢ် အါန့ၢ်အန့ၢ် လၢအဟး ခးသးကိးပုၤ, အလူၤဟးခးသးကိးပုၤတပူၤဖီ, လၢတံၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဖီ, ဒီးခဲလၢစူးကါကျိ (ပၣ်ယုၣ်ဒီးကျိတံၢ်လီၤ မ့တမ့ၢ် ခဲ လၢစူးကါကျိ) န့ၣ်လီၤ.
- ကရၢၢ်ဖိလၢတအိၣ်ဖဲတံၢ်ခးတံၢ်အလီၢ်ယုၣ်ဒီးပုၤလၢအဟးန့ၢ်တၢ်ဟီၤ ဖဲတံၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဟးန့ၢ်ဝဲဘဉ်န့ၢ် ကျဲးစဲပနီၣ်တၢ်ဟီၤအါလၢ အဖိးသဲစးအဂီၢ်တသ့ဘဉ်.
- ပုၤလၢတံၢ်ဘဉ်စူးကါအလံာ်တံၢ်ပျဲလၢတၢ်ဟီၤအဂီၢ်အံၤ ကဘဉ်အိၣ်ဖဲတံၢ်မၤသဲတၢ်ဟီၤအလီၢ် ဒီးကဘဉ်ဟံၢ်ဂံၢ်ဟံၢ်ကျဲၤတၢ်စဲပနီၣ် တ ချုးလၢတံၢ်စိာ်ကွၢ်တၢ်ဟီၤလၢ တံၢ်မၤသဲအီၤအလီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလူၤတံၢ်မံၤလံာ်ဒီးလဲမ့တမ့ၢ်ယုၣ်လီၤလဲးစ့ၣ်တဖၣ် တသ့ဘဉ်.
- ပုၤလၢအဟးခးပုၤလၢအဖီၣ်ကျိ ဒီးပုၤဟးခးပုၤလၢချဲၣ်ကရၢၢ်ယါယုၣ်သးတဖၣ်န့ၣ် တံၢ်ဟံးအီၤအမ့ၢ် ပၣ်တံၢ်လီၤဆီလီၢ်အသး 2 ဖု န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤဟးလူၤခးပုၤလၢချဲၣ်ဒီးဘိတဖၣ် ကခးသးကိးပုၤဒီးပုၤဟးလူၤခးပုၤလၢချဲၣ်တဖၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီး တံၢ်ခးချဲၣ်လံာ်တံၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ အခါန့ၣ်လီၤ. ချဲၣ်ဒီးဘိ ပုၤဟးခးအိၣ်တံၢ်ဖိတဖၣ် ဟးခးသးကိးတံၢ်ဒီးပုၤဟးခးတံၢ်လၢကျိသ့ဝဲ ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီး ကျိလံာ်တံၢ် ဟ့ၣ်ပျဲအခါန့ၣ်လီၤ.
- ကရၢၢ်ဖိတဂၤလံာ်လံာ်မၤန့ၢ်တၢ်ဟီၤလၢကရၢၢ်ဖိအဂၤ တဂၤလၢအတသ့ဘဉ်ဒီးအတံၢ်ဘျဲးစဲလၢအသးသမူအိၣ်ဒီးလၢတၢ်ဟီၤအဝဲန့ၣ်အ ဂီၢ်သ့လီၤ. တံၢ်ကွၢ်ကဟံၢ်ကွၢ်တံၢ်လၢလံာ်တဖၣ်န့ၣ် တံၢ်စူးကါဟံၢ်လီၤအီၤန့ၣ်လီၤ -
  - › ပၣ်တံၢ်အကရၢၢ်ဖိတဖၣ်လံာ်အံၤ တဘဉ်မၤသဲတၢ်ဖိ ဖဲတၢ်ဟီၤအနၢၤတအိၣ်တံၢ်ပျဲလီၣ်တြိၣ်လီၢ်ကစီၤလၢ -1) ပုၤတဆိၣ် သးမးတဂၤ လၢတံၢ်ပျဲခးအီၤတၢ်ဟီၤ လၢသိလုၣ်တဆိအလီၤ, 2) ပုၤတဂၤလၢအအိၣ်ဆိးဖဲ မံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်ကီၢ်စဲၣ် သုးဖိလီၢ် လံာ်အဟံၣ် (Minnesota State Veterans' Home), မ့တမ့ၢ် 3) ပုၤအိၣ်ဆိးဖဲကီၢ်စဲၣ်အပူၤ လၢအသးအိၣ် 84 န့ၣ် ဒီးဆူအဖီခိၣ်.
  - › ပုၤသးစံာ်လံာ်တံၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ တံၢ်စဲပနီၣ်အံၤ တံၢ်တဘဉ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ဟီၤလၢအဘဉ်တံၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤ ဒီဖျိပုၤဟးခးတံၢ်ဖိအဂၤတ ဂၤဘဉ်. တၢ်ဟီၤလၢဘဉ်တံၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤဒီဖျိပုၤသးစံာ်အံၤ တံၢ်ကျဲးစဲပနီၣ်အီၤ ဒီဖျိပုၤနီၣ်ဒိၣ်ကရၢၢ်ဖိတဂၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. သးစံာ်ပုၤ လူၤသးကိးတံၢ်မံၤလံာ်ဘျဲးစဲန့ၢ်လီၤသးအတံၢ်ခးန့ၢ်တံၢ်ဟီၤတသ့ဘဉ်.

ELS အသိတရားကစားစဉ်သူအီးတချူး 2025 တာ်ခဲးတာ်အဆာကတီးန့ဉ်လီၤ မ့ၢ်မ့ၢ်ထီဉ်လဲၣ်န့ဉ်, အကမာဘၣ်ဒီးတာ်ဟူးတာ်ဂါတဖၣ်လၢတာ်ဂ့ၢ်အတာ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 10 လၢတာ်ဂ့ၢ်လီၤ တံၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

နကစဲပနီဉ်တၢ်ဟီဒီးဟ်ဂါဟ်ကျၢၤအုဉ်အသးဒီးနတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတၢ်စဲပနီဉ်ဒ်လဲဉ်

နတၢ်ဟီလဲတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတၢ်ဟဲပနီဉ်တဖၣ် ကမ့ၢ်ဝဲလံာ်ကွီၢ်ဒိက့ၢ်န့ဉ်လီၤ. အဒိဉ်ထံးတက့ၢ်န့ဉ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတၢ်စဲပနီဉ် လၢတၢ်စဲပနီဉ်တၢ်ဟီဖဲတၢ်ဟးလူၤခဲးပုၤအပျီပူၤန့ဉ်လီၤ. အဖီလံာ်တက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအပူၤအက့ၢ်န့ဉ်လီၤ.

ဖဲတၢ်မၤသံအလီၢ်အက့ၢ်

ပုၤဟးလူၤခဲးပုၤအိဉ်ဒီးဟ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ လၢအတၢ်စဲပနီဉ်လၢဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ဟီအဖီခိဉ်န့ဉ် ကဘၣ် -

- ထူးကွီဉ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတၢ်စဲပနီဉ် လၢတၢ်ဟီလဲတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ/တၢ်ဆဲးလီၤမံၤခဲးဒိက့ၢ်အပူၤ.
- တချူးသူးကွီဉ်တၢ်ဟီန့ဉ်, ပုၤဟးလူၤခဲးပုၤလၢအတၢ်စဲပနီဉ်ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤန့ဉ် ကဘၣ်ဟ်ဂါဟ်ကျၢၤ တၢ်စဲပနီဉ်ဒိဖျိတၢ်စူးကါ ဒီ မ့တမ့ၢ် ပီးလီလၢအအုဉ်တဖၣ် လၢကဒိဉ်တံာ် တၢ်ကျိပနီဉ်တဖၣ် လၢအဒုးနဲဉ်တဖျါထီဉ် တၢ်မၤသံတၢ်ဟီအလီၢ်, အမုၢ်နံၤ ဒီးတၢ်ဆာကတီး (ဂီၤဒီး/ဟါဒီး) န့ဉ်လီၤ.
- တၢ်မ့ၢ်ဒိဉ်တံာ် မ့တမ့ၢ် မၢ်န့ဉ် လါ, မုၢ်နံၤ, တၢ်ဆာကတီး အဲန့ၢ် 1 ခဲန့ၢ်, တၢ်စဲပနီဉ်အံၤ တဖိးသဲးစးလၢာ်ဘၣ်.

တၢ်သူးကွီဉ်နတၢ်ဟီ

ပုၤလၢအသူးကွီဉ်တၢ်ဟီလၢတၢ်ခဲးန့ၢ်အီၤဖိးသဲးစး လၢတၢ်မၤသံအလီၢ်လၢတၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်စဲပနီဉ်တၢ်ဟ်ဂါဟ်ကျၢၤ တၢ်စဲပနီဉ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဖီခိဉ် ထဲဒုဉ်ဖဲ တၢ်မၤတၢ်တံာ်, စီာ်, မ့တမ့ၢ် ထူးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢဟီဉ်ခိဉ်အဖီခိဉ် အခါ ဒီးဖဲအိဉ်ဒီးတၢ်ဟ်ဂါဟ်ကျၢၤတၢ်စဲပနီဉ် လၢအဝဲသ့ၣ်အဖီခိဉ်အခါန့ဉ်လီၤ.

တၢ်စဲပနီဉ်လၢတၢ်ဟ်ဂါဟ်ကျၢၤအီၤအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဘျးလီၤလၢတၢ်ဟီအဖီခိဉ်, ဖဲတၢ်ဟီအံၤ တၢ်ဟ်လီၤအီၤလၢသိလ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ATV အဖီခိဉ်, သိလ့ၣ် မ့တမ့ၢ် သိလ့ၣ် ဩလၢာ်လၢတၢ်ဟဲစီာ်အီၤ ဆုတၢ်သ့ၣ်ဒဲးအလီၢ်, ကရၢၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အိဉ်ကဒုလီၢ် အဂၤတဖၣ်န့ဉ်လီၤ.

ဘျးစဲတၢ်စဲပနီဉ်

တၢ်စဲပနီဉ်တဖၣ်န့ဉ် တၢ်ကဘၣ်ဘျးလီၤအီၤ ဖဲတၢ်ဟီအနၢၤအကပၤထံး, ဒီဖျါတၢ်ဖျးသ့ၣ်ဖးတဲးဖိ လၢအနၢၤတခီတကပၤဂ့ၢ်, မ့တမ့ၢ် ဖဲထူဉ်ပျါဒီးအိဉ်ယံ အဘၣ်စၢၤ ဒီးစံး(ပ)ဟ်အီၤ, ထးသ့အက့ၢ် မ့တမ့ၢ် ပျံးန့ဉ်လီၤ.

တၢ်စဲပနီဉ်ကဘၣ်ဘျးစဲထီဟ်အသးလၢတၢ်ဟီအဖီခိဉ် တၢ်လၢတၢ်ကူးဒီးတံာ်အီၤတခီဘၣ်တခီ တၢ်ဟ်ဂါဟ်ကျၢၤဟ်အဂီၢ် တစုန့ဉ်လီၤ.

အက့ၢ် - 1
တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတၢ်စဲပနီဉ်

တၢ်ကျိပနီဉ် တၢ်ဆာကတီး, မုၢ်နံၤမုၢ်သီဒီးလါဖဲအံၤ

ဖီတံာ်ဖဲအံၤ

အက့ၢ် - 2
လီၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (ပုၤဟးခဲးပုၤဖိဖျိဉ်ဟ်)

တၢ်ဆဲးလီၤမံၤအပူၤအက့ၢ်

တၢ်တၢ်ကွၢ်တၢ်ဟံအသံစိဉ်

ပုၤလူၤတၢ်မံလၢတဖၣ်တဘျီစူးကွၢ်ဝဲဒၣ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိဉ်အကွဲ (ပုၤဃုာ်ခိဉ်သုၣ်ဃံမ့တဖၣ်အပျီၤဃံ)လၢကမုၢ်အဟီၣ်ခိဉ်, ပုၤဃုာ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ်မံလၢအလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်, ကီၢ်စဉ်အသုၣ်ပုၤတဖၣ်, တၢ်သုၣ်ဆိကျဲၤအခွဲးယၢ်တဖၣ်, မ့တဖၣ်လၢထံအမိၢ်ပုၤတခါလၢအပူၤဘၣ်. တၢ်ဟံအသံစိဉ်အကွဲန့ၣ်တၢ်စူးကွၢ်အီၤ လၢကျဲၤကျဲၤလၢလၢအပူၤသုၣ်လီၤ-

- ပုၤနီၢ်တဂၤဟီၣ်ခိဉ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤ လၢအိဉ်ဒီးဟီၣ်ခိဉ်ကစၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး,
- ဒီဖျါနိတၢ်တၢ်ကွၢ်တၢ်တၢ်ဟံသိလ့ၣ် (refuse hauler) ဖဲသမံသမိးကွၢ်လၢ ကဘီၣ်ထၢန့ၣ်တၢ်သံစိဉ်တဖၣ် ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါဝဲအလီၢ်ခဲ,
- ဖဲလီၢ်ကဝီၤတၢ်တၢ်ကွၢ်တၢ်တၢ်ဟံအပူၤ.

တၢ်စူးကွၢ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိဉ်တဖၣ် မ့တဖၣ် ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိဉ်အကွၢ်တဖၣ် ဒ်တၢ်အဆဉ်လၢတၢ်ကဒီးထုဆဲးထုန့ၣ် ဖိးသဲးစးလၢသဲးစးလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အပူၤ, ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, တၢ်စိဉ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိဉ်တဖၣ်လၢတဖၣ်သဲးစးန့ၣ် တဘျီထွဲဒီးတၢ်ဒီးတၢ်အဆဉ်လၢအဖိးသဲးစး, မ့တဖၣ် တၢ်ဟံတၢ်ဖျါအပူၤန့ၣ် မ့တဖၣ်တၢ်ဟံန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သုးကွၢ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိဉ်တဖၣ် လၢ CWD လီၢ်ကဝီၤတဖၣ် အိဉ်ဖဲကဘျီးပၤ 80 အဖီခိဉ် ဒီး 2025 တၢ်လူၤခးတၢ်ဟံအကတီၢ် လီၢ်ကဝီၤဟီၣ်ခိဉ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးလီၤမံဒီးတၢ်စိဉ်ဆုၢ

ELS အသိတခါတၢ်ကစးထီၣ်သုၣ်အီၤတဖျး 2025 တၢ်ခးတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လဲၣ်န့ၣ်, အကမၤဘၣ်ဒ်တၢ်ဟံးတၢ်ဂၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်ဒီးတၢ်ခးအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျီးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤ တၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဆဲးလီၤမံ

တၢ်ဟံလၢတၢ်ခးန့ၢ်အီၤကိးဒုဒဲးန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤမံထီၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဒီးတၢ်ဟံအနၢၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိဉ်စဲထီၣ်အသး ဒီးတၢ်ဟံအမိၢ်ပုၤ တုၤလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံဟံဖျါထီၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢအပူၤ တၢ်ကဘၣ်ဟံဖျါထီၣ် တၢ်ဟံဒီးဆဲးလီၤမံလၢ 48 န့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤ ဖဲတၢ်ခးန့ၢ်တၢ်ဟံဝဲအလီၢ်ခဲ ဒီးတၢ်ချးတၢ်ကူးတၢ်ဆီလီၤအီၤလၢ နီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တဖၣ် တၢ်ပူၤအီၤဆါအီၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သုၣ်သုၣ် တၢ်ကစိဉ်ဆုၢတၢ်ဟံတဖၣ်လၢတၢ်လီၢ်ကဝီၤအချၢ ဖဲတၢ်ခးန့ၢ်အီၤအလီၢ် လၢတၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤမံလၢအဆိ, တၢ်လၢကွၢ် 600 စံရံၣ် တၢ်လီၢ်ပျဲလီၢ်ကဝီၤအပူၤ ဖဲတၢ်သုးကွၢ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိဉ် တၢ်ဆီလီၤဟံလီၤ တၢ်တြီၤဟံပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိဉ်, တၢ်ခးန့ၢ်တၢ်မံလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အကျိၤအကျဲၤလီၤဆီတမံလၢ တၢ်စးကွၢ် CWD န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆဲးလီၤမံအကျိၤအကျဲၤ အိဉ် 2 ခါ -

1. **တၢ်န့ၣ်လီၤသုတၢ်ဆဲးလီၤမံသန့လၢတၢ်မံလၢဖးဒိဉ်အဂီၢ် (Walk-in Big Game Registration Stations)** —တၢ်ပနီၣ်အလွၢ်ဘီၣ်ဂီၤဖးလၢန့ၣ်လီၤ.
2. **အ့ထၢ်န့းအဖီခိဉ်**—ဆဲးကျဲၤဖဲ mndnr.gov/hunting ဒီးဆီၣ်လီၤဖဲ “တၢ်လူၤဟးခးပုၤတၢ်ဆဲးလီၤမံ (harvest registration)” အပုၤဃုာ်သဲးဘျးစဲလၢစုစုၣ် လၢကဟံဖျါထီၣ်ဆဲးလီၤမံ လၢနတၢ်ဟံအဂီၢ်တက့ၢ်. တၢ်သဲးကွၢ်တဖၣ် ကဒ်သိးသိးဒုၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးလီၤမံဒီဖျါလီၤတဲစိန့ၣ်လီၤ. နကမန့ၢ် တၢ်ဟံဂၢ်ဟံကျဲၤနီၣ်ဂံၢ်, လၢကဘၣ်တၢ်မနီၣ်မၤယါအီၤ လၢလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအဖီခိဉ် ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤတဲစိန့ၣ် လၢတၢ်လီၢ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လီၤတဲစိအ့ထၢ်န့းတၢ်ဟံတၢ်ဆဲးလီၤမံ

ပုၤလၢအဆဲးလီၤမံ ဒီဖျါလီၤတဲစိ မ့တဖၣ် အ့ထၢ်န့း တမန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်မံလၢဖးဒိဉ်တၢ်စးပနီၣ်လီၤဆီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤသဲးကွၢ် တၢ်ဟံအကလုာ်အဂီၢ်အခါ, ဝဲသးစုၤစုၤကတၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဟီၣ်ထွဲလၢလၢတဖၣ် -

- တၢ်ဟံအဖါ - တၢ်ဟံအဖါအိဉ်ဒီးအနၢ်တဘီ အစုၤကတၢ် အထီအိဉ် 3 စုမုၢ်ခိဉ်လီၤ.
- တၢ်ဟံဖါဖဲ - တၢ်ဟံဖါဖဲ လၢအသးအိဉ် 6 လါ, အါတက့ၢ်တၢ်သုၣ်ညါအီၤဒ် “တၢ်ဟံအဖါဖဲ” အနီၢ်ခိဉ်တၢ်ယၢ်စုၤန့ၢ် 75 ပီၣ်. ဆဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဟံလၢအအိဉ်ဒီးအနၢ်လၢအစုၤန့ၢ် 3 စုမုၢ်ခိဉ်မ့တဖၣ်အနၢ်လီၤတအီးအသး ဒ်အဖါဖဲခိဉ်ထီၣ်သီသီအခါတက့ၢ်.
- တၢ်ဟံအမိၢ် - အစုၤကတၢ် အသးန့ၣ် 18 လါ, အခါဒုထီဒီးအမိၢ်ပုၤလၢ (ယၢ်န့ၢ် 75 ပီၣ်) န့ၢ်ဒီး တၢ်ဟံဖိအနၢၤတအိဉ်.
- တၢ်ဟံမိဖိဖဲ - တၢ်မိဖိဖဲလၢအသးအိဉ် 6 လါ, အခါဒုဖုၣ်, နီၢ်ခိဉ်ပုၤအယၢ်စုၤန့ၢ် 75 ပီၣ်.

တၢ်ခးတၢ်ဆဲးလီၤမံနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ် တၢ်စူးကွၢ်အီၤသုထဲတဘျီဒီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကျဲၤသန့တတုၤလီၢ်တၢ်ဆဲးလီၤမံတဘျီးခါ လၢကစူးကွၢ်နီၣ်ဂံၢ်တခါယီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျီးပၤလၢခဲတကဘျီး

တၢ်ကသံကွၢ်န့ၤထဲတၢ်သံကွၢ်ဖိးသဲစးဒီးန့ၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဖၣ်အံၤတၢ်အဒိဇာၤတၢ် -

- ကျိလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဒ်အညိၣ်န့ၢ် - ကသံကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အကလုာ် 4 ကလုာ်လၢကံၤ ဘၣ်ဆၣ်တသံကွၢ်တၢ်အကတီၢ် မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤ ဖိးသဲစး ထဲဒၣ်ဖဲတၢ်စူးကါကျိအကတီၢ်အယီၤလီၤ. တၢ်အံၤတၢ်မဲၤယီၤဒီးကျိတၢ်လီၤ, တၢ်ခးချ့ၣ်, သးသမူဒိဇာၤ, အဂၢၢ်.
- တၢ်ဟ့ၣ်ကနၢၤအါထီၣ်လၢပျဲ - ကသံကွၢ်ထဲဒၣ်တၢ်ဟ့ၣ် 3 ကလုာ် (ချ့ၣ်-ပျဲကျိဘျးကျိမ့တမ့ၢ်ပျိာ်က့ၣ်, ကျိ, ကျိ မၤစၢၤလိတၢ် (muzzleloader)).

တၢ်မဲၤလၢဖးဒိၣ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤသန့တဖၣ်

တၢ်မဲၤလၢဖးဒိၣ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိလၢအလီၢ်အိၣ် လၢကပၤဆုၤတၢ်ယီၤအနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆဲးလီၤမံၤသန့ တၢ်မၤကစၢၢ် လၢကီၢ်စဉ်အပူၤ ဟ့ၣ်မၤဘျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်စူးကါအဝဲသ့ၣ်အပနံၣ်ကတၢ်မၤ ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အပပၤမၤတၢ်ဖိကမၤ စၢၤထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဖဲသန့တဖၣ် တၢ်တလီၣ်ဘၣ်အီၤလၢ ကသံသမံထဲတၢ်ဟ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဒူးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ် တၢ် ဆဲးလီၤမံၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဘျး. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ပုၤမၤလူၤခးပုၤအမူအဒါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စိာ်ဆုၤ

တၢ်ဆဲးလီၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဖိးသဲစးန့ၣ် တၢ်စိာ်ဆုၤအီၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တဘျီလၢလၢ ဖဲတၢ်ခးတၢ်ဟ့ၣ်အကတီၢ် ဒီတန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်သူးကွၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအစိာ်တၢ်တြၢ်ဟ်ပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်စူးကါဒီးလၢ CWD လီၢ်ကဝီၤတနီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဖိကဘျးပၤ 80 ဒီး 2025 တၢ်ခးတၢ်ဟ့ၣ်အဆၢကတီၢ် လီၢ်ကဝီၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်.

- လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်စိာ်ဆုၤအပူၤ တလၢကွၢ်ဒ်တၢ်ဟီၣ်ထွဲထီၣ်အသး - တၢ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ် တၢ်ကစိာ်ဆုၤအီၤလၢ ပုၤအဂၢၢ်တဂၤ ဖဲမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ, လီၢ်အိၣ်ဆိးထံး ဒီးပုၤလၢအမၤန့ၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ အလၢတၢ် ဟ့ၣ်ပျဲနီၣ်ဂံၢ် ဒီးတၢ်မ့ၢ်ကွဲးဟ်ပနီၣ်လီၤ. တၢ်စိာ်ဆုၤတၢ်လီၢ်နီၣ်နီၣ် ဒီးတၢ်ဒုၣ်စၢၤ လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်စဲပနီၣ်အလီၢ်ခဲတကပၤ, တၢ်လီၢ်တၢ် ကျဲတၢ်စဲပနီၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်စဲပနီၣ်လီၤဆီလီၢ်အသး လၢအိၣ်ဒီးပုၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်စိာ်ဆုၤအီၤခဲလၢကံၤ ကဘၣ်အိၣ်ကတဲၤကတီၢ်သးထီၣ်လီၤ လၢတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဝဲဒီးဒိၣ် ကန့ၣ်လီၤထီၣ်သမံသမိးကွၢ် တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဘျးစဲအသးဒီး ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအသံစိာ် တုၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အံၤ တၢ်ဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်လီၤ. အဖဲဘၣ်ဒီးအပူၤအပ ဖုတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ထူးကွၢ်အီၤတချုးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကဒိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လွံၤကူၤ တချုးလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ ဘၣ်ဆၣ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဘျးစဲအသးဒီးတၢ်ညၣ် လွံၤကူၤအကျိတကူၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စဉ်ဒိဘျး တၢ်ဟ်ပနီၣ်ထၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အဂီၢ်

ပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢတဖၣ်ပုၤချ့ၣ်, ကျိဒီးကျိ မၤစၢၤလိတၢ် (muzzleloader) အလဲးစ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်လီၤ, သန့က့, DPA တၢ်ထၢဖျိၣ် တဘျီအဂီၢ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်န့ၣ်တပျဲဝဲဒၣ် တၢ်ကမၤပျဲတၢ်ဘျးစဲ 3 ခါလၢကံၤဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိအမူအဒါ လၢကသ့ၣ်ညါတၢ်ဟ်ပနီၣ် ထၢၣ် လၢလီၢ်ကဝီၤလၢအဝဲသ့ၣ်ခးဝဲန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စဉ်ဒိဘျးတၢ်ဟ်ပနီၣ်ထၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲ 5 ဒူးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ် ဖဲတၢ် ဟီၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးအနၢၤတဖၣ်အကတီၢ်သီသီ ဒီးတၢ်အကတီၢ်စဲခဲလၢ CWD တၢ်အကတီၢ်အံၤ တၢ်ဒူးယုာ်ကီၢ်စဉ်ဒိဘျး တၢ်ဟ်ပနီၣ် ထၢၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စဉ်ဒိဘျးတၢ်ဟ်ပနီၣ်ထၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဖါ လၢအဖိးသဲစးအဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ 1 ဒူး, လၢတပၣ်ယုာ်တၢ်ဟီၤလီၢ်ကဝီၤတဖၣ် လၢမ့ၢ် 643, 645, 646, 647, 648, 649, ဒီး 655, ကွၢ်လၢကဘျးပၤ 75 တက့ၢ်. တၢ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်မၤန့ၣ်အီၤ လၢတၢ်ဟ့ၣ် လူၤခးပုၤလီၤဆီတဖၣ်အပူၤန့ၣ် တတိၤစၢၤမၤစၢၤအါထီၣ် တၢ်ဟ်ပနီၣ်ထၢၣ်လၢ တၢ်ပျဲတၢ်ယီၤလီၢ်ကဝီၤအကပိကမၤ, ဒ်လံၣ်ဂ့ၢ်, တၢ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တိစၢၤမၤစၢၤကီၢ်စဉ်ဒိဘျးတၢ်ဟ်ပနီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ဖျးဘၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလီၢ် လၢအိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကစၢၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ - ပုၤလၢအမၤန့ၣ်လၢပျဲဟီၣ်ခိၣ်ကစၢၢ်အိၣ်န့ၣ် မၤန့ၣ်အါ ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးအနၢၤတဒုၤ လၢအအါန့ၣ် ကီၢ်စဉ်ဒိဘျးတၢ်ဟ်ပနီၣ်ထၢၣ် လၢအမိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်အမိၢ်ဂ့ၢ်အဂီၢ်, တၢ်ဟ်ပနီၣ် တၢ်ဟ့ၣ် 2 ဒူး, တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဟ့ၣ် 3 ဒူး, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်ပနီၣ် တၢ်ဟ့ၣ် 5 ဒူးန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 76.

လံာ်ပတံထီၣ်လၢတၢ်ဟီၣ်အမိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်အဖါမ့ၢ်ဂ့ၢ်လံာ်ပဲၤ လၢဘူၣ်တၢ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်တၢ်ဟီၣ်လီၢ်ကဝီၤတဖၣ်အဂီၢ်

ဖဲတၢ်လူၤတၢ်ဟီၣ်လၢတၢ်ပြၢလၢတၢ်ကခးတၢ်ဟီၣ်လၢအနၢၤတအိၣ်အလီၢ်ကဝီၤန့ၣ်, ထၢၣ်တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်လၢ ကျိဒီးကျိ မၤစၢၢ်လီၤတၢ် (muzzleloader) အပုၤခးတၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်အဖါဖိးသဲစး 1 ဒု, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢပုၤလူၤတၢ် မံၤလံာ်ပတံထီၣ်ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပြၢလၢတၢ်ဟီၣ်အနၢၤတအိၣ်လၢတၢ်ပြၢအပူၤအခါန့ၣ်လီၤ.

- ပုၤလၢအအိၣ်ဆိးဖဲ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကီၢ်စၢ် သုးဖိလီၢ်လံၤအဟံၣ်တဖၣ်
- ပုၤအိၣ်ဆိးထီၣ်တၢ်လၢအသးအိၣ် 84 န့ၣ်ဒီးသးပုၤန့ၣ်အန့ၣ်
- ပုၤသးစၢၢ်လၢအသးန့ၣ်အိၣ် 18 န့ၣ်ဆူအဖိလတ်
- ပုၤဟးလူၤခးပုၤတဖၣ် လၢအအိၣ်ဒီးလံာ်ပဲၤ လၢကခးတၢ်ဟီၣ် လၢသိလုၣ်လၢတၢ်လဲၤတၢ်အပူၤ
- တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်လၢသုးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအဂီၢ် ဒီးသုးလီၢ်လံၤအက့ၢ်ကွၢ်တဖၣ် လၢကဘျဲးပၤ 17 အဖိခိၣ်.

ထဲပုၤဟးလူၤခးပုၤလၢအဒီးန့ၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢထး ကခးဒီးစဲပနီၣ်တၢ်ဟီၣ်လၢတအိၣ်ဒီးအနၢၤတဖၣ် လၢတၢ်ဟီၣ်လၢတအိၣ်ဒီး အနၢၤဘူၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်တၢ်ပြၢလီၢ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟးလူၤခးပုၤပတံထီၣ် ဒီဖျိစူးကါ ကျိဒီးကျိတံၤလီၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ် သ့ခဲခါလၢ် - ဘၣ်ဆၢၣ်ကထၢန့ၣ်လီၤထဲဒၣ် ဘူၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်လၢလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ 1 ခါစုၣ်အဂီၢ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ. **လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်မုၢ်န့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်လၢကွၢ်မ့ၢ်ဝဲ မုၢ်လွံၢ်န့ၢ်, လၢစဲးပထုဘၣ် 4 သီန့ၣ်လီၤ.** ပုၤဟးလူၤခးပုၤခဲလၢ် လၢအပူၤကျိ မ့တမ့ၢ် ကျိတံၤလီၤ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခဲလၢ်, ဒီးဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ဟီၣ်အနၢၤတအိၣ် ဘူၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်တၢ်ပြၢလီၢ်ကဝီၤ အစဲခဲကတၢ် ဖဲလၢစဲးပထုဘၣ် 4 သီန့ၣ် ကဘၣ်ထၢန့ၣ်လီၤတဘျီယီ ဆူဘူၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်အပူၤလၢတၢ်ဟီၣ်အမိၣ်ဂ့ၢ်အဖါဂ့ၢ်တၢ်ပြၢလၢအပျဲတၢ်မၤန့ၢ် တၢ်ဟီၣ်လၢတအိၣ်ဒီးအနၢၤ ဒီးအဝဲသ့ၣ်အလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.

- ပုၤပတံထီၣ်တၢ်လၢအမၤန့ၢ်တၢ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဖိး(စ)ကး(တ)လၢအလံာ်ပရၢဒါအပူၤလၢတၢ်ပြၢအဝဲသ့ၣ်လၢကဟံးန့ၢ်တၢ်ဟီၣ်အနၢၤတအိၣ်တဒုဒီဖျိတၢ်သုအညီန့ၢ်လဲးစ့ၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဟီၣ်အနၢၤတအိၣ်အတၢ်ပြၢအလီၢ်ကဝီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအံၤအသးသမူက အိၣ်လၢကျိဒီးကျိ မၤစၢၢ်လီၤတၢ် (muzzleloader) အခဲခါတၢ် ဆၢကတီၢ်အဂီၢ်လီၤ, သန့က့, နကဘၣ်အိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်လၢအသးသမူအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢခဲခါတၢ်ဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.
- ပုၤလၢအဖိၣ်တၢ်ဟီၣ်လၢအနၢၤတအိၣ်လံာ်ပဲၤတဖၣ် ကမၤန့ၢ်တၢ်ဟီၣ်လၢအနၢၤတအိၣ် လၢလီၢ်ကဝီၤလီၤတံၤလီၤဆဲးအပူၤ လၢလံာ်ပဲၤအဖိခိၣ်နီၣ်ဘၣ်ဆၢ အဝဲသ့ၣ်ကဟးခးတၢ်ဟီၣ်တတီၤလၢလံာ် ဖဲတၢ်ဒုးန့ၣ်ပျဲထီၣ်တၢ်အကတီၢ် လၢလံာ်တၢ်ပြၢအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဟံၣ်တၢ်ပျဲၤလီၤလီၤကဝီၤတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤတဖၣ်

တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤတဖၣ်	တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ထာၣ်	ယၤဒးတၢ်ဟံၣ်လၢအနၢၤတအိၣ် သ့ၤ.	ယၤဒူးကါ တၢ်ဟံၣ်ကနၢၤအိၣ်ထီၣ် လံာ်ပျဲၤလၢကဝီၤဒးတၢ်ဟံၣ်လၢအနၢၤတအိၣ်သ့ၤ.	ယၤမၤမၤကဲၤထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ယၤမၤန့ၢ်တၢ်ဟံၣ်အဂၤတၢ်ဒု လၢတၢ်လီၤကဝီၤလီၤအီၤအတတီၤသ့ၤ.
ထဲတၢ်ဟံၣ်ဖါဇါ	တၢ်ဒီ 1 ဒု, လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ် လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤအကလုာ်. ကဝဲထဲဒုၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖါ လၢအိၣ်ဒီးအနၢၤ 1 ဒုန့ၣ်လီၤ.	နမ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဆိးဖဲမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကီၢ်စဉ်သ့ၤလီၤလံာ်အဟံၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ်သးပုၤန့ၢ် 84 န့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, နဝဲဒီးတသ့ဘၣ်. တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤထဲဒုၣ်တၢ်ခဲတၢ်ဟံၣ်ဖါအံၤဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤဒးချဲၣ်ဖိဖုၤကီးလီၤ.	တသ့	
တၢ်ဟံၣ်လၢတအိၣ်ဒီးအနၢၤ ဘျုးတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်	တၢ်ဒီ 1 ဒု, လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ် လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤအကလုာ်. ကဝဲထဲဒုၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖါ လၢအိၣ်ဒီးအနၢၤ 1 ဒုန့ၣ်လီၤ.	နမ့ၢ်တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်လၢအနၢၤတအိၣ်တၢ်ပျဲၤခီဖျိ ဘျုးတီၢ်နီၣ်ဂံၢ် မ့တမ့ၢ် နမ့တမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဆိး ပုၤလီၤကဝီၤဖိအမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး - သုဖိးလီၤလံာ် လၢကွၢ်ကွၢ် 100%, မ့တမ့ၢ် ဟံးန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်ကသ့အခါ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပတုၢ်ကွၢ်လၢမ့ၤလၢထံချၢကီၢ်ချၢ ဖဲအပူၤကွၢ် 24 လၢ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဖဲမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကီၢ်စဉ် သ့ၤဖိလီၤလံာ်ဟံၣ် မ့တမ့ၢ်သးန့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ် 18 န့ၣ် မ့တမ့ၢ် သးန့ၢ်ပုၤန့ၢ် 84 န့ၣ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲၤလၢကလုာ်ဒးတၢ်မဲလံာ် လၢသိလုာ်လၢ အအိၣ်ဂံၢ်တခိၣ်အလီၤဘျုးန့ၣ်, နဝဲဒီးတသ့ဘၣ်. ပုၤသးစၢၢ် ဒီးပုၤဟးလုၤဒးပုၤကွၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ခဲန့ၢ်တၢ်ဟံၣ်လၢ တအိၣ်ဒီးအနၢၤ လၢအဝဲသ့ၣ်စံးပနီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤဟးခဲပုၤလၢချဲၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ခဲန့ၢ်တၢ်ဟံၣ်အမိၢ်မ့တမ့ၢ်အဖါ 1 ဒု ဖဲတၢ်ဟံၣ်အနၢၤတအိၣ် ဘူတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤလီၤကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.	တသ့	တၢ်ဟံၣ်အံၤ တၢ်မၤန့ၢ်အီၤထဲဒုၣ်လၢအဖးန့ၣ်, တၢ်ဟံၣ်အနၢၤတအိၣ်တၢ်ပျဲၤလီၤတြီၣ်မ့တမ့ၢ် အမိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်အဖါမ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤကဝီၤဖဲတၢ်အကတီၢ်ညီၣ်န့ၣ် တကတီၢ်လံာ်လၢန့ၣ်, တၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်တၢ်ဟံၣ်အံၤ တၢ်မၤအီၤသ့ဒုၣ်ထဲ တၢ်ဟံ 2 ဒု, 3 ဒု, မ့တမ့ၢ် 5 ဒုလီၤကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဒးတၢ်ဖိအံၤ မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ထီၣ်ဘးလၢ ထာၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ဖဲ DPA တၢ်မၤန့ၢ်အလီၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကဝဲဒဲအဂီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်အသးဆူ DPA တၢ်မၤန့ၢ်အလီၤ အဂၤတတီၤ ဒ်သီးက ခးအါထီၣ်တၢ်ဟံၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပုၤဒးအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ ဆီတလဲ ထာၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အါ ဆူထာၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်စ့ၤသ့ဝဲ ဖဲ DPA အပတီၢ် ထာၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အံၤ တုၤထီၣ်ဘးဝဲအခါန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စဉ်ဒီးဘျုး ထာၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် လၢအကတီၢ်ညီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဟံ 5 ဒုန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံၣ်သ့ဝဲ ဖဲကတီၢ်ဆီတၢ်ဟံၣ်အနၢၤတအိၣ်အကတီၢ် ဒီးကတီၢ်ခဲခဲ CWD ဒီးတၢ်လုၤဒးတၢ်လီၤဆီတန့ၢ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
Zအမိၢ်ဂ့ၢ်အဖါဂ့ၢ်	တၢ်ဟံၣ်တဒု, လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်လံာ်တၢ်ပျဲၤအကလုာ်. တၢ်ကဝဲထဲဒုၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖါ လၢအိၣ်ဒီးအနၢၤ 1 ဒုန့ၣ်လီၤ.	သ့	တသ့	
တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် တၢ်ဟံ 2 ဒု	တၢ်ဟံ 2 ဒု, တၢ်ကဝဲထဲဒုၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖါ လၢအိၣ်ဒီးအနၢၤ 1 ဒုန့ၣ်လီၤ.	သ့	မ့ၢ်. လၢ 600 -တၢ်ရဲၣ်လီၤ DPAs တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ်ဆါအတၢ်ပျဲၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤသ့လီၤ.	
တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် တၢ်ဟံ 3 ဒု	တၢ်ဟံ 3 ဒု, တၢ်ကဝဲထဲဒုၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖါ လၢအိၣ်ဒီးအနၢၤ 1 ဒုန့ၣ်လီၤ.	သ့	မ့ၢ်. လၢ 600 -တၢ်ရဲၣ်လီၤ DPAs တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ်ဆါအတၢ်ပျဲၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤသ့လီၤ.	
တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် တၢ်ဟံ 5 ဒု	တၢ်ဟံ 5 ဒု, တၢ်ကဝဲထဲဒုၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖါ လၢအိၣ်ဒီးအနၢၤ 1 ဒုန့ၣ်, တလၢကွၢ် တၢ်လီၤကဝီၤလၢထာၣ်ယုထၢအီၤဇါ (ကွၢ်ကဘျုးပၤ 75).	သ့	သ့. လၢ 600 တၢ်ပိၤထွဲရဲၣ်ကျဲၤလီၤ DPAs အပူၤန့ၣ် တၢ်ပၤတၢ်ဆၢ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ အတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤပျဲၤပျဲၤခွဲးတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကသ့အီၤ.	

2025 ထာပိတ်ဟပ်ပန်တဖန် ဒီဗျို တဟိတ်ပျဲလီကဝီတဟ်မာနီတဖန်

ထာပိတ်ဟပ်ပန်	တဟ်အတပျဲအလီကဝီတဖန် (DPAs)
အမဲတဖန်ဧး	111, 118, 119, 126, 130, 131, 132, 169, 176, 199, 203
တဟ်ဟ့ဗ်ခိတ်တဖန်	104, 107, 109, 110, 133, 153, 154, 155, 156, 159, 171, 172, 173, 177, 178, 181, 197, 234, 237, 238, 246, 250, 251, 258, 259, 269, 270, 272, 274, 275, 278, 280, 282, 294, 295, 297, 298
သွံင်ထဲတမံမံ	101, 114, 117, 152, 157, 208, 210, 235, 252, 253, 260, 263, 273, 279, 284, 286, 287, 288, 296, 666, 679, 684
2-ဒုတဟ်ဟပ်ပန်	105, 201, 224, 230, 239, 241, 248, 249, 256, 257, 262, 267, 268, 283, 289, 291, 299, 604, 644, 671
3-ဒုတဟ်ဟပ်ပန်	182, 209, 213, 214, 215, 218, 219, 221, 222, 223, 225, 227, 229, 232, 233, 236, 240, 254, 255, 264, 265, 277, 281, 285, 290, 292, 293, 338, 341, 642, 655, 661
5-ဒုတဟ်ဟပ်ပန်	601, 605, 643, 645, 646, 647, 648, 649

တဟ်ဃုထာပုဟးခးပုာ်တဖန် လာတဟ်ပျဲလာတအိတ်ဒီးအနာတဖန်အဂီၢ် ဒီးတဟ်ဟးလူၤခးပုာ်လီၤဆီတဖန် အဂီၢ်ဒိလဲၣ် -

တဟ်ပတ်ထီၣ်လံာ်ပျဲမုာ်တလကွံာ် လံာ်ပျဲခိတ်ဂံာ်တဖန် လာတဟ်မာနီအီၤသ့န့ၣ်, တဟ်ကစူးကါတတဟ်ဂီၤ လာဒီဗျိုထာပျဲအကျိအကျဲတဖန် လာတဟ်ကထူးထီၣ်ဟ့ဗ်လီၤလံာ်ပျဲတဖန်လီၤ.

- တဟ်ဖိတ်တဟ်ဖးလာတဟ်လအနာတအိတ်မုာ်တဟ်ပျဲလာကလူၤခးတဟ်လီၤဆီန့ၣ်ဒီးသန့ၤထီၣ်လာတဟ်အဲၣ်ဒီးဘၣ်သးအသန့အဖီခိတ်လီၤ. နဟ်ဖိတ်အါထီၣ်တဟ်အဲၣ်ဒီးဘၣ်သးဒီဗျိုတဟ်ပတ်ထီၣ်လာတအိတ်ဒီးတဟ်ဖိတ်ဘၣ်နမံန့ၣ်လီၤ. ပုဟ်ပတ်ထီၣ်တဟ်တဖန်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တဟ်လအနာတအိတ်မုာ်တဟ်လူၤတဟ်မံလံာ်အတပျဲလီၤဆီန့ၣ်အတဟ်အဲၣ်ဒီးဘၣ်သးလာအဟ်ဖိတ်ဃာ်တဖန်န့ၣ်တဟ်လူၤအီၤတသ့လာဘၣ်.
- တဟ်ဘၣ်သးအံၤတအိတ်ဒီးတဟ်ဒိဘၣ်လာ တဟ်ပတ်ထီၣ်တဟ်လီၤကဝီလီၤဆီအဂီၢ်အါန့ၣ်တန့ၣ် တချုးလာ မုာ်တဟ်ပတ်ထီၣ်အီၤလာ 1 န့ၣ် မုာ်တဟ် အါန့ၣ်အန့ၣ်တဖန်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တဟ်ဘၣ်သးလာကရူၢ်လံာ်ပတ်ထီၣ်တဟ်အဂီၢ်အံၤ ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလာ ကရုမိဒီးအမးလာအစုကတဂါန့ၣ်လီၤ.
- တဟ်ကဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ပုဟ်ပတ်ထီၣ်တဟ်လာအမးတဟ်ကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တဟ်ဂ့ၢ်တဂီၢ်ကျိဘၣ်သးဒီးတဟ်ဖိတ်မဲတဖန် ဒီးပုဟ်တဂါစုာ်စုာ်လံာ်ပတ်ထီၣ်တဟ်တဖန်အံၤ တဟ်မာနီအီၤသ့ တချုး လါဖဲးပထုဘၣ် အကတဂါန့ၣ်လီၤ. သမံသမိး DNR ပုာ်ယဲးသန့ ((mndnr.gov) လာကကွံာ်တဟ်အစာတဖန်အဂီၢ်တက့ၢ်.

တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ် ဒီးတဟ်ပုာ်ဆာရဲၣ်ကျဲတဟ်ဆါလံာ်ပျဲတဖန်

တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ် ဒီးတဟ်ပုာ်ဆာရဲၣ်ကျဲတဟ်ဆါလံာ်ပျဲတဖန် အိတ်လပုာ်ခးချံၣ်, ကျိ, ဒီးကျိတဲးလီၤပုာ်ဟးလူၤခးပုာ်တဖန် လာကမာန့ၣ်တဟ်လံာ်လာတအိတ်ဒီးအနာၤ လာတဟ်လီၤကဝီတဟ်ဟပ်ပန်န့ၣ်တဖန်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

- တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ်လံာ်ပျဲတဖန်န့ၣ် နစူးကါအီၤလာ တဟ် 2 ဒု, တဟ် 3 ဒု, ဒီးတဟ် 5 ဒုတဟ်ဟပ်ပန် တဟ်လီၤကဝီအပူၤ, ဒီးတဟ်ဟးလူၤခးပုာ်လီၤဆီလဲာ်ဃာ်ဃာ်သ့န့ၣ်လီၤ. တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ်လံာ်ပျဲအံၤ တဟ်စူးကါအီၤ ဖဲတဲးခးထဲဒုာ်တဟ်ဖါ, တဟ်ဟ်အနာၤတအိတ်အဘူအတီၢ်နီၣ်ဂံာ်တပျဲ, မုာ်တဟ် ဖဲတဲးခးတဟ်အမိမံာ်ဂုၤ အမိမံာ်ဂုၤ အလီၤကဝီပူၤတသ့ဘၣ်. တဟ်မံာ်တဟ်ဖျါလီၤတဲးအီၤဘၣ်န့ၣ်, တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ်လံာ်ပျဲတဖန်န့ၣ်တဟ်စူးကါအီၤ တဲးစဲနီၣ် တဟ်ဖါလာအမိးသဲးခးအဂီၢ်တသ့ဘၣ်.
- တဟ်ပုာ်ဆာရဲၣ်ကျဲတဟ်ဆါ လံာ်ပျဲတဖန် တဟ်စူးကါအီၤသ့ ထဲဒုာ်ဖဲလာလံာ် တဟ်ဟ်ပျဲလီၤကဝီ 600 တဲးရဲၣ်လီၤတဖန်အပူၤန့ၣ်လီၤ. - 601, 604, 605, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655, 661, ဒီး 671 တကးဒီးဘၣ် တဟ်လူၤခးတဲးမံလံာ် တဟ်ပျဲလီၤလီၤဆီဆီတဖန် လာ DPAs 666, 679 ဒီး 684 အပူၤ ဖဲတဲးပျဲဟ့ဗ်ခဲး တဟ်မာနီတဟ် အါန့ၣ်ဒီး 1 ဒု သ့အလီၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.
- ပုာ်ဟးလူၤခးပုာ်တဖန် ကဘၣ်အိတ်ဒီး လံာ်တဟ်ဟ့ဗ်ပျဲညါန့ၣ် လာအကြးဝဲဘၣ်ဝဲလာတဟ်လီၤကဝီ, တဟ်ဆါကတီၢ်, ဒီးတဟ်မံာ်အကျဲသန့တဖန်အဂီၢ် လာအဝဲသ့ၣ်စူးကါဝဲ တချုးတဟ်ပူၤ တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ် မုာ်တဟ် ပုာ်ဆာရဲၣ်ကျဲတဟ်ဆါလံာ်ပျဲတဖန်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲတဲးပုာ်အီၤဝဲအါန့ၣ်, တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤ ဒီးတဟ်ပုာ်ဆာရဲၣ်ကျဲတဟ်ဆါလံာ်ပျဲတဖန်အံၤ တဟ်စူးကါဃာ်အီၤဒီး တဟ်အက တီၢ်အဂါအလံာ်တဟ်ဟ့ဗ်ပျဲ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဒိ - ပုာ်ဟးလူၤခးပုာ်တဂါ လာအပူၤန့ၣ်တဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ်လံာ်ပျဲ လာ အိတ်ဒီးတဲးခးချံၣ်လံာ်တဟ်ဟ့ဗ်ပျဲန့ၣ် စူးကါတဟ်ဟ့ဗ်ကနာၤအါထီၣ်လံာ်ပျဲအံၤ ဒ်သးကစဲပနီၣ်တဟ် ဖဲတဲးခးတဟ် အဆါကတီၢ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်မုာ်ပုာ်န့ၣ် တဲးခးတဟ် အလံာ်တဟ်ဟ့ဗ်ပျဲအါန့ၣ်လီၤ.

စရိတ်ထွဲဒီးတမ်လတ်အဝဲဒေးတဖၣ် ဖဲတမ်မနုၢ်တပီးတၢ်လီၤအစဉ်တဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ် အိၣ်လာဆဲးကျိးန့ၢ်တၢ်အလီၤစၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဖိၣ်အလီၤအကျဲအိၣ်သန့ကတု ပုၤဖးတၢ်မဲၤလတ်ဖဲတဖၣ်လၢ အအိၣ်သက့ၤကီၢ်စဉ် ကစူးကါဝဲလံာ်ပရတၢး တၢ်ဆၢတၢ် အိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ သ့န့ၣ်လီၤ. ပီးလီၤလၢတၢ်ကဆၢပၤဒီးလၢလံာ်ပရတၢးန့ၣ်ကအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤဟံးလၢညါတၢ်ကမၤန့ၢ်အိၣ်တၢ်လၢညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကဒါက့ၤအဂီၢ်တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ် တၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢတၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အိၣ်တၢ်ပနီၣ်ဝဲဘၣ် 1, 2024 န့ၣ်အသးသမူတအိၣ်လၢဘၣ်,ဝဲသးစူးညါထီၣ် တၢ်ဆၢန့ၢ်တၢ်အဂီၢ်အတၢ်ပနီၣ်အသိၣ်ဖျိတၢ်လၢအိၣ်သကိးဝဲဒၣ်ပီးလီၤလၢတၢ်ဆၢဒီးဖျိလံာ်ပရတၢးလၢတၢ်ရဲၣ်လီၤလၢကဘၣ်ပုၤ 79 တက့ၢ်. ပီးလီၤတခါလၢလၢတၢ်ဒီးန့ၢ်အိၣ်ဖဲန့ၣ်ဝဲဘၣ် 1, 2024 န့ၣ်အလီၤခဲန့ၣ်တၢ်သ့အိၣ်လၢတန့ၣ်အံၤအဂီၢ်သ့ဒီးလီၤ.

ပုၤဒေးတဖၣ်လၢအအိၣ်ဖဲ CWD တၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စူး, တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤတၢ်ဆၢအဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်တဖၣ်အပူၤ လၢအကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤဝဲလၢ ကစူးကါ လံာ်ပရတၢးတၢ်ပီးတၢ်လီၤ တၢ်ဃုထၢဒူးယၢ် ဖဲလၢနွံကတၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ် တၢ်ဒေးတဖၣ် လၢကျိၤတဖၣ်ကတီၢ် (နီၣ်ဝဲဘၣ် 8-9) န့ၣ် ကြးမၤန့ၢ်ဝဲ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပီးတၢ်လီၤ တချုးနွံကတၢ်န့ၣ်လီၤ. **တၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢ ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်လၢတဖၣ်အိၣ် ဖဲနွံကတၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ် လၢတၢ်ထၢဖိၣ် ဖဲ 72 န့ၣ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.**

တၢ်ဘျုးလီၤတၢ်သးဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ်

ဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ်အံၤ အစီပညါမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဟံးအခိၣ်အိၣ်ဒီးအညၣ်ထံးရှုၤ ဒီးပျီၤယံးဒိၣ်လီၤ.

တၢ်ဒေးန့ၢ်တဖၣ်ဖဲလဲၣ်.	တၢ်ဘျုးလီၤတၢ်သးဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ်	တၢ်ဟံးလီၤဆိတဖၣ်
မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အချုး	တၢ်ဟံး, တၢ်ဃီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပျံးကိးကလၢအစိၣ် လၢဒီးန့ၢ်လၢမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အချုးတတီၢ်တီၤ န့ၣ် တၢ်စိၣ်န့ၢ်အိၣ် ဆူကီၢ်မံၣ်ပူၤ တသ့ဘၣ် (ကွၢ်တၢ်ပျံးပူၤတဖၣ်). တၢ်ဘျုးလီၤတခါအံၤ ဤယၢ်ဝဲ ပုၤလၢအတအိၣ်အိၣ် လၢကီၢ်စဉ်ပုၤတဖၣ်အတၢ်စိၣ်ဆၢ တၢ်အစိၣ်ဒီးဒု မ့တမ့ၢ် အကူၣ်အစိၣ်တနီၤ လဲၤဒီ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် ကျဲမုၢ်ဒိၣ်လီၤလီၤသ့လီၤ.	တၢ်အိၣ်သးတဖၣ် လၢဤယၢ် တၢ်သးတဖၣ်တဖၣ်အပူၤ, တၢ်အကူၣ်အစိၣ်လၢအဖိလၢတဖၣ်န့ၣ် တၢ်စိၣ်ဆၢအိၣ်ဆူ မ့တမ့ၢ် မ့တမ့ၢ် အချုး လၢဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်တဖၣ်အံၤလီၤ. - 1) တၢ်ညၣ်ပျံးပူၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကူၤအဂၤတဖၣ် လၢတအိၣ်ဒီးပျီၤယံးဒိၣ် မ့တမ့ၢ် အခိၣ်ဘျုးစးအသး 2) တၢ်ညၣ်လၢ တၢ်ထုးထီၣ်ယၢ်အသး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကူၤဒီးဘိၣ်ယၢ် (လၢတၢ်ဆိတၢ်ပူၤအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် လၢနီၢ်ကစၢ်ဂီၢ်), 3) အဖဲဘၣ်ဒီးဖဲတဖၣ် 4) အနၢၤအိၣ် မ့တမ့ၢ် ကိၣ်ကတၢ်ဘၣ်ကဆီ (ဒိၣ်န့ၣ်ထံးရှုၤ တဘၣ်ဘျုးစးအသးဘၣ်) ဒိၣ်ကုလၢအနၢၤအိၣ်စဲထီၣ်, ဒီး 5) တၢ်ဆၢဒီးဒုကတၢ်အဖဲဝဲဝဲ.
ဖဲ CWD တၢ်သးတၢ်ကျဲၤ ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်အပူၤ (DPAs 601, 604, 605, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655, 661, 666, 671, 679, 684)	တၢ်ဟံးဖဲလၢကစိၣ်, ပုၤယၢ်ဒီး တၢ်ဟံးဖိတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ် လၢ CWD တၢ်သးတၢ်ကျဲၤ ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်ပူၤန့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒၣ်လၢ ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ် အဆၢ အပူၤ ဟံၤတုၤလၢ တၢ်မၤလီၤတၢ်လၢ "တထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဆၢလၢဘၣ်" တစုန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်တၢ်ပျံးပူၤတဖၣ် လၢတၢ်စိၣ်ဆၢအိၣ် လီၤလီၤဆူပုၤဆၢဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ်ဒီးဒု လၢအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအအိၣ် အဂီၢ်တက့ၢ်.	တၢ်ဟံးအခိၣ်သ့ၣ်ယၢ် လၢအအိၣ် မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ဒီး အခိၣ်ဖဲ ဒီးအကီၢ်ဘိၣ်လၢ အစဲဘျုးလီၤသး လၢအဟဲန့ၢ်လၢ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အချုးအံၤ တၢ်စိၣ်ဆၢအိၣ်လၢကီၢ်စဉ်ပူၤသ့ဝဲ ထဲဒၣ်ဖဲလၢတၢ်ဆၢအိၣ်ဆူ ပုၤဆၢဒီးဒုကတၢ်အဖဲလၢအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအအိၣ် လၢအဟဲန့ၢ်လီၤဆူကီၢ်စဉ်ပူၤဝဲ 48 န့ၣ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်လီၤကိးတီၤ လၢမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အပူၤ လၢ CWD တၢ်သးတၢ်ကျဲၤ ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်တဖၣ်အချုး	တၢ်ဘျုးလီၤတၢ်သးဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ် တအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆၢန့ၢ်တၢ်ဟံး လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ လီၤကဝီၤတဖၣ်အပူၤ လၢ CWD တၢ်သးတၢ်ကျဲၤ ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်အချုး ဖဲမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အပူၤဘၣ်. တၢ်အံၤဖိးသဲးလၢ CWD တၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စူး ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.	တၢ်ဟံးအခိၣ်သ့ၣ်ယၢ် လၢအအိၣ် မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ဒီး အခိၣ်ဖဲ ဒီးအကီၢ်ဘိၣ်လၢ အစဲဘျုးလီၤသး လၢတၢ်ဆၢန့ၢ်အိၣ်ဖဲ CWD တၢ်ပၤတၢ်ဆၢ ဟီၣ်ကဝီၤဖးဒိၣ်အပူၤအံၤ တၢ်စိၣ်ဆၢအိၣ်လၢ CWD တၢ်ပၤတၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်အချုးသ့ဝဲ ထဲဒၣ်ဖဲလၢတၢ်ဆၢအိၣ်ဆူ ပုၤဆၢကူၤဒီးဒုလၢတၢ်အဖဲ လၢအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအအိၣ် ဖဲအဟးထီၣ်လၢ တၢ်ပၤတၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်ဝဲ 48 န့ၣ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟီၣ်ထွဲ တၢ်ဘျုးတီၢ်တၢ်စိၣ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ်

ကမၤစးပုၤဒေးတၢ်တဖၣ် လၢကလူၤဟီၣ်ထွဲတၢ်ဘျုးလီၤတၢ်သးဆၢဖိကီၢ်ဖိအစိၣ် လၢတၢ်သးတၢ်ကျဲၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ CWD ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်တဖၣ်အပူၤအဂီၢ်, CWD ကဟံးယၢ်ကမ့ၢ်ဒေးတဖၣ် ဖဲပုၤဒေးတဖၣ်တဖၣ် စူးကွံာ်တၢ်ဟံးအစိၣ်အတၢ်အိၣ်လီၤတံာ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ကမ့ၢ်ဒေးလီၤကျိၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဒီးန့ၢ်အိၣ်သ့မုၢ်န့ၢ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံးပျီၤယၢ်အိၣ်လၢ အ့ထၢန့ၢ်လီၤဖဲ mndnr.gov/deerhunt န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အဒိအသန့အလီၢ်အကျဲတဖၣ် — နွံကတၢ်လၢတၢ်အိးထီၣ်အိၤလၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢအဟီၣ်ကဝီၤ

တၢ်အိးထီၣ်တၢ်ခးတၢ်အခါတၢ်ဆၢကတၢ်အနွံကတၢ်န့ၣ်, သန့လၢတၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်လၢအိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပၤခးတၢ်လၢကတီၣ်ထီၣ် CWD အဒိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သန့လၢတၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်လၢအိၣ်ဒီးပၤမၤတၢ်ဖိကအိၣ်ဒီး DNR အပၤမၤတၢ်ဖိမၤတၢ်လၢကတၢ်န့ၣ်တၢ်အိးထီၣ်ဂီၤ 9 န့ၣ်ရဲၣ်တုၤ 7 န့ၣ်ရဲၣ် နီၣ်ဝဲဘၣ် 8 - 9, ဒီးလၢဂီၤ 9 န့ၣ်ရဲၣ်တုၤမုၢ်ထူၣ် နီၣ်ဝဲဘၣ် 10 သီန့ၣ်လီၤ. သန့လၢကစၢ်ကဘၣ်မၤလၢကစၢ်န့ၣ်ကအိးထီၣ်အသးလၢသန့လၢအိၣ်ဒီးပၤမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်ကဟံၣ်လီၤတၢ်အဒိလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတၢ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. သန့ခဲလၢကစၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်ဒ်နီၣ်ကစၢ်မၤလၢကစၢ်န့ၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်အဒိအသန့လၢအိၣ်ဝဲဒၣ်တသီစ့ၣ် 24 န့ၣ်ရဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်အိးထီၣ်တၢ်ခးကျိအနွံကတၢ်ဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢတဖၣ်မၤပုၤတၢ်မုၢ်ဒးမၤကလီၢ်ကတီၣ်ထီၣ်တၢ်အဒိတဖၣ်ဖဲပုၤမၤသးကိးတၢ်တၢ်အဒိတဖၣ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, ဃုာ်ဒီးတၢ်အဒိအပီၤအလီၢ်လၢတၢ်ကဆၢဒီးဖျိလံာ်ပရုတၢ်မ့ၢ်ဖိဖျိတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဒီးသိဒီး DNR တၢ်မံၤလၢ အဝဲဒးတခါန့ၣ်သ့လီၤ.

*အသိ— တန့ၣ်အံၤ, သန့ကမၤတၢ်လၢနီၣ်ကစၢ်န့ၣ်တ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အိးထီၣ်အနွံကတၢ်အချၢဘၣ်.

တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤတဖၣ်အံၤ တဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီး CWD တၢ်ဆၢကတၢ်လၢ အစၢၤခဲတဖၣ်ဘၣ်. ဖဲလီၢ်ကဝီၤတခါစ့ၣ်စ့ၣ်အပူၤ တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် အဆိတလဲသးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသီသံၣ်ဘဲဘၣ်ဃး တၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ သ့တသ့အဂီၢ်, လဲၤဆူ mndnr.gov/deerhunt တက့ၢ်.

တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၢ်ကဝီၤ(တဖၣ်)	ဝုၢ်	သန့အလီၢ်အကျဲ	အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲနီၣ်ဂံၢ်	လၢတက့ၢ်ကဘၣ်မၤကျိစ့ၣ်တၢ်အိးထီၣ် (နီၣ် 8 - 9)
601, 605	Afton	Afton State Park	6940 Peller Ave. S, Hastings, MN 55033	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	Cannon Falls	Lake Byllesby, Goodhue County Park	5001 Hwy. 19, Cannon Falls, MN 55009	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	Chaska	Fleet Farm	1935 Levi Griffin Rd., Carver, MN 55315	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
601, 605	Circle Pines	Fleet Farm	10250 Lexington Ave. NE, Blaine, MN 55014	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
601, 605	Delano	Delano Sportsman Club	4505 County Rd. 50, Delano, MN 55328	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	Faribault	Rice County Fairgrounds, ဖဲကသ့ၣ်ဂီၤကရၢ် (red horse barn) အလီၢ်ခဲ, တၢ်န့ၢ်လီၤကျဲစးထီၣ်ဖၣ် 2nd Ave NW or Hiawatha Pioneer Trail (ကီၢ်ခဲၣ်ကျဲမုၢ်ဒိၣ် 3)	1814 2nd Ave. NW, Faribault, MN 55021	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	Hastings	Lake Rebecca Park, လၢတၢ်လီၢ်အဆိကတၢ်တတီၤ ဖဲ Lock ဒီး Dam Rd ကတၢ်အလီၢ်	415 Lock and Dam Rd., Hastings, MN 55033	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	Kenyon	Kenyon Sportsmens Club	44954 10th Ave., Kenyon, MN 55946	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
601, 605	Lonsdale	Rice County Hwy Department Shop	110 5th Ave. NW, Lonsdale, MN 55046	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	New Market/ Lakeville	New Market Township Hall	8950 230th St. E, Lakeville, MN 55044	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ

ဆဲးဟီၣ်ထီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခဲတကဘျဲး

တၢ်ဟ့ၣ်အဒိအသန့လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် လၢ CWD တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲဟီၣ်ကဝီၤအဂီၢ် အသး

တၢ်ဟီၣ်ပျဲလီၢ်ကဝီၤ(တဖၣ်)	ဝုၢ်	သန့အလီၢ်အကျဲ	အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲနီၣ်ဂံၢ်	လူၤတက့ၤတၢ်ကဘၣ်မၤကျိၣ်တၢ်ဆိးတီၣ် (န့ၣ်. 8 - 9)
601, 605	New Prague	Skluzacek's Quality Meats	400 Main St. W, New Prague, MN 56071	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
601, 605	Rogers	Cabelas	20200 Rogers Dr., Rogers, MN 55374	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
601, 605	Rosemount	DNR Wildlife Office	15325 Babcock Ave. E, Rosemount, MN 55068	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
601, 605	St.Paul	MN DNR - R3 Central Region Headquarters	59 N Fish Hatchery Rd., St Paul, MN 55106	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
604	Aitkin	DNR Wildlife Office	1200 Minnesota Ave. S, Aitkin, MN 56431	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
604	Brainerd	DNR Wildlife Office	1601 Minnesota Dr., Brainerd, MN 56401	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
604	Crosby	Cuyuna Country SRA; Croft Mine Parking Area	23150 Minnesota Hwy. 6, Crosby, MN 56441 (parking lot 250 yards east)	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
604	Emily	Emily Fire and Rescue Department	20837 County Hwy. 1, Emily, MN 56447	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
604	Nisswa	East Side Public Water Access for Gull Lake	5056 Nashway Rd., Nisswa MN 56468	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
604	Pine River	Cass County Fairgrounds	525 First St. N, Pine River, MN 56474	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Caledonia	DNR Forestry Office	805 MN-44, Caledonia, MN 55921	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Chatfield	Strongwell	1610 US - 52, Chatfield, MN 55923	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Granger	Granger အကလံၤစိး လၢအဘူးဒီး 120th St ဒီး Kingbird Rd (319) ကျဲဖးဒု	43.529806, -92.158889	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Houston	BP Gas Station	801 E Cedar St., Houston, MN 55943	ပုၤမၤတၢ်ဖိ တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ

ဆဲးဟီၣ်ထွဲတီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခံတကဘျဲး

တစ်လုံးပျံ့လျှံ ကစား(တဖန်)	ဝှံ	သန့်အလီအကျ	အိန်ဆီးလီကျနီဂ်	လှာတကွာတင်ကဘဉ်မကျိတု တင်အီးထီဂ် (နီဂ်. 8 - 9)
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Kasson	Hardware Hank	11 4th St. SE, Kasson, MN 55944	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	La Crescent	La Crescent Joint Public Works Facility	450 S Chestnut St., La Crescent, MN 55947	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Lake City	DNR Office	1801 S Oak St., Lake City, MN 55041	နီကစင်-ကဘဉ်မာ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Mabel	Steam Engine Days Park	90 E Alpine Ave., Mabel, MN 55954	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Pine Island	အိန်ဖဲ Dollar General အကပု နီ: 1st Ave NE နီ: County Rd 11/ Center Dr အကျကတံ	222 E Center St., Pine Island, MN 55963	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Plainview	Kreofsky Do It Best Building Supply	865 Enterprise Dr. SW, Plainview, MN 55964	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Preston	DNR Forestry Office	912 Houston St. NW, Preston, MN 55965	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Rochester	DNR ကျဲဖဲ Gordon Yeager WMA - Southwest Unit	2300 Silver Creek Rd. NE, Rochester, MN 55906	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Rushford	Pam's Corner Convenience	105 Hwy. 16, Rushford, MN 55971	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Spring Valley	City Lot လာ Spring Valley Public Utilities အမဲကွင်လီ	101 S Section St., Spring Valley, MN 55975	ပုမာတင်ဖိ တံနုန်တင်အဒိအ လီအကျ

ဆဲးဟီထွဲထီဂ် ကဘျဲပုလုခံတကဘျဲ

တၢ်ဟ့ၣ်အဒိအသန့လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် လၢ CWD တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲဟီၣ်ကဝီၤအဂီၢ် အဆဲး

တၢ်ဟီၣ်လၢပျဲလီၢ်ကဝီၤ(တဖၣ်)	ဝုၢ်	သန့အလီၢ်အကျဲ	အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲနီၢ်ဂံၢ်	လၢတက့ၤတၢ်ကဘၣ်မၤကျိၣ်တၢ်ဆိးထီၣ် (နီၣ် 8 - 9)
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	St Charles	Winona County Fairgrounds (behind A&W All American Foods အလီၢ်ခဲ)	518 W 6th St., Saint Charles, MN 55972	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Stewartville	Bear Cave Park	933 Co. Hwy. 35, Stewartville, MN 55976	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Wabasha	Wabasha County Fairgrounds	99 COULEE WAY, WABASHA, MN 55981	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Whitewater WMA	Whitewater WMA Wildlife Office	15035 MN 74, Altura, MN 55910	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Wilson	Riverland Trucking	29622 County Rd. 12, Winona, MN 55987	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Winona	Fleet Farm	920 U.S. Hwy. 61, Winona, MN 55987	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 655	Zumbro Falls	Zumbro Falls City Park, Main St off Railroad St မုၢ်ထီၣ်ကလံးထံး	387 Water St., Zumbro Falls, MN 55991	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
661	East Grand Forks	Cabelas	210 Demers Ave. NW, East Grand Forks, MN 56721	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
661	Oslo	Oslo City Red River Boat Launch	Entrance for boat access near intersection of Bridge St. and 2nd Ave. W, Oslo, MN 56744	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
661	Crookston	Kustom Kollision	807 Marin Ave., Crookston, MN 56716	ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
661	Climax	Tronnes Farm တၢ်ဟံ သီလုၣ်လီၢ် လၢ Corner Bar ကျဲမုၢ်ဝဲ	101 W Broadway, Climax, MN 56523	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခံတကဘျဲး

တဟိလ်ပျဲလ်ကစီ(တဖၣ်)	ဝုၣ်	သန့အလီၣ်အကျဲ	အိၣ်ဆိးလီၣ်ကျဲနီၣ်ဂံၢ်	လူၢတက့ၢတၢ်ကဘၣ်မၤကျိၣ်တၢ်အိးထီၣ် (နီၣ်. 8 - 9)
666	Ada	MNDOT Truck Station	680 4th St. E, Ada, MN 56510	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
666	Detroit Lakes	MNDOT Building	1000 US-10, Detroit Lakes, MN 56501	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
666	Hawley	Ballfield/Rodeo အလီၣ်အကျဲ	105 Rodeo Rd., Hawley, MN 56549	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
666	Ulen	Cenex, Petro Serve	205 1st St. SW, Ulen, MN 56585	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
671	Browns Valley	Browns Valley Hardware Hank	16 3rd St. N, Browns Valley, MN 56219	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
671	Graceville	Tri-County Coop / Cenex	916 1st St., Graceville, MN 56240	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
671	Tintah	City Lot Across from FD (46.009731, -96.321519)	103 3rd St. Tintah, MN 56583	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
671	Wheaton	Traverse Soil & Water Conservation District	304 4th St. N, Wheaton, MN 56296	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
679	Deer River	DNR Forestry Station	403 Division St., Deer River, MN 56636	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
679	Grand Rapids	DNR Regional Headquarters	1201 E Hwy. 2, Grand Rapids, MN 55744	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
679	Hill City	DNR Forestry Office	454 US-169, Hill City, MN 55748	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
679	Nashwauk	Sinclair Station	830 1st St., Nashwauk, MN 55769	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
679	Swan River	Lucky Seven One Stop	16282 U.S. Hwy. 2, Swan River, MN 55784	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
679	Talmoon	Little Turtle Lake Store	49927 Hwy. 6, Talmoon, MN 56637	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
684	The 89 Bar and Grill	The 89 Bar and Grill	8083 Old Long Lake Rd. NW, Bemidji, MN 56601	နီၣ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
684	Bagley	Cenex Station	1309 Central St. W, Bagley, MN 56621	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
684	Becida	Fern Town Hall	47977 129th Ave., Solway, MN 56678	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
684	Bemidji North	Beltrami County Fairgrounds	7223 Fairgrounds Rd. NW, Bemidji, MN 56601	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ
684	Bemidji South	Cenex Station (Highway 2 and 71)	120 Convenience Ln. SE, Bemidji, MN 56601	ပုၤမၤတၢ်မိၣ် တံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၣ်အကျဲ

တၢ်ဟ့ၣ်အဒိအသန့လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် လၢ CWD တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤဟီၣ်ကဝီၤအဂီၢ် အဆဲး

တၢ်ဟီၣ်ပျဲလီၢ်ကဝီၤ(တဖၣ်)	ဝုၢ်	သန့အလီၢ်အကျဲ	အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲနီၢ်ဂံၢ်	လၢတက့ၤတၢ်ကဘၣ်မၤကျိၣ်တၢ်အိးထီၣ် (နီၣ်. 8 - 9)
684	Blackduck	Timberline Sport 'n' Convenience	209 Summit Ave. W, Blackduck, MN 56630	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
684	Itasca State Park, North Entrance	Itasca State Park - ကလံးစိးတၢ်န့ၣ်လီၤလီၢ်	16879 N Entrance Dr., Shevlin, MN 56676	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
684	Lake George	Lake George Community Park	37110 U.S. Hwy. 71, Lake George, MN 56458	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
684	Tenstrike	Pour Willies	122 Main St., Tenstrike, MN 56683	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ

တၢ်အဒိအသန့အလီၢ်အကျဲတဖၣ် — တၢ်အိးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ကတၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤလၢတၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်အီၤအပူၤ

တၢ်ဟီၣ်ပျဲလီၢ်ကဝီၤ(တဖၣ်)	ဝုၢ်	သန့အလီၢ်အကျဲ	အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲနီၢ်ဂံၢ်	လၢတက့ၤတၢ်ကဘၣ်မၤကျိၣ်တၢ်အိးထီၣ် (နီၣ်. 8 - 9)
262, 269, 239, 270	Barnesville	Clay County Fairgrounds	620 Main Ave. E, Barnesville, MN 56514	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
262, 269, 239, 270	Battle Lake	Lake's Community COOP	36879 MN-210, Battle Lake, MN 56515	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
262, 269, 239, 270	Breckenridge	Farmers Union Oil of Southern Valley Cenex	711 Buffalo Ave., Breckenridge, MN 56520	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
262, 269, 239, 270	Cormorant	Middle Cormorant Public Water Access	12520 Loon Ln., Lake Park, MN 56554	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
262, 269, 239, 270	Fergus Falls	Fleet Farm	2002 W Lincoln Ave., Fergus Falls, MN 56537	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
262, 269, 239, 270	Hendrum	Nepstad Oil	133 Hwy. 75 N, Hendrum, MN 56550	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ
262, 269, 239, 270	Moorhead	မိၤဟဲပၤဂီၢ်ကရၢ (Moorhead PD) တၢ်ခးကျိၣ်အလီၢ်အကျဲ	2200 15th Ave. N, Moorhead, MN 56560	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
262, 269, 239, 270	Pelican Rapids	Southtown C Store	901 S Broadway, Pelican Rapids, MN 56572	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
262, 269, 239, 270	Perham	Oasis Travel Plaza	43937 Fort Thunder Rd., Perham, MN 56573	ပၤမၤတၢ်ဖိ ဟံးန့ၢ်တၢ်အဒိအလီၢ်အကျဲ
262, 269, 239, 270	Rothsay	Rothsay Fire Department	455 Center St. N, Rothsay, MN 56579	နီၢ်ကစၢ်-ကဘၣ်မၤ

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခံတကဘျဲး

တစ်လုံးပျံ့လျှံ ကစီ(တဖန်)	ပွဲ	သန့်အလီအကျ	အိမ်ဆီးလိကျဲနိုက်	လူတကူတော်ကဘဉ်မကျိဝ်တံ အီးထီဉ် (နိဉ်. 8 - 9)
262, 269, 239, 270	Wolverton	CW Valley COOP	402 Main St., Wolverton, MN 56594	နိုက်ကစင်-ကဘဉ်မ
229, 285, 338	Belle Plaine	Ag Partners - Ace Hardware		ပုမတော်မိ ဟံးနိုက်တံအဒီအ လီအကျ
229, 285, 338	Buffalo	Civic Center တံးအိဉ်ကတီ သီလှဉ်အလီတဖန်	1306 County Rd. 134 NE, Buffalo, MN 55313	ပုမတော်မိ ဟံးနိုက်တံအဒီအ လီအကျ
229, 285, 338	Howard Lake	Wright County Fair Grounds	5912 County Rd. 6 SW, Howard Lake, MN 55349	နိုက်ကစင်-ကဘဉ်မ
229, 285, 338	Hutchinson	MNDNR office	20596 MN-7, Hutchinson, MN 55350	ပုမတော်မိ ဟံးနိုက်တံအဒီအ လီအကျ
229, 285, 338	Lester Prairie	Lester prairie Sportsmans club	3548 180th St., Lester Prairie, MN 55354	နိုက်ကစင်-ကဘဉ်မ
229, 285, 338	Litchfield	Meeker County Fair Grounds	1230 N Armstrong Ave., Litchfield, MN 55355	ပုမတော်မိ ဟံးနိုက်တံအဒီအ လီအကျ
229, 285, 338	Monticello	Fleet Farm	320 Chelsea Rd., Monticello, MN 55362	နိုက်ကစင်-ကဘဉ်မ
229, 285, 338	Norwood Young America	Napa	508 Faxon Rd., Norwood Young America, MN 55368	ပုမတော်မိ ဟံးနိုက်တံအဒီအ လီအကျ

ပုလဲအဟားခးအိန်ထိန်လာယူ၊ ဝူဝီလဲအခ့အခါကတီၢ်တဖၣ် - အိန်ဒီးတၢ်ပလီၢ်ပဒီတက့ၢ်, တဘၣ်လဲၤကဟ်ကွံၣ် HIP တဂ့ၢ်

တၢ်ဟးခးတၢ်မဲၤလၢ်အဂီၢ်အကျိၤတၢ်ရိၣ်တၢ်ကျဲၤ (HIP) အံၤဖျၢ်လၢ်အုၣ်သးလၢ တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤ လၢအမိးသဲးစး
လၢပုၤခးအိန်ထိန်လာအဆိတလဲသးလီၢ်သးကျဲၤတဖၣ်အဂီၢ်လၢအမၤစၢၤပုၤယုသ့ၣ်ညါမၤလိၣ်တၢ်မူတၢ်မိၣ်ညါလၢအက
ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ထိန်လာအဆိတလဲသးလီၢ်သးကျဲၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

mn
DEPARTMENT OF
NATURAL RESOURCES

ထိန်လာအဆိတလဲသးလီၢ်သးကျဲၤတဖၣ်အံၤ ပုၣ်ယုဒီး ထိန်ဒုၣ်, ထိန်တၢ, ထိန်တၢလူကီၢ်, ထိန်တၢမံ, ထိန်လွၢ်,
ထိန်ကၢကွံၣ် ကုၢ်မံ, ထိန်ဒိၣ်, ထိန်ထံရဲ (rail), ထိန်ခိၣ်ထံမိး(ထ) (coot), ထိန်ထံဂါလနိၣ် (gallinule),
ထိန်ပုၣ်စိၣ် (woodcock) ဒီး ထိန်တြုၣ်ခိး န့ၣ်လီၤ.

fws.gov

FAW_0137_24

တၢဟီ - တၢ်တြိတၢ်ဒုးအိၣ်အဆၣ်

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢဟီတၢ်အိၣ်မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤပျံၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆါအတၢ်ရၤလီၤအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢဟီ အတၢ်အိၣ်ဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ဟံၣ်လီၤမ့ၣ်တၢ်နီၤလီၤဘုၣ်ချ့ၣ်,တၢ်သ့တၢ်သ့,တၢ်ဒီးတၢ်လၢ,တၢ်အချ့အသ့,လီၤဘိဒီးတၢ်အိၣ်လၢအထူးန့ၣ်ဒီးကွဲၣ်တၢဟီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခးတၢ်ဟီဒီးတၢ်သ့အဆၣ်န့ၣ်ကဲတၢ်တဖိးသဲးစးလၢကီၢ်စၣ်အပူၤလီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လီၤဆါတၢ်ဒုးအိၣ်တၢဟီအဆၣ်ဒီးတၢ်သ့အဆၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဖဲကဘျဲး 68 အပူၤလီၤ.

တၢ်အိၣ်လၢအထူးန့ၣ်သးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအစိအိၣ်, အံၤသ့, ဟီၣ်ခိၣ်အစိတဖၣ်, တၢ်လၢတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ် အစိဒီးတၢ်ထူးန့ၣ်သးလၢအကဲန့ၣ်ဆၢၣ်မ့ၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်,ဒီးပိးလီၤတမံၤလၢလၢ,အကဲန့ၣ်ဆၢၣ်မ့ၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်လၢအပုၣ်ဃုာ်မ့ၣ်တဖၣ်ဒီးလၢအိၣ်ဒီး (အဒိတၢဟီမိၢ်လၢတၢ်ကီၢ်အပူၤ) အဒါလီၤနီၢ်ဒိအထံအနိမ့ၣ်တ မ့ၢ်အဒုၣ်အဆၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢဟီအဆၣ် ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအထူးန့ၣ်တၢဟီအသးတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်တြိအီၤ ဖဲကီၢ်ရၢၣ်လၢလၢသ့တဖၣ်အံၤအပူၤ - Aitkin, Anoka, Beltrami, Carver, Cass, Clay, Crow Wing, Dakota, Dodge, Fillmore, Goodhue, Hennepin, Houston, Hubbard, Itasca, Le Sueur, Mower, Norman, Olmsted, Polk, Ramsey, Rice, Scott, Sherburne, Sibley, Steele, Traverse, Wabasha, Washington, Wilkin, Winona ဒီး Wright.

ဆ့ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃး CWD အဂီၢ်, န့ၣ်လီၤကွဲၣ်ဖဲ DNR ဖုၣ်ယဲးသန့ ဖဲ mndnr.gov/cwd တက့ၢ်.

ကီၢ်ရၢၣ်လၢတၢ်တြိတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢဟီအဆၣ် ဒီးတၢ်စူးကါတဖိတၢ်လံၤထွဲၣ်န့ၣ်လွဲၣ်န့ၣ် တၢဟီအသးတဖၣ်

တၢဟီ - တၢ်ချးချိန်

နံၤသီဆၢကတီၢ်လၢခးအီၤသ့

လၢစဲးပထုဘၢၣ် 13 သီ - လၢဒိန်စဲဘၢၣ် 31 သီ

လၢ်ပျဲခးချိန်ညီန့ၢ် - ထဲဒုၣ်လၢတၢဟီဖါတီၣ်ကစီၤတဖၣ် - တၢ်ခးအီၤသ့ထဲလၢတၢဟီဖါတဖၣ်, လၢ်ပျဲခးချိန်ညီန့ၢ်အံၤ တၢ်စူးကါအီၤသ့လၢ ကခးတၢဟီဖါဂ့ၤဖါဂ့ၤသ့ လၢတၢ်လီၢ်တဖၣ်ဝးတရံးကီၢ်စဲၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်လီၤအအိးထီၣ်တဖၣ် - ပုၤခးချိန်တဖၣ် ကခးတၢဟီသ့ လၢတၢ်လီၢ်ဝးတရံးကီၢ်စဲၣ်လၢဒီးန့ၢ်တၢ်ပျဲတဖၣ် တလၢကွၢ်ထဲလၢ အံးထးစကၢ်ကီၢ်စဲၣ်ကရၢၢ် (Itasca State Park) (တၢဟီနီၣ်နီၣ်ဂံၢ် 287 (deer permit area 287)) န့ၢ်လီၤ.

မ့ၢ်တဒီးန့ၢ်စိကမိၤခိဖျိမ့ၢ်န့ၢ်စိထီၣ်တၢ်ဒီသဒါ ဘၣ်ဃးပုၤတကၤစ့ၣ်စ့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ (Minnesota Personal Protection Act) န့ၢ်, ပုၤတကၤန့ၢ် စိကံၤ ဒီးချိန်လၢကခးတၢဟီအဂီၢ်တသ့ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဟီပနီၣ်ထၢၣ် တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ပျဲအီၤတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်

ကွၢ်ကဘျးပၤ 74-75 ဒ်သိးကဆၢဆၢရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်ဟီဖါဖျါထီၣ်ဘၣ်ထွဲ ထၢၣ်အဒိၣ်အဆံး လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအီၤ ဖဲနတၢ်လီၢ် လၢဒီးန့ၢ်တၢ်ပျဲ လၢကခးတၢဟီအဂီၢ် ဒီးဘၣ်တၢ်တီၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ mndnr.gov/hunting/deer/map.html အလီၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခးတၢဟီဖါတဖၣ်အလီၢ်

တၢ်တဘၣ်ဟံးန့ၢ်တၢဟီလၢအနၢၤတအိၣ်တဖၣ်ဒီးချိန်အလဲးစ့ၣ်လၢတၢဟီဖါအိၣ်ထဲတဒုအလီၢ်အပူၤဘၣ်, တပၣ်ဃုာ်ပုၤလီၢ်အိၣ်ဆိးထံးလၢအသးအိၣ် 84 န့ၢ်ဆူ အဖိဒိၣ်ဒီးလီၢ်အိၣ်ဆိးထံးလၢအမ့ၢ် MN ကီၢ်စဲၣ်သုး ဖိလီၢ်လံၤအဟံၣ်န့ၢ်လီၤ. ချိန်အလဲးစ့ၣ်တခါန့ၢ်အသး သမူအိၣ်ထဲဒုၣ်လၢတၢဟီဖါလၢအဖိးသဲစးလၢတၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအပူၤန့ၢ်လီၤ. လၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခးချိန်န့ၢ် တၢ်စူးကါအီၤသ့ထဲတၢ်ခးတၢဟီဖါ လၢအဖိးသဲစးတဖၣ် ဖဲတၢ်လီၢ်တဖၣ်အံၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျၢၣ်တၢဟီညၢၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျၢၣ်တၢဟီညၢၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၢ် ဟ့ၣ်ပျဲပုၤခးတၢ်ဖိတဖၣ် လၢကဟ့ၣ်မၤဘျၢၣ်တၢဟီလၢအခးန့ၢ်ဝဲတဖၣ် ဒ်သိးကနီၤလီၤဘၣ်အီၤဆူ တၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအလီၢ်တဖၣ် လၢပုၤခးတၢဟီတလိၣ်ဟ့ၣ်အပူၤဘၣ်န့ၢ်လီၤ. ကလဲၤဟ့ၣ်တၢဟီဖါပုၤရဲၣ်ကျဲၤပုၤန့ၢ်လီၤမၤသကိးတၢ် တီၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ DNR အပုၤယံၤသန့အလီၤသ့ထီၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ်န့ၢ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ ဖဲပုၤပူၤတၢဟီညၢၣ်တဘျီ \$1 လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. DNR ဒီးမံၣ်န့ၢ်စိထီၣ်တၢ်ညၢၣ်တၢ်ဖျးဝဲကျဲၤ (Minnesota Department of Agriculture) ဆီၣ်ထွဲတဖၣ်တၢဟီ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျၢၣ်တၢဟီအညၢၣ် လၢလၢပုၤပုၤန့ၢ်လီၤ. တၢဟီညၢၣ်န့ၢ် အိၣ်ဒီးဖရိၣ်ထံ(န) လၢအဂုၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဘၣ်အဒီးစၢ်န့ၢ် တၢ်ကပဒုၣ်ဃးဆူးအီၤသ့ ခိဖျိတၢ်စူးကါ ကျိခံၣ်သ့ၣ်လၢတအိၣ်ဒီးအစုၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိချ့လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကၤဃာ်အီၤအါအါ, ဒ်အမ့ၢ်ကျိချ့တီၣ်ခိၣ်, ဒီးတၢ်ခးဒီးဘၣ်အလီၢ်လၢအမိၢ်ပုၢ်, လၢတဘျးဒီးအညၢၣ်အရဲၣ်တဖၣ်အကျါ ဒီးဘၣ်တၢ်တံာ်ကွၢ်အညၢၣ်လၢအဘျးဒီးတၢ်ခးဘၣ်အီၤအလီၢ်တဖၣ်ဂ့ၤန့ၢ်လီၤ.

တဟီ - တဟီအနားတအိၣ် ပှၤခးဆိတၢ်အကတီၢ်

နံၤသီဆၢကတီၢ်လၢခးအီၤသ့	လၢအိးကထိဘၣ် 16-19 သီ
လီၢ်ကဝီၤလၢ တဟီအနားထီၣ်သီ အကတီၢ် အိးထီၣ်သးတဖၣ်	တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ - 213, 214, 215, 218, 219, 221, 222, 223, 225, 227, 229, 236, 240, 277, 341, 601, 605, 642, 643, 645, 646, 647, 648, 649 ဒီး 661.

ပှၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢတဖၣ်ကဘၣ်ခးတၢ်ဖဲ တဟီတၢ်ပျဲလီၢ်ကဝီၤ 23 ခါ လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢထး တတီၤတီၤအပူၤ ဒီးန့တဟီ လံာ်တၢ်ပျဲန့ၣ် ကဘၣ်ဒ်သိးလိာ်သးဒီး တၢ်စုကဝဲၤအကလုာ်လၢနကစူးကါအီၤ ဖဲတၢ်အခ့အခါအံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စူးကါတၢ်စုကဝဲၤလၢလၢ တဖၣ်အပီၤ ပှၤလၢခးတၢ်မံၤလၢတဖၣ်န့ၣ် အလီၢ်တအိၣ်လၢ ကဟံးန့ၢ် ကတီၢ်ဆိတဟီအနားတအိၣ် တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတမံၤ လၢကန့ၣ် လီၤပုၣ်ဃုာ်အဂီၢ်ဘၣ်.

- ကျိတဖၣ် → ကျိတဟီလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ
- ချံၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤ → ချံၣ်တဟီလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ
- တၢ်လီၤ → တၢ်လီၤတဟီလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ
- ချံၣ်ခြိး → ကျိ မ့တမ့ၢ် ချံၣ်တဟီလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ

လၢကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီထၢၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ဒီးတၢ်ပျဲခးတဟီထၢၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အမံၣ်ညါ, ထၢၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တဟီအနားတအိၣ် 3 ခု န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ပလၢ ကခးန့ၢ်တဟီအနားထီၣ်သီ အါန့ၢ်ဒီး 1 ခု မ့တမ့ၢ် နမ့ၢ်အံၣ်ဒီးပၤယာ် နမ့ၢ်ပၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ နသိးကဘျးစဲပ နီၣ် တဟီအမါဖိးသဲစး 1 ခု လၢတၢ်အကတီၢ် အပီၤန့ၣ်, နကဘၣ်ပှၤအါထီၣ် လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်လီၤ.

တၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤ တၢ်စူးကါအီၤလၢ ကမၤပှၤထၢၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် သ့န့ၣ်လီၤ -

- တဟီအနားထီၣ်သီတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ် တၢ်စူးကါအီၤလၢ တဟီအနားထီၣ်သီ အကတီၢ် အံၤအပူၤ မ့တမ့ၢ် CWD တၢ်စဲၤခဲအ ကတီၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- မ့ၢ်တလၢပှၤထီၣ်ဒီးဘၣ် လၢတဟီအနားထီၣ်သီအကတီၢ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်ပျဲလီၤဆိအါထီၣ်တၢ်တဖၣ် အဖိးဝဲဒီးသဲစး လၢကယဲၢ်မ့ၢ် တၢ်အကတီၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ် တၢ်စူးကါအီၤလၢ 600 တၢ်ရဲၣ်လီၤတၢ်ပျဲခးတဟီလီၢ်က ဝီၤတဖၣ်အပူၤ သ့ဝဲ ဒီးဖဲတၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆိတဖၣ်အပူၤ လၢအိၣ်ဖဲလံာ်ကဘျးပၤ 75, ဖဲတၢ်တၢ် လံာ်အီၤအလီၢ် သ့ဝဲန့ၣ် လီၤ. မ့ၢ်တလၢပှၤထီၣ်ဘးဒီးဘၣ်လၢ တဟီအနားထီၣ်သီအကတီၢ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်စူးကါအဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်အကတီၢ်အဂၤတဖၣ်အ ပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်စူးကါတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးဟံၣ်ဖိၣ်တခါလၢလၢ လၢအတၢ်ရဲၣ်လီၤသးတခါလၢလၢသ့န့ၣ်လီၤ. အဒိ, နပှၤန့ၣ်ကျိတဟီလံာ် တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ + တဟီအနားထီၣ်သီ တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲး 1 ခါ + တၢ်ပျဲလီၤဆိအါထီၣ်တၢ် 1 ခါ ဒီးဘျးစဲပနီၣ် တဟီအနားထီၣ်သီ 3 ခု ဃုာ်ဒီးလံာ်တၢ် ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်/တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ်အံၤသ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တအိးထီၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤခးတၢ်ဖိလၢ Whitewater State Game Refuge တၢ်အိၣ်ကဒုလီၢ်ဖဲ Winona ကီၢ်ရဲၣ်အပူၤ တဟီအနားထီၣ်သီအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ (DPA 644). တၢ်အိးထီၣ်တၢ်အိၣ်ကဒုလီၢ် ထဲဒၣ်လၢပှၤသးစၢ်လၢအန့ၣ်လီၤပုၣ်ဃုာ် ဖဲတၢ် လူၤခးတဟီ ဖဲပှၤသးအဆၢကတီၢ်အဂီၢ်ဟီၤန့ၣ်လီၤ.

တဟီ - တၢ်ခးတၢ်ဟီအနားတအိၣ်အဆၢကတီၢ်လၢအဆိ

နံၤသီဆၢကတီၢ်လၢခးအီၤသ့	အိးကထိဘၣ် 16-19 သီ
လီၢ်ကဝီၤအိးထီၣ်သးတဖၣ်	ကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီဘၣ်ဆၢၣ် Itasca State Park တပၣ်ဘၣ်.

တဟီအနားအိၣ်န့ၣ်တၢ်ခးန့ၢ်အီၤလၢ ကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီအပူၤသ့လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ် တၢ်ကဟံၣ်လီၤအီၤလၢ တဟီအနားအိၣ်တဒု အကီၢ် စဲၣ်ဒိ တဘျီ ထၢၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တဟီအမါအဖိးသဲစးတဖၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အီၤ လၢကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီအပူၤသ့လီၤ, သန့ကွ ကွဲၣ်ကဒု ဘၣ်ထွဲအိးဒီး ကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီတဟီအမါဖိးသဲစး 1 ခု အထၢၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤကျဲၤညါဘၣ်သး တဟီလိာ်ဘိအက တီၢ်န့ၣ် တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤသ့လၢ လံာ်ကဘျးပၤ 37 အပူၤသ့န့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ဆၢ်မုၢ်ဂီၤကျိတဖၣ်အလံာ်အုၣ်သး လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ

မုၢ်ဆၢ်မုၢ်ဂီၤကျိအလံာ်အုၣ်သးလၢ တၢ်ခးဝဲဒၣ်ကျိအဂီၢ် အိၣ်ဝဲဒၣ် 2 ကလုာ် -

- ကီၢ်စဲၣ်ဒီတဘျီကျိအလံးစ့ၣ်(လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ လၢညါၣ် A လံးစ့ၣ်) န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤသ့ၣ်လၢတၢ်လီၤတတီၤ လၢလၢအအိၣ်ထီၣ် အသးဖဲနီၣ်ဝဲဘျီ 8 သီ (အသီ) န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤအခဲအံၤလၢတၢ်လီၤတတီၤလၢလၢ တၢ်အိၣ်ထီၣ်အီၤအခါဖဲ Late Southeast Season (လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤၣ် B အခါဆၢကတီၢ်) န့ၣ်လီၤ. B ခါတၢ်ဆၢကတီၢ်အလံးစ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ထူးသံကွံာ်အီၤလဲ န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလူၤတၢ်မၤလၢကတၢ်သ့ၣ်လၢလၢ တဖၣ်ဖဲတၢ်ခးကျိသ့ၣ်အခါတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢမဲၣ်ထရီၣ်တၢ်ဟံအတၢ်ရဲၣ်ကျိပၤဆၢအဟီၣ်ကဝီၤ (601)-ကီၢ်စဲၣ်ဒီတဘျီကျိအလံးစ့ၣ်မ့တမ့ၢ်ကျိ မၤစၢၢ်လံတၢ် muzzleloader အလံးစ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်စူးကျိမုၢ်ဆၢ်မုၢ်ဂီၤကျိအလံာ်အုၣ်သးသ့ဝဲ လၢတၢ်ဟံဖဲအိၣ်ဒီးအနၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံလၢအိၣ်ဒီးအနၤလၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ် အမိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ အဖဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢတၢ်ဟံပနီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ခးအီၤသ့ 2 ဒု, 3 ဒု, မ့တမ့ၢ် 5 ဒု ဖဲတၢ်ဟံပနီၣ်အလီၢ် မ့တမ့ၢ် ဖဲဘျီတီၢ် အလီၢ် ဖဲတၢ်မ့ၢ်တုၤ ထီၣ်ဘးဝဲဒၣ် ဘျီတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ထီၣ်ဘးဝဲဒၣ် ဘျီတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်ဘျီန့ၣ်, တၢ်စူးကျိဝဲဒၣ် ကျိအလံာ်အုၣ်သးသ့ဝဲဒၣ် လၢ တၢ်ဟံဖဲအိၣ်ဒီးအနၤ ဖဲတၢ်လီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ဘျီတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဘျီသ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကစူးကျိဝဲဒၣ် ပုၤသးစၢ်ကျိအလံာ်အုၣ်သး ဖဲတၢ်လူၤခးတၢ်ဟံသးစၢ်အဆၢကတီၢ်အပူၤ, ဒီးဖဲကီၢ်စဲၣ်ဒီ တဘျီ, ဒီးကတီၢ်စဲၣ်ခဲ ကလံာ်ထံးမုၢ်ထီၣ် အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံပနီၣ်တၢ်စူးကျိရဲးမၢ်/ကျိဘးကၢ်အဆၢ

ဖဲတၢ်စူးကျိတၢ်ဘးကၢ်သ့အလီၢ် (ကွၢ်ဘၣ် 2025 တၢ်ဟံအခါအခါ အဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ), ပုၤပၤခးတၢ်ဟံဖဲတဖၣ် စူးကျိသ့ၣ်ထဲလၢ ကျိ ဘးကၢ်လၢအဖိးသဲစး ယုာ်ဒီးကျိဘးကၢ်အဆၢ လၢအအိၣ်ဒီးအချဲတဖျါဂီၢ်တဖျါဂီၢ်, ကျိတၢ်လီၤအထီဖိးသဲစး, မ့တမ့ၢ် ကျိတရဲဖိ လၢအဖိးသဲစးန့ၣ်လီၤ. ကျိ shotgun အဟီၣ်ကဝီၤကအိၣ်ထီၣ်သးမၤတၢ် လၢတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီ 2025 ဒီတကတီၢ်ညါန့ၣ်လီၤ. MN အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ဟံလီၤယာ်ထုးကွံာ်လဲ ကျိ shotgun အဟီၣ်ကဝီၤအတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤလၢ zone 2026 တၢ်ဟံအဆၢကတီၢ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ပုၤဝဲဒၣ်ကျိလၢတၢ်ခးတၢ်ဟံသ့ လၢအအိၣ်ဒီးအလံာ်အုၣ်သးအကျိၤအကျဲတဖၣ်

- တဲဘၣ်ပုၤဆၢတၢ်ဖိလၢ အါတက့ၢ်နဟးခးညီန့ၣ်တၢ်ဟံအလီၢ်ကဝီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မ့ၢ်ပတံထီၣ်ဘျီတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်, တၢ်လီၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတၢ်ခးတၢ်ဟံအလီၢ် လၢနရဲၣ်ကျိလၢနကလဲၤခးဝဲအလီၢ်တက့ၢ်. ထၢဖျိတၢ်အံၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်ဖိအဂီၢ် ဒီးတၢ်တဲကျဲးလီၤဝဲ ဖဲလံာ်အုၣ်သးအလီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်တအိၣ်လၢ နကတၢ်အိၣ်ဝဲဖဲတၢ်လီၤလၢနစံးလၢနဟးခးညီန့ၣ်တၢ်ဟံအလီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- သ့ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢတၢ်ချဲးလီၤအီၤသ့လၢတၢ်ကမၤစၢၢ် ဆၢတၢ်လီၤနတၢ်ဟံအလီၢ်အကျဲန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဒိလၢကျိတံလီၤ (Muzzleloader)

တၢ်တၢ်ကီၢ်မုၢ်န့ၢ်တဖၣ်   လၢနီၣ်ဝဲဘၣ် 29 သီ - လၢဒိၣ်စဲဘၣ် 14 သီ, သကူၤကီၢ်စိၣ်ဒိတဘျၢ

မုၢ်ဆၢမုၢ်ဂီၢ်ကျိတံလီၤ လံာ်အုၣ်သး - ပုၤဟးခးတၢ်ဖိပုၤဝဲဒၣ် ကျိတံလီၤ လံာ်အုၣ်သးဃုာ်ဒီးပုၤလၢအပုၤဟ်စၢၤဝဲဒၣ် ကျိအလံာ်အုၣ်သးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

- တၢ်စူးကါဝဲဒၣ်လံာ်အုၣ်သးသ့ဝဲလၢတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးအနၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟီၤလၢအိၣ်ဒီးအနၤ လၢအမုၢ်ဝဲဒၣ် အမိၢ်မုၢ်ဂုၤ အဖါမုၢ်ဂုၤ, လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ခးအိၣ်သ့ 2 ဒု, 3 ဒု, မ့တမ့ၢ် 5 ဒု ဖဲတၢ်ဟ်ပနီၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပျဲခးဝဲဒၣ်တၢ်ဟီၤ ဖဲဘျၢတီၢ်အလီၢ်အဂီၢ်, နကဘၣ်ပတံထီၣ် ဒီးဒီးန့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဟီၤအလံာ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ခးဝဲဒၣ် တၢ်ဟီၤလၢအိၣ်ဒီးအနၤ, နမ့ၢ်တတုၤထီၣ်ဘးဝဲ ဒဲဘျၢတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်စူးကါဝဲဒၣ် ကျိအလံာ်အုၣ်သးသ့ဝဲဒၣ် လၢတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးအနၤ ဖဲတၢ်လီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ဘျၢတီၢ်နီၣ်ဂံၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤသးစၢၤတဂၤကျိတံလီၤလံာ်အုၣ်သး လၢကျိတံလီၤအကတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလူၤခးတၢ်မဲၤလံာ်လၢကျိတံလီၤတဖၣ် လူၤခးတၢ်မဲၤလံာ် ဖဲတၢ်လီၤလၢအဖိးသဲစး လၢကလူၤခးတၢ်မဲၤလံာ် လၢကီၢ်စိၣ်ဒိတဘျၢအပူၤသ့န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤတဖၣ်လၢအဘူးဒီး ကျိတံလူၤခးတၢ်မဲၤလံာ်န့ၣ် အဘူးစ့ၢ်ကီးဒီး ကျိတံလီၤတၢ်လူၤခးတၢ်မဲၤလံာ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤဟးခးတၢ်ဖိတဂၤလံာ်စူးကါဝဲဒၣ်တၢ်ကွၢ်ဒိထီၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကပီၤလၢအဒုးဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၢ် (holographic) “အဖျါဖိအလွဲၢ်ဂီၢ် (red dot)” ဖဲအဟးခးတၢ်ဟီၤဒီးကျိတံလီၤအကတီၢ် လၢတအိၣ်ဒီး လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလီၤလီၤဆီဆီ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟးစိၣ်ကျိတံလီၤ ဒီးကျိအဂတဖၣ်

ကျိတံလီၤအသဲစးတၢ်ဘျၢ လၢတၢ်ဟးခးဝဲဒၣ် တၢ်ဟီၤအဂီၢ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ပၤဘၣ်အိၣ်သ့ ထဲဒၣ်ပုၤတဂၤလၢ လၢအစူးကါဝဲဒၣ် ကျိတံလီၤလံာ်အုၣ်သး လၢတၢ်ခးန့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဟီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဟးခးတၢ်ဒီးကျိတံလီၤအခါ, ပုၤအဝဲန့ၣ် ပၤဘၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်စု ကဝဲၤအဂၤတဖၣ်တသ့ဘျၢ ဒဲအမ့ၢ် - ကျိလၢတၢ်ထၢန့ၢ်ယံာ်ဝဲ ဖဲအဒၢပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်ယံာ်ဝဲဝဲ သိလုၣ်အလီၢ်ခဲ, ကျိဖျၢလၢအပုၤ ဃုာ်ဒီးအချံနီၣ်ဂံၢ် 4 မ့တမ့ၢ် ဆဲးန့ၢ်အန့ၣ်, ကျိတရံဖဲ မ့တမ့ၢ် ကျိရဲးဖျၢအချံလၢတၢ်ခးအိၣ်သ့ထဲလၢ ကျိပျီနီၣ်ဂံၢ် .17 မ့တမ့ၢ် .22, ဃာ်ဒီးကျိပီၤလၢအတြီယံာ်ဝဲဒၣ် .22 မ့တမ့ၢ် ပုၤတဂၤလၢ လၢအန့ၢ်စိန့ၢ်ကမီၤဝဲလၢ အပၤဘၣ်ဝဲဒၣ်ကျိတရံဖဲလၢအအိၣ်ဖဲ မံၣ်န့ၣ်စိ ထံၣ် တၢ်ဒိသၢလီၤနီၣ်ကစၢ်သး တၢ်သိၣ်တၢ်သီ (Minnesota Personal Protection Act.) အဖီလံာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟီၤ - CWD တၢ်မဲၤလံာ်စဲၤခဲအကတီၢ်

တၢ်လူၤပုၤအဆၢကတီၢ်အမုၢ်န့ၢ်	ဒိၣ်စဲဘၣ် 19 - 21 သီ
လီၢ်ကဝီၤလၢတၢ်ခးထီၣ်အိၣ်	DPA's 605, 642, 643, 645, 646, 647, 648, ဒီး 649 (တၢ်ပျဲခးအါထီၣ်တၢ်ဟီၤလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ် လၢအထၢၣ်န့း ဖဲတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီကတီၢ်အိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.)

လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲဖိးသဲစး - ချံၣ်, ကျိ, ကျိတံလီၤ လၢတၢ်တစူးကါအိၣ်ဒီးဘၣ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ သ့လီၤ. တၢ်စုကဝဲၤလၢတၢ်စူးကါအိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဘၣ်လီၢ်ဖိးဒီး မိၢ်ပၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, သန့ကု ခြိးချံၣ်ဘိတဖၣ် တၢ်စူးကါအိၣ်လၢ ကျိလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် ချံၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ တမံၤဂုၤတမံၤဂုၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်တၢ်ဟီၤလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ် တၢ်စူးကါ အိၣ်လၢ တၢ်ဟီၤလီၢ်ကဝီၤအချံ ဖဲဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်အကြးအဘျၢအပူၤသ့န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဒိၣ်စဲဘၣ် 14 သီ ကျိတံလီၤအကတီၢ်က တၢ် အခါ, မိၢ်ပၤအလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ (ချံၣ်တဖၣ်, ကျိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကျိတံလီၤ) မ့တမ့ၢ်ဃုာ်တခါခါသန့ကု, တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ဆူး တၢ်ဆါတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပုၤန့ၢ်အိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယံာ်အံၤ တၢ်တူၤလီၢ်အိၣ်သ့ ထဲဒၣ်ဖဲ CWD တၢ်မဲၤလံာ်စဲၤခဲ အက တီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်စူးကါ တၢ်ပျဲလီၤဆီ လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟီၤအနၤတအိၣ် တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲး လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ တၢ်သ့အိၣ်သ့စ့ၢ် ကီးန့ၣ်လီၤ.

ထၢၣ်အတၢ်ဟ်ပနီၣ် - ထၢၣ်အတၢ်ဟ်ပနီၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟီၤ 5 ဒုလၢအပုၤဃုာ်တၢ်ဟီၤလၢအနၤတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟီၤအဖါတဖၣ်လၢအဖိးသဲစးခဲမံၤလၢန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စိၣ်ဒိတဘျၢထၢၣ်အတၢ်ဟ်ပနီၣ်လၢတၢ်ဟီၤအနၤတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟီၤဖါလၢအဖိးသဲစးန့ၣ်တၢ်တသ့အိၣ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မဲၤလံာ်အကတီၢ်အခါန့ၣ်ဘၣ်.

*အသိ- CWD အနိ- CWD အနိနှင့်မှတ်တမ်းသေးမာ ကလီလတ်တမ်းနဲ့တဟ်တမံလတ်လတ်အဂီလီ. ကွပ်ဘဉ် DNR အပုဂ် ယဲသန့အကဘျးပလတ်ဟဉ်အ ဒိအသန့အလီအကျတဖဉ်အဂီတကွ. ပုလုလတ်မံလတ်န့ဘဉ်တဘဉ်ကသ့စွဲကီးပုမသကီး တတ်ဟဉ်အဒိအတဲရဲတဲကျမုတမုတ်ဆွါအဒိလတ်တးအပီးအလီ အတဲရဲတဲကျန့လီ. ကွပ်ယုအဲထီဉ် တဲဂုတ်ကျဲ ဖဲကဘျးပ 79 တကွ.

ဘဉ်ထွဲဒီး တဲသးဆဉ်ဖိကီဖိအသံတဖဉ်လီ. ကွပ်ကဘျးပ 80.

တဲန့လီစူးကါကမျာ်အဟီဉ်ခိဉ်လီတဖဉ် - လတ်ကွပ်ထွဲပုဆွါတဲမံလတ်အလီ (Wildlife Management Areas) တဖဉ်အမဲဉ်ညါ, ကီစဉ်တဟ်းလီကွဲကရါ (State Parks), စဲအန့ဒီးန့ဆဉ်အလီတဖဉ်, ဒီးကမျာ်တဲလီအဂတဖဉ် တဲက အိးထီဉ်အိး လတ်ပုလုပုအဂီလီ. ပုလုအဲဒိဒီး တဲပျဲလတ်ဟ်ပနီဉ်တဖဉ်အဂီ တဲမံန့အိးသ့ဒ် ပုလုအဟဲဆိ, ကမံ န့ ဆိဝဲလုပုဆါ လတ်ဟဉ်ပျဲ စးထီဉ်လဲဒိဉ်စဲဘဉ် 5 သီန့လီ. တဲမံန့တဲပျဲဟဉ်ခွဲးသုတုလုအပတီတုထီဉ်ဘး မုတမု တု လုမံခဲန့တရျးတဲလုပုစးထီဉ် (ဒိဉ်စဲဘဉ် 16 သီ), ဖဲအကထီဉ်ဆိတဲအိးန့လီ. တဲပျဲလီဆိတဲအိးအဲ တဲမံန့အိးသ့ထဲ 1 ဘဉ် လုပုလုပုတဂုစုဉ်အဂီလီ. လတ်ပုလုပုလတ်ဟဉ်ပျဲအမဲဉ်ညါ တဲလိဉ်ဘဉ်စုဉ်ကီးတဲပျဲဟဉ်ခွဲးအဲ လတ်လိဉ်တဲ ဟဉ်ဘူး ဟဉ်လဲနီတမံဘဉ်န့လီ. တဲပျဲလတ်ကလဲန့လု ကီစဉ်အကရါအဲ တဲလိဉ်ဘဉ်အိး လုသီလုတဖဉ်အဂီလီ.

ကမျာ်တဲလီ တဲလုခးတဲမံလတ်အလီ လတ်ကတီစဲခဲ CWD အခဲအခါတဖဉ်အဂီ

လီကစိ	မုတ်ဟ်ပနီဉ် ပုလုပုအနီဉ်ဂါ	မုတ်လိဉ်ဘဉ် တဲပျဲဟဉ်ခွဲးလု တဲကစူးကါအဂီ	ဆူညါတဲဂုတ်ကျဲ
Rushford Sand Barrens SNA	တမု	တမု	
Savage Fen SNA	တမု	တမု	ထဲဒဉ်လုချဉ်အဂီစိ
Cannon River Turtle Preserve SNA	တမု	တမု	တဲအိးထီဉ်အိးလတ်လီဖဲ DPA 605 န့ တဲအိးထီဉ်အိး
Cannon River Wilderness လီကစိ	မု	မု	ထဲဒဉ်လုချဉ်အဂီစိ. Owatonna Wildlife 507-414-6200; Owatonna.wildlife@state.mn.us
Pin Oak Prairie SNA	မု	မု	
Minnesota Valley State Recreation Area	တမု	တမု	ထဲဒဉ်လုချဉ်အဂီစိ. Carver Rapids Unit
Minnesota Valley National Wildlife Refuge	တမု	တမု	တဲလဲကွပ်တဲသိဉ်တဲသီလီဆိသ့ဖဲ fws.gov/refuge/minnesota_valley/
Vermillion Highlands WMA	တဘဉ်ထွဲ	တဘဉ်ထွဲ	တဲကးတဲအိးလု ကမျာ်တဲလုပုမုလုအိဉ်ဒီး တဲလုပုလီဆိလု တဲရဲကျဲဆိဟ်အိး.
Nerstrand-Big Woods State Park and Prairie Creek Woods SNA	မု	မု	

တၢဟ် - တၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢ်လီၤဆီ

တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ပတံၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ်လၢ ပှၤပုၤဒၣ်အတၢ်ဟးခးလီၤလီၤဆီအီၣ် (ကဘျးပ 40)	လါအီၣ်ကူး 15 သီ
တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ပတံၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ်လၢ လၢတၢ်ဟးခးတၢ်ဒီးကျိလီၤလီၤဆီဆီ ဒီးကျိတံၤလီၤ (muzzleloader) အီၣ်	လါစဲးပထွဘၢၣ် 4 သီ

ပှၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢ်တဖၣ် လၢတၢ်ပျဲခးတၢ်ဟ် လီၢ်ကဝီၤ လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်အီၣ်ဒ် တၢ်ဟ်အနၢထီၣ်သီတၢ်ပျဲထံၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဃုထၢ ထီၣ်တၢ်လၢ တၢ်ပတံၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ်အနၢထီၣ်သီ တၢ်ဘျးစဲပနီၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် ကျိ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤ တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢလီၤဆီအီၣ်အဘၢၣ် စၢၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ပတံၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်အံၤ ခံခါလၢ်တသ့ဘၢၣ်.

တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးလိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပှၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢ်အါတက့ၢ်အဂီၢ်

တၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟးခးတၢ်အလံာ်တၢ်ပျဲလီၤလီၤဆီဆီလၢ တၢ်ဟးခးဝဲဒၣ်တၢ်ဟ်ဖဲအလီၢ်ဒၣ်ဝဲလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ် ပှၤပုၤဒၣ်တၢ်မံၤလၢ အနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွဲးလၢအတၢ်ပၢဆၢရဲၣ်ကျဲတၢ်ဟးခးန့ၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပျဲဖျးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ လီၢ်ကဝီၤလီၤလီၤဆီဆီတၢ်ပျဲတဖၣ် လူၤခးတၢ်ဟ်လၢ တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ အလီၢ်ကဝီၤလီၤလီၤဆီဆီအပူၤ ဖဲလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအလီၤ တၢ်အခွဲအခါအံၤအပူၤသ့န့ၣ်လီၤ. ကဏ္ဍၢလၢအိၣ်ဒီးပှၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢတုၤဆူ 4 ဂၤတဖၣ် ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးသ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပျဲလီၤဆီတဖၣ်ဘၣ်တဘျီတၢ်ကသုအီၤလၢတၢ်ကဘျးစဲဃုဒီးတၢ်ဟ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢလီၤဆီဖဲတၢ်ဟ်လၢအနၢတအိၣ်တဖၣ် န့ၣ်တၢ်ဟ်န့ၣ်အီၤသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်လၢတၢ်ဟ်န့ၣ်အီၤဒ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လူၤတၢ်ဟ်ခွဲးယာ်လီၤဆီတခါန့ၣ်ကြးဆဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အသုတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢလီၤဆီအနီၣ်ဂံၢ်, ဖဲတၢ်မ့ၢ်ဟ်လီၤအီၤအခါန့ၣ်လီၤ. ခံမဲတမံၤန့ၣ်, ပှၤလူၤတၢ်မံၤလၢတဖၣ် ကြးသ့ဝဲဒၣ်တၢ်လၢ အအိၣ်လၢတၢ်ကဝီၤကပၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ဟ်အတၢ်ပျဲအလီၢ်ကဝီၤအနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိဘၣ်ထွဲဒီးမ့ၢ်ပှၤလူၤတၢ်မံၤလၢတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤလၢတၢ်ပျဲလၢတၢ်ဟ်လၢအနၢတအိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒ်လိၣ်ဒီးတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢအခွဲးလီၤဆီန့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဖဲ ကဘျးပ 73 အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤလူၤတၢ်မံၤလၢ်အတၢ်ပျဲလီၤ DNR website at mndnr.gov/hunting/deer/special-deer-hunts.html.

လၢတၢ်ကခးန့ၣ်တၢ်ဃီဖါ (earn-a-buck) အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

တၢ်ဟးခးတၢ်လီၤလီၤဆီဆီတနီၤနီၤအိၣ်ဒီး တၢ်မၤစုၤလီၤတၢ်ဃီဖါ (earn-a-buck) အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်, လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ် တၢ်ခးန့ၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဟ်လၢအနၢတအိၣ် 1 ဒု မ့တမ့ၢ် အါဒုတချုးဒီးဖဲပှၤပုၤဒၣ်တၢ်ဟ်ဖဲဖိဖိန့ၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဃီဖါလၢအအိၣ်ဒီးအနၢအခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအိၣ်ဖျါဝဲဖဲ ပှၤသုးကျဲတၢ်ဟးခးအအိၣ် မ့တမ့ၢ် ပှၤယဲၤသန့အဖီခိၣ်ဖဲ mndnr.gov/hunting/deer န့ၣ်လီၤ.

CWD တၢ်အဒိလိၣ်ဝဲဒၣ် ဖဲလါနီၣ်ဝဲဘၢၣ် 8-9 သီ

တၢ်ဆၢထီၣ် CWD တၢ်အဒိန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢပှၤကဘၣ်မၤအီၤသပှၤကတၢ်လၢ CWD ဟီၣ်ကဝီၤလဲလၢ်အပူၤ ဖဲကျိ A အကတီၢ်အိၣ်ထီၣ်သး အနွံကတၢ်နံၤသ့ (နီၣ်ဝဲဘၢၣ် 8-9 သီ) အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဟ်လၢ တၢ်မၤန့ၣ်အီၤလၢ တၢ်လူၤခး တၢ်လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိအလၢပျဲအိၣ်ဖဲ လံာ်ကဘျးပ 76 အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဝုၢ်ဘဲးစထၢၣ် (City of Baxter)

ဝုၢ်ဘဲးစထၢၣ် (City of Baxter) ကမၤဝဲတၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢလီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်လၢ ချံၣ်, ပှၤပုၤဒၣ်ကျိ, ကျိညီန့ၣ်တဖၣ် ဒီးကျိ တံၤလီၤ ပှၤလူၤခးတၢ် မံၤတဖၣ်အဂီၢ် တန့ၣ်ညါအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်လၢပှၤခးန့ၣ်အီၤ ဖဲဘဲးစထၢၣ်ဝုၢ်အဆၢတဒုလၢလၢန့ၣ် ပှၤကြးဆဲးလီၤန့ၣ်အမံၤ ဒီဖျိ တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢအနီၣ်ဂံၢ် လၢတၢ်ဟ်ဖျါအီၤလၢထးန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်လီၤကွၢ်ဖဲ baxtermn.gov/government/departments/police/hunting တက့ၢ်.

တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ် တၢ်လီၤလီၤလီၤဆီဆီ လၢတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ်

တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ် တၢ်လီၤလီၤလီၤဆီဆီ လၢတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ် တၢ်ပတံၢ် ထီၣ်တၢ် ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးဘၣ်. တၢ်အံၤမုၢ်ဒ်သးတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤတၢ်ဟီၣ်တဖၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ဖဲ တၢ်လီၤလီၤလီၤဆီဆီ တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ် လီၤကဝီၤတဖၣ်အံၤအပူၤအသး, ပုၤကိးဂၤ လူၤခးတၢ်ဟီၣ်သ့ ဒီးတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ် လီၤဆီဆီတလိၣ်ဘၣ်. ဖဲ ပုၤလူၤခးတၢ်အဆၢကတီၢ်အခါ ပုၤမၤန့ၢ် တၢ်မံၤလၢ် အကလုာ်ဂၤတဖၣ် တသ့ဘၣ်. ပုၤလူၤခးတၢ်ဟီၣ်သ့ သ့ဝဲထဲဒ်ဖဲ န့ၢ်လီၤ တၢ်ဟီၣ်ပ နီၣ်ယၢ်အီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟီၣ်ပ ပုၤဟံးန့ၢ်အီၤန့ၣ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤဒီးဖျိစူးကါတၢ်လူၤ ခးတၢ်မံၤလၢ် အနီၣ်ဂံၢ် လၢအအိၣ်ဖဲ တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ်.

တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ် တၢ်လီၤလီၤလီၤဆီဆီ လၢတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤတဖၣ်						
တၢ်လီၤအမံၤ	တၢ်ဟးခး နီၣ်ဂံၢ်	နီၣ်ဂံၢ်လၢ ပုၤကနုာ် လီၤခးပုၤအိၣ်	မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီ	တၢ်ဟီၣ်ပ နီၣ်ထာၣ်	တၢ်ဟးခးအ ကလုာ်	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါထီၣ်
City of East Gull Lake	880	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	စဲးပထုဘၣ် 13 သီ - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 31 သီ	5	တၢ်ဟီၣ်ပအ န့ၢ်တအိၣ်အ ဂီၢ်စီၤ	Laura Christensen; 218-828-9279; laura@eastgulllake.us
City of Jackson	928	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	စဲးပထုဘၣ် 13 သီ - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 31 သီ	2	ထဲဒ်တၢ်ဟီၣ် အန့ၢ်တအိၣ်	Shawn Haken; 507-847-4420; shawn.haken@co.jackson.mn.us
Minnesota Valley ကီၢ်ခဲၣ် တၢ်အိၣ်ကသုၣ်ကသီ လီၤ - Carver Rapids Unit 3; Thompson Ferry Unit Archery	979	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	စဲးပထုဘၣ် 13 သီ - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 31 သီ	5	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	တၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါတအိၣ်ဘၣ်
Greenleaf Lake SRA	987	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	စဲးပထုဘၣ် 13 သီ - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 31 သီ	1	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	Kristy Rice; 320-753-0326; kristy.rice@state.mn.us

တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ်လၢကျိၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤလီၤဆီတဖၣ် ဖဲတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤအလီၢ်

တၢ်လီၤအမံၤ	တၢ်ဟးခး နီၣ်ဂံၢ်	နီၣ်ဂံၢ်လၢ ပုၤကနုာ်လီၤ ခးပုၤအိၣ်	မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီ	တၢ်ဟီၣ်ပ နီၣ်ထာၣ်	တၢ်ဟးခးအ ကလုာ်	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါထီၣ်
Schoolcraft ကီၢ် ခဲၣ်ကရၢ်	912	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 8-23 သီ	1	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	တၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါတအိၣ်ဘၣ်
City of Grand Rapids	931	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 8-23 သီ	3	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	တၢ်ဒုးသ့ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ CWD sampling. DNR Wildlife Office 218-328-8860
Franz Jevne ကီၢ်ခဲၣ်ကရၢ်	988	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 8-23 သီ	3	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	တၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါတအိၣ်ဘၣ်
Itasca ကီၢ်ခဲၣ်ကရၢ်	287	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 8-16 သီ	1	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	Louis Peterson 218-407-5645

ကျိတၢ်လီၤတၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤလီၤဆီတဖၣ် ဖဲတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတလိၣ်နီတမံၤအလီၢ်

တၢ်လီၤအမံၤ	တၢ်ဟးခး နီၣ်ဂံၢ်	နီၣ်ဂံၢ်လၢ ပုၤကနုာ် လီၤခးပုၤအိၣ်	မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီ	တၢ်ဟီၣ်ပ နီၣ်ထာၣ်	တၢ်ဟးခးအ ကလုာ်	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါထီၣ်
Itasca ကီၢ်ခဲၣ်ကရၢ်	287	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 29 - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 14 သီ	1	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	ဟံးယုာ်ဒီး Itasca Wilderness Sanctuary. Louis Peterson 218-407-5645
City of Grand Rapids	946	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 29 - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 14 သီ	3	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	တၢ်ဒုးသ့ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ CWD sampling. DNR Wildlife Office 218-328-8860
Schoolcraft ကီၢ် ခဲၣ်ကရၢ်	912	တၢ်ဟီၣ်ပနီၣ်တအိၣ်	နီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် 29 - ဒံၣ်စဲးဘၣ် 14 သီ	1	တၢ်ဟီၣ်မိၢ်ဂ့ၢ် မါဂ့ၢ်	တၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါတအိၣ်ဘၣ်

ကျိချုံတအိဉ်ဒီးအစုဉ်အပျါ

တအိဉ်အတၢ်လိဉ်ဘဉ် ပုၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢတဖၣ်ကဘဉ်ဟ်ဒီးသုထဲဒဉ်ကျိချုံပုဉ်သုဉ်လၢအစုဉ်အပျါတအိဉ်ဖဲပုဉ်သုဉ်လၢတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢလီၤဆီမုတမ့ၢ်တၢ်ဆူၤတၢ်ဆါအတၢ်ရဲဉ်သဲကတီၢ်လၢခးတၢ်မံၤလၢမံဉ်န့ဉ်စိထုဉ်ကီၢ်စဲဉ်အဖး(ခ) မုတမ့ၢ်စဲအုဉ်ဒီးန့ဆၢဉ်အလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤန့ဉ်လီၤ.

ပုၤတဂၤဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမိၤအီၤလၢမံဉ်န့ဉ်စိထုဉ်နီၢ်တဂၤတၢ်ဒိသဒါအတၢ်သိဉ်တၢ်သီအဖီလၢန့ဉ်စိကျိချုံစတိဉ်လၢအအိဉ်ဒီးပုဉ်သုသန့ကုကျိချုံန့ဉ်တၢ်သုအီၤလၢတၢ်ကဟ်န့ဆၢဉ်ဖဲကီၢ်ဖိတဒုဖဲတၢ်လူၤခးတၢ်အခါန့ဉ်တသ့ဘဉ်.

ကျိချုံလၢတအိဉ်ဒီးအစုဉ်အပျါအတၢ်လိဉ်ဘဉ်တဖၣ်န့ဉ်တၢ်တသ့အီၤလၢသးစးပုၤခးတၢ်လီၤဆီလၢတၢ်သုကျိ shotgun အလီၢ်ကဝီၤဖဲပုၤခးတၢ်မုၢ်သးကွၢ်တၢ်ဟီၤလၢတၢ်ခးန့အီၤအက့အခါခဲလၢလၢအပဉ်ယုာ် အပုဉ်အကဖုအခါန့ဉ်လီၤ.

မုၢ်ကပတံထီဉ် တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီၤလၢချုံ တၢ်လီၢ်လီၤလီၤဆီဆိတဖၣ်ဒ်လဲဉ်

လံာ်ပတံထီဉ်လၢချုံအလီၢ်ကဝီၤလီၤဆီဆိတခါအတၢ်ပျဲန့ဉ်တၢ်ကဘဉ်မၤအီၤလၢလံာ်တက့ၢ်ဒိလၢအဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်လီၤခီဖျါတၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢအလီၢ်ကဝီၤလီၤဆီဆိတစုဉ်န့ဉ်လီၤ. လံာ်ပတံထီဉ်အဂၤန့ဉ်တၢ်တတူၢ်လီာ် အီၤဘဉ်. ဝံသးစူၤကွၢ်ဘဉ်ပုဉ်ယဲၤဘျးစဲ mndnr.gov/hunting/deer လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်ဒီးတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢအပူၤန့ဉ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ်တၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤတက့ၢ်. တၢ်သံကွၢ်ခဲ လၢလၢဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢလီၤဆီဒီးချုံန့ဉ်တၢ်ကြးလဲၤဆူတၢ်လီၤလၢအမၤဝဲဒဉ်တၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢအအိဉ်လီၤလီၤန့ဉ်လီၤ.

တချုးန့ဆၢထီဉ်လံာ်ပတံထီဉ်အခါ, ဝံသးစူၤသမံထဲမၤလီၤတၢ်တၢ်လီၢ်လၢ နသးစဲဟးခးတၢ်အလီၢ်တက့ၢ်. တၢ်ဟးခးတၢ်အလီၢ် လီၤဆီအိဉ်ဒီးအတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢအလီၤလီၤသးတဖၣ် ဒ်အမုၢ်တၢ်ဟ်ပနီဉ်တၢ်စူးကါဝဲဒဉ် တၢ်ပျဲလံာ်အုဉ်သး (Bonus permits), တၢ်ဖိဉ်ဆိတၢ်ဟီၤလၢတအိဉ်ဒီးအနၤ, ကွဲးလံာ်ဟ့ဉ်တၢ်ပျဲ, မုတမ့ၢ် တၢ်မၤကွၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်အဂ့ၢ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဟီၤလၢတၢ်ခးန့ဝဲဖဲတၢ်ဟးခးအလီၢ်လီၤဆီန့ဉ် တၢ်ကဘဉ်မၤနီဉ်မၤယါအီၤခီဖျါ တၢ်စူးကါဝဲဒဉ် တၢ်ဟးခးအလီၢ်လီၤဆီ အနီဉ်ဂံ (Special Hunt Number), ဒ်တၢ်ဟ့ဉ်လီၤအီၤအသးန့ဉ်လီၤ.

မုၢ်ပကတံထီဉ် တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီၤဒီးကျိ တၢ်လီၢ်လီၤလီၤဆီဆိ တဖၣ်ဒ်လဲဉ်.

ပုၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢလၢ ကျိတဖၣ် ဒီး တံာ်လီၤန့ဉ် ကဘဉ်တံထီဉ် တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢ ထံဉ်တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီတဖၣ် (special lottery hunts) ခီဖျါပုၤန့ၢ် တၢ်ဟီၤလံာ်တၢ်ဟ့ဉ်ပျဲ တချုးမုၢ်လွံးန့ၢ်, စဲးပထုဘဉ် 4 သီန့ဉ်လီၤ. ပုၤလူၤခးတၢ်မံၤလၢတဖၣ် အလီၢ်အိဉ် လၢကဟ့ဉ်လီၤ တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီအံၤ အနီဉ်ဂံ ဖဲပုၤလံာ်တၢ်ဟ့ဉ်ပျဲအခါန့ဉ်လီၤ. ပုၤလူၤတၢ်မံၤလၢန့ဉ်ပတံထီဉ်တၢ်လၢတၢ်လူၤခးတၢ် မံၤလၢအလီၢ်ကဝီၤ 1 ခါမုတမ့ၢ် စုကဝဲၤအကလုာ်တခါ လၢတၢ်ပြုၤလၢတၢ်ဟီၤတအိဉ်ဒီးအနၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်ပတံထီဉ်တဖၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲစဲးပထုဘဉ် 4 သီတၢ်ဟ်ပနီဉ် လၢခံကတၢ်န့ဉ်တသ့ဘဉ်. တၢ်ဟီၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢ တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီ လီၢ်ကဝီၤတခါအပူၤန့ဉ် ကြးစူးကါ တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီ အနီဉ်ဂံဖဲဆဲးလီၤတၢ်ဟီၤအမံၤအခါန့ဉ်လီၤ.

တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီၤလၢကျိ တၢ်လီၢ်လီၤလီၤဆီဆိတဖၣ် အစရီအလၢအပုၤ, ဟ်ယုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်အသီ ဒီးတၢ်ဘီဘဉ်တဖၣ်န့ဉ် ပုၤဒီးန့ၢ်အီၤလၢအိဉ်လဲဖဲ mndnr.gov/deer န့ဉ်လီၤ. လီၤပုဉ်ယဲၤအဖီခိဉ်အစရီန့ဉ်ပုဉ်သုဉ်တၢ်လူၤခးတၢ်မံၤလၢအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤတၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤဆူညါန့ဉ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်လီၤလီၤဆိလၢတၢ်ခးဒီး ကျိတံာ်လီၤ (Muzzleloader) လီၢ်ကဝီၤ

တၢ်ဟ်ပနီဉ်တၢ်ပတံထီဉ်အဆၢကတီၢ်လၢ-မုၢ်လွံးန့ၢ်, လါစဲးပထုဘဉ် 4 သီ.

တၢ်လူၤခးတၢ်ဟီၤဒီးကျိ muzzleloader လီၤဆီအစရီအ လၢအပုၤတခါပဉ်ယုာ်တၢ်မၤသီထီဉ်ဒီးတၢ်ဘီဘဉ်က့ၤလၢအအိဉ်ဝဲဒဉ်ဖဲ လီၤပုဉ်ယဲၤအဖီခိဉ် mndnr.gov/hunting/deer န့ဉ်လီၤ.

ELS အသိတေတကစးထီၣ်သူအိတေချး 2025 တၢ်ခး တၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လဲၣ်န့ၣ်, အကမၤဘၣ် ဒိတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်နီၤဖးတခါအံၤအပူၤလီၤ. ကွၢ်ဘၣ်ကဘျးပၤ 10 လၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ် တက့ၢ်.

တၢ်သူ

စးထီၣ်ဒီးလီထု	လၢအိကူး 15 သီ
တၢ်သူလီၤအကတီၢ်	လၢစးပထုဘၣ် 1 သီ- လၢအိကထီဘၣ် 12 သီ
အိၣ်ဒီးတၢ်ပတံထီၣ်လၢ 2025 အကတီၢ်အဂီၢ်	လၢအ့ၢ်ဖျၢၣ် 2025
တၢ်ပနီၣ်တၢ်ပတံထီၣ်အဆၢကတီၢ်လၢဂဲလၢ 2025 အကတီၢ်အဂီၢ်	လၢမ့ၢ် 2 သီ, 2025

တၢ်မၤလၢပုၤတၢ်ပးခးတၢ်သူအတၢ်သီၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်အိၣ်ဖျါဝဲဖဲပုၤယံၤသန့အဖီဒိၣ်ဖဲ mndnr.gov/hunting/bear

လဲးစ့ၣ်တဖၣ်

ပုၤအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤပုၤယုၣ်ဝဲ ဖဲတၢ်တုၤတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလံာ်အုၣ်သးအဂီၢ် ဖဲတၢ်ပျဲဖီၣ်တၢ်သူ အလီၢ်ကဝီၤပူၤ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ပုၤဝဲဒၣ်လံာ်အုၣ်သး ဖဲတၢ်ဆါဝဲဒၣ်အလီၢ်လၢ တအိၣ်ဒီးမိထုၣ်အလီၢ်ကဝီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤလၢအနၢၤဝဲဒၣ်တၢ်ဖီၣ်တၢ်သူတၢ်ဘျုးတၢ်တီၢ်အနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ပုၤဝဲဒၣ်လံာ်အုၣ်သးဖဲလၢအိကူး 1 သီ, 2025 န့ၣ်လီၤ. လံာ်အုၣ်သးလၢ တၢ်တဆါအိၣ်ဒီးအိၣ်အါန့ၢ်ဒီး တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်တဖၣ် တၢ်ကစးထီၣ်ဆါအိၣ် ဖဲမ့ၢ်ထုၣ် လၢအိကူး 6 သီ, 2025 အန့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယီၤဖးဒိၣ်လၢအနၢၤဖးတြၢ်ဒီးကဘျုး (Moose)

တအိၣ်ဒီးတၢ်ပးခးဝဲဒၣ် တၢ်ယီၤဖးဒိၣ်လၢအနၢၤဖးတြၢ်ဒီးကဘျုး (Moose) အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်အိၣ်ဖျါဝဲဖဲ mndnr.gov/moose. န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ယီၤဖးဒိၣ်လၢအနၢၤဖးတြၢ်ဒီးကဘျုး (Moose) အဒုၣ်အထၢအကတီၢ်ဖဲတၢ်လီၢ်တနီၤနီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယီၤမအဒိၣ်ကတၢ်တကလုာ် (ELK)

တၢ်ပနီၣ်တၢ်ပတံထီၣ်အဆၢကတီၢ်လၢဂဲလၢ 2025 တၢ်ပးခး တၢ်ယီၤမအဒိၣ်ကတၢ်တကလုာ် (ELK) အဂီၢ်ဝဲဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်ပတံတဖၣ်လၢ 2026 တၢ်လုၤခးတၢ်မဲၤလၢအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကတုၢ်လီၢ်အိၣ် စးထီၣ်ဖဲ လၢမ့ၢ်, 2026 လၢခံတဘျီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ လီၢ်ယံၤအဖီဒိၣ်ဖဲ mndnr.gov/elk န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်တၢ်မဲၤဟီၣ်ကဝီၤကျိၣ်စ့ အိၣ်ဝဲလီၤ.

တၢ်မၤသကိးတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တီၢ်ကျိၤကရၢ (Conservation Partners Legacy Grant Program) ဃုက့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် လၢအကဆုၢ်အိၣ်ထီၣ်ထွဲတၢ်တီၢ်ကျိၤလၢတၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်, တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျိၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒိသဒါဝဲဒၣ် တၢ်ဟ့ၣ်သါဒိအမ့ၢ်ညၢ, ဆၢဖဲကီၢ်ဖိ, ဒီးတၢ်မဲၤလၢ ဖဲမံၣ်န့ၣ်စိထုၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်လီၤကွၢ်ပုၤယံၤသန့ dnr.state.mn.us/grants/habitat/cpl/ လၢတၢ်သ့ၣ်ညါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

မုာ်တၢ်ကထံာ်သ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဆီၤလၢ elk ဒီးတၢ်ဟီၣ်န့ၣ်ဒ်လဲာ်

ပုၤကစးတၢ်ဟီၣ်တဖၣ်-သ့ၣ်ညါတၢ်လၢနကစးအီၤတက့ၢ်

Elk တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ခးကမၢ်ပာ်အီၤလၢမံာ်န့ၣ်စီထံာ်အပူၤ မုာ်လၢပုၤလူၤတၢ်မဲၤလၢတဖၣ်ဆိကမိာ်ဝဲအမုာ်တၢ်ဟီၣ် အယီၤလီၤ. Elk န့ၣ်အါတက့ၢ်တၢ်ထံာ်န့ၣ်အီၤလၢကလံၤစိး မုာ်န့ၣ်မံာ်န့ၣ်စီထံာ်, လၢ Kittson ဒီး Marshall အခိၣ်တၢ်တဖၣ်အပူၤလီၤ. သန့က့ၢ် elk တဒုဖိတဒုဖိန့ၣ် အိၣ်ဖျါလၢတၢ်လီၤဖးလဲၣ်အပူၤလီၤ. Elk ဒီးတၢ်ဟီၣ်န့ၣ်အဒိဘူး သန့က့ၢ်အလီၤဆီၤလီာ်အသး ဒိၣ်ဒိၣ်လၢအမုာ်အနီၢ်အဒိၣ်အထီၣ်ဒီးနီၢ်ခိၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခး elk တဒုမုာ်လၢနဆိကမိာ်လၢအကဲတၢ်ဟီၣ်န့ၣ်တဖိးသး စးဘၣ်.

တၢ်ယီၤ အက့ၢ်ပုၤနီၣ်တဖၣ်

အနီၢ်ခိၣ်- အလွၢ်အိၣ်ဖျါဂီၤတုၤအလွၢ်အယးစၢ်, အခိၣ်န့ၣ် အလွၢ်သူၤလီၤ

အကီၢ်ဘီ- အလွၢ်ယးဒ်သီးခဲးစးနးအချဲန့ၣ်လီၤ.

ပျီၢ်ယံ- အလွၢ်ဘီစၢ်တုၤအဘီဂီၤ

အမဲာ်- အမဲာ်ပုၤဒီးအလွၢ်ဘီတုၤဘီယး

အနၢၤတဖၣ်- တၢ်တီၤအခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အလွၢ်သူၤဒီးအယၤ လၢအထူးလီၤအသးတုၤအမိၢ်ပုၤ (elk အဖါန့ၣ်). အအိၣ်ဒီးအကမိာ် (အခိၣ်ထိး) 4 တုၤ 6+ လၢအလွၢ်ဒ်သီးကဆီမဲ. အဖါလၢအအိၣ်တန့ၣ်ဘျီၣ် ဘျီၣ် ခံန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်အစူလၢအထီတဖၣ်လီၤ.

အမိၢ်ပုၤအထီ- 6.5 တုၤ 8 ဒိၣ်ယီၢ်

အထီ- 4.5 တုၤ 5 ဒိၣ်ယီၢ်ဖဲအဖဲဘၣ်ဒိၣ်အလီၤ

အတယၢ်- အဖါ (ဖါန့ၣ်တဖၣ်) အတယၢ်အိၣ် weight 700 တုၤ 900 ပိာ်, အမိၢ် (အမိၢ်ဒူးအိၣ်န့ၣ်) အတယၢ်အိၣ် 500 တုၤ 600 ပိာ်

အိၣ်ရၢလီၤအသး- အခိၣ်သ့ၣ်အိၣ်လၢကလံၤစိးမုာ်န့ၣ် မံာ်န့ၣ်စီထံာ်အလီၤ ခၢာ်သးလၢ Kittson ဒီး Marshall အကီၢ်ရၢတဖၣ်အပူၤလီၤ. တဒုစ့ၢ်စ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ထံာ်အီၤလၢတၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်အါအချၢတၢ်လီၤလဲၣ်လီၤအပူၤလီၤ.

Elk အဖါဘူးဒီး Grygla, မံာ်န့ၣ်စီထံာ်.

Elk Cow အမိၢ် (အမိၢ်ဒူးအိၣ်န့ၣ်)

Photo: USFWS

တၢ်ဟီၣ်ဝါမဲၢ်အက့ၢ်ပုၤနီၣ်တဖၣ်

အနီၢ်ခိၣ်- အလွၢ်အိၣ်ဖျါဂီၤယးဖဲတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဒီး တၢ်ကီၢ်ခါဆၢကတီၢ်လီၤ, အလွၢ်အိၣ်ဖျါဝါယးဖဲတၢ် ကီၢ်ထီၣ်သီဒီးတၢ်ကီၢ်ခါဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဟၢဖၢန့ၣ်အဝါလီၤ.

အကီၢ်ဘီ- အလွၢ်ဝါအဖိးတဖၣ်အိၣ်လၢအကီၢ်ယုၢ် အလီၤလီၤ.

ပျီၢ်ယံ- ဖဲမုာ်ဟ်လီၤအမဲာ်န့ၣ်ပျီၢ်ယံအကတီၢ်တဖၣ်တဖျါ ဘၣ်

အမဲာ်- အမဲာ်ထီၣ်ဒီးလဲၣ်, အလဲၣ်ယးအိၣ်ဒီးအနွံအလွၢ်ဝါလီၤ. ဖဲမုာ်မၤထီၣ်အမဲာ်န့ၣ်, အမဲာ်အိၣ်ဖျါဝါခဲလၢာ် လီၤ.

အနၢၤတဖၣ်- အိၣ်ဒီးတၢ်တီၤအခိၣ်သ့ၣ် 1 တခါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်စူ (အခိၣ်ထိး) 3 တုၤ 5 ခါ ထီၣ်ဆူတဖၣ်ဖိခိၣ် (လၢအဖါခိၣ်တုာ်အလီၤ).

အဖါတန့ၣ်ဘျီၣ်ဘျီၣ်ခံန့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်စူအဖၣ်တဖၣ်မုာ်အနၢၤလၢအလီၤကဲဒ်သီးနီၢ်ဆဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ

အမိၢ်ပုၤအထီ- 4 တုၤ 6 ဒိၣ်ယီၢ်.

အထီ- 2 တုၤ 3 အထီလၢဖဲဘၣ်ဒိၣ်အလီၤ.

အတယၢ်- အဖါ(ဖါပုၤ)အတယၢ် 100 တုၤ 300 ပိာ်, အမိၢ် (အမိၢ်ဒူးအိၣ်န့ၣ်) အတယၢ် 85 တုၤ 130 ပိာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အိၣ်ရၢလီၤအသး- အိၣ်ဆိးလၢမံာ်န့ၣ်စီထံာ်ကီၢ်စၢာ်လၢတၢ်အိၣ်ဆိးအလီၤအါတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟီၣ်ဝါမဲၢ်အမိၢ်ခိၣ် Fort Snelling အက့ၢ်

White-tailed buck အဖါ(ဖါပုၤ).

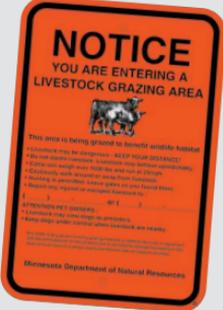
ထိပ်ဒုန်ထံ (waterfowl)

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ဟးခး ထိပ်ဒုန်ထံ (waterfowl) အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဖျါဝဲဖဲ အူထၢၣ်နးအဖီခိၣ် ဒီးတၢ်လီၤ တတီၤလၢလၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဟးခးဒီးတၢ်ဟးဖီၣ်ညၢၣ်အလံာ်အုၣ်သးဘၣ်တၢ်ဆါအီၤဒီး ကွၢ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလၢအပျဲၤ ဖဲထိပ် ဒုန်ထံ (waterfowl) အကတီၢ်ပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဆၢၣ်လီၤလါဟ့ၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မံၤလၢ အလီၢ်တဖၣ် - ဂ့ၤဝဲလၢတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအဂီၢ်

တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်အိၣ်ဆၢၣ်လီၤလါဟ့ၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတခါ လၢအရဲၣ်ကျဲၤဝဲဒၣ် တၢ်လီၤလၢအပျဲၤဒီးနီၣ်လါဟ့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤဝဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဆၢၣ်လီၤလါဟ့ၣ်အလီၢ် ကမၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိအကလုာ်ကလုာ် ဒီးတၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤ တၢ်ဟ့ၣ်သါလၢ အကဲဘျးဝဲလၢတၢ်မံၤလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤဟးခးတၢ်ဖဲလၢဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢ တၢ် ဘုၣ်အီၤလၢဟံၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲဖဲ WMA အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အါတက့ၢ်တၢ်ကထုးထီၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ် ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ဘုၣ်အီၤ လၢဟံၣ်တဖၣ် ဖဲလါ အီၤကူးတတ်အခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ် ကွၢ်ဘၣ်ဖဲ - mndnr.gov/publications/wildlife

ကတီၢ်ဃာ်ဟီၣ်ကဝီၤစ့ၣ်စီၣ်အလီၢ်တဖၣ်

တၢ်ကွၢ်ထွဲကတီၢ်ဝဲဒၣ်ဟီၣ်ကဝီၤစ့ၣ်စီၣ်အလီၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်အရ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤလီၤတံၢ်ဝဲဒၣ်ထီၣ် ဒုၣ်, ထီၣ်ကံာ်, ထီၣ်လဲၤဝါ, ဒီးတၢ်ဃာ်တဖၣ်အတၢ် အိၣ်လၢပျဲၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မဲၣ်န့ၣ်စိ ထၢ မ့ၢ်ထံကီၢ်အဒိၣ်ကတၢ်တဘျီလၢ အကွၢ်ထွဲ ကတီၢ်ဝဲဒၣ် ဟီၣ်ကဝီၤစ့ၣ်စီၣ်အလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီပျဲၤလီၤမၤ တၢ်လၢကပီၤတဖၣ်န့ၣ်တဂ့ၢ်.

ကမ္ဘာ့တိုက်လီတိုက်ကျွန်းတပ်မဲလ်အိန်ကဒုအလီတဖ်

ကီစံနီတိုက်လီတဖ် (State lands)

တပ်သုးကျွဲတပ်မဲလ် လာထံကျိအလီတဖ်

DNR ညှဉ်ဒီးတပ်မဲလ်ဝဲကျိ (DNR Fish and Wildlife Division) ဗုမန့တပ်လီဖဲနီဒီးထံကျိအိန်အလီလာတပ်ဟ့ဒ် ဝဲဒ် တပ်မဲလ်ညှဉ်အတဖ်ဒီးတပ်မဲလ်ဒီးလာတပ်ဒီးသ့ဝဲဒ်တပ်ဟ့ဒ်ညှဉ်လာအရဲဒိန်တဖ်န့လီ။ တပ်လီသ့တဖ်အဲ တပ်သ့ ညှဉ်ဝဲဒ်အမု၊ တပ်သုးကျွဲတပ်မဲလ်လာထံကျိအလီတဖ် (Aquatic Management Areas (AMAs)), မုတပ်ဘီးဘဉ် သ့ညှဉ်အတပ်နီတဖ်လာတပ်ဒီးန့တပ်ဟ့ဒ်တပ်ပျဲလာတပ်စူးကဲဝဲအဂီန့လီ။ တပ်ကဟ်တုနီတဂကအပီးအလီဒ်သီးသ့တပ် ဆာထာ်တဖ်, လာတအိန်လာ AMAs အလီန့တဖ်ဒီးဝဲဘဉ်။

တပ်သုးကျွဲတပ်မဲလ်အလီတဖ် (Wildlife Management Areas)

ဗုကွာ် wildlife management areas (WMAs) အမဲလဲလီအသီကတပ်တဖ် ဒီးတပ်မဲအထီတပ်သုးကျွဲ တပ်မဲ လာအလီဖဲ DNR အ WMA တပ်မဲလဲသန့အပူဖဲ - mndnr.gov/wmas, ဝဲဗုထာစံလီဖဲ “New WMAs.” တပ်လူ တပ်မဲလ်လာဒီးသ့ဒီးတပ်ဒီးဆဉ်ဖဲကီဖဲလဲအဒုအိန်အဖဲန့တဖ်န့တပ်ပျဲအီလာကီစံနီပု WMAs ဝဲခဲတပ်ဆာကတီတပ် ရဲဒ်လီယာလာလဲဖဲတ ဘဉ်အဲ, ထဲဒ်တပ်ဟ့ဒ်တပ်လာလဲတဖ်-

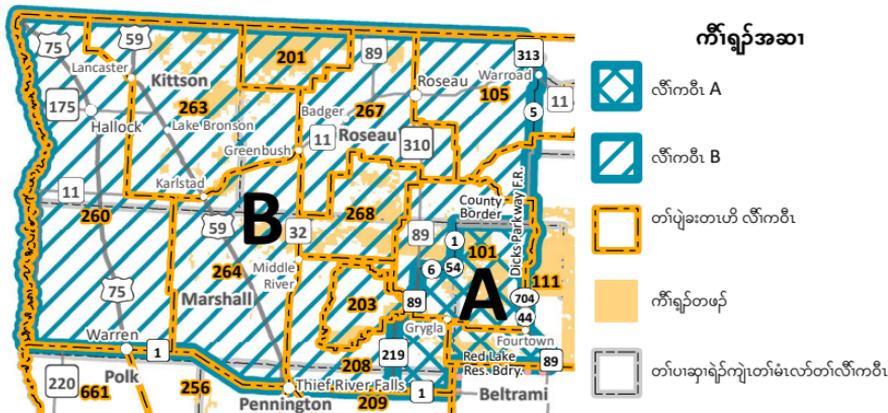
တပ်ဟ်ပနီတပ်တြီယာထီရီတဖ်

- **တပ်လဲန့ဆဉ်** - တပ်ဘီးဘဉ်ညှဉ်တပ်ဟ်ဟ့ဒ် WMAs အတပ်လီတနီနီလာတပ်လဲန့ဆဉ်ဝဲလဲတအိန်ဒီး DNR အ တပ်ဟ့ဒ်စီဟ့ဒ်ကမီလာအပျဲလဲန့လီဝဲဘဉ်န့လီ။
- **တပ်ဟ်ယာအဆာကတီ** - တပ်န့လီဆူ WMA အပူ မုတမု တပ်စူးကဲတပ်ဖဲတပ်ဟ်ယာအဆာကတီတသ့ဘဉ် ဖဲလာတပ်မု ဘီးဘဉ်ညှဉ်ညှဉ်ဝဲဒ် တပ်လီအဒုဒိန်ဝဲန့ မုတပ်လီလာတပ်တြီယာအီ, မုတမုဘဉ်လာ တပ်ဟ့ဒ်တပ်ပျဲဘဉ် န့လီ။
- **တပ်ဟးခဲဒ်ဖ** - တပ်တြီဝဲဒ်တပ်ဟးခဲဒ်ဖမုတမုဘဉ်လာတပ်ရဲကျဲလီဝဲလာတပ်စူးကဲအီလာတန့အဂီ မုတမု ဒီးန့တပ်ပျဲလာ ပုရဲကျဲကျဲတပ်မဲလ်မဲန့ကွာ်အအိန်န့လီ။ သီလ့, တပ်တွဲသီလ့မုတမုဒဲဒဲခဲခဲလဲလဲတပ်ဟ့ဒ်အီလာမုန့ဒီတဖ်ပုက ဘဉ်အိန်လာအပူမုတမုပု ကဘဉ်ဒီးအီန့လီ။
- **သံးခဲကဲခဲ** - တပ်တဘဉ်အိန်ဝဲဒ်သံးခဲကဲခဲ, မုတမုဘဉ်လာပုတဂကပုဘဉ်ဝဲဒ် တပ်စူးကဲတပ်လီလာမုန့ဒီ ဒ်အဖိးသဲစး အသီးန့လီ။
- **ကျိဒီးတပ်ခဲပနီအလီ** - တပ်တြီဝဲဒ်တပ်ခဲပနီ, တပ်ခဲလီကွဲတပ်, တပ်ဒီးထု မုတမု တပ်ခဲတပ်လာတအိန်ဒီး တပ်ဆိမိဉ်လီ တပ်တန့လီ။ ပုတဂကလဲလဲတန့ပုဘဉ်ဝဲဒ်ကျိလာတအိန်ဒီးအဒု မုတမု တပ်ထီထီဟ်ကျိချ် မုတမု ချဉ်, မုတမုဘဉ်လာ အမဲန့ တပ်မဲလဲဖိးသဲစး မုတမု တပ်ဟ့ဒ်ပျဲန့လီ။
- **တပ်မဲဟးဂီမုတမုတပ်ထူးထီကွဲတပ်စူးလီဒိန်ခိန်** - တပ်တဘဉ်မဲဟးဂီ မုတမု ထူးထီကွဲဝဲဒ်တပ်ဟ်ပနီ, တပ်ဘီးဘဉ် သ့ညှဉ်အလီ, ကရု, တြဲ, တပ်သ့ထီ, သ့, သ့တပျီ, သ့ဟ်မု, တပ်မုတပ်ဘီ, မုတမု တပ်စူးလီဒိန်ခိန်အဂကတဖ်, မု တမုဘဉ်လာ တပ်ဟ့ဒ်တပ်ပျဲဒ်အမု - ဘဉ်သ့ညှဉ်တပ်စူးကဲဆီလီဝဲဒ် တပ်အိန်တဒီးတပ်လီ (blinds) ဖဲဟီကီစံနီစီဒ် အလီ သ့ဝဲ, ဒီးတပ်သ့တပ်သ့ဒီးတပ်ချ်လာတပ်အိန်အီသ့, မုတမု ဘဉ်သ့ညှဉ်တပ်ထူးထီကွဲဝဲဒ်တပ်မုတပ်ဘီလာ တပ်ကယ ကယတပ်တနီနီသ့ဝဲန့လီ။ တပ်ထာဖျိတပ်ဟ်အနုလဲန့န့တပ်တြီအီလာ WMA တခဲလဲလဲအပူလီ။
- **တပ်စူးကွဲတပ်ဟ့ဒ်တပ်ဒီးဆဉ်ဖဲကီဖိ** - တပ်စူးကွဲတပ်ကမုလဲလာအဲလဲန့န့တပ်တြီအီလာ WMA တခဲလဲလဲအပူလီ။
- **တပ်ဟးခဲတပ်, တပ်ဖိညှဉ်ဒီးတပ်ဒီးထုအတပ်ပိးတပ်လီတဖ်** - ချ်, တညီ, (decoys) တပ်ဂီဒီးဒိတပ်မဲလ်အဂီ (game cameras) ဒီးတပ်ပိးတပ်လီအဂကတဖ် တပ်တဘဉ်တပ်ဟ့ဒ်အီလာမုန့ဒီ, မုတမုဘဉ်လာတပ်အိန်ထီတပ်လီလာတပ်ဒီးထုအဂီ ဒီး တပ်ဖိညှဉ် အဟံ မုတမု dark houses ဖဲတပ်ရဲကျဲလီဝဲဒ် WMAs တနီနီအပူန့လီ။
- **တပ်အိန်တဒီးတပ်လီ (Blinds) ဒီးတပ်သ့ထီဆီလီတဖ်** - ပုတဂကလဲလဲတဘဉ်တုထီတုထီ မုတမု ဟ်ဟ့ဒ်ဝဲဒ် တပ်သ့ထီ, သန့လီ, ကရု, တပ်ဘဉ်ဘဉ်ဖဲလဲ, တပ်ပနီ, မုတမု တပ်သ့ထီဆီလီအဂကတဖ် ဖဲ WMA တတီလဲလဲ အပူဘဉ်, မုတမုဘဉ်လာတပ်သ့ထီဝဲဒ်တပ်ဒီးတပ်ဒီးထုအလီတဖ်တဖ်, ဘဉ်ဆဉ် တဘဉ်ကထီဝဲဒ်နီကစံပု ဘဉ်အလီ မုတမု စူးကဲဝဲလာတပ်ကွဲန့ဆဉ်ဝဲဒ်တပ်ဟးခဲတပ်အခွဲအဟံအဂီဘဉ်န့လီ။ တပ်ဖိတပ်လဲတမဲလဲလဲလာတပ် လဲဖိန့ဝဲဒ် WMA အပူလာတပ်သ့ထီတုထီဝဲဒ် တပ်အိန်တဒီးတပ်အလီ (Blinds) တပ်ကဘဉ်ထူးထီကွဲဝဲလာတ န့ဘဉ်စုစု ဖဲတပ်ဟ့ဒ် တပ်ဟးခဲတပ်ဆာကတီန့လီ။

ဆဲဟီထွဲထီ ကဘျးပုလဲခဲတကဘျး

Northwest မံနံနံစိထံတံပာဆုရဲကျဲတံမဲလံလီကဝီတံသိတံသီတံဘျာတဖှ်

လီကဝီ A - ဝဲ WMAs လာလီကဝီအံအပူ, ATVs တဖှ်တံပျဲအီလတံဟံပနီ, ATV အကျဲတဖှ်အဖိခိင်ဇီ, တလဲကွံတံဟးလူးခေးတဟံအကတီဒီးကျဲညီနံအကတီ ATV တဖှ် -

- တံပျဲလဲကျဲအကျဲအဖိခိင်ဇီဖျိ ပုလူးတဟံလဲအိင်ဒီးလံတံဟ့ပျဲတဖှ် တချူး တံဟးခးအနံရံဖဲသဲစးတချူးဒီးဝံအလီခဲ စးထီင်လဲဂီဒီ 11 နံရံ တုဟံခီ 2 နံရံနံနံလီ.
- တံပျဲလဲကျဲအကျဲအဖိခိင် ဇီဖျိ ပုလူးတဟံလဲအိင်ဒီးလံတံဟ့ပျဲတဖှ် လဲကမဲနံတဟံလဲအခးနံဝဲတဖှ် လဲခဲတသီဖဲတံဟးခးကတံအကတီနံနံလီ.

လီကဝီ B - လာလီကဝီအံအပူ, ဘာသုင်သုင်တံကစူးကျဲ ATV ဇီဖျိပုလူးခေးတဟံဒီးကျဲလဲအိင်ဒီးလံတံဟ့ပျဲလဲ အတဲအိင်ဒီးအနီကစံအကျဲ (ကျဲချဲအိင် မုတမ့ အိင်) လဲကမဲနံဒီးဆူထီင်ဆူလဲတဟံလဲအသံတဖှ် ဖဲတံပတုတံ ခးအနံရံ တု 2 နံရံ ဖဲတံကးတံတံခးအနံရံ ဖဲတံဟးခေးတဟံဒီးကျဲအကတီညီနံ ဒီးဖဲတံခးအကတီဝဲလဲလီခဲ 1 သီနံလီ. တံမဲကျဲတံသိတံသီတံဘျာလဲအပျဲစီလဲတံသုထီင်သုးလီအီသုလဲ မုနံဒီးအကတီ လဲကလဲစိး WMAs တနီအပူနံ တံဆဲကတီလဲကွံလဲနံလီ. စီလဲတံသုထီင်သုးလီအီသုတဖှ် တံတပျဲအီ လဲတံကစူးကျဲအီဖဲမုနံဒီးအကတီ လဲတံလီကဝီတဖှ်အံအပူဘာ.

လာလီကဝီ A နိ B ခံခဲလဲကအပူ စးထီင်လဲ လဲနီင်ဝဲဘာ 1 သီတုဆူ လဲဒိင်စဲဘာ 31 သီ, စီလဲတံသုထီင်သုး လီအီသု (portable stand) တခဲနံ ပုလူးအိင်ဒီးလံတံဟ့ပျဲလဲကစူးကျဲတဟံဒီး တံဟ့အီ ဒီတနုကျဲ သုဝဲနံလီ. ပုလဲအဟံတံ စီလဲတံသုထီင်သုးလီအီသုတခဲ ဒီတနုကျဲနံ ကဘာကျဲစဲထီယံဝဲ လံကဘျးစဲတခဲ ဃုဒီး -

- ပုတဂဲအံအမဲ ဒီးအအိင်ဆိးလီကျဲ ဒီး
- ပုနီင်သီလုင်အလံတံဟ့ပျဲနီင်ဂံ; မုတမ့
- MNDNR နီင်ဂံ ဒီအိင်ဖျိလဲအတံလူးခေးတံမဲလံ လံတံဟ့ပျဲအပူအသိး

လံကဘျးစဲနံ တံကဘာကျဲစဲထီယံအီ ဒိသိးပုဖးကျဲအီလဲ ဟီခိင်လဲကသုအဂီ ဒီး တံဆဲခိင်ဆဲဝဲ မုခိင်ကလဲသီင်ဂီ တံအိင်သးတဖှ် ကဘာကျဲစဲလီ. ပုလူးခေးတဟံတဂဲ ဟံတုဝဲ စီလဲတံသုထီင်သုးလီအီသုတဖှ် လဲတံမဲလံတံပဆူ ဟီင်ကဝီ 1 ခဲဂဲတခဲဂုအပူ အနံဒီး 2 ခဲ တသုဘာ. စီလဲတံသုထီင်သုးလီအီသု လဲတံအိင်ဒီးအကစံလဲပုဟံတံဟ့အီဒီ တနုကျဲတဖှ်နံ ပုတဂဲလဲလံ စူးကျဲအီသုလီ.

ကမုျာ်တံဟးခးတံသုအလီအဟီခိင်ဂီ

ကွံယု WMAs, WPAs, ကီခဲင်သုင်ပု, ထံလီကီပုလုသုင်ပု, ဒီးထံလီကီပုတံမဲလံအိင်ကဒဲအလီ အလီသရဲထံး နီကီလဲတံစူးကျဲစဲဒုတံလဲကျဲအီလီဂီလဲအုထာင်နဲအဖိခိင်ဖဲ mndnr.gov/maps/compass.html

သိလှည့်ဒီးကဘီယူတဖှ်

တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ကျဲလၢလၢတဖှ်န့ၣ်, ဘၣ်ထွဲဒီးသိလှည့်ဒီးကဘီယူတဖှ် လၢတၢ်ကစူးကါအီၤလၢ WMAs အဖီခိၣ် လၢတမ့ၢ်ဝဲဒၣ် ဖဲၣ်ဒရုၣ်, ကီၢ်စဲၣ်, ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ် မ့တမ့ၢ် ဝုၢ်အကျဲတဖှ်အဖီခိၣ်အဂီၢ် -

- ပုၤတဘၣ်သုကဘီယူ လၢ WMA အဖီခိၣ် လၢအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်လဲၤကွၢ်စ့ၣ်, ကွၢ်ထွဲ, မၤပျဲၤမ့တမ့ၢ်လၢကျဲအဂၤတဘီမၤတံၢ်တၢ်တၢ်မၤလၢန့ၣ်ဘၣ်. ဩၤတဖှ်တဘၣ် ယူၤလၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ်မၤလၢအလီၢ်ကဝီၤအပူၤဘၣ်.
- သိလှည့်လၢအအိၣ်ဒီးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ကသုလၢကမ့ၢ်အကျဲမ့ၢ်ဒိၣ်အလီၤန့ၣ်တၢ်နီၣ်အီၤလၢကျဲလၢတၢ်ဘီၣ်ယာ်အီၤလၢအအိၣ်လၢ WMA န့ၣ်သုလီၤ- Carlos Avery (Anoka ဒီး Chisago ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်), Hubbel Pond (Becker ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်), Mille Lacs (Kanabec ဒီး Mille Lacs ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်), Red Lake (Beltrami ဒီး Lake of the Woods ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်တဖှ်), Roseau River (Roseau ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်), Spring Lake Islands (Dakota ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်) လၢတၢ်တခွဲညၣ်လၢတၢ်ခူၣ်ထံလီၤသကအကျါ, ဒီး Thief Lake (Marshall ကီၢ်ရဲၣ်ဒီးထံၣ်) န့ၣ်လီၤ.
- သိလှည့်တဖှ်တၢ်တြီယာ်အီၤလၢကယၢ်မ့ၢ် WMA အဂၤခဲလၢအလီၤလၢအကျဲ န့ၣ်တဘီၣ် ကဲထီၣ်အီၤဒီးတၢ်ပနီၣ်လၢတၢ် လဲၤတၢ်ကွၢ်အဂီၢ်တဖှ်ခါန့ၣ်လီၤ.
- သိလှည့်တဘၣ်အိၣ်ကတီၢ်လၢတၢ်န့ၣ်လီၤအကျဲအပဲတရီၣ်ဘၣ်မ့ၢ်မၤတံၢ်တၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ်န့ၣ်ဘၣ်.
- မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအီၤဘၣ် ဒီးပုၤနီၣ်တဂၤတဘၣ်နီၣ်သိလှည့်လၢတၢ်နီၣ်အီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်အမဲၢ်ဖဲဒိၣ်ဒဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ် အဖီခိၣ်န့ၣ်တဖှ် (ATV), စဲၣ်ကဲၣ်လၢတၢ်နီၣ် အီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်အမဲၢ်ဖဲဒိၣ်ဒဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်တဖှ် (ATV), ကဘီယူ ဘျီၣ်ဖီၣ်လၢစု, ကလဲၤကဘီ, နီၢ်တဂၤထံကဘီ(ကွဲးစက)မ့တမ့ၢ် ကဘီအူကဖီထီၣ် (hovercraft) လၢ WMA အပူၤဘၣ်.
- မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်အခွဲးလၢ DNR အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ပုၤနီၣ်တဂၤတဘၣ်နီၣ် မ့ၢ်ဖီလှည့်ကဟ့ၣ် လၢ WMA ကလံၤထံးကျဲမ့ၢ်တကပၤ ဒဲတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲထွဲထီၣ်အသိး - U.S. ကျဲမ့ၢ် 2 လၢ Grand Forks မ့ၢ်ထီၣ်တကပၤဆူ Bemidji, ဝဲဒီးကလံၤထံးတကပၤ U.S. ကျဲမ့ၢ်ဒိၣ် 71 ဒီတဘီတုၤ Wadena, ဝဲဒီးမ့ၢ်ထီၣ်တကပၤ စးထီၣ်လၢကျဲမ့ၢ်ဒိၣ် 1၀ တုၤ Staples ဒီး ကျဲမ့ၢ်ဒိၣ် 21၀ တုၤ ကီၢ်စဲၣ်ကီၢ်ဆၢမ့ၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါတၢ်လီၤသဒါ (blinds)

Carlos Avery, Lac qui Parle, Roseau River, Talcot Lake, ဒီး Whitewater တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤလၢလီၢ်ကဝီၤ အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤလၢတၢ်စူးကါအီၤသုလၢ တၢ်ခဲးထီၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် ထီၣ်ဒုၣ်တဖှ်လၢ ပုၤလူၤခဲးပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်သုးထီၣ်သုးလီၤသး တၢ်ကီၢ်ခဲတဖှ်န့ၣ်လီၤ. Talcot Lake WMA ဒီး Roseau River WMA အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤသဒါလၢအိၣ်ဒီးလှည့်ပုၣ်ရဲး လၢတၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ကခဲးတၢ်ဟီၣ်ဒီးကျိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤလီၢ်ဆိတၢ်လီၤလၢ Roseau River ဒီး Talcot Lake WMA တၢ်လီၤသဒါတဖှ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤသဒါလၢအိၣ်ဒီးလှည့်ပုၣ်ရဲးလၢ တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ကခဲးတၢ်ဟီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အီၤသုဲ တၢ်ဟးခဲးတၢ်ဟီၣ်အကတီၢ်ခဲလၢအဂီၢ်လၢပုၤအဟဲဆိ, မၤန့ၢ်ဆိအဂီၢ်ထံးအဖီခိၣ်ဖဲ Russ Blandford WMA (Rock County, ဘၣ်တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤအီၤလၢ Talcot Lake WMA န့ၣ်လီၤ). ပုၤလၢအသးစဲအိၣ်ဒီးမၤတၢ်အံၤတၢ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်အီၤလၢကကိးဆိလီတဲစိလၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါအဂီၢ်, ဆဲးကျိဘၣ်နီၣ်တဂၤ DNR တၢ်မၤလၢအဝဲဒါဒဲးတဖှ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ် အကျိၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲကဘျးပၤ 119 အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကဟာ်လၢတၢ်သ့အီၤလၢထံကျိ

မိၣ်တၢ်စးလၢအအိၣ်လၢချဲအဖီခိၣ်တဖၣ် (ပုၣ်ယုၣ် အစုဖီၣ်ဂၢၢ်တၢ်လၢအသ့အိၣ်လဲးထရဲးတဖၣ်) မ့တမ့ၢ်ကဟာ်လၢတၢ်နီၣ်အီၤလၢထံအကျိတဖၣ် (ပုၣ်ယုၣ်သီလ့ၣ်လၢတၢ်နီၣ်လၢထံဒီးခိၣ်သ့ခဲခါလၢာ်) န့ၣ်တၢ်တြီအီၤလၢ WMA ထံအဘၢကဝီၤအပူၤ, ထဲဒုၣ်တပုၣ်ယုၣ်တၢ်လၢလၢာ်တဖၣ် -

ကဟာ်လၢတၢ်သ့အီၤလၢထံကျိ လၢတၢ်ပျဲအီၤ	
လီၤကဝီၤ	ကီၢ်ရၣ်ဒီးထံၣ်
Gold Portage WMA	Koochiching ဒီး St. Louis
Gores (Mississippi River Pool 3) WMA	Goodhue ဒီး Dakota
Hubbel Pond (Hanson Lake) WMA	Becker
Indian Lake WMA	Sibley
ကဟာ်ထံလၢအအိၣ်ဒီးအိၣ်လဲးတြးမိၣ်တၢ်စးလၢအဘးထရဲၣ်အဂီၢ်အိၣ်အါန့ၣ် 12-volt န့ၣ်လီၤ.	
Lac qui Parle WMA (ပူၤကွၢ်တၢ်လီၤဖဲတၢ်ကျးဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤ)	Big Stone, Lac qui Parle, Chippewa ဒီး Swift
Mud-Goose WMA စးအကူၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်တြီဟံပနီၣ်အီၤဖဲအချဲအဂီၢ်သဟီၣ် 10 မ့တမ့ၢ် စ့ၤန့ၣ်အန့ၣ်ပူၤကွၢ်တၢ်စးထီၣ်ဒုၣ်ထံအကတီၢ်, ဖဲစးတအိၣ်အါ, ပုၣ်ယုၣ်ဒီးကဟာ်လၢတၢ်စ့ၤကါအီၤလၢကျဲယီၤပၤတဖၣ်, တၢ်ပျဲအီၤန့ၣ်လီၤ.	Cass
Orwell Reservoir စးအကူၢ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တြီဟံပနီၣ်အီၤအချဲအဂီၢ်သဟီၣ် 10 မ့တမ့ၢ် စ့ၤန့ၣ်အန့ၣ်.	Otter Tail
Roseau River WMA တအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံပနီၣ်စးအသဟီၣ်တဖၣ်လၢ ထံကျိမိၣ်ပုၤအဖီခိၣ်ဒီး Roseau ခံကျိအကူၢ်အဂီၢ်ကုၣ်ကူတဖၣ်အဖီခိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤအဂၢၢ်တတီၤလၢလၢာ်လၢ Roseau River WMA အဖီခိၣ်န့ၣ်, တၢ်ကစးကါစးအချဲအဂီၢ်သဟီၣ် 10 မ့တမ့ၢ် စ့ၤန့ၣ်အန့ၣ်ထဲဒုၣ်စီၤလၢ တၢ်စးထီၣ်ဒုၣ်ထံတဖၣ်အကတီၢ် အိးထီၣ် အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.	Roseau
South Walnut Lake WMA စးအကူၢ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တြီဟံပနီၣ်အီၤအချဲအဂီၢ်သဟီၣ် 10 မ့တမ့ၢ် စ့ၤန့ၣ်အန့ၣ်.	Faribault
Swamp River WMA	Cook
Spring Lake Islands WMA	Dakota
Talcot Lake WMA လၢ Talcot Lake WMA အဖီခိၣ်, တၢ်ပျဲစးတဖၣ်လၢနီၣ်အဖီခိၣ် (တလၢကွၢ်မုၢ်န့ၣ်တသီလၢလၢတၢ်အိးထီၣ် တၢ်လူၤစးထီၣ်ဒုၣ်ထံအကတီၢ်) ဘၣ်ဆၣ်တၢ်တြီအီၤလၢထံကျိအဖီခိၣ် ဒီး ကပူၤကူၤတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.	Cottonwood ဒီး Murray
Thief Lake WMA စးအကူၢ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တြီဟံပနီၣ်အီၤအချဲအဂီၢ်သဟီၣ် 10 မ့တမ့ၢ် စ့ၤန့ၣ်အန့ၣ်.	Marshall
Eugene H. Wynn Jr. Memorial WMA	Pine ကီၢ်ရၣ်ဒီးထံၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီသဒါတၢ်အိၣ်သး

တၢ်တၢ်ဒီသဒါတၢ်မံလၢာ် (Game refuges)

တၢ်တၢ်ဒီသဒါတၢ်မံလၢာ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲန့ၣ် အိၣ်ဘူးဒီးတၢ်ပးခးဒီးတၢ်ပးဒီးတၢ်မံလၢာ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤ ဟံဖျါထီၣ်လၢလၢာ် မ့တမ့ၢ် လၢလံာ်တီၤဖျါအပူၤ (ကဘျးပၤ 106-110) အပူၤတစုဘၣ်န့ၣ်လီၤ. **တၢ်မံအိးထီၣ်တၢ်ဒီသဒါ တၢ်လီၤတၢ်ကျဲဒုၣ်လၢာ်, တၢ်တကးတၢ်ဟံပုၤနီၣ်တဂၢၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်တဖၣ် ကတြီလၢတၢ်ကနုၣ်လီၤဆူ တၢ်လီၤတၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.**

တၢ်တြီထီၣ်အီၤတဖၣ်

- ပုၤတဘၣ်ဒီးဆီဘဲဘၣ် (beaver) မ့တမ့ၢ် ဆီအိးထၢၣ် (otter) လၢကီၢ်စဲၣ်-ပၤတၢ်ဒီသဒါတၢ်မံလၢာ် တၢ်လီၤတၢ်ကျဲတမံလၢာ်လၢ တအိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးလၢ တၢ်မံလၢာ်မဲန့ၣ်က့ၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါအအိၣ်တစုဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟးခးပှၢ်ဒီးတၢ်ဒီးထုခဲထုလၢ ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဒီးသဒၢတၢ်မံၤလၢအလီၢ်

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးသဒၢအလီၢ်န့ၣ် ကမ့ၢ်ဝဲပုၤန့ၢ်တၢ်ဂၢၤတၢ်စုၤလီၢ်ခိၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤလီၤ. န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးခိၣ်ကစၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟးခးတၢ်မံၤလၢအဆဲးဖိ (Small game) တဖၣ်ပှၢ်ယုၢ်ဒီး - ဆိကဆိ - ပှၢ်ယုၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ထံန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးသဒၢအလီၢ်လၢကအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်တၢ်ဟးခးထီၣ်တၢ်အကတီၢ်, ကွၢ်ကဘျးပၤ 110.

ခိထံၣ်	တၢ်ဒီးသဒၢတၢ်အလီၢ်	တၢ်မံၤလၢအဆဲးဖိ (Small game)	တၢ်ဒီးထုခဲထု	ထီၣ်ဒုၣ်	တၢ်ဟီၢ်/တၢ်သူ (ကျိ)	တၢ်ဟီၢ်/တၢ်သူ (ချံၣ်)
Beltrami	Bemidji	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဖဲ န့ၣ်ဝဲဘၢၣ် 7-24 သီ	အိၣ်ထီၣ်အသးလၢဆိတံၢ်ဘၢၣ် (beaver), ဆိမံၤ (mink), ဆိမံၤစကြဲး (muskrat), ဒီးဆိအိၣ်ထီၣ် (otter)	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	ကျိတၢ်လီၤ (Muzzleloader) တၢ်ခးတၢ်ဟီၢ်အကတီၢ်	အိၣ်ထီၣ်
	Hagali-Rice	အိၣ်ထီၣ်ဖဲ န့ၣ်ဝဲဘၢၣ် 1 သီ	အိၣ်ထီၣ်ဖဲ န့ၣ်ဝဲဘၢၣ် 1	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Blue Earth and Le Sueur	East Minnesota River	ထဲဒုၣ် ဆိကဆိလၢတၢ်ခးလၢချံၣ်အဂီၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Clay	Clay County	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Crow Wing	Cross Lake	တၢ်ဟးခးဆိကဆိဒီးချံၣ်စးပျၢ်စး	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Dakota	Bellwood	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Dakota and Rice	Carleton	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်ဟးခးတၢ်ဟီၢ်ဒီးချံၣ်ပျၢ်လီၤဆိ. ကွၢ်ကဘျးပၤ 96
Dodge	Claremont	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	ကျိတၢ်လီၤ (Muzzleloader) တၢ်ခးတၢ်ဟီၢ်အကတီၢ်	အိၣ်ထီၣ်
Douglas	Evansville	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်
	Lake Winona	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်
Freeborn	Moscow	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
	Albert Lea	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Hubbard	Paul Bunyan	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဖဲ န့ၣ်ဝဲဘၢၣ် 7-17 သီ	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	ကျိတၢ်လီၤ (Muzzleloader) တၢ်ခးတၢ်ဟီၢ်အကတီၢ်	အိၣ်ထီၣ်
	Park Rapids	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်
	Schoolcraft	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဖဲ န့ၣ်ဝဲဘၢၣ် 7-24 သီ	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Isanti	Elizabeth Lake	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
	German Lake	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
Itasca	Lower Pigeon Lake	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်
	Pigeon River Flowage	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၢၣ်	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ်

တၢ်ဟးခးပုၤဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢ ကီၢ်ခဲၣ်တၢ်ဒီးသၢတၢ်မဲၤလၢအလီၢ် အဆး

ခိထံၣ်	တၢ်ဒီးသၢတၢ်အလီၢ်	တၢ်မဲၤလၢအဆးဖိ (Small game)	တၢ်ဒီးထုဆဲထု	ထီၣ်ဒုၣ်	တၢ်ဟီၢ်/တၢ်သူ (ကျိ)	တၢ်ဟီၢ်/တၢ်သူ (ချဲၣ်)
Kanabec	Fish Lake-Ann River	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်လၢထီၣ်ဒုၣ် ဒီးထီၣ်တၢ်အဂီၢ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်
Martin	Fox Lake	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်
McLeod	Glencoe Izaak Walton League	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်
	Gopher Campfire	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်
Meeker	Lake Ripley	အိးထီၣ်ဖဲတၢ်ခးထီၣ်ဒုၣ်ထံအကတီၢ် ဝံးအလီၢ်ခဲ	အိးထီၣ်ဖဲတၢ်ခးထီၣ်ဒုၣ်ထံအကတီၢ် ဝံးအလီၢ်ခဲ	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်
Morrison	Camp Ripley	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ် အီၤလၢတၢ်ဟီၢ်အတၢ်ပျဲအဂီၢ်ခဲ
Nobles	Ocheda Lake	အိးထီၣ်တချုးတၢ်ခးထီၣ်ဒုၣ်ထံအကတီၢ်, ဖဲဒဲၣ်စဲဘၣ် 1 သီဝံးအလီၢ်ခဲ	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တၢ်ဟီၢ်တချုးတၢ်ခးထီၣ်ဒုၣ်ထံအကတီၢ်, ဒဲၣ်စဲဘၣ် 1 သီဝံးအလီၢ်ခဲ	တၢ်ခးတၢ်ဟီၢ်ဒီးချဲၣ်
Olmsted	Rochester	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်
Otter Tail	Erhard's Grove	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်
	Little Pine Lake	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်
Pine	Pine County Unit 2	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ် for ducks and geese	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်
Pipestone	Hiawatha	အိးထီၣ် (ထဲကျဲးဘိးကၢ်)	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်
Polk	Oak Lake	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်
Polk and Clearwater	Polk-Clearwater	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်
Rice	Nerstrand (written landowner permission required)	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်
Roseau	Marvin Lake	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	အိးထီၣ်
	Warroad	တအိးထီၣ်ဘၣ်	အိးထီၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	တအိးထီၣ်ဘၣ်	ထဲတၢ်ဟီၢ်ခဲ

ဆးဟီၢ်ထွဲထီၣ် ကဘျးပၤလၢခဲတကဘျး

တၢ်ဟးခးပုၤဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုလၢ ကီၢ်ခိၣ်တၢ်ဒီးသၢတၢ်မံၤလၢအလီၢ် အဆဲး

ခိထံၣ်	တၢ်ဒီးသၢတၢ်အလီၢ်	တၢ်မံၤလၢအဆဲးမိ (Small game)	တၢ်ဒီးထုဆဲထု	ထီၣ်ဒုၣ်	တၢ်ဟီၢ်/တၢ်သူ (ကျိ)	တၢ်ဟီၢ်/တၢ်သူ (ချဲၣ်)
St. Louis	Butterball	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	အိၣ်ထီၣ် နီၣ်ဝုၤဘၢၣ်. 25	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်
	Little Rice	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	အိၣ်ထီၣ် နီၣ်ဝုၤဘၢၣ်. 25	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်
Sherburne	Clear Lake	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	ထဲတၢ်ဟီၢ်ဇီး	ထဲတၢ်ဟီၢ်ဇီး
Sherburne and Stearns	St. Cloud	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	St. Cloud, ဘၣ် သုၣ်သုၣ်တၢ်ကလိၣ်တၢ် ဘၣ်တၢ်ကွဲးပျဲဟ့ၣ်ခွဲး
Stearns	Cedar Lake	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	ထဲတၢ်ဟီၢ်ဇီး	ထဲတၢ်ဟီၢ်ဇီး
	Collegeville (St. Johns)	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	လိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲး လၢတၢ်ကွဲးထီၣ်အိၣ်	ထဲတၢ်ဟီၢ်ဇီး, ဘၣ် သုၣ်သုၣ်တၢ်ကလိၣ်တၢ် ဘၣ်တၢ်ကွဲးပျဲဟ့ၣ်ခွဲး
Watonwan	St. James	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်
Wilkin	Sunnyside Twp.	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်
Winona	Whitewater	အိၣ်ထီၣ်	အိၣ်ထီၣ် ဃုၣ်ဒီး တၢ်ပျဲ	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	ထဲတၢ်ဟီၢ်ဇီးခိဖျိတၢ်ပျဲ ဟ့ၣ်ခွဲး, အိၣ်ထီၣ်မဲတၢ် အိၣ်ထီၣ်ပုၤသးစၢ်လၢ တခးတၢ်ဟီၢ်အကတီၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်
Wright	Howard Lake	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	အိၣ်ထီၣ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်
Yellow Medicine	Hanley Falls	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	တၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်	ဘၣ်သုၣ်သုၣ်တၢ်ကလိၣ်တၢ် ဘၣ်တၢ်ကွဲးပျဲ ဟ့ၣ်ခွဲး

ကီရီစိုက်တတ်ဟွန်တင်ဒါဒါလီ အီးထီပုံလာတတ်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ

ဒီးထံ	တင်ဒါဒါလီ	တင်အီးထီပုံတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ
Beltrami	Bemidji Game တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ (တလကွံ Lake Bemidji, Lake Irving, Mississippi River ဒီး Stump Lake)	တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ
Clay	Clay ကီရီစိုက်ဒီးထံ တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ
Dakota	Vermillion Highlands Research, Recreation ဒီး WMA	ထီပုံတင် ဒိုင်စဲဘဲ 16-26 သီ
Dodge	Claremont တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	Goose တင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ
Douglas	Evansville တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်ဟးလူဒေးထီပုံထံအဂီ- တင်အီးထီပုံဆီ တင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ
Freeborn	Moscow တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ
Isanti	Elizabeth Lake တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ ဒီး German Lake တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) ဒီးပုသးစါနဲလီယပ်ယုာ်လါ တင်ဟးစုနဲကျဲတင်ဟးလူဒေးပုအပူ
Martin	Mud-Bardwell တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Goose hunting) အီးကထီဘဲ 12 သီ - ဒိုင်စဲဘဲ 26 သီ
Martin	Fox Lake တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Goose hunting) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ ဒီး နိုင်ဂဘဲ 25 သီ- ဒိုင်စဲဘဲ 26 သီ. တင်တဘဲအီးထီပုံတင် ဖဲ Fox ဒီး Temperance နိုင်ကပ 100 ပုာ်ဘဲ.
Nobles	Ocheda Lake တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	ပုသးစါတင်ဟးလူဒေးထီပုံထံဖဲနွံကတင်- တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ- ဒိုင်စဲဘဲ 7-26 သီ
Olmsted	Rochester တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ
Steele	Rickert တင်ဒါဒါ ထီပုံထံအလီ တလကွံ Myron Buelow တင်ဒါဒါထီပုံထံအလီ WMA	တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ
Stevens	Harstad Slough တင်ဒါဒါထီပုံထံအလီ	တင်အီးထီပုံဆီတင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Early goose) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ
Watonwan	Saint James တင်ဒါဒါတင်မဲလ်အလီ	တင်ဟးလူဒေးထီတင်အဂီ (Goose hunting) စဲပထွာဘဲ 1-15 သီ, 21-22 သီ

တင်ပျဲထဲသုာ်မုာ်လါတင်အုာ်ကီဟွန်ခွဲးလါ တင်ကစူးကါအါလါ DNR ဟီပိုင်လီ အါစီခိုင်

သုာ်မုာ်လါတင်အုာ်ကီဟွန်ခွဲးအါ မုာ်ဟွန်ခွဲးမုာ်ဝဲ -

- ပုသးစါမုာ်လါ DNR အအိုင်.
- ပုသးစါဖိလါတင်အုာ်ကီဟွန်ခွဲးအါ (သမံသမိးကွဲးဖဲ mndnr.gov/firewood လါပုသးစါတင်ဖိလါ အုာ်ကီဟွန်ခွဲးအါအမံစါ)
- Kiln-dried သုာ်မုာ်, ဒါအမုာ် တင်လါတင်အိုင်ဒီးထေးဝါလါတင်ထီအုာ် မုာ်ထံ ထံကီကီဂါတင်ဖိတင်လါတဖာ် နုာ်လီ.

တင်ဟ်ပုာ်တဖာ်အါ လိုင်ဘဲနုာ်လါလါနုကမါစါဒါဒါတင်ဒုးသုာ်ညါလီတင် မုာ်မုာ် မါစါလီယုာ်တင်ဖိတင်လါလါ အမါဟး ဂါသုာ်ပုာ်တဖာ်, ပုာ်ယုာ်ဒီးတကံ (emerald ash borer), ကွဲး(ဝ)စိုစိးကပုာ်နု (gypsy moth), ဒီးကုာ်ဃာ်ထီတင်ဆါတဖာ် နုာ်လီ. မါစါဒါဒါ Minnesota သုာ်ပုာ်တဖာ်ခီဖျါ တင်ဟွန်ခွဲးမုာ်တဖာ်ဖဲဟိုင်တကုာ်. သမံသမိးဒီးကီစိုက်ကမျါဖိကရုာ်, ကီစိုက်သုာ်ပုာ် တင်သုာ်လီတင်ဟးလီကွဲး ကဝါအလီ, မုာ်မုာ် ကီစိုက်တင်ဟးလီကွဲးတင်သုာ်ထီအဂါတဖာ် လါနုကလဲဟး လါကမါနုာ်တင်ဟွန်ကုာ်ဟွန်ဖးလါခံကတင် ဒီးတင်ဂြိုဟ်ပိုင်တဖာ် လါတင်စိုက်ထီစိုက်လီသုာ်မုာ်တဖာ်ဆုာ်လီအဂါဒီး လါ Minnesota အပူနုာ်လီ.

ကီရီစပ်သွပ်ပျာတဖန်

ကီရီစပ်အသွပ်ပျာအတတ်လီတဖန်န့ဉ်ညီန့ဉ်အိးထီဉ်ဝဲဒ်လတ်လူၤခးတံးမဲလတ်ဒီးဟံဉ်အချာတံးမုာ်လၢသးဖဲအကလုာ်လၢအဂၤတဖန်န့ဉ်လီၤ. ဖဲန့မုာ်လၢခးတံးမဲလတ်လၢဟံဉ်ခိဉ်ခိဉ်လၢဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဂၤလၢအအိဉ်လၢကီရီစပ်အသွပ်ပျာအပူၤန့ဉ်,နကဘၣ်လူၤဟီဉ်ကီရီစပ်တံးန့ဉ်လီၤသ့တံးလီၤအတတ်သိဉ်တံးသီ တံးဘျးတဖန်လီၤ. ကီရီစပ်အသွပ်ပျာအတတ်ဘျးကွဲးဖိဉ်တဖန်န့ဉ်တံးရဲဉ်လီၤဃာ်အိးလၢလတ်န့ဉ်လီၤ.

တံးဆၢထၢဉ်လၢအကစီၤထီဉ်တဖန်

- သွပ်အတတ်ဆၢထၢဉ်လၢတံးစိာ်ထီဉ်စိာ်လီၤသ့န့ဉ်တံးဟ့ဉ်ကွာ်လၢကသ့အိး, လီၤဆီဒ်တံး တံးဆၢထၢဉ်လၢတလိဉ်ဘၣ်ထးတဖန်န့ဉ်လီၤ. ထးန့ဉ်ကဲတံးပုၤဖျးအတတ်လီၤပျဲလၢပုၤကျိသ့ဉ်တဖန်ဒီးမၤဘၣ်ဒိသ့ဉ်ပုၤလီၤ.
- နီတဂၤအတတ်စုလီၤခိဉ်ခိဉ်န့ဉ်ကဘၣ်တံးသးကွာ်အိးလၢကီရီစပ်အသွပ်ပျာအတတ်လီၤတဖန် အပူၤန့ဉ်လီၤ.
- တံးအံၤမုာ်တံးထီဒါတံးသိဉ်တံးသီလၢတံးက မၤဘၣ်ဒိကီရီစပ်အတတ်စုလီၤခိဉ်ခိဉ် (အဒိ-ကျိသ့ဉ်လၢတံးကမၤကဲထီဉ်တံးခးတံးအကျိအဂီၢ်လီၤ).
- တံးစးကွာ်န့ဉ်စိာ်တံးကမ့ၢ်ဒီးတံးသ့ဉ်ထီဉ်တံးသ့ဉ်တဖန်လီၤစိာ်တဖန်န့ဉ်တံးတပျဲအိးဘၣ်.
- တံးဆၢထၢဉ်အသံမ့တမ့တံးအိဉ်ခူသ့ဉ်တဖန်တံးဟံတံးအိးလၢကမ့ၢ်အဟီဉ်ခိဉ်န့ဉ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤကိးကၢဒဲးလီၤ, တမ့ၢ်ပုၤနီတဂၤသ့ဉ်ထီဉ်ဝဲဒ်န့ဉ်ဘၣ်.

ကျိတဖန်

- ကျိတဖန်တံးသ့အိးလၢသ့ဉ်ပျာအဟီဉ်ခိဉ်ခိဉ်တဖန်ဖဲအမုာ်ဖိးသဲစးအခါသ့ဒီးတံးလီၤန့ဉ်တံးမုာ်တကးတံးအိးလၢတံးသ့ကျိအဂီၢ်အခါဘၣ်န့ဉ်လီၤ.
- ကျိတဖန်တံးကဘၣ်ဘၣ်လီၤအိးဒီးထၢန့ဉ်လၢ အဒါပူၤလၢ 200 ခိဉ်လီၤလၢအမုာ်သ့ဉ်ပျာတံး မုာ်လၢသးခုအလီၢ်ကဝီ (ခဲး(ဖ) အလီၢ်အကျဲ), တံးလီၤလၢတံးသ့လၢမုာ်ဆါခိ,တံးဟံကတီၢ်သီလ့ဉ်အလီၢ်တဖန်န့ဉ်လီၤ. သန့ကု,ဖဲတံးခး တံးမဲလတ်အခါတံးဆၢကတီၢ်န့ဉ်,န့ဉ်ကျိလၢတံးဘၣ်လီၤဃာ်အိး,တအိဉ်လၢအဒါပူၤမ့တမ့ၢ်လီၤကစဲပျဲလၢတံးတထၢန့ဉ်ဃာ်လၢအဒါပူၤလၢတံးကခးတံးလၢတံးလီၤသ့တဖန်အံၤအချာန့ဉ်သ့လီၤ.

နီကစၢ်တံးစုလီၤခိဉ်ခိဉ်

နီတဂၤအတတ်စုလီၤခိဉ်ခိဉ်န့ဉ်တဘၣ်တြိယာ်ကျဲလၢတံးသ့အိးမ့တမ့ၢ်ကျိတဖန်ဘၣ်. နီကကတံးစုလီၤခိဉ်ခိဉ်လၢတံးဟံတံးအိးဒီးတံးတကွာ်ထွဲအိးလၢ 14 သီအဂီၢ်န့ဉ်တံးဟံပနီဉ်အိးဒဲးတံးဟံ တံးကွာ်အိးအသိးလီၤ.

သီလ့ဉ်ဒီးသီလ့ဉ်နီဉ်လၢကျဲဃါးယၢအဖီခိဉ်တံးသိဉ်တံးသီတံးဘျးတဖန်

ကီရီစပ်တံးပုၤ/ တံးဒီးထုဆဲထုတံးကွာ်ကဟံကွာ်တဖန်

တံးလဲၤဒီကစၢ်ပျီဒီးခိဉ်ခိဉ်တံးလီၤလၢတဖန်လၢကျဲမုာ်အလီၤဒီးကျိကျဲတဖန်အလီၤန့ဉ်တံးတပျဲအိးလၢ ကီရီစပ် တံးဟံပနီဉ် မ့တမ့ၢ် တံးရဲဉ်ကျဲပၤဆၢအိး အပူၤ ထဲဒ်လၢပုၤလၢအအိဉ်ဒီး တံးခးတံးမဲလတ်မ့တမ့ၢ်တံးဒီးထုအလဲးစ့ဉ်တဖန်ခိး, သူ Class I ATVs လၢတံးလဲၤကျဲတံးလၢပျီဒီးခိဉ်ခိဉ်တံး လီၤလၢကျဲတအိဉ်တဖန်က-

- မၤန့တံးမဲလတ်ဖးဒိဉ် (လဲၤစဲးပထုဘၣ်တုၤဒဲးစဲးဘၣ်).
- ခးပုၤလၢတံးမဲလတ်ဖးဒိဉ်အဂီၢ်ဒီးသ့ဉ်ထီဉ်စိာ်တဖန် (အိးကထီဘၣ်တုၤဒဲးစဲးဘၣ်).
- ဒီးထုဆဲထုဖဲတံးအိးထီဉ်တံးခးတံးအကတီၢ် လၢကဒိသ့ဒါ ဆဲးဖိကီရီစပ်လၢအချာကဟံတဖန် (furbearers) အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.
- တံးဒီးထုဆဲထုလၢညာ်ပြဲကဒဲးဖိ (minnows) တဖန်အဂီၢ်လၢတံးဟံပနီဉ်တံးအိဉ်သးလီၤတံးလီၤဆဲးအဖီလတ်န့ဉ်လီၤ.

တံးလီၤကဝီလၢအိဉ်ဒီးတံးဟံပနီဉ်တဖန် - ပုၤလူၤခးတံးမဲလတ်ဖးဒိဉ်/ပုၤဒီးထုဆဲထုတံးမဲလတ်ဖိတဖန် တလၢကွာ် တံးတဘၣ်စးကါအိးလၢတံးဟံပနီဉ်လီၤအိး ဒီးမၤနီဉ်မၤယၢအိးဒဲး “တံးလဲၤတံးလၢတအိဉ်ဒီးသီလ့ဉ်ဘၣ်အသိးန့ဉ်လီၤ.” တံးအံၤတံးတစူး ကါစုာ်ကိးအိးလၢ Richard J. Dorer Memorial Hardwood ကီရီစပ်သွပ်ပျာအပူၤဘၣ်န့ဉ်လီၤ.

တံးတြိဟံပနီဉ်သီလ့ဉ်တဖန်

လၢကီရီစပ်သွပ်ပျာဒီးထီဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ခိဉ်လီၤတဖန်အဖီခိဉ် လၢအိဉ်လၢကီရီစပ်သွပ်ပျာတဖန်အပူၤ တံးလီၤဖဲတံးပျဲသီလ့ဉ်-

- လ့ဉ်ကဟံတဖန်လၢအသ့ဉ်မိဉ်တံးစးတဖန်တံးသ့အိးလၢကျဲလၢတမ့ၢ်လၢ သီလ့ဉ်တဖန်အဂီၢ်တသ့ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတံးဒုးန့ဉ်ဟံသီလ့ဉ်ကသ့အိးအဂီၢ်အခါန့ဉ်လီၤ.
- လ့ဉ်ကဟံလၢအသ့ဉ်မိဉ်တံးစးဒီးဘၣ်အလ့ဉ်ကဟံတဖန်န့ဉ်တံးတပျဲအိး လၢကမၤဘၣ်ဒိသ့ဉ်ပျာအဟီဉ်ခိဉ်ခိဉ်ခိဉ်ဖျဲဒုးကဲထီဉ်ဟီဉ်ခိဉ်လၢ, ဒုးကဲထီဉ်တံးကပျၢတဖန်မ့တမ့ၢ်မၤဘၣ်ဒိသ့ဉ်မ့တမ့ၢ်တံးမုာ်တံးဘိတဖန်သ့လီၤ.
- လ့ဉ်ကဟံလၢအသ့ဉ်မိဉ်တံးစးလၢကီရီစပ်အသွပ်ပျာအကျဲအလီၤတဖန်ကဘၣ်တံးနီဉ်အိးလၢတံးလဲၤအပူၤလၢအ ဂုၢ်အခါဘၣ်, လူၤဟီဉ်တံးလဲၤအပူၤတံးဟံ ပနီဉ်လၢတံးဒုးန့ဉ်ဟံ, တံးဟံကတီၢ်သီလ့ဉ်ဒီးသီလ့ဉ်မ့ဉ်အူအတံးပနီဉ်တဖန်, ကွာ်တံးကး တံးကျဲတဖန်, ဒီးတဘၣ်မၤဘၣ်ဒိကျဲ, ဟီဉ်ခိဉ်မ့တမ့ၢ်န့ဉ်အဂီၢ်ထဲးလၢအဂၤတဖန်န့ဉ်ဘၣ်.

ဆဲးဟီဉ်ထွဲထီဉ် ကဘျးပုၤလၢခဲတကဘျး

- တၢ်မၤကဲထီၣ်ကျိၤကျဲလီၤစိးလီၤထီၣ်လၢတၢ်တဟ့ၣ်ခွဲးန့ၣ်တၢ်တပျဲအီၤဘၣ်.
- လၢ Richard J. Dorer Memorial Hardwood Forest အပူၤ, သီလုၣ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်အသီလုၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်နီၣ်အီၤသ့ထဲဒၣ်သ့ၣ်ပုၤအကျဲတဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်အိၣ်ဒီးလၢသ့ၣ်ပုၤအကျဲလၢတၢ်ဟံလီၤဃာ်လၢတၢ်ကနီၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျိၤလၢတၢ်နီၣ်လုၣ်ကဟ့ၣ်သ့န့ၣ်အိၣ်ထီၣ် အသးလၢ ATVs ဒီး OHMs စးထီၣ်မ့ၤ 1 သီတုၤနီၣ်ဝုၤဘၣ် 1 သီန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဆၢတၢ်လီၢ်ကစီၤတဖၣ်

ကီၢ်စ့ၣ်အဖဲအ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဆၢအလီၢ်ကစီၤ (SNAs) လၢတၢ် ရဲၣ်လီၤဃာ်ဖဲအံၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်အီၤလၢတၢ်လူၤတၢ်မံၤလၢဒီးတၢ်ဒီးထုၣ်တၢ်မၤနီၣ်ဃာ်လၢလၢအသိး လီၤ.သမံသမိးဘၣ် DNR အပုၤယဲၤသန့လၢတၢ်ဆီ တလဲတမံၤလၢလၢနီၣ်တဂၤစ့ၣ် SNAs န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးဆၢထၢၣ်လၢတၢ်သုးထီၣ်သုးလီၤအီၤသ့ဒီးတၢ်ဘီၣ်ထီၣ်လၢအကစီၤထီၣ်န့ၣ်တၢ်သ့အီၤသ့ဖဲတၢ်မုၢ်သုးကွၢ်အီၤတသီစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးတမၤဘၣ်ဒီသ့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘီၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ထးအခါစ့ၣ်စ့ၣ်တၢ်အဆူၣ်တဖၣ်, ထးအခါစ့ၣ်စ့ၣ်မ့တမ့ၢ်ပိးလီၤအဂၤလၢအမၤဘၣ်ဒီသ့ၣ်အဖဲတဖၣ်န့ၣ်တၢ်တပျဲအီၤဘၣ်. လုၣ်ကဟ့ၣ်သ့မိၣ်တၢ် အစးတဖၣ်န့ၣ်တၢ်တပျဲအီၤလၢ SNAs အပူၤဘၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်အါထီၣ်ဘၣ်ဃး SNAs န့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤသ့ဖဲ mndnr.gov/snas အလီၤန့ၣ်လီၤ.

ကျိၤချဲၤအိၣ်ဒီး အစ့ၣ်အပျၢ်

ပုၤဒးတၢ်မံၤလၢတဖၣ်တၢ်ပျဲအီၤလၢကသ့ဒီးစိၢ်ကျိၤချဲၤလၢအစ့ၣ်အပျၢ်တအိၣ်ဖဲဒးတၢ်မံၤလၢ SNA တခါ အပူၤအခါလီၤ. ကျိၤချဲၤ, ထးအဖျၢၣ်တဖၣ်, မၤစၢၢ်လိတၢ် (muzzleloader) အချဲၤဒီးပိးလီၤကခးတၢ်အ ဂီၢ်တမံၤလၢ လၢကဘၣ်တၢ်ဘီၣ်ထီၣ်အီၤလၢတအိၣ်ဒီးပိးလီၤလၢအစ့ၣ်အပျၢ်အိၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ပျဲခီဖျိ U.S. ညၣ်ဒီးတၢ်မံၤလၢအတၢ်မၤစၢၢ်အပဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိၤချဲၤလၢအစ့ၣ်အပျၢ်တအိၣ်ပၣ်ဃုၣ်ထးအတၢ်ခးအချဲၤလၢအအိၣ်ဒီးအကုလၢတၢ်ဘီၣ်အီၤဒီးပုၤ,နံးကၢၣ်,စ့း(ခ)ဒီးတၢ်ခးအပိးအလီၤအဂၤလၢ တၢ်ဘီၣ်ထီၣ်အီၤလၢ တအိၣ်ဒီးပိးလီၤလၢအစ့ၣ်အပျၢ်အိၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ပျဲခီဖျိ U.S. ညၣ်ဒီးတၢ်မံၤ လၢအတၢ်မၤစၢၢ်အ ပဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခးအဂီၢ်ပိးလီၤတ မံၤလၢလၢအ အိၣ်ဒီးစၢၢ်ထးန့ၣ်တၢ်တပျဲအီၤဘၣ်, ပၣ်ဃုၣ်စၢၢ်ထးကျိၤချဲၤ လၢလံးဃာ်အကုဒီးပိးလီၤလၢအစ့ၣ်အပျၢ်တအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခးလၢတအိၣ်ဒီးအစ့ၣ် အပျၢ်အတၢ်လိၣ် ဘၣ်န့ၣ်တၢ်တသ့အီၤလၢတၢ်ကပျၢၤအဟီၣ်ခိၣ် SNAs အစ့ၣ်လၢအအိၣ်လၢကဘျဲးပၤ 115 တဖၣ်အပူၤဘၣ်.

**ခိသ့အဆၢကတီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဆၢကတီၢ်လၢ
ကမၤစၢၢ်တၢ်မံၤလၢန့ၣ်လီၤ.**

ကွၢ်ဃုၣ်ကျိၤလၢအအိၣ်ဒီးထီၣ်ဒၣ်ထံလၢအအိၣ်လၢနမံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ခိသ့အလံာ်တကွီၢ်ဒီးဟ့ၣ်မၤဘျၢၣ်လီၤဆူ Nongame Wildlife Checkoff တက့ၢ်. အချ့အညီဒီး မ့ၢ်တၢ်ထုးကွၢ်ခိသ့န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မံၤလၢအတၢ် တဲလၢအကဲထီၣ်ကဲထီၣ်တက့ၢ်.

SNAs တဖှ်အိးထီၣ်အသးလာတၢ်ဟးလူၤခးပှ်ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုတဖှ်လီၤ

တၢ်ဒီးထုဆဲထုတဖှ်အိးလာတၢ်လီၤတၢ်ဒီးန့ၣ်ဃာ်အိၤအလီၤလီၤ. SNAs အိးထီၣ်အသးလာတၢ်ခးတၢ်ဟးလီၤ ဆီဒီဖျါတၢ်ပျဲလာတၢ် ရဲၣ်လီၤဃာ်လၢ DNR အဟ့ၣ်ယဲၤသ န့ၣ်အလီၤ, လၢတၢ်ခးတၢ်ဟးအတၢ်ပျဲလီၤဆီအဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်အိၣ်	လီၢ်ကစီၤ	အိးထီၣ်ဝဲ
Aitkin	McGregor Marsh SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
Becker	Dinner Creek SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုခဲလၢ
Beltrami	Maurice O'Link Ribbed Fen Unit SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ (Red Lake Peatland SNA အပှ် စီဖုကလုၤ)
Brown	Joseph A. Tauer Prairie SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုခဲလၢ
Carver	Seminary Fen SNA	ထဲတၢ်ဟးလူၤခးတၢ်ဒီးချ့ၣ်
Chisago	Franconia Bluffs SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Lawrence Creek SNA	ထဲတၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ, ပှ်လူၤခးတၢ်လၢ ဆၣ်ဖိတီၢ်ဖိအိၣ်သဒၢအလီၤ တသ့ဖိတၢ်ဘၣ်. တၢ်န့ၣ်လီၤသ့ထဲဒၣ်လၢ ကလံၤစိးတကမၤ. ကွၢ် SNA ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤဖဲ DNR ပှ်ယဲၤသန့.
Clay	Felton Prairie SNA, Bicentennial Unit only	ထဲတၢ်ဟးလူၤခး တၢ်ဟးစီၤ
Clearwater	Iron Springs Bog SNA	ထဲတၢ်ဟးလူၤခး တၢ်ဟးစီၤ
Cook	Hovland Woods SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Lutsen SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ- ထဲဒၣ်လၢတၢ်ဟးလူၤခး တၢ်ဟးစီၤ လၢ Scherer တၢ်ခိၣ်သဲကတီၤပျဲန့ၣ်. ကွၢ် SNA ပှ်ယဲၤသန့လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအဂီၢ်တက့ၢ်.website.
	Myhr Creek Ridge SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Spring Beauty Northern Hardwoods SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
Crow Wing	Mille Lacs Moraine SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
Fillmore	Rushford Sand Barrens SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
Goodhue	Cannon River Turtle Preserve SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
Houston	Brownsville Bluff SNA	ထဲတၢ်ဟးစီၤ, တၢ်တဘၣ်ဟးလူၤခးပှ်လၢတၢ်အိၣ်သဒၢအလီၤ လၢ တၢ်ကျဲးလီၤဟံပနီၣ်လီၤတၢ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ် SNA ပှ်ယဲၤသန့ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအဂီၢ်တက့ၢ်.
	Mound Prairie SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢလၢ Hwy 16 အကလံၤစိး တၢ်လီၤတၢ်ကျဲး တနီၤအပှ် -ထဲတၢ်ဟးလူၤခးပှ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲးတဖှ်အပှ်စီၤ.
Hubbard	Badoura Jack Pine Woodland	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုခဲလၢ
	La Salle Lake SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုခဲလၢ
	Lester Lake SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုခဲလၢ
Itasca	Boltuck-Rice Forever Wild SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Chisholm Point Island SNA	ထဲတၢ်ဟးစီၤ နီၣ်ဖျါ ချ့ၣ်စီၤပျါစီၤ
	Ladies Tresses Swamp SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Little Too Much Lake SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Lost 40 SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Mississippi Oxbow SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ် ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုခဲလၢ
	Potato Lake SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ
	Wabu Woods SNA	တၢ်ဟးလူၤခးပှ်ခဲလၢ

ဆဲးဟီၣ်ထွဲထီၣ် ကဘျဲးပၤလၢခဲတကဘျဲး

SNAs တဖန်အိတ်အသားလာတပ်ဟးလူ့အပူဒီးတဒီးထုဆဲထုတဖန်လီ အဆဲး

ခီထံ	လီကစီ	အိတ်ထံ
Koochiching	Caldwell Brook Cedar Swamp SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန်
	Watrous Island SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
Lac qui Parle	Yellow Bank Hills SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
Lake of the Woods	Gustafson's Camp SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
	Pine and Curry Island SNA	ထဲထိတ်ဒုတ်ထဲစီ
Mahnomen	Santee Prairie SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
Morrison	Lake Alexander Woods SNA	တပ်အိတ်ထိတ်တပ်လီကွဲတနီလူ တပ်ဟးလူ့အပူဒဲတပ်ဟီအဂီ. ကွီ SNA ပုတ်ယဲသန့လူဟီဒိတ်ဂီအဂီ.
Norman	Prairie Smoke Dunes SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲတပ်ဟီလူအနူတအိတ်အဂီစီ
Pine	Black Lake Bog SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
Pipestone	Prairie Coteau SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
Polk	Gully Fen SNA	တပ်ဟီအဂီစီ, စီဖျီချိတ်ပျံ
Redwood	Cedar Rock SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
	Cedar Mountain SNA	တပ်ဟီအဂီစီ, စီဖျီချိတ်ပျံ
Renville	River Warren Outcrop SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
Roseau	Two Rivers Aspen Prairie Parkland SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန်
Scott	Savage Fen SNA	ထဲတပ်ဟးလူ့အပူဒဲ ဒီးချိတ်စီ
Sherburne	Uncas Dunes SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန်
St. Louis	Big Island SNA	ထဲတပ်ဟးလူ့အပူဒဲထဲထိတ်ဒုတ်ထဲစီ
	Moose Mountain SNA	ထဲတပ်ဟီစီ, ချိတ် ဖဲလီစဲပထုဘာန် 13 သီ-နိတ်ဝုဘာန် 23 သီ, ကျီဖဲလီနိတ်ဝုဘာန် 8-23 သီ
Stearns	Avon Hills Forest SNA	တပ်ဟီအဂီစီ, စီဖျီချိတ်ပျံ
	St. Wendel Tamarack Bog SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန်
Wabasha	Zumbro Falls Woods SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန်
Yellow Medicine	Antelope Valley SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်
	Mound Spring Prairie SNA	တပ်ဟးလူ့အပူဒဲလန် ဒီးတဒီးထုဆဲထုဆဲလန်

SNA တဖန်အိထိန်သးလာတၢ်လူၤခးပှၢ်ဒီးတၢ်ဒီးထုဆဲထုအဂီၢ်

နီထံ	Peatland SNA
Beltrami	Red Lake Peatland SNA
Cass	Hole-in-the-Bog Peatland SNA (လာတဟ်ယုာ် တၢ်ခူာ်တၢ်ပူၤလာ Hole-in-the-Bog နီာ်အပူၤ, နီာ်လာထီၣ်ဒုၣ်ထံအိၣ်ကဒုအလီၢ်)
Koochiching	East Rat Root River Peatland SNA
	Lost River Peatland SNA Myrtle Lake
	Peatland SNA North Black River Peatland
	SNA South Black River Peatland SNA West
	Rat Root River Peatland SNA
	Sand Lake Peatland SNA
Lake	Mulligan Lake Peatland SNA
Lake of the Woods/Beltrami	Norris Camp Peatland SNA Winter Road Lake Peatland SNA
Lake of the Woods	Luxemberg Peatland SNA
	Pine Creek Peatland SNA
Roseau	Sprague Creek Peatland SNA
	Lost Lake Peatland SNA
	Sprague Creek Peatland SNA
St. Louis	Lost Lake Peatland SNA

ကီရီစတိုဘတ်စ်ကမ္ဘာ့ ဦးစီးကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲတတ်လီကဝီတဖန်

ကီရီစတိုဘတ်စ်(ခ)ဦးစီးကီရီစတိုဘတ်စ်လူသားအလီကဝီတဖန် (SRA) လာတရိုင်လီယာလာကဘျေးပလူလာ နှင့်တင်အီးထီအီလော ကမ္ဘာတတ်လူသားတင်မဲလတ်မုတမုကမ္ဘာတတ်လူသားတင်အီးတင်အီးထုမုတမုဘတ်လာကျဲအကတဘတ်တင်မဲနီနီယာအီအဂီနီနီလီ. ဟီဂ် ခိဂ်ဂီတဖန်ခွဲနီနီတတ်လီတဖန်ဖဲတင်ခဲတင်မဲလတ်အီးတင်အီးထုနီနီတင်ပျဲအီလောတင်လီသုဂ်တဖန်အံတခါစုတ်စုတ်အပူအီးအိဂ်ဝဲဒဂ်လူလီ ပုဂ်ယဲအဖီခိဂ် mndnr.gov/parksandtrails နှင့်လီ. ပုလူသားတင်မဲလတ်တဖန်ဒီးပုဒီးထုတဖန်နီနီကဘတ်ကွဲဟီဂ်ခိဂ်ဂီ တခါခဲလောကမဲလတ်တင်အဲသုဂ်အိဂ်လောတင်လီလောအဘတ်,ဖဲတင်ဟူးတင်ဂီသုဂ်တဖန်အဲတင်ပျဲအီအလီနီနီလီ.

ယုဂ်ဒီးတတ်လီလီဆီဘတ်ထွဲဒီးတင်ဖိဂ်ယဲလောကျီဒီးထုအပူ, ကီရီစတိုဘတ်စ်(ခ)အတတ်ဘျဲခဲလတ်နီနီတင်သုအီလောတင်လူသားတင်မဲလတ်ဒီး တင်အီးထုအခဲခါဆကတီအဂီလီ.

တတ်လာထာဂ်တင်လီစီနီနီတင်ပျဲအီလောကီရီစတို ဘတ်စ်(ခ)တဖန်မုတမု SRA တင်အီးထီဂ်လောတင်ခဲတင် အဂီဘတ်. သုဂ်တတ်လာ ထာဂ်လောတင်ဖိထီဂ်စီ လီသုနီနီဘတ်တဘတ်တင်ကသုအီလောတင်ခဲ (လာတင်လီလောတင်အီးထီဂ် အီလောတင်ခဲတင်မဲလတ်အဂီ) မုတမုတင်ကွဲတင်မဲလတ်ဖဲတင်တင်ဆာထုဂ်အံတင်သုအီးကီးနဲဒီးဒီးတဘတ် မာဘတ်ဒီသုဂ်တဖန်ဘတ်နီနီလီ. လောတင်လီလောတင်အီး ထီဂ်အီလောတင်ကခဲတင်မဲလတ်ဒီးတင်ပျဲလီဆီနီနီ, တတ်လာဆီဝဲဒဂ်တင်တင်ဆာထာဂ်တဖန်နီနီတင်ပျဲအီလောတင်အိဂ်သုလောတင် တဖန်အဖီခိဂ်လီ.

- တင်လာထာဂ်တဖန်နီနီတင်လီအီညီနီ ထဲဒဂ် ဖဲတင်ဖဲ တင်မဲအနီဂ်ရ်အကတီဂ်ဒီးသုဒီး တဘတ်အါနီ 7 သီတချူးတင်ခဲ တင်နီနီဘတ်. တင်လာထာဂ်နီနီတင်က ဘတ်သုးကွဲအီ ဖဲတင်ခဲတင်ဝဲ 1 သီအလီခဲနီနီလီ.
- တင်ဆာထာဂ်ခဲလတ်နီနီအကစီ, ပုလူသား တင်မဲလတ်အတင်ဆဲးကျီးအဂုဒ်အကျီကဘတ်ဘျဲခဲ အသးလီ.
- တင်ပျဲထဲဒဂ်စီလီအသုးထီဂ်သုးလီအသးသုလောတမဟားဂီသုဂ်တဖန် မုတမု တင်အီးတင်လတ်အကတဖန်ခဲ နီနီလီ. ထးပနီ, ထးပဝ်တဖန် မုတမု တင်ဖီးတင်လီလောအမဟားဂီသုဂ်ဘတ်သုဂ်ဖဲတဖန်တင်ပျဲအီနီနီလီ. တင်ပျဲ ထးပဝ်လောတင်အိဂ်ဒီးအပ တီတဖန် (screw-in steps) နီနီလီ.
- တင်ပျဲစီထဲ 1 ခါခဲ လောပုဟားလူပုတင်စုတ်စုတ်အဂီခဲနီနီလီ.

ကီရီစတိုဘတ်စ်ကမ္ဘာ့ဒီး တဖန်အီးထီဂ်အသးလော ကမ္ဘာတတ်ဟားလူပုအဂီနီနီလီ.

Big Bog ကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲလီကဝီ

Big Bog SRA ကလဲဖဲတင်လီတင်ကျဲအါတကွဲနီနီ အီးထီဂ်အသးလောကမ္ဘာတတ်ဟားလူပုဒီးတင်အီးထုထုထုအဂီနီနီ လီ. တင်ပျဲတတ်ဟားလူပုဒီးတင်အီးထုထုထုလော Ludlow ကီးအဖီခိဂ် ဒီးတင်လီအိဂ်ဘူးအိဂ်တင် မုတမု တင်သုဂ်ဘတ် (boardwalk) အဖီခိဂ်ဘတ်နီနီလီ.

Cuyuna Country ကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲလီကဝီ

Cuyuna Country ကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲလီကဝီ အါတကွဲ အီးထီဂ်အသးလောကမ္ဘာတတ်ဟားလူပုအဂီ, ဘတ်ဆတ် တင်က တင်အီ လောတင်အီးထုထုထုအဂီနီနီလီ.

Forestville Mystery Cave ကီရီစတိုဘတ်စ်ကမ္ဘာ့

ကမ္ဘာ့ဖီကမ္ဘာတတ်လီ 430 အုကုဂ်ယုဂ်ယု အီးထီဂ်အသးလောကမ္ဘာတတ်ဟားလူပုအဂီ ဘတ်ဆတ်တင်ကတင်အီလော တင်အီးထုထု ထုအဂီနီနီလီ.

Garden Island ကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲလီကဝီ

SRA အါတကွဲနီနီတင်အီးထီဂ်အီလောကမ္ဘာတတ်ခဲတင် မဲလတ်အဂီဘတ်ဆတ်တင်ကတင်အီလောတင်အီးထုထုအဂီလီ.

George H. Crosby Manitou ကီရီစတိုဘတ်စ်ကမ္ဘာ့

Manitou River အမုထီဂ်တကပဒီး မံနီနီစီထုအ ကျဲမုဖဲဒီဂ် 61 အကလဲဖဲ (3,000 အုကုဂ်ယုဂ်ယု) နှင့်တင်အီး ထီဂ်အီလောကမ္ဘာတင်ခဲတင်အဂီသုသုနီကတင်ကတင်အီလောတင်အီးထုထုအဂီလီ.

Greenleaf ကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲလီကဝီ

အီးထီဂ်အသးလောတင်ဟားခဲတင်ဟီးချီဂ်ပျဲ ဝိထွဲထီဂ်ဒီး တင်ဟားလူပုဒီးချီဂ်ပျဲအကတီထီရီနီနီလီ. တလိဂ်ဘတ်တင်ဟုဂ်တင်ပျဲခွဲ လီဆီဘတ်နီနီလီ.

La Salle ကီရီစတိုဘတ်စ်ဟားလီကွဲလီကဝီ

La Salle SRA အါတကွဲနီနီတင်အီးထီဂ်အီလောကမ္ဘာ တင်ခဲတင်မဲလတ်ဒီးတင်အီးထုထုထုအီးထီဂ်ခဲတင်ဆာ ကတီအခဲလီ. တင်ခဲဒီးတင်အီးထုထုထုတင်ပျဲအီလော တင်လီလောအဘူးဒီးခဲ(ဖ)အဟီဂ်ခိဂ်ဒီးခဲဘဲအလီတဖန်နီနီဘတ်.

ဆဲးဟီထွဲထီဂ် ကဘျေးပလူခဲတကဘျေး

Split Rock Lighthouse ကိုခံကမ္ဘာ့ဖိကရား

ကမ္ဘာ့ဖိကရားအကလံးစားတကပအပူ တလီလီကဝီ 50 အကုာ်ယုာ်ယုာ်နုာ်အိးထီာ်အသးလး ကမ္ဘာ်တဟးခးလူပုာ်အဂီာ်ဘုာ်ဆုာ်ကးတံာ်အသးလး တါဒီးထုဆဲထုအဂီာ်နုာ်လီလီ.

Temperance River ကိုခံကမ္ဘာ့ဖိကရား

Temperance River ကိုခံကမ္ဘာ့ဖိကရားအတလီ 600 အကုာ်ယုာ်ယုာ် အိးထီာ်အသးလး ကမ္ဘာ်တဟးလူ ခးပုာ်အဂီာ်ဘုာ်ဆုာ် ကးတံာ်အသးလး တါဒီးထုဆဲထုနုာ်လီလီ. တလီလီအိာ်သ့ာ်လီလီအသးဖဲ Minnesota Highway 61 ကလီဖီးတကမဒီး အိာ်စဲဘူးဒီး Cross River ခံခိကပလကအဖီခိာ်နုာ်လီလီ.

Tettegouche ကိုခံကမ္ဘာ့ဖိကရား

ကမ္ဘာ့ဖိကရားအကလံးစားတကမတတ် (3,700 အကုာ်ယုာ်ယုာ်) နုာ်ဘုာ်တဟးသ့ာ်ညါအိး Palisade Valley ယုာ်နုးအိးထီာ်အသးလး ကမ္ဘာ်တဟးလူခးပုာ် ဒီးတါဒီးထုဆဲထုအဂီာ်နုာ်လီလီ.

အမဲရကကီာ်စာဖိာ်ဟီာ်ခိာ်လီ

တဲထုထီာ်ထီာ်ဒုာ်ထံတဲလီကဝီဒီးထံကီာ်တါဒီးသဒါတါမဲလဲာ်အလီ

ကီာ်စာဖိာ်ထီာ်ဒုာ်ထံထုထီာ်အသးအလီကဝီတဖာ် (Federal Waterfowl Production Areas, WPAs) နုာ်အိးထီာ်အသးလးကမ္ဘာ်တလူခးတါမဲလဲာ်အဂီာ် ထဲဒုာ်ပုာ်ယုာ်တဲလီဖဲတါတြီယာ်အိးအိာ်အလီနုာ်ဘုာ်. ထံကီာ်တါမဲလဲာ်အိာ်ကဒုအလီ (National Wildlife Refuges, NWRs) နုာ်တဲတဲအိးထီာ်အိးလး ကမ္ဘာ်တလူခးတါမဲလဲာ်မုတမုာ်ဘုာ်လးတါပျဲ လီလီခိးဆီအိာ်ဝဲဒုာ်ဘုာ်နုာ်လီလီ. ဝံသးစူးကတါ သကီးတါဒီး NWRs ဒီးတဲကပူါအတါရဲာ်ကျဲ ကတီါအကီာ်ရျဲ (Wetland Management District, WMDs) အမုဒါခိာ်တဖာ်မုတမုာ် fws.gov/refuges ဒုလးတဲာ်ကျဲလီလီခိးဆီအဂီာ်တက့ါ.

တဲကျဲထီာ်တဖာ်

- ပုဟးလူတဲာ်မဲလဲာ်အဆဲဖဲလးအစူးကါကျဲဖျာ်တဖာ်, ဟံယုာ်ဒီးပုဟးခးဆီကဆီတဖာ်, ဘုာ်တဲာ်ယုထီာ်အိးလး ကစူးကါဒီးအိာ်ဒီးတါခးတဲာ်လးတဲာ်အိာ်ဒီးတဲာ်အစုာ်အပူါဘုာ်နုာ်လီလီ.
- ပုဟးဆုာ်ဖဲကီာ်ဖဲအဆဲကကုာ်ကူသးတဲာ်ကူတဲာ်ကါ ကဖါထီာ်အလွဲာ်တယုာ် သုာ်, အလွဲာ်ဂီာ်စါလးအဘုာ် လီာ်အသးဒီးကီာ်စဲာ်အတဲာ်ကျဲတဖာ်နုာ်လီလီ.
- တါတြီတဲာ်ပညိာ်ခးတဲာ်နုာ်လီလီ.
- ဖဲတဲာ်ခးတဲာ်မဲလဲာ်လးအဆဲအခါဆကတီာ်အါ, တဲာ်လူတဲာ်မဲလဲာ်ဒီးထီာ်နုာ်ကဘုာ်အိာ်လးပုဟးလူခးတဲာ်မဲလဲာ်တကပအတဲာ်ဖီာ်ဂါ အိးအဖီလဲာ်ထီာ်နုာ်လီလီ. တဲာ်သိာ်လဲာ်နုာ်တဲာ်တဟ့ာ်အိးအခွဲဘုာ်.
- လုာ်ကဟ့ာ်လးအဆီဒီးမီာ်တဲာ်စဲာ်တဖာ်နုာ်တဲာ် ပျဲအိးဘုာ်သနုာ်ကတပုာ်ယုာ်တဲာ်ဟံကတီာ်သိလုာ်အလီအကျဲ, ကျဲမုာ်လးတါမနုာ်သ့အိးသ့, ဒီးကမ္ဘာ်အကျဲ တဖာ်လးတဲာ်ဟံပနီာ်ယာ်အိးအပူါဘုာ်. သိလုာ်အတဲာ်ပျဲတဖာ်လးကျဲအကတဲာ်နုာ်ဘုာ်တဘုာ်ကအိာ်လးပုဟးလူခးတဲာ်မဲလဲာ်လးအသးနီါခိက့ါ ဂီတလးတပုဲတဆူာ်တရဲာ်တဖာ်အဂီာ်နုာ်လီလီ.
- စဲာ်ဖဲတဖာ်တဲာ်တြီအိးလး WPA ခဲလဲာ်အဖီခိာ်ဒီးဘုာ်တဲာ်တြီအိးလး NWRs အါတက့ါအဖီခိာ်နုာ်လီလီ.
- တဲာ်လဲမဲခးဖး တဲာ်မဲကဲထီာ်မုာ်အူလးခးဖး အဂီာ်ဒီးတဲာ်ဟံကတီာ်သိလုာ်လးမုနုာ်ခိကမဲအဂီာ်နုာ်တဲာ်တြီအိးလး WPAs အတဲာ်လီခဲလဲာ်အပူါလီလီ. တဲာ်လဲ မဲခးဖး, တဲာ်မဲကဲထီာ်မုာ်အူလးခးဖး အဂီာ်ဒီးတဲာ် ဟံကတီာ်သိလုာ်လးမုနုာ်ခိကမဲအဂီာ်နုာ်တဲာ်ဖီာ်ယးယာ်အိးလး NWRs အတဲာ်လီခဲလဲာ်အါတက့ါ အပူါလီလီ.
- တဲာ်ဟံဆါထာ်အလီအကျဲလီဖဲနုာ်တဲာ်တပျဲအိး ဘုာ်. တဲာ်ခးတဲာ်မဲလဲာ်အဲဒါထာ်တဖာ် နုာ် တဲာ်ကဘုာ်ဆီလီအိးဒီးသးကွဲာ်အိးလးတသီစုာ်စုာ်လးတဲာ်အိာ်ဒီးတဲာ်မဲဘုာ်ဒိဝဲဒုာ်သ့ာ်အဘုာ်ဘုာ်နုာ်လီလီ.
- တဲာ်စုလီခိာ်ခိာ်ခဲလဲာ်လး တဲာ်ဟံစိာ်နုာ်လီဆူ NWR မုတမုာ် WPA အဖီခိာ်တဖာ် တဲာ်ကဘုာ်သးကွဲာ်အိး ဖဲတဲာ်လူပုာ်တနံးစုာ်စုာ်ဝဲအလီခဲနုာ်လီလီ.
- တဲာ်ဘုာ်ဒိဘုာ်ထဲလးပဒိာ် အတဲာ်စုလီခိာ်ခိာ်ဒီး နုဆာ်/တဲာ်ဘုာ်ယးဒီးနုဆာ် အတဲာ်ဖဲတဲာ်လဲနုာ်တဲာ်တပျဲအိးဘုာ်.
- တဲာ်မုာ်တဲာ်တဖာ်ဒီးဆုာ်ဖဲကီာ်ဖဲတဖာ်နုာ်တဲာ်ဟံလီ သ့ာ်လီလီအိးလး NWRs မုတမုာ် WPAs အပူါတသ့ဘုာ်.
- တဲာ်မုးကွဲာ်ဆုာ်ဖဲကီာ်ဖဲအသံအကွဲ, တဲာ်ကမုာ်မုတမုာ် တဲာ်လးတဲာ်တသ့လးအဂီာ်နုာ်တဲာ်တြီအိးလီလီ.
- တဲာ်ကြီ, တဲာ်ထာ်ဖျာ်မုတမုာ်တဲာ်သးကွဲာ်တဲာ်ဒီးတဲာ် လုာ်နုာ်တဲာ်တြီအိးလီလီ.
- တဲာ်လူခးတဲာ်မဲလဲာ်ဒီးအဆဲာ်အိာ်မုတမုာ်တဲာ်ဖဲလီ အဆဲာ်အိာ်နုာ်တဲာ်တပျဲအိးဘုာ်.
- ကတဲာ်ပူါ/တြီ (Drones) လးပုဟးကညီတဲာ်အိာ်လးအ လဲာ်တဖာ်နုာ်တဲာ်တပျဲအိးလး NWRs မုတမုာ် WPA အဖီခိာ်ဘုာ်.

တဲဒီးထုထီာ်

ပုဟးတဘုာ်ဒီးထုလး NWR တဲခါအလီလးဖဲမုာ်ဘုာ်တဲာ်ပျဲလးတဲာ်အိာ်ကဒု အလီအမုဒါခိာ်တဲာ်အအိာ်အါနုာ်ဘုာ်. WPAs နုာ်တဲာ်အိးထီာ်အိးလးတဲာ်ဒီးထုဒုာ်ကီာ်စဲာ်တဲာ်ကျဲတဲာ်အသးမုတမုာ်ဘုာ်လးလီခိးဆီအိာ်ဝဲဒုာ်အါဘုာ်နုာ်လီလီ.

တဲကပီအလီ

ပုဟးဘုာ်မုးကါ မုာ်နုာ်, သိလုာ်စဲာ်ညါမုာ်အူ, မုတမုာ်တဲာ်ကပီအလီအဂီာ်လးကလုကပီပညိာ်တဲာ်, ယုထံာ်တဲာ်, မုတမုာ် ခးဆုာ်ဖဲကီာ်ဖဲတဲာ်မဲလဲာ်တဲာ်လဲာ်လီ NWR မုတမုာ် WPA အပူါနုာ်လီလီ.

ထံကီသျှပ်ပျာ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတဖၣ်လၢ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် (Minnesota) အပူၤ

မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် (Minnesota) ကီၤစံၣ်တၢ်ဟးလူၤဒးပျာ်, တၢ်တခွဲညၣ်, တၢ်ဒီးထုဆဲထု, တၢ်နီၣ်သီလုၣ်လၢမူခိၣ်ဖီအကျါ, ဒီး OHV တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုးတဖၣ် တၢ်စူးကါအီၤသုလၢ ထံကီသျှပ်ပျာ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတဖၣ်အဖီခိၣ်သ့, တလၢကွၢ်တၢ်လၢ တၢ်ကွဲးဟံၣ်ဖျါ ထီၣ်အီၤလၢလၢ မ့တမ့ၢ် လၢထံကီသျှပ်ပျာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုးတဖၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံပနီၣ်လီၤတၢ်လီၤကဝီၤလီၤခိၣ်တဖၣ်လၢ ထံကီသျှပ်ပျာ်တဖၣ်အပူၤ, ဒ်အမ့ၢ် ပျာ်မုၢ်ကနၢတၢ်လီၤကဝီၤလီၤတၢ်ဟံပနီၣ်လီၤအီၤ, န့ဆၢၣ် တၢ်လီၤကဝီၤလၢသီလုၣ်တဖၣ်တဖၣ် (Semi-Primitive Nonmotorized Areas), ဒီးတၢ်ဟ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါ န့ဆၢၣ် တၢ်လီၤကဝီၤတဖၣ် (Research Natural Areas) ကအိၣ်ဒီးတၢ်တြီၤဟံပနီၣ်အါထီၣ်-

- တၢ်အံၤမုၢ်တၢ်ဖဲသဲးစးလၢတၢ်ကမၤကဲထီၣ်, ထၢန့ၣ် လီၤမ့တမ့ၢ်ဟံးန့ၣ်ဟံးကွၢ်ဂီၤတခါလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံဆၢ ထၢၣ်လၢတၢ်သ့ထီၣ်သ့းလီၤသ့န့ၣ်လၢတဘျုးစဲဒီးတၢ်ဒုၣ်မ့တမ့ၢ်အခိၣ်ဒုဒီးတမၤဘၣ်ဒိန့ဆၢၣ်အကူၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ပျဲအီၤစးထီၣ်အီၤကူး 15 - ဒ် 31 န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သဒါလၢတၢ်ထၢန့ၣ်ဃုာ် န့ၣ်တၢ်သ့အီၤသ့, သန့က့တၢ်ကဘၣ်သ့ကွၢ်အီၤကဲးန့ဒီးလီၤ.
- တၢ်ဟံဆၢထၢၣ်လၢတၢ်သ့ထီၣ်သ့းလီၤအီၤသ့ဒီးတၢ် ဟံခုသ့ၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံတၢ်အီၤလၢထံကီသျှပ်ပျာ် ပျာ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်ဖဲတၢ်ကးတၢ်တၢ်လူၤဒးတၢ်မဲလၢအခါတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သူ OHV လၢခိၣ်တၢ်လီၤစံၣ်ပျီအတၢ်လဲၤမ့တမ့ၢ် တမ့ၢ်ကျဲမုၢ်ခိၣ်န့ၣ်တၢ်ပျဲအီၤဘၣ်. တၢ်အံၤပံၣ်ဃုာ် OHVs လၢတၢ်ကဟံးဆၢၣ်ဖဲကီၤဖီအိၣ်, တၢ်ဟံအဆၢၣ် ဒီးတၢ်ဒီး တၢ်သ့း ထုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအမ့ၢ် တၢ်ဆါတၢ်ပူၤတၢ်ဒ်သိးတၢ်ဆါန့ၣ်ကူၤကၢဒီးတၢ်ဟးဒုးန့ၣ်တၢ်န့ၣ်မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်သ့လီၤခိၣ်အတၢ်ပျဲ ဘၣ်န့ၣ် တၢ်တဘျုးမၤအီၤဘၣ်.
- တၢ်ဒီးမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးသ့ၣ် တဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်တၢ်ဒိၣ်တံၢ်တၢ်ခးအကျါတဖၣ်န့ၣ်တၢ်တြီၤအီၤလီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်, တၢ်ဟံလီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဟံးန့ၣ်ဟံး ကျဲတခါလၢလၢအမ့ၢ်ကျဲ, ကျီၤ, တၢ်အကူၢ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဂုၤထီၣ်အဂၤတမံၤလၢလၢန့ၣ်တၢ်တြီၤအီၤလီၤ.
- တၢ်ဟံဃာ်တၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟံတၢ်နီၣ်တဂၤအတၢ်စုလီၤ ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်တၢ်တြီၤအီၤလီၤ.
- တၢ်ခးကျီၤလၢပုၤအိၣ်ဆိးလီၤ ၁၅၀ (150) ပျါအကဝီၤအပူၤ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်, ပုၤခဲးဖးအလီၤ, တၢ်လီၤလၢတၢ်မၤဂုၤထီၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်လၢသးခုအလီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤလၢပုၤအိၣ်ဝဲဒ်န့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဘၣ်.
- တၢ်တြီၤဝဲဒ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိမ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ကွၢ်န့ဆၢၣ်, လုၤလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအကူၢ်အဂီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၤစၢ်ဖိၣ်အစုလီၤခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နီၣ်တဂၤစုၣ်ထံကီၤအသ့ၣ်ပျာ်တဖၣ်န့ၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ် ဖိၣ်ဃံးလၢအတၢ်ဒ်သိးဒီးတၢ်လီၤအဂၤ, လၢအလဲၤတလၢကွၢ်လဲၤဖျါကွၢ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟံဖျါထီၣ်အီၤလၢလၢ တဘျုးအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ် fs.usda.gov အပျာ်ယံၤသန့လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျီၤဆူညါအဂီၢ်တက့ၢ်. တၢ်ပျဲတဖၣ်န့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢဒီးတန့ၣ်ညါအဂီၢ်လၢတၢ်ကန့ၣ်လီၤဆူတၢ်နီၣ်ချဲအဘၢကဝီၤအပျာ်မုၢ်သီထီ (Boundary Waters Canoe Area Wilderness) အပူၤလီၤ.

St. Croix National Scenic Riverway

လၢတၢ်မၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျီၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဒိထုဆဲထု, လၢတၢ်တြီၤအီၤဖဲထံအကျဲ, ကွၢ် nps.gov/sacn/playourvisit/trapping.htm

ကလုာ်ဒုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတဖၣ်

ဟီၣ်ခိၣ်လၢဘၣ်ထွဲဒီး Red Lake Ojibwe Band

ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဘၣ်ထွဲဒီး Red Lake Band of Chippewa Indians လၢ Beltrami, Koochiching, Lake of the Woods, ဒီး Roseau ခိၣ်တဖၣ် ကးတံၢ်အသးလၢ ကရူၢ်ကရၢဖဲလၢတမ့ၢ်ကရူၢ်တဖၣ် တလၢကွၢ် တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤလီၤလၢကလုာ်ဒုၣ် ကိၣ်ကးကရၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢ အဟံးန့ၢ်, အကျဲစဲ, ဒီးစိာ်ဆၢတၢ်ယီၤတဖၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတဖၣ်လၢ Northwest Angle အဖီခိၣ် Red Lake Band နီၣ်ဂံၢ်တလိၣ်ဘၣ်ကီၤစံၣ်လံာ်ပျဲတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကလုာ်ဒုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤအဂၤတဖၣ်

Nett Lake လၢ Koochiching ဒီး St. Louis ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကးတံၢ်အီၤလၢ တၢ်ဟးလူၤဒးပျာ်အဂီၢ်ဒိဖျါကရူၢ်ကရၢဖဲလၢ တမ့ၢ်ကရူၢ်ဘၣ်, တလၢကွၢ်တၢ်ခးထီၣ်ဒုၣ် ဖဲလဲၤဃုာ်ဒီးကရူၢ်-ကရၢဖဲလၢန့ၣ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤအဂၤတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကအိၣ်အသးလၢ တၢ်ဟးလူၤဒးပျာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒီးထုဆဲထုဆူ ကရူၢ်ကရၢဖဲလၢတမ့ၢ်ကရူၢ်လၢ အဟံးလူၤဒးပျာ် မ့တမ့ၢ် ဒီးထုဆဲထုလၢ တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤအဖီခိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်လူၤဟီၣ်မၤထွဲ ကီၤစံၣ်တၢ်ဘျုးခဲလၢ, ပၣ်ဃုာ်ဒီးလံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ

DNR တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝဲၤလီၢ်

500 Lafayette Road
St. Paul, MN 55155-4040
651-296-6157 or 888-MINNDNR (646-6367)

လၢ TTY/TDD တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢအဂီၢ် ဆဲးကျၢပုၤဒီဖျိ မံၤန့ၣ်စီထံၣ် တၢ်ဆ့ၢ်ဒီ တ့ၣ်ဒီတၢ်ကစီၣ်တၢ်မၤစၢၤ (Minnesota Relay Service) ဝဲ 711 မ့တမ့ၢ် 800-627-3529. mndnr.gov

DNR တၢ်မံၤလၢဝဲၤဒၢး

မုၢ်န့ၣ်ကလံၤစိးဟီၣ်ကစီၣ်

Bemidji လီၢ်ခၢၣ်သး

218-308-2651

Baudette လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-395-6033

Bemidji လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-308-2339

Erskine တၢ်မၤလီၢ်ဝဲၤဒၢး

218-551-1100

Detroit Lakes လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-846-8470

Fergus Falls လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-671-7969

Glenwood လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

320-634-7337

Karlstad လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-772-1260

Park Rapids လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-732-8452

Red Lake WMA

218-783-6861

Roseau River WMA

218-452-7610

Thief Lake WMA

218-633-7670

Thief River Falls လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-219-8587

မုၢ်ထီၣ်ကလံၤစိးဟီၣ်ကစီၣ်

Grand Rapids လီၢ်ခၢၣ်သး

218-328-8780

Aitkin လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-429-3053

Brainerd Area Office

218-203-4323

Cloquet လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-878-5661

Grand Rapids လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-328-8860

Tower လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-300-7860

Two Harbors လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

218-834-1453

လီၢ်ခၢၣ်သး ဟီၣ်ကစီၣ်

Regional လီၢ်ခၢၣ်သး

651-259-5756

Cambridge လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

763-284-7231

North Metro လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

(ပုၤယုၣ် Carlos Avery WMA ဒီး

Forest Lake လီၢ်)

651-539-3324

Little Falls လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

320-232-1063

Mille Lacs WMA

320-532-3537

Rochester လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

507-206-2858

Sauk Rapids လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

320-223-7878

Vermillion Highlands WMA

651-322-4643

Whitewater WMA

507-796-3281

ကလံၤထံး ဟီၣ်ကစီၣ်

New Ulm လီၢ်ခၢၣ်သး

507-233-1257

Appleton လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး/

Lac qui Parle WMA

320-734-4451

Marshall လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

507-706-6170

New London လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

320-347-7630

Nicollet လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

507-386-3920

Owatonna လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

507-414-6200

Redwood Falls

Field Office

507-637-4076

Talcot Lake Field Office

507-873-5650

Windom လီၢ်ကစီၣ်ဒၢး

507-832-6025

ပၤကီၢ်လၢအကွၢ်ထွဲဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၤ

888-MINNDNR (646-6367)

ကိး DNR တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝဲလီၤလၢတၢ်န့ၢ်လီၤမၤန့ၢ် DNR တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးဆဲးကျိးဘျးစဲဒီး ပၤကီၢ်လၢအကွၢ်ထွဲဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၤညီညီအဂီၢ်န့ၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤဟးလူၤပုၤလၢတဖိးသဲစး (TIP)

800-652-9093

န့ၢ်ထီၣ်ပုၤမၤကမၢၢ်တၢ်အမၤမ့ၢ် မ့တမ့ၢ် လိၣ်ဘၣ်လၢကဆဲးကျိၤ ပၤကီၢ်လၢအကွၢ်ထွဲဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၤ အတူၢ်ကလၢန့ၢ်, ကိးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤဟးလူၤပုၤလၢတဖိးသဲစး (Turn in Poachers) 24-န့ၢ်ရံၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူလီၤတဲစဲန့ၢ်တက့ၢ်.

န့ၢ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢ တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢအရဲဒိၣ်အပူၤ

တၢ်အိၣ်ဆိးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢအရဲဒိၣ် (Critical Habitat) လဲၣ်စ့ၣ်က့ၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢ အပူၤကွၢ်လၢတၢ်တထူးထီၣ်ရၤ လီၤ အီၤဒီးဘၣ်လၢ မံၣ်န့ၢ်စိထၣ် (Minnesota) တၢ်မဲလၢပုၤတုတၢ်ဂီၤဖိ Les Kouba န့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၢ်ပုၤဝဲဒၣ်မံၣ်န့ၢ်စိထၣ်တၢ်အိၣ်ဆိးအလီၤအကါဒိၣ်အလဲးစ့ၣ်အဘျးတဖၣ်အခါ, နတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတန့ၢ် \$30 န့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်လီၤဒီးနီၣ်တဂၤတၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျးလီၤလၢအယုၢ်မ့ၢ် \$2 လၢတၢ်မၤဘျးလီၤ \$1 စ့ၣ်ဂီၢ်လီၤ.

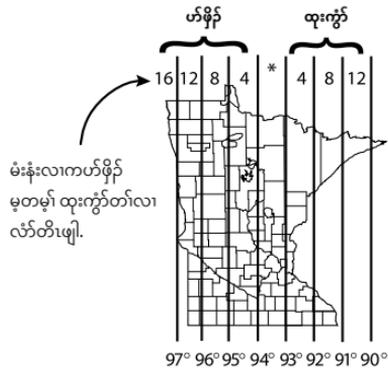
မံၣ်န့ၢ်စိထၣ်တၢ်ကရၢကရီ (Call of the Moose Minnesota) မ့ၢ်ပုၤမၤသကိးတၢ်လၢ Minnesota DNR ဒီး Les Kouba Outdoors တဖၣ် အဘၣ်စၢၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်န့ၢ်ဘျးအတီၤလၢ တၢ်ဆိတၢ်ပုၤလၢ Call of the Moose Minnesota ဒွဲလၢတၢ်မၤဒီး ပန့ၢ် လၢအိၣ်ဒီးလဲၣ်စ့ၣ်တဖၣ် ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ DNR မူး(စ) (Moose) တၢ်ဟ့ၣ်ဆုာ်ရဲၣ်ကျိၤဒီး တၢ်ဃုာ်ထီၣ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်လီၤ.

www.mndnr.gov

www.leskoubaoutdoors.com

မုဟ်တဲထီၣ်/မုဟ်လီၤန့ၣ်လံာ်တီၤဖျါ

တၢ်လၢတၢ်မၤလၢအဆၢကတၢၢ်အဟ့ၣ်ကဝီၤခါန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အၤ လၢဟ့ၣ်ခၣ်ဂၤလၢအအံၣ်လၢအထတကပၤန့ၣ်လၢ. သဘာၣ်မၤဆၣ် ထီၣ်ဒးမၤလၢန့ၣ်အဆၢကတၢၢ် တဖၣ်လၢအအံၣ်လၢစရၤလၢအမၤ “In Table” အဟ့ၣ်ကဝီၤန့ၣ်တကၢၤ. လၢဟ့ၣ်ကဝီၤအဂၤအဂၢၤမၤဘၣ် လံာ်တၢ်ဆၢကတၢၢ် ခဖျါတၢ်ထၢန့ၣ်လၢမတမၤတၢ်ထးကံးမၤနးလၢတၢ် ရ့ၣ်လၢဃၢလၢအအံၣ်လၢဟ့ၣ်ခၣ်ဂၤအဖၣ်န့ၣ်တကၢၤ.

97° 96° 95° 94° 93° 92° 91° 90°

မုဟ်တဲထီၣ်/မုဟ်လီၤန့ၣ်လံာ်တီၤဖျါလၢ 2025 အဂီၢ်

မုနံး	ယုၤလဲ မုဟ်တဲထီၣ်	ယုၤလဲ မုဟ်လီၤန့ၣ်	အီၤကူး မုဟ်တဲထီၣ်	အီၤကူး မုဟ်လီၤန့ၣ်	ခဲးပထဘၣ် မုဟ်တဲထီၣ်	ခဲးပထဘၣ် မုဟ်လီၤန့ၣ်	အီၤကထီၣ်ဘၣ် မုဟ်တဲထီၣ်	အီၤကထီၣ်ဘၣ် မုဟ်လီၤန့ၣ်	မုနံးတဘၣ် မုဟ်တဲထီၣ်	မုနံးတဘၣ် မုဟ်လီၤန့ၣ်	ဒံၣ်ခဲးတဘၣ် မုဟ်တဲထီၣ်	ဒံၣ်ခဲးတဘၣ် မုဟ်လီၤန့ၣ်
1	5:30	9:04	5:58	8:40	6:35	7:51	7:11	6:54	7:51	6:02	7:31	4:33
2	5:31	9:03	5:59	8:39	6:36	7:49	7:12	6:52	7:52	5:00	7:32	4:33
3	5:31	9:03	6:00	8:38	6:37	7:47	7:13	6:51	6:54	5:00	7:33	4:33
4	5:32	9:03	6:01	8:36	6:38	7:45	7:14	6:49	6:55	4:58	7:34	4:32
5	5:32	9:02	6:03	8:35	6:39	7:44	7:16	6:47	6:57	4:57	7:35	4:32
6	5:33	9:02	6:04	8:34	6:41	7:42	7:17	6:45	6:58	4:55	7:36	4:32
7	5:34	9:02	6:05	8:32	6:42	7:40	7:18	6:43	7:00	4:54	7:37	4:32
8	5:35	9:01	6:06	8:31	6:43	7:38	7:19	6:41	7:01	4:53	7:38	4:32
9	5:35	9:01	6:07	8:29	6:44	7:36	7:21	6:40	7:02	4:51	7:39	4:32
10	5:36	9:00	6:08	8:28	6:45	7:34	7:22	6:38	7:04	4:50	7:40	4:32
11	5:37	9:00	6:10	8:26	6:47	7:32	7:23	6:36	7:05	4:49	7:41	4:32
12	5:38	8:59	6:11	8:25	6:48	7:30	7:25	6:34	7:06	4:48	7:42	4:32
13	5:39	8:59	6:12	8:23	6:49	7:28	7:26	6:32	7:08	4:47	7:43	4:32
14	5:39	8:58	6:13	8:22	6:50	7:27	7:27	6:31	7:09	4:46	7:44	4:32
15	5:40	8:57	6:14	8:20	6:51	7:25	7:28	6:29	7:10	4:45	7:44	4:32
16	5:41	8:56	6:16	8:18	6:53	7:23	7:30	6:27	7:12	4:44	7:45	4:32
17	5:42	8:56	6:17	8:17	6:54	7:21	7:31	6:25	7:13	4:43	7:46	4:33
18	5:43	8:55	6:18	8:15	6:55	7:19	7:32	6:24	7:14	4:42	7:46	4:33
19	5:44	8:54	6:19	8:14	6:56	7:17	7:34	6:22	7:16	4:41	7:47	4:33
20	5:45	8:53	6:20	8:12	6:57	7:15	7:35	6:20	7:17	4:40	7:48	4:34
21	5:46	8:52	6:22	8:10	6:59	7:13	7:36	6:19	7:18	4:39	7:48	4:34
22	5:47	8:51	6:23	8:09	7:00	7:11	7:38	6:17	7:20	4:39	7:49	4:35
23	5:48	8:50	6:24	8:07	7:01	7:09	7:39	6:16	7:21	4:38	7:49	4:35
24	5:49	8:49	6:25	8:05	7:02	7:08	7:40	6:14	7:22	4:37	7:50	4:36
25	5:50	8:48	6:26	8:03	7:03	7:06	7:42	6:12	7:24	4:36	7:50	4:37
26	5:51	8:47	6:28	8:02	7:05	7:04	7:43	6:11	7:25	4:36	7:50	4:37
27	5:52	8:46	6:29	8:00	7:06	7:02	7:44	6:09	7:26	4:35	7:51	4:38
28	5:54	8:45	6:30	7:58	7:07	7:00	7:46	6:08	7:27	4:35	7:51	4:39
29	5:55	8:44	6:31	7:56	7:08	6:58	7:46	6:07	7:28	4:34	7:51	4:39
30	5:56	8:43	6:32	7:55	7:09	6:56	7:48	6:05	7:30	4:34	7:51	4:40
31	5:57	8:41	6:33	7:53			7:50	6:03			7:51	4:41

တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဒုးန့ၣ်အသးလၢ လံာ်တီၢ်ဖျါအပူၤန့ၣ် ကလီၤဆီလိာ်အသးလၢတၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤလၢအလီၤတၢ်လီၤဆဲးအလီၤန့ၣ်လီၤ.
 တၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ န့ၣ်ကတီၢ်အပူၤအဂီၢ် တဲသကိးဒီးလီၢ်ကတီၢ်ကဘီၤပျီ မ့တမ့ၢ်သမံသမိးကွၢ်လၢ အ့ထၢန့ၣ်အဖီခိၣ်ဖဲ -
 mndnr.gov/sunrise-sunset

မုၢ်ဟဲထီၣ်/မုၢ်လီၤန့ၣ်လံာ်တီၢ်ဖျါလၢ 2026 အဂီၢ်												
မုၢ်နံၤ	ယၤန့ၣ်အါန့ၣ် မုၢ်ဟဲထီၣ်	ယၤန့ၣ်အါန့ၣ် မုၢ်လီၤန့ၣ်	ဖျါတြုၤအါန့ၣ် မုၢ်ဟဲထီၣ်	ဖျါတြုၤအါန့ၣ် မုၢ်လီၤန့ၣ်	မံၤစး မုၢ်ဟဲထီၣ်	မံၤစး မုၢ်လီၤန့ၣ်	အ့ဖျါ မုၢ်ဟဲထီၣ်	အ့ဖျါ မုၢ်လီၤန့ၣ်	မ့ၢ် မုၢ်ဟဲထီၣ်	မ့ၢ် မုၢ်လီၤန့ၣ်	ယုၤ မုၢ်ဟဲထီၣ်	ယုၤ မုၢ်လီၤန့ၣ်
1	7:52	4:42	7:33	5:21	6:52	6:00	6:55	7:41	6:03	8:18	5:30	8:52
2	7:52	4:43	7:32	5:22	6:50	6:02	6:53	7:42	6:02	8:20	5:29	8:53
3	7:52	4:44	7:31	5:24	6:48	6:03	6:51	7:43	6:00	8:21	5:29	8:54
4	7:52	4:45	7:30	5:25	6:46	6:04	6:49	7:44	5:59	8:22	5:28	8:55
5	7:51	4:46	7:29	5:27	6:45	6:06	6:47	7:46	5:57	8:23	5:28	8:56
6	7:51	4:47	7:27	5:28	6:43	6:07	6:45	7:47	5:56	8:24	5:28	8:56
7	7:51	4:48	7:26	5:29	6:41	6:08	6:43	7:48	5:55	8:26	5:27	8:57
8	7:51	4:49	7:25	5:31	6:38	6:09	6:42	7:49	5:53	8:27	5:27	8:58
9	7:51	4:50	7:23	5:32	7:36	7:11	6:40	7:51	5:52	8:28	5:27	8:58
10	7:50	4:52	7:22	5:34	7:36	7:12	6:38	7:52	5:51	8:29	5:26	8:59
11	7:50	4:53	7:20	5:35	7:34	7:13	6:36	7:53	5:49	8:30	5:26	8:59
12	7:50	4:54	7:19	5:37	7:32	7:15	6:34	7:54	5:48	8:32	5:26	9:00
13	7:49	4:55	7:18	5:38	7:30	7:16	6:33	7:56	5:47	8:33	5:26	9:01
14	7:49	4:56	7:16	5:39	7:28	7:18	6:31	7:57	5:46	8:34	5:26	9:01
15	7:48	4:58	7:15	5:41	7:26	7:19	6:29	7:58	5:45	8:35	5:26	9:01
16	7:48	4:59	7:13	5:42	7:25	7:20	6:27	7:59	5:43	8:36	5:26	9:02
17	7:47	5:00	7:12	5:44	7:23	7:21	6:26	8:01	5:42	8:37	5:26	9:02
18	7:46	5:01	7:10	5:45	7:21	7:23	6:24	8:02	5:41	8:38	5:26	9:03
19	7:46	5:03	7:08	5:46	7:19	7:24	6:22	8:03	5:40	8:40	5:26	9:03
20	7:45	5:04	7:07	5:48	7:17	7:25	6:21	8:05	5:39	8:41	5:26	9:03
21	7:44	5:05	7:05	5:49	7:15	7:27	6:19	8:06	5:38	8:42	5:26	9:03
22	7:43	5:07	7:04	5:51	7:13	7:28	6:17	8:07	5:37	8:43	5:27	9:04
23	7:42	5:08	7:02	5:52	7:11	7:29	6:16	8:08	5:36	8:44	5:27	9:04
24	7:42	5:10	7:00	5:53	7:10	7:30	6:14	8:10	5:36	8:45	5:27	9:04
25	7:41	5:11	6:59	5:55	7:08	7:32	6:12	8:11	5:35	8:46	5:27	9:04
26	7:40	5:12	6:57	5:56	7:06	7:33	6:11	8:12	5:34	8:47	5:28	9:04
27	7:39	5:14	6:55	5:58	7:04	7:34	6:09	8:13	5:33	8:48	5:28	9:04
28	7:38	5:15	6:53	5:59	7:02	7:35	6:08	8:15	5:32	8:49	5:29	9:04
29	7:37	5:17	6:52	5:59	7:00	7:37	6:06	8:16	5:32	8:50	5:29	9:04
30	7:36	5:18			6:58	7:38	6:05	8:17	5:31	8:51	5:30	9:04
31	7:35	5:19			6:56	7:39			5:30	8:52		

ကိုးပွား

ပွားတဲကျိးထံတၢ်တဖၣ် ချုးလာကစံးဆၢနတၢ်သံကွၢ်ခဲလၢာ်

လဲစ့ၣ်, ထါတား ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ- မုၢ်တနံၤ-မုၢ်ယံၣ်နံၤ ဂီၤဒီ 8 န့ၣ်ရံၣ် - ဟါဒီ 4:3၀ န့ၣ်ရံၣ်.
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤထီၣ်ရီၤ မုၢ်တနံၤ-မုၢ်ယံၣ်နံၤ ဂီၤဒီ 8 န့ၣ်ရံၣ် - ဟါဒီ 6 န့ၣ်ရံၣ်, မုၢ်ယုနံၤ. ဂီၤဒီ 8 န့ၣ်ရံၣ် - ဟါဒီ 4:3၀ န့ၣ်ရံၣ်.
888-MINNDNR (646-6367) မ့တမ့ၢ် 651-296-6157
info.dnr@state.mn.us

mnfishwildlife

mndnr

minnesotadnr

ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပွားဟးလူၤခးပွၢ်လၢတဖိးသဲးစး (Turn in Poachers)

24-န့ၣ်ရံၣ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူလီၤတဲစိ, 800-652-9093

mn DEPARTMENT OF NATURAL RESOURCES

500 Lafayette Road
St. Paul, MN 55155-4040
888-MINNDNR (646-6367) or 651-296-6157

mndnr.gov

မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် DNR န့ၣ် ကြိယာ်ဝဲ တၢ်ကွၢ်မံၣ်တၢ် လၢအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်ဖဲးစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ လၢအသန့ၤထီၣ်အသးလၢ ကလုာ်
ဃ့ၣ်, ဖဲးဘျုးလွဲၣ်, တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်, တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါ, ထံဂံၢ်ကီၢ်ထံး, မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး, တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီဃီ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်အိၣ်သး, တၢ်တဆိၣ်
သးမး, ကမ့ၢ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတၢ်အိၣ်သး, သးန့ၣ်လါ, မုၢ်ခွါတၢ်သးစဲ မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤ ပုၤကညီအခွဲအယာ်တဖၣ် ဒိၣ်မံးရှုၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်
ဂဲၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးကတၢ်အိၣ်စူးကါ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်လၢ DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဖဲးစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ်, မ့တမ့ၢ် ဒ်
သီးကညီထီၣ် လံာ်တီၢ်မိအံၤ လၢကွၢ်ဂီၤဒိတဂၤတမ့ၢ်အဂီၢ်, ပုၤတဆိၣ်သးမးတဂၤစုၣ်စုၣ် လၢအလိၣ်ဘၣ် တၢ်သးကျဲၤမၤစၢၤန့ၢ်တၢ် အကြား
အဘၣ်တမံၤမံၤတဖၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိး DNR ADA Title II ဖိးမံမုၢ်ဒိခိၣ်ဖဲ info.dnr@state.mn.us, 651-296-6157
တက့ၢ်. တၢ်ကွၢ်မံၣ်တၢ်သံကွၢ်သဲးဒီးတဖၣ် ပုၤကြားဆ့ၢ်အီၤဆူ Minnesota DNR, 500 Lafayette Road, St. Paul, MN
55155-4049 န့ၣ်လီၤ.

© 2025 မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကီၢ်စဲၣ် (State of Minnesota),
န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဝဲၤကျိၤ (Department of Natural Resources).
တၢ်စဲကျိးထူးထီၣ်အီၤ ဒီဖျိစူးကါ တၢ်ဒီးတၢ်လၢာ်-မံၣ်ထံလီၤ. ဝံသးစူၤ သူကဒါကွၢ်အီၤတက့ၢ်.

FAW_0061_25

မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကီၢ်စဲၣ်န့ၣ်ရံၣ်ဝဲၤဒၢး

ဆဲးလီၤမံၤဒ်သီးကဟ့ၣ်တၢ်ဖး

sos.state.mn.us/elections-voting

CWD — ကိပ်စပ်ဒီတဘွန် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢကမၤကျၢ် နတၢ်ဟီတၢ်ဆါယံထၢ

တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အဒိ လၢပုၤဘၣ်မၤအီၤသပုၤကတၢၢ်

တၢ်ဆၢထီၣ် CWD တၢ်အဒိန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢပုၤကတၢၢ်မၤအီၤသပုၤကတၢၢ်လၢ CWD ဟီၣ်ကဝီၤခဲလၢကအုၤ ဖဲကျိ A အခူအခါ အိးထီၣ်သး အနွံကတၢၢ်နံၤသဘၣ် (နီၣ်ဝုၤဘၣ် 8-9 သီ) အခါန့ၣ်လီၤ.

လၢ CWD တၢ်ပၤတၢ်ဆၢဒီး တၢ်ကျၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စးတၢ် အဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤ, ပုၤလူၤခးတၢ်မဲၤလၢတဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ် အဒိ တမံၤလၢ အဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဟီအသးအိၣ် 1 န့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူအဖီခိၣ်တဒု ဖဲ 24 န့ၣ်ရံၣ် တၢ်အိးထီၣ်ကျိ A အခူ အခါ နွံကတၢၢ်နံၤသဘၣ် ညူန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အဒိ အလီၢ်အကျဲ, လၢပုၤမၤတၢ်ဖိမၤ မ့တမ့ၢ် လၢနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲမၤတဖၣ် ကအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ဟီၣ်ကဝီၤခဲခါ လၢကအုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ် အိၣ်ဖဲ လၢကဘျးပၤ 81 အပူၤလီၤ.

တၢ်မၤသကိးတၢ်ဆၢလီၤတၢ်အဒိ

DNR မၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤဆးကျၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိအဖဲဒီးတဒုတဖၣ်ဒီး ပုၤအဂၤတဖၣ် ဒ်သိး ကထၢဖျိၣ် တၢ်အဒိတဖၣ်လၢ တၢ်ဟီတဖၣ် လၢတၢ်ဟီလၢ အဘၣ်တၢ်ဟံလီၤတံာ်တုၢ်အီၤ လၢပုၤခးတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ်အံၤ ကသုးကွံာ်ဝဲ တၢ်အဒိတဖၣ်အံၤ ဒီး ဆၢထီၣ်အီၤဆူ DNR အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤအဂၤလၢ ပုၤမၤသကိးတၢ်အံၤ ဟ့ၣ်လီၤအီၤတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကလိာ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ဘုးတၢ်လဲတမံၤမဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ် အစၢတဖၣ် တၢ်ကတီၣ်ထီၣ်အီၤလၢ အိၣ်လဲ အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် အစ ရီၣ်န့ၣ် တၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်အီၤ သ့ခီဖျိ တၢ်စကဲ(န) QR တၢ်ပနီၣ် မ့တမ့ၢ် လၢအ့ထၢၣ်န့ၣ်လီၤ ဖဲ - mndnr.gov/cwd/cwd-testing.html.

လံာ်ပရၢတး-တၢ်ဆၢတၢ်အဒိ (Mall-in sampling)

လၢကဆၢလီၤ တၢ်အဒိတခါလၢလံာ်ပရၢတးအဂီၢ်, DNR အံၤကဟ့ၣ်လီၤကလိာ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤတစူၣ် လၢအဟံၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်န့ၣ် ကျဲ တဖၣ်, ကယံာ်လံာ်တကျိဒိလၢအလိၣ်တဖၣ် ဒီး ဖျးစတးထံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလူၤခးတၢ်မဲၤလၢတဖၣ် လံာ်လၢအမၤတၢ် ဃုထၢအန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ကဘၣ်ထုးထီၣ်ကွံာ် ထီၣ်လွံၤဒိၣ်ထီၣ် (lymph node) လၢတၢ်ဟီအံၤအလီၤ, ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ခးန့ၢ် တၢ်ဟီအလီၢ်အ ကျဲ ဒီး တၢ်လူၤခးတၢ်မဲၤလၢ တၢ်ဆဲးကျိး အဂ့ၢ်အကျိး လၢလံာ်တကျိဒိတဖၣ်အံၤအပူၤ, ဒီးဆၢတၢ်ပိးတၢ်လီၤ တစူၣ်အံၤဆူပုၤပုၤ န့ၣ်တၢ်ဘိၣ် (shipping vendor) အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပိးတၢ်လီၤအစူၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အကလီၤ ဒီးတၢ်ယုန့ၢ်အီၤ သ့ခီဖျိ တၢ်စကဲ(န) QR တၢ်ပနီၣ် မ့တမ့ၢ် လၢအ့ထၢၣ်န့ၣ်လီၤ - mndnr.gov/cwd/cwd-testing.html န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤဟံးန့ၢ် တၢ်ပိး တၢ်လီၤအစူၣ်တဖၣ်အံၤဖဲ တၢ်မဲၤလၢအဝဲၤဒၢးတဖၣ်သ့လီၤ. ဝဲၤဒၢးတဖၣ်အံၤအစရီၣ်န့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤ လၢအိၣ်လဲ သ့စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟဲက့ၤဆၢကျၢ်တၢ်ဆၢတၢ်လံာ်ပရၢတးအတၢ်ပနီၣ်လၢအအိၣ် ဒီးပိးလီၤလၢတၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤတချုးနီၣ်ဝုၤဘၣ် 1, 2024 န့ၣ်အသးသမ့တအိၣ်လၢဘၣ်,ဝဲၤသးစူၤ ဃု ထီၣ်တၢ်ဆၢန့ၢ်တၢ်ဖိဖျိလံာ်ပရၢတးအတၢ်ပနီၣ်အသီတခါဖိဖျိတၢ်လဲၤအိၣ်သကိးပိးလီၤလၢတၢ်ဆၢဖိ ဖျိလံာ်ပရၢတးအတၢ်ယဲၤသန့ၤလၢတၢ်ရဲၣ်လီၤအီၤလၢထးန့ၣ်တကျိ. ပိးလီၤတခါလၢလံာ်လၢတၢ်ဒီးန့ၢ် အီၤဖဲနီၣ်ဝုၤဘၣ် 1, 2024 န့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢတန့ၣ်အံၤအဂီၢ်သ့လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်တဖၣ်အိၣ်ဖဲက ဘျးပၤ 79 အလီၤန့ၣ်လီၤ.

